SKANDINAVIŠKO DETEKTYVO ELITAS

LEIF G.W. PERSSON

Tas, kuris nugalės drakoną

OBUOLYS

LEIF G.W. PERSSON

Tas, kuris nugalės drakoną

Romanas

Iš anglų kalbos vertė
VAIVA LEŠINSKAITĖ

OBUOLYS

UDK 821.113.6-31
Pe-176

Versta iš: Leif GW Persson
He Who Kills the Dragon
2013

ISBN 978-609-403-858-7

Originally published in Sweden as **Den som dödar draken**
in 2008 by Albert Bonniers Förlag
Copyright © Leif GW Persson, 2008
Published by agreement with Salomonsson Agency
© Vertimas į lietuvių kalbą, Vaiva Lešinskaitė, 2015
© Viršelio dizainas, Andrius Morkeliūnas, 2015
© UAB MEDIA INCOGNITO, 2015

1

Riebaluotas kaklaraištis, ketaus prikaistuvio dangtis ir nekaltas baldų apmušalams skirtas plaktukas su nulaužtu mediniu kotu. Šie trys daiktai buvo įdomiausi iš visų radinių, kai Solnos policijos teismo ekspertų grupė ištyrė nusikaltimo vietą. Net nereikėjo būti teismo ekspertu, kad numanytum, jog tie trys radiniai galimai buvo panaudoti nužudant auką. Tą būtų pasakęs bet kas, turintis porą akių ir šaltus nervus.

Dėl plaktuko su nulaužtu kotu buvo išsiaiškinta gana greitai: pirmas įspūdis vis dėlto pasirodė klaidingas, ir šio daikto, bent jau pribaigdamas auką, žudikas veikiausiai nepanaudojo.

Kol teismo ekspertai darbavosi, nusikaltimą tiriantys pareigūnai taip pat nesnaudė. Jie apklausė kaimynystėje gyvenančius žmones teiraudamiesi apie auką, ar kas matė ką nors, kas galėtų būti susiję su įvykdytu nusikaltimu. Viena su policija bendradarbiaujanti civilė iškart sėdo prie kompiuterio ieškoti visos įmanomos informacijos – su policija bendradarbiaujantys civiliai paprastai tą ir darydavo.

Ilgai netruko, kol paaiškėjo tragiška šios žmogžudystės aukos istorija. Ją buvo galima priskirti dažniausiai pasitaikančių žmogžudysčių kategorijai per visą pusantro šimtmečio siekiančią Švedijos kriminalistikos istoriją. O gal ir nuo dar senesnių laikų, nes panašaus tipo aukos portretas aptinkamas ir industrinio amžiaus, ir viduramžius siekiančiuose teismo protokoluose. Ši auka buvo, galima sakyti, klasikinės švediškos žmogžudystės auka. Šiuolaikine terminija kalbant, „vienišas, visuomenės užribyje esantis vidutinio amžiaus vyriškis, turintis rimtą priklausomybę nuo alkoholio“.

– Iš esmės, eilinis *bomžas*, – taip vyresnysis inspektorius tyrėjas Evertas Bekstriomas, vadovaujantis Solnos policijos vykdomam preliminariam tyrimui, apibūdino nužudytąjį savo viršininkui po pirmojo bylą tiriančios grupės susirinkimo.

2

Remiantis kaimynų liudijimais ir iš įvairiausių registrų surinkta informacija jau ir taip buvo pakankamai įrodymų, o dviejų teismo ekspertų pateikti įkalčiai tokią versiją tik patvirtino.

– Tipiškos alkoholikų skerdynės, pasakysiu tau, Bekstriomai, – apibendrino bylą vyresnysis iš jų, Peteris Niemis, pristatinėdamas jųdviejų su kolega padarytas išvadas pirmajame susirinkime.

Kaklaraištis, prikaistuvio dangtis ir plaktukas priklausė nužudytajam ir buvo jo namuose tuo metu, kai reikalai ėmė krypti blogyn. Kaklaraištį rado užnertą aukai ant kaklo. Po apykakle, kaip ir dera, tik šiuo atveju suveržtą keliais centimetrais per daug ir dėl visa ko dar užrištą apie gerklę paprastu rifo mazgu.

Du žmonės, iš kurių vienas, kaip rodė pirštų atspaudai, buvo pats nužudytasis, kelias valandas prieš nužudymą kartu valgė ir gėrė tame pačiame bute. Tušti gėrimų ir stipraus alaus buteliai, bokalai ir degtinės taurelės, svetainėje ant stalelio dvi lėkštės su maisto likučiais, to paties maisto likučiai mažoje virtuvėlėje – visa tai liudijo, kad paskutinė aukos vakarienė buvo sena gera švediška klasika – kiaulienos žlėgtainis su pupelėmis. Pupelės, sprendžiant iš šiukšliadėžėn išmestos plastikinės pakuotės, veikiausiai parsineštos iš vietinės parduotuvės tą pačią dieną. Paskui, prieš patiekiant, pašildytos ketaus prikaistuvyje, kurio dangčiu žudikas tą patį vakarą trankė namų šeimininko galvą.

Mirties priežastis tiriantis pareigūnas nustatė beveik tą patį. Jis perdavė savo išvadas vienam skrodime dalyvavusiam teismo ekspertui, mat pats buvo užimtas daug svarbesniais reikalais ir ateiti į pirmąjį tyrimo grupės susirinkimą negalėjo. Pateikti galutines išvadas raštu jis planavo maždaug po savaitės, bet preliminariai žodinei ataskaitai užteko ir įprastinio skrodimo bei įgudusios specialisto akies.

– Vargšelė auka buvo, jūsų, ponai policininkai, terminais tariant, *bomžas*, – paaiškino jis, nes pats, priešingai nei minimi ponai, buvo išprusęs žmogus ir tokių žodžių sau negalėjo leisti.

Bendrai viską sudėjus – kaimynų parodymus, trumpus apgailėtinus įrašus apie nužudytąjį oficialiose duomenų bazėse, nusikaltimo vietos apžiūrą ir pirmines skrodimo išvadas – policija sužinojo pakankamai. Du *bomžai*, pažįstami iš anksčiau, susitiko šio to užkąsti ir išlenkti po vieną kitą, o gal netgi trečią taurelę, prisiminė kokią nors senų laikų nesąmonę ir susikivirčijo. Tada vienas iš jų užbaigė pasisėdėjimą mirtinai uždaužydamas kitą.

Jokių gilesnių priežasčių čia nereikėjo ieškoti. Buvo galima pagrįstai tikėtis surasti šio įvykio kaltininką artimiausių aukos bendražygių rate, ir šios paieškos jau buvo pradėtos. Panašaus pobūdžio bylos būdavo išaiškinamos devyniais atvejais iš dešimties, o dokumentai ant prokuroro stalo atsidurdavo nepraėjus nė mėnesiui.

Kitaip tariant, tyrimas buvo visiškai neišskirtinis, ir niekam iš Solnos policijos pareigūnų nė netoptelėjo į pirmąjį susirinkimą pakviesti kompetentingų žmonių iš šalies, pavyzdžiui, kokio nors psichologinio profiliavimo specialisto iš Valstybinio kriminalistinių tyrimų centro arba kriminologijos profesoriaus iš Policijos valdybos, kuris, kaip paaiškėjo, gyveno vos už kelių kvartalų nuo nužudytojo namų.

Nė vienas iš gerbiamų ekspertų pats neparodė iniciatyvos, ir labai gerai, kadangi jie būtų turėję patvirtinti, ką visi šiaip ar taip jau žinojo. Dabar bent jau niekam negrėsė pavojus būti nutvertam už rankos dėl pagrįstų įkalčių trūkumo.

Bet galiausiai vis dėlto nutiko taip, kad visa turima informacija, sukaupta iš rastų nusikaltimo įkalčių, laiko patikrintos policijos patirties ir niekada nenuviliančios intuicijos, kurią laikui bėgant išsiugdo kiekvienas tikras policijos pareigūnas, – pasirodė esanti absoliučiai klaidinga.

– Gerai, sakyk esmę, Bekstriomai, – paliepė Ana Holt, Bekstriomo šefė ir Vakarų Stokholmo policijos viršininkė, kai šis jai pasakojo apie tyrimą kitą dieną po žmogžudystės.

– Eilinis *bomžas*, ir tiek, – didingai linktelėjo Bekstriomas.

– Gerai, duodu penkias minutes, – atsiduso Holt. Jos darbotvarkėje laukė dar keletas dalykų, ir bent vienas iš jų buvo gerokai svarbesnis už Bekstriomo bylą.

3

Ketvirtadienį, gegužės penkioliktąją, virš pirmuoju numeriu pažymėto namo Lazdynų take, Solnoje, saulė tekėjo trečią valandą dvidešimt minučių. Lygiai dvi valandas ir keturiasdešimt minučių prieš tai, kai dvidešimt penkerių metų Septimas Akofelis atvyko šiuo adresu pristatyti rytinių laikraščių.

Septimas Akofelis šiaip dirbo dviračių kurjerių tarnyboje, bet jau beveik metus papildomai užsidirbdavo išnešiodamas rytinius laikraščius po kelis kvartalus palei Rosundos gatvę, įskaitant ir pirmuoju numeriu pažymėtą namą Lazdynų take. Taip jau gyvenime susiklostė, kad jis buvo pabėgėlis iš pietų Somalio, mažo kaimelio, esančio vos už dienos kelio pėstute nuo Kenijos sienos. Į naująją tėvynę Septimas atvyko per savo tryliktąjį gimtadienį, ir būtent Švedijoje, o ne kur kitur, atsidūrė dėl to, kad prieš penkerius metus čia buvo apsigyvenusi jo teta, dėdė ir pusbroliai, o visi kiti giminaičiai jau buvo mirę. Tiksliau sakant, nužudyti, nes tik keli iš jų baigė gyvenimą dėl kitų priežasčių.

Septimas Akofelis nebuvo eilinis pabėgėlis iš Somalio, atsidūręs Švedijoje per atsitiktinumą. Čia jis turėjo artimų giminių, galinčių juo pasirūpinti, tad buvo svarių žmogiškų priežasčių leisti jam pasilikti. Viskas, regis, susiklostė į gera. Bent ne prasčiau, nei būtų galima tikėtis iš tokio vaikino.

Septimas Akofelis sugebėjo baigti švedų mokyklą ir šeštosios pakopos kolegiją neblogais, nors gal ne pačiais geriausiais pažymiais iš daugumos dalykų. Paskui trejus metus studijavo Stokholmo universitete. Jis baigė kalbų studijas, kur pagrindinis dalykas buvo anglų kalba. Gavo švedišką vairuotojo pažymėjimą ir būdamas dvidešimt dvejų tapo Švedijos piliečiu. Ieškojo darbo daugybėje įmonių ir galiausiai vienoje įsidarbino. Tai buvo dviračių kurjerių tarnyba „Žalieji kurjeriai“, arba „Kurjeriai žmonėms, kuriems rūpi mūsų planeta“. Paskui, kai į pašto dėžutę įkrito pirmasis studijų paskolos grąžinimo grafikas, jis susirado papildomą laikraščių išnešiotojo darbą. Pastaruosius porą metų Septimas gyveno vienas Rinkebiu rajone, vieno kambario bute Fornbiu gatvėje.

Septimas Akofelis sugebėjo savimi pasirūpinti. Jis niekam nesėdėjo ant sprando. Trumpai tariant, nepaisant kilmės, jis pasiekė daugiau nei dauguma žmonių, ir gyvenime tvarkėsi geriau už beveik visus savo likimo draugus.

Septimas Akofelis nebuvo eilinis pabėgėlis iš Somalio. Visų pirma, Septimo vardas somaliams buvo neįprastas, netgi tarp mažumą sudarančių Somalio krikščionių. Jo oda taip pat buvo gerokai šviesesnė nei daugumos tėvynainių. Tam buvo paprastas paaiškinimas: anglikonų bažnyčios pastorius Mortimeris S. Kreigas, – „S“ reiškė Septimo trumpinį, – su misija atkeliavęs į Afriką, sulaužė šeštąjį Dievo įsakymą. Jis užtaisė Septimo motinai vaiką, o tada suvokė padarytos nuodėmės didybę, paprašė Dievo atleidimo ir ilgai nedelsdamas išrūko atgal į savo gimtąją Didžiojo Dansfordo parapiją Hampšyro grafystėje, įsikūrusią pačioje dievobaimingiausioje aplinkoje, kokią tik galima įsivaizduoti.

Ketvirtadienį, gegužės penkioliktosios rytą, penkios minutės po šeštos valandos, dvidešimt penkerių metų Septimas Akofelis Solnoje rado šešiasdešimt aštuonerių metų Karlo Danielsono lavoną, gulintį savo buto koridoriuje, Lazdynų take esančio pirmojo namo pirmame aukšte. Buto durys buvo plačiai atvertos, o nužudytojo kūnas tysojo viduje per kokį metrą nuo jų. Septimas Akofelis padėjo į šalį „Švedijos dieną“, kurią jau ketino mesti į Danielsono pašto dėžutę, ir pasilenkęs atidžiai apžiūrėjo negyvėlį. Nesmarkiai gnybtelėjo jo skruostus, norėdamas įsitikinti. Tada palingavo galva ir savo mobiliajame telefone surinko 112.

Šešios minutės po šeštos valandos jį sujungė su Stokholmo policijos Kungsholmeno skubiosios pagalbos centru. Operatorius paprašė nedėti ragelio ir perdavęs pranešimą iškart gavo atsakymą iš Vakarų Stokholmo policijos patrulių automobilio, tuo metu buvusio Frosundos aplinkkelyje, vos už kelių šimtų metrų nuo pateikto adreso. „Solnoje, Lazdynų take numeris vienas, įtariama žmogžudystė.“ Operatoriaus teigimu, skambinantis „vyriškos lyties asmuo“ iš balso atrodė „įtartinai ramus ir susikaupęs“ – tai buvo verta įsidėmėti, jei paaiškės, kad kažkas skambino ne šiaip sugalvojęs papokštauti su policija, o turintis „rimtesnių psichikos sutrikimų...“

Operatorius tiesiog nežinojo, kad viskas kur kas paprasčiau. Septimas Akofelis buvo tiesiog tinkamas žmogus lavonui surasti. Dar būdamas mažas berniukas jis turbūt prisižiūrėjo daugiau nužudytų ir sudarkytų žmonių kūnų nei kiti devyni milijonai jo naujosios tėvynės gyventojų.

Septimas Akofelis buvo žemas ir liesas: būdamas metro šešiasdešimt septynių centimetrų ūgio jis tesvėrė penkiasdešimt penkis kilogramus. Tačiau buvo tvirtas ir sportiškas, o kaip kitaip, kai kasryt po kelias valandas tekdavo laiptais lakstyti aukštyn ir žemyn, o paskui likusią dienos dalį sparčiai minti dviratį išvežiojant laiškus ir siuntinius nekantriems klientams, tokiems, kuriems rūpi planeta ir kurių negalima versti laukti ilgiau negu būtina.

Septimas Akofelis buvo išvaizdus, tamsios, alyvmedžio spalvos odos, puikaus sudėjimo, o jo profilis atrodė lyg iš senovinės egiptietiškos vazos. Jis, žinoma, nė nenutuokė, kokios mintys galėtų šauti į galvą pusamžiam švedų policijos pareigūnui, dirbančiam operatoriumi Stokholmo policijos skubiosios pagalbos centre, ir buvo seniai pasistengęs išmesti iš atminties vaikystės prisiminimus.

Iš pradžių jis klausė nurodymų ir nepadėjęs ragelio laukė. Po poros minučių palingavo galva, paspaudęs mygtuką nutraukė skambutį – policija apie jį buvo aiškiai pamiršusi – ir, pasidėjęs šalia krepšį su laikraščiais, prisėdo ant laiptų prie buto durų, mat buvo pasižadėjęs jiems neišeiti iš pastato.

Po kelių minučių atvyko ekipažas. Pirmiausia kažkas atsargiai atidarė ir po savęs uždarė laiptinės duris. Tada ėmė kopti laiptais į viršų. Pasirodė du pareigūnai, pirmasis ėjo į penktą dešimtį įkopęs vyriškis, paskui jį – daug jaunesnė kolegė. Dešinė vyro ranka buvo ant pistoleto rankenos, kairiąja jis laikė ginklą nukreipęs į jį. Jaunesnioji kolegė, stovinti jam už nugaros, dešinėje rankoje spaudė plieninę teleskopinę lazdą.

– Gerai, – linktelėjęs Akofeliui tarė vyras. – Dabar mes darysim taip: pirmiausia keliam rankas virš galvos, tada iš lėto ramiai stojamės ir išskėtę kojas atsisukam nugara...

„Kas tie *mes*?“ – stebėjosi Septimas Akofelis, vykdydamas tai, kas jam liepiama.

4

Lazdynų takas – tai trumpas, vos kelių šimtų metrų ilgio skersgatvis, kertantis Rosundos gatvę ir esantis už kokio puskilometrio nuo Nacionalinio futbolo stadiono, netoli tos vietos, kur anksčiau stovėjo senasis Švedijos kino studijos pastatų kompleksas „Filmstaden“. Buvusios studijos dabar buvo virtusios prabangiais būstais žmonėms, kurie gerokai skyrėsi nuo pirmojo Lazdynų tako namo gyventojų.

Pirmuoju numeriu pažymėtas pastatas Lazdynų take buvo pastatytas 1945-ųjų rudenį, praėjus šešiems mėnesiams nuo karo pabaigos. Vietiniai sakydavo, kad tai Dievo, ar bent jau teisėto savininko pamirštas pastatas. Penkių aukštų plytinis namas buvo padalytas į trisdešimt mažų butų, teturinčių po vieną ar du kambarius ir virtuvę. Statytas prieš šešiasdešimt metų, jis jau seniai prašėsi renovuojamas pradedant fasadu, baigiant elektros instaliacija, įskaitant praktiškai viską, kas buvo tarp jų.

Namo gyventojai irgi buvo regėję šilto ir šalto. Iš jų gal dvidešimt buvo vieniši žmonės, daugiausia pensininkai. Aštuonios pagyvenusios poros, visos pensinio amžiaus, ir viena pusamžė, keturiasdešimt devynerių metų moteris, dviejų kambarių bute gyvenanti su dvidešimt devynerių metų sūnumi, gaunančiu invalidumo pensiją. Kaimynams jis atrodė truputį keistas. Geras, neagresyvus, netgi paslaugus, kai paprašydavai, bet iki šiol glaudėsi viename bute su motina. Pastaruoju metu jis ten gyveno vienas – motina po insulto jau keletą mėnesių gydėsi sanatorijoje.

Rytinius laikraščius prenumeravo vienuolika gyventojų, – šeši „Dienos naujienas“, penki „Švedijos dieną“, – ir jau kokius metus Septimas Akofelis buvo tas žmogus, kuris juos kasryt išnešiodavo. Tiksliai kaip laikrodis, kiekvieną rytą apie šešias – dar niekada nebuvo nutikę, kad jis nepasirodytų.

Lazdynų tako name iš viso gyveno keturiasdešimt vienas žmogus. Tiksliau, keturiasdešimt, nes vieną iš jų ką tik nužudė. Ketvirtadienį po pietų Solnos policija jau turėjo visų namo gyventojų sąrašą, į kurį tebebuvo įtraukta ir auka.

Per tas kelias valandas nuo tada, kai skubiosios pagalbos centras sulaukė skambučio, iki kol buvo sudarytas gyventojų sąrašas, nutiko gana nemažai. Be kita ko, tą rytą be dvidešimt dešimt į žmogžudystės vietą atvyko Solnos policijos tyrėjų grupei vadovauti paskirtas vyresnysis inspektorius tyrėjas Evertas Bekstriomas. Vos trys su puse valandos buvo praėjusios nuo tada, kai jo kolegos iš vadinamosios Šachtos atsiliepė į skambutį, ir, tiesą sakant, kaip Bekstriomui tai buvo žaibiškas greitis.

Tam būta itin asmeninių priežasčių. Stokholmo policijos gydytojas anądien jį buvo prisaikdinęs keisti gyvenimo būdą ir išvardijęs, kokios medicininės alternatyvos lauks Bekstriomo, jei jis toliau gyvens, kaip gyvenęs, o tai mirtinai įbaugino net tokį kietakaktį pacientą. Bent jau tą vakarą jis nieko negėrė ir negalėjo užmigti visą naktį, o ryte nutarė, kad į savo naująjį darbą Vakarų Stokholmo kriminalinės policijos skyriuje eis pėstute.

Tai buvo nesibaigiantis, kokių keturių kilometrų ilgio Kalvarijų kelias. Negailestingai kepinant saulei, esant tokiam žmogui nepakeliamam karščiui, koks galėtų pribaigti netgi olimpinio maratono bėgiką, jis ėjo nuo savo jaukaus būsto Kungsholmene, Slėnio gatvėje, iki pat centrinės policijos būstinės Sundbybergo gatvėje, Solnoje.

5

Ketvirtadienį, gegužės penkioliktosios rytą, po devynių penkiolika, saulė jau plieskė aukštai giedrame žydrame danguje. Nors gegužė buvo dar tik įpusėjusi, pavėsyje termometras rodė net dvidešimt šešis laipsnius karščio, o prakaitu permirkęs Bekstriomas ėjo tiltu per Karlbergo kanalą. Kaip atsakingam, į ateitį mąstančiam žmogui ir dera, jis buvo prisitaikęs aprangą prie jo laukiančių iššūkių. Havajietiški marškiniai ir šortai, basos kojos – sandaluose, kišenėje netgi butelis šalto mineralinio vandens, kad prireikus galėtų greit duoti atkirtį gresiančiam dehidratacijos priepuoliui.

Niekas negelbėjo. Nors savo noru praleido pirmąją blaivią dieną per visą sąmoningą gyvenimą – jei tiksliau, burnoje neturėjo nė lašo jau dvidešimt penkias su puse valandos – dar niekada taip prastai nesijautė.

„Nudėsiu tą prakeiktą šundaktarį!“ – pagalvojo Bekstriomas. Va tau ir pagirios. Negėrė nė lašo, antra diena kaip blaivus, o vis vien jėgų tiek, kiek pas erelį, atsitrenkusį į elektros stulpą.

Čia pat suskambo jo mobilusis telefonas. Skambino budėtojas iš Solnos nuovados.

– Niekaip tau neprisiskambinam, Bekstriomai, – tarė jis. – Nuo septynių ryto tavęs ieškau.

– Anksti ryte teko eit į VNTT susirinkimą, – pamelavo Bekstriomas, nes maždaug tokiu metu jam pagaliau pavyko užsnūsti. – Kas yra? – paklausė jis, užbėgdamas už akių tolimesniam kamantinėjimui.

– Turim tau žmogžudystės bylą. Mūsiškiai jau vietoje, praverstų keli patarimai ir užvedimas ant kelio. Kažkas nužudė senį pensininką. Kiek girdėjau, vaizdas ten kaip skerdykloje.

– Ką žinom? – burbtelėjo Bekstriomas, nepaisant gerų naujienų nepasijutęs nė kiek geriau.

– Tik tiek ir težinau. Kad žmogžudystė, tai tikrai. Nužudytasis, kaip ir minėjau, gerokai pagyvenęs pensininkas, vaikinai sako, atrodo nekaip. Žudikas neaiškus. Net neturim aprašymo, kad galėtume paskelbti per radiją, daugiau nieko ir negaliu pasakyti. Tai kur tu esi?

– Ką tik perėjau per Karlbergo kanalą, – atsakė Bekstriomas. – Stengiuosi vaikščiot į darbą pėsčias, jei tik smarkiai nelyja. Prasijudinti visada į naudą, – paaiškino jis.

– Aišku, – tarė budėtojas, sunkiai slėpdamas nuostabą. – Jei nori, galiu atsiųst automobilį, kad tave paimtų.

– Puiku, – sutiko Bekstriomas. – Paaiškink jiems, kad skubus reikalas. Lauksiu ten, kur trinasi futbolo chuliganai, prie tilto iš Solnos pusės.

~

Po septynių minučių pasirodė patrulių mašina su mėlynais švyturėliais ir, padariusi staigų posūkį, sustojo prie „Stokholmo AIK" sirgalių klubo pastato įėjimo. Vairuotojas ir jo jaunesnė kolegė išlipo iš automobilio ir draugiškai linktelėjo Bekstriomui. Regis, šį tą išmanė apie policijos darbą, nes vairuotojas atidarė galines dureles iš savo pusės, kad Bekstriomui nereikėtų sėstis už keleivio sėdynės, kur paprastai sodinami įtariamieji.

– Tai sakai, Bekstriomai, lūkuriuoji klasikinėje kriminalų zonoje, – pajuokavo vyriškis, ranka mostelėdamas į krūmus Bekstriomui už nugaros. – Tiesa, aš Holmas, – pridūrė jis ir bakstelėjo nykščiu į savo uniformuotą krūtinę. – O čia Hernandes, – linktelėjo galva kolegės pusėn.

– Kaip suprast, klasikinėje zonoje? – nesuprato Bekstriomas, įsispraudęs ant užpakalinės sėdynės, mat jo mintys jau sukosi apie Holmo kolegę. Ilgi tamsūs plaukai, susukti į nerūpestingą kuodą, šypsena, kuri galėtų apšviesti visą Rosundos stadioną, ir mėlyną uniformos palaidinę per siūles kone plėšianti krūtinė. – Kaip suprast, klasikinėje zonoje? – pakartojo jis.

– Na, žinai gi, aš apie tą prostitutę. Šitoj vietoj ją rado, argi ne taip? Tiksliau, ne ją, o tai, kas iš jos liko. Sena žmogžudystė, dėl kurios visi įtaria tą patologą anatomą ir jo draugelį, šeimos gydytoją. Nors kas ten žino? Mūsiškis kriminalinio skyriaus viršininkas, senis Toivonenas, turi visai kitą teoriją, kaip ten buvo.

– Tikriausiai ir tu ties tuo dirbai, Bekstriomai? – įsiterpė Hernandes, atsisukdama į jį ir žybsėdama nuostabia šypsena. – Kelintais tai buvo? Tai yra, kada rado jos lavoną? Aš tada dar nebuvau gimusi, bet turbūt kokiais septyniasdešimt kažkelintais? Prieš trisdešimt penkerius ar prieš keturiasdešimt metų? Panašiai?

– 1984-ųjų vasarą, – atžariai burbtelėjo Bekstriomas. „Dar leptelėsi bent žodį, kekšyte tu nelaiminga, ir aš pasistengsiu, kad tave perkeltų reguliuoti eismo. Kur nors į Čilę!“ – pamanė jis, rūsčiai žvelgdamas į Hernandes.

– Aa, 1984-aisiais. Na, tada jau buvau gimusi, – atsakė Hernandes, aiškiai nė neketindama nusileisti ir teberodydama savo gražius, akinamai baltus dantis.

– Tikrai buvai. Nors šiaip atrodai daug vyresnė, – pridūrė Bekstriomas, taip pat neketindamas nusileisti. „Išgraužk, prakeikta *lesbe*“, – mintyse nusikeikė jis.

– Turim tau nemažai ką papasakot apie tą naują bylą, – santūriai krenkštelėjęs nukreipė kalbą Holmas, o Hernandes, atsukusi nugarą Bekstriomui, atsivertė savo bloknotą, norėdama pasitikrinti, kad nieko nesupainiotų. – Mes kaip tik grįžtam iš ten.

– Gerai, įdėmiai klausau, – tarė Bekstriomas.

Pareigūnas Holmas ir pareigūnė Hernandes atvyko į nusikaltimo vietą pirmieji. Jie buvo tik ką stabtelėję kavos visą parą veikiančioje degalinėje už Solnos prekybos centro, kai per policijos radiją išgirdo pranešimą. Įjungė mėlynus švyturėlius, sirenas ir po trijų minučių jau buvo prie pirmojo namo Lazdynų take.

Kolega per radiją juos įspėjo elgtis atsargiai. Jo manymu, skambinęs „vyriškos lyties asmuo“ kalbėjo ne taip, kaip normalūs žmonės, kai skambina pranešti tokias žinias. Jis visai neatrodė sutrikęs ir balsas nė kiek nedrebėjo. Trumpai tariant, buvo įtartinai ramus ir susitvardęs, visai kaip tie psichai, kartais skambinantys į policiją pasipasakoti apie naujausius žygdarbius.

– Vaikinukas, kuris paskambino, dirba laikraščių išnešiotoju. Imigrantas. Atrodo šaunus vyrukas, jį turbūt galim atmesti, man taip atrodo, – apibendrino Holmas.

„O kas, po velnių, klausia, kaip tau atrodo?“ – pamanė Bekstriomas.

– O nužudytasis? Ką apie jį žinom?

– Jis nuomojosi tame name butą, vardu Karlas Danielsonas. Pagyvenęs vyras, vienišas, šešiasdešimt aštuonerių metų. Žodžiu, pensininkas, – patikslino Holmas.

– Tapatybė tiksliai nustatyta? – paklausė Bekstriomas.

– Praktiškai taip, – atsakė Holmas. – Aš jį iškart atpažinau. Esu prieš kelis metus jį susėmęs, kai girtas siautėjo Solvalos hipodrome. Paskui dar pakėlė didelį triukšmą, apskundė mane ir kitus mūsiškius, prigalvojo visokių nesąmonių. Nors ne pirmą kartą tuomet jį susėmėm už panašias išdaigas. Socialinės problemos, alkoholis ir taip toliau. Gyveno visuomenės užribyje, kaip dabar sakoma.

– Vienu žodžiu, tipiškas *bomžas*, – pataisė Bekstriomas.

– Na, taip. Galima ir taip pavadinti, – tarė Holmas, iš staiga pasikeitusio balso tono sprendžiant, norintis keisti pokalbio temą.

Po penkių minučių pareigūnai išleido Bekstriomą prie pirmojo Lazdynų tako namo durų, ir Holmas jam palinkėjo sėkmės. Jiems su Hernandes reikėjo važiuoti į nuovadą rašyti ataskaitų, bet jei tik ko nors prireiktų, Bekstriomas drąsiai galįs skambinti.

„Kokio bybio man gali iš jūsų prireikti?“ – pamanė Bekstriomas, lipdamas lauk ir nė nesivargindamas jiems padėkoti už tai, kad pamėtėjo.

6

„Nieko naujo“, – pamanė Bekstriomas, kai išlipo iš automobilio. Prie namą apjuosusių policijos užtvarų, kaip visada, buvo jau susispietusi kompanija žurnalistų ir fotografų, kaimynų ir šiaip žioplių, kurie daugiau neturėjo, ką veikti. Aišku, būriavosi ir visokie valkatos, kurie čia atsivilko veikiausiai nei patys dorai nežinodami ko. Tarp jų stoviniuojantys trys įdegę vaikėzai nepraleido progos pakomentuoti Bekstriomo aprangos ir išvaizdos, kol šis kiek stenėdamas lindo pro užtvarą į kitą pusę.

Atsisukęs į juos Bekstriomas rūsčiai įsispoksojo, norėdamas užfiksuoti vaikėzų veidus atmintyje iki to karto, kai su jais vėl susitiks savo tarnyboje. Tai buvo tik laiko klausimas, o tai dienai galiausiai išaušus, jis jau tikrai pasistengs, kad snargliai dar ilgai prisimintų.

Praeidamas pro jauną uniformuotą pareigūną, stovintį prie laiptinės, Bekstriomas davė pirmąjį savo įsakymą naujame žmogžudystės tyrime:

– Paskambink sekimo skyriui ir liepk atsiųsti porą vaikinų, kad padarytų gražių kadrų su šia žavia publika, – tarė jis.

– Jau padaryta, – pranešė jam kolega. – Tą patį liepė ir Inkarė, vos tik čia atvažiavo. Kolegos iš sekimo skyriaus tikriausiai jau kokias dvi valandas čia fotografuoja, – kažkodėl dar pridūrė jis.

– Inkarė? Kokia dar Inkarė?

– Anika Karlson. Žinai, tą mūsų aukšta brunetė, kur anksčiau tirdavo apiplėšimus. Jos pravardė Inkarė.

– Ar ta nelaiminga rėksnė? – pasitikslino Bekstriomas.

– Geriau nekomentuosiu, Bekstriomai, – išsišiepė kolega. – Bet, kaip matau, pats šį tą girdėjai.

– Pavyzdžiui? – įtariai pasiteiravo Bekstriomas.

– Na, kad su ja geriau neiti imtynių, – atsakė kolega.

Bekstriomas tik papurtė galvą. „Kur mes ritamės? – mąstė jis, eidamas pro duris į pirmojo Lazdynų tako namo laiptinę. – Kas per nesąmonės dedasi Švedijos policijoje? *Pyderai, lesbės, juočkiai* ir visokie padlaižiai. Normalaus policininko nė su žiburiu nerasi."

Nusikaltimo vieta irgi atrodė taip, kaip visada, kai savame bute mirtinai sumušamas senas *bomžas*. Kitaip sakant, seno *bomžo* namai buvo dar labiau apšnerkšti nei įprastai. Pats žmogėnas tysojo pilvu į viršų ant koridoriuje patiesto kiliminio tako, vos tik įėjus: pėdos nukreiptos į duris, kojos išskėstos, o rankos ištiestos virš suknežintos kaukolės, tarsi melstųsi. Sprendžiant iš tvaiko, pilko gabardino kelnės buvo permirkusios nužudytojo išmatomis ir šlapimu. Ant grindų telkšojo metro skersmens kraujo klanas. Siauro koridoriaus sienos iš abiejų pusių buvo aptaškytos krauju iki pat palubės, ir netgi šiek tiek kraujo buvo užtiškę ant lubų.

„Eina šikt, – linguodamas galva pamanė Bekstriomas. – Tikrai reiktų paskambinti ir pranešti kokiam interjero žurnalui, kad tie *pedikai* interjero dizaineriai pagaliau gautų rimtesnio darbelio ir pačiupinėtų nepagražintą realybę. „Trumpas reportažas „Namai namučiai“ iš atitinkamo socialinio sluoksnio...“ – galvojo Bekstriomas, kol jo mintys nutrūko kažkam paplekšnojus per petį.

– Labas, Bekstriomai. Džiaugiuosi matydama, – pasakė trisdešimt trejų metų inspektorė tyrėja Anika Karlson ir draugiškai linktelėjo.

– Labas, – tarė Bekstriomas, stengdamasis neparodyti savo susierzinimo.

Moteris buvo puse galvos aukštesnė už jį, aukštą ir puikiai sudėtą vyrą pačiame jėgų žydėjime. Ilgakojė, liekna talija, pavydėtinai sportiška ir gerų kūno formų. Jeigu dar kiek paaugintų plaukus ir užsisegtų trumpą sijoną, netgi palaikytum visai normalia moterimi. Aišku, išskyrus ūgį, bet čia, matyt, šaukštai po pietų, belieka tikėtis, kad bent dabar ji nustojusi augti, nors dar pienas nuo lūpų nenudžiūvęs.

– Ar turi kokių nors konkrečių nurodymų, Bekstriomai? Teismo ekspertai jau baigė pirmines apžiūras, ir kai tik išveš kūną į morgą, galėsi žvilgtelėt į mūsų nusikaltimo vietą.

– Vėliau turėsiu, – papurtė galvą Bekstriomas. – Kas tas per vienas? – paklausė, galvos mostu rodydamas į liesą tamsiaodę figūrą, kuri sėdėjo atsirėmusi į tolimiausią laiptų aikštelės sieną. Nieko nesakanti melancholiška veido išraiška ir ant peties kabantis medžiaginis krepšys su kyšančiais laikraščiais.

– Čia mūsų laikraščių išnešiotojas, jis ir paskambino, – paaiškino Karlson.

– Tu matai kaip, – atšovė Bekstriomas. – Tai va kodėl ant peties pasikabinęs krepšį su laikraščiais.

– Tavęs neapmausi, – nusišypsojo Karlson. – Jeigu tiksliau, tai jis turi penkis „Dienos naujienų“ ir keturis „Švedijos dienos“ numerius. Nužudytojo laikraštis guli va ten, palei duris, – tęsė ji, galva rodydama į aukos butą, prie kurio ant laiptinės grindų buvo padėtas sulenktas laikraštis. – Vieną „Dienos naujienų“ numerį jis jau paliko senai moteriškei iš pirmo aukšto.

– Tai ką mes apie jį žinom? Kas per laikraščių išnešiotojas?

– Na, visų pirma, tai jis atrodo visai švarus, – atsakė Anika Karlson. – Teismo ekspertai patikrino, ir nei ant kūno, nei ant drabužių nieko nerado. Pagal tai, kaip čia viskas atrodo, jei jis būtų susidorojęs su mūsų auka, turėtų būti kiaurai permirkęs krauju. Pats mums papasakojo, kad palietė veidą, tiksliau, skruostą, ir kai pamatė, kad sustingęs, suprato, kad žmogus nebegyvas.

– Tai jis studijuoja mediciną, ar ką? „Nepėsčias, suskis“, – pamanė Bekstriomas. Šiam juodukui ambicijų aiškiai nestigo.

– Aš manau, kad pakankamai prisižiūrėjo lavonų savo buvusioje tėvynėje, – šį kartą be šypsenos tarė Karlson.

– Ar kartais nepasinaudojo proga ką nors įsikišt į kišenę? – paklausė Bekstriomas, apimtas įsišaknijusio instinkto nepasitikėti tokiais juodaodžiais.

– Patrulis jį apieškojo. Iškart, kai tik atvyko. Kišenėse rado piniginę su vairuotojo pažymėjimu, laikraščių išnešiotojo darbo pažymėjimą ir šiek tiek pinigų monetomis bei banknotais, apie šimtą kronų. Man atrodo, daugiausia monetomis. Ir dar mobilųjį telefoną, jo asmeninį. Numerį mes užsirašėm, jeigu ką. Jei būtų ką nors pasisavinęs, prie savęs nelaikytų, o bendras šio namo patalpas jau apieškojom, niekur nieko nepaslėpė.

„Tai šūdas. Net vogti tingi, suskis“, – pamanė Bekstriomas, dar neprarasdamas vilties.

– O gal kam nors skambino?

– Kaip pats sako, skambino tik vieną kartą. Skubios pagalbos numeriu 112. Jį sujungė su mūsiškiais iš Šachtos. Sako, kalbėjo tik su tenykščiu dispečeriu, bet mes, aišku, vis tiek patikrinsim. Įtraukėm jo telefono numerį į patikrų sąrašą.

– Ir kokia gi jo pavardė? – paklausė Bekstriomas.

– Septimas Akofelis, dvidešimt penkerių metų bėglys iš Somalio, turi Švedijos pilietybę, gyvena Rinkebiu. Paėmėm pirštų atspaudus ir DNR mėginį, tik dar neturėjom laiko patikrinti. Bet esu beveik tikra, kad jis apie savo tapatybę nemeluoja.

– Koks ten, sakei, jo vardas? – darsyk paklausė Bekstriomas. „Kažkoks nesąmoningas“, – pamanė jis.

– Septimas Akofelis, – pakartojo Anika Karlson. – Viena iš priežasčių, kodėl jo dar nepaleidau, tai pagalvojau, kad gal tu norėsi jį paklausinėti.

– Ne, – papurtė galvą Bekstriomas. – Dėl manęs jį gali siųsti namo. Bet užtat nusikaltimo vietoje, manau, apsižvalgysiu. Jeigu tik mokslininkai diletantai iš teismo ekspertų skyriaus kada nors baigs.

– Peteris Niemis ir Chorchė Hernandesas, pravarde Čikas, – linktelėjo Anika Karlson. – Jie mūsiškiai, iš Solnos teismo ekspertizių skyriaus, geresnių, sakyčiau, dar reiktų paieškoti.

– Hernandesas? Kur man ta pavardė girdėta? – sukluso Bekstriomas.

– Jis turi jaunesnę seserį, vardu Magdalena Hernandes, irgi mūsiškė. Tikriausiai jau būsi sutikęs, todėl ir prisimeni, – atsakė Anika, kažkodėl plačiai besišypsodama.

– Kodėl taip sakai? – pasiteiravo Bekstriomas.

– Gražiausia policijos pareigūnė Švedijoje, kaip sako dauguma jos kolegų. Ir mano pačios akimis žiūrint, manau, ji puiki mergina, – su šypsena paaiškino Karlson.

– Negali būti, – atšovė Bekstriomas. „Spėju, kad ir pati ją nusižiūrėjai“, – mintyse nusišaipė jis.

Butas atrodė taip baisiai, kaip Bekstriomas ir įsivaizdavo. Pirmiausia nedidelė drabužinė ir siauras koridorius. Po kaire mažutė vonia ir tualetas, už jų mažas miegamasis. Po dešine virtuvė su valgomuoju stalu, o tiesiai – svetainė. Iš viso kokie penkiasdešimt kvadratinių metrų, ir sunku pasakyti, kada šeimininkas paskutinį kartą tvarkėsi. Šiemet tai dar tikrai ne.

Baldai buvo apšepę ir nudėvėti, kaip ir visas interjeras. Pradedant nepaklota lova ir pagalve be jokio užvalkalo, baigiant apšnerkštu virtuvės stalu ir įdubusia sofa su foteliu svetainėje. Ir vis tik keli daiktai liudijo nužudytojo Karlo Danielsono gyvenimą anksčiau buvus geresnį. Keli nutrypti persiški kilimai, tvirtas senamadiškas raudonmedžio rašomasis stalas, puoštas šviesesnės medienos inkrustacija; dvidešimties metų senumo, bet vis dėlto firminis „Bang & Olufsen“ televizorius. O priešais jį pastatytas fotelis buvo angliškas odinis krėslas su aukštu atlošu ir priderintu suoleliu kojoms.

„Išgerti, – šmėstelėjo Bekstriomui. – Išgerti ir pabūti vienumoje.“ Taip prastai jis nesijautė dar nuo tada, kai tie neandertaliečiai iš greitojo reagavimo būrio paleido į jį elektrošoko granatą. Tai buvo prieš pusmetį. Bekstriomas atgavo sąmonę tik kitą dieną, o per tą laiką šitie jau buvo spėję jį uždaryti Hudingės ligoninės psichiatrijos skyriuje.

– Ar dar ko reikia, Bekstriomai? – paklausė Anika Karlson, kažko susirūpinusi.

„Poros taurelių ir bokalo alaus, – pamanė jis. – O jeigu atsiauginsi plaukus ir užsisegsi sijoną, galbūt galėsi man pačiulpti. Tik nepradėk tikėtis ko nors daugiau...“ – mintyse dar pridūrė, mat vos prieš dvidešimt keturias valandas buvo rimtai sudvejojęs ir žemiškaisiais troškimais, ir dvasingąja meile.

– Ne, – tarė jis ir papurtė galvą. – Susitiksim nuovadoje.

„Kažkas čia ne taip“, – mąstė Bekstriomas, kai neskubėdamas pėdino atgal į policijos nuovadą. Bet kas? Ir kaip jis galėtų tai išsiaiškinti, kai smegenys kenčia nuo ūmios dehidratacijos, o galbūt joms jau pakenkta negrįžtamai? „Nudėsiu tą prakeiktą šundaktarį“, – pagalvojo jis.

7

Trečią valandą popiet pirmasis Bekstriomo ir jo komandos, tiriančios naująją žmogžudystės bylą, susirinkimas jau buvo praėjęs. Lyginant su kitomis komandomis, kurioms jam buvo tekę vadovauti per tuos dvidešimt penkerius metus dirbant sunkių nusikaltimų tyrėju, šioji tikrai nebuvo pati nuovokiausia. Tiesą sakant, ir ne pati didžiausia. Iš viso aštuonetas žmonių, jei skaičiuosim jį patį ir du teismo ekspertus, kurie, vos tik baigs savo darbą ties Karlo Danielsono nužudymu, imsis kitų bylų. Taigi, tebuvo penki žmonės ir jis, nors sprendžiant iš to, ką kol kas Bekstriomas matė ar buvo girdėjęs apie dabartinius kolegas, viskas kabojo ant vieno asmens pečių – paties vyresniojo inspektoriaus tyrėjo Everto Bekstriomo. Išties, kieno gi daugiau? Galų gale, taip dažniausiai ir būdavo. Vienui vienas Bekstriomas, paskutinė viltis gedintiems artimiesiems. Nors šiuo atveju buvo tikėtina, kad vienintelis Danielsono artimasis yra valstybės kontroliuojamas alkoholio monopolis.

– Gerai, – tarė Bekstriomas. – Tai ką, sveiki susirinkę pradėti šį tyrimą, kol kas kreipiuosi į visus čia esančius. Jei kas pasikeis, pažadu informuoti. Ar kas nori pradėti?

– Mes norim, mano kolega ir aš, – atsiliepė vyresnysis iš teismo ekspertų, Peteris Niemis. – Praktiškai dar neturėjom progos pradėti buto apžiūrą, tai laukia krūva darbų.

Peteris Niemis dirbo policijoje jau beveik dvidešimt penkerius metus, penkiolika iš jų buvo praleidęs teismo ekspertų skyriuje. Jam buvo daugiau kaip penkiasdešimt, tačiau atrodė gerokai jaunesnis. Šviesaus gymio, puikios formos, kiek aukštesnis nei vidutinio ūgio. Gimęs ir augęs Tornės slėnyje, tolimojoje Švedijos šiaurėje. Stokholme buvo praleidęs daugiau nei pusę savo gyvenimo, bet vis dar kalbėjo ano krašto tarme. Jis daug šypsodavosi, o mėlynų akių žvilgsnis sykiu buvo ir draugiškas, ir santūrus. Nereikėjo būti chuliganu, kad sužinotum, kuo jis dirba, nors uniformos jis nevilkėjo jau penkiolika metų. Viską, ko reikia, galėjai įskaityti jo akyse. Peteris Niemis buvo geras ir malonus policijos pareigūnas, kol deramai elgsiesi. Priešingu atveju, greit pasirodydavo jo tvirtas charakteris, ir jau ne vienam buvo tekę tą sužinoti iš gana skaudžios patirties.

– Puiku, – atsakė Bekstriomas. – Įdėmiai klausau. „Apsišikėlis lapis, tikra suomio išpera, ir dar kalba kaip ką tik autobusu atvažiavęs iš Haparandos. Tikiuos, ilgai man neteks jo klausytis, kuo greičiau baigs, tuo geriau“, – pamanė jis.

– Gerai, tai pradėsiu, – tarė pareigūnas Niemis, versdamas savo popierius.

~

Nužudytasis buvo vardu Karlas Danielsonas. Pensininkas, šešiasdešimt aštuonerių. Sprendžiant iš jo bute teismo ekspertų surasto paso, buvo 188 centimetrų ūgio ir svėrė apie 120 kilogramų.

– Stambaus sudėjimo ir sveria gerokai per daug, sakyčiau, kokiais trisdešimčia kilogramų, – konstatavo pareigūnas Niemis, pats laikęs kūną už pažastų keliant jį ant neštuvų. – Tiksliau bus parašyta medikų ataskaitoje.

„Lyg mums reikėtų tokių šūdniekių, – kandžiai pagalvojo Bekstriomas. – Nei mes iš jo malsim faršą, nei kimšim dešreles."

– Nusikaltimo vieta, – tęsė Niemis, – aukos butas. Tiksliau kalbant, koridorius. Įtariu, kad žmogus buvo tualete, ir pirmą smūgį gavo iš jo išeidamas, kol dar segėsi kelnes. Tai patvirtintų kraujo tiškimo pėdsakai ir pusiau užsegtas užtrauktukas, jeigu jums įdomu, iš ko sprendžiu. Iškart po to buvo suduota dar keletą kartų, o mirtini smūgiai trenkti jam jau gulint koridoriuje ant grindų.

– Kuo jam trenkė? – paklausė Bekstriomas.

– Mėlynu emaliuotu ketaus prikaistuvio dangčiu, – atsakė Niemis. – Jis gulėjo ant grindų prie lavono. Prikaistuvis stovi virtuvėje ant viryklės, ne toliau kaip už trejeto metrų. Be šito įrankio, – tęsė jis, – užpuolikas, atrodo, dar panaudojo apmušalams skirtą plaktuką su mediniu kotu. Kotas nulūžęs prie pat galvutės, abi dalys gulėjo koridoriuje ant grindų, palei aukos galvą.

– Kruopštus tipelis tas mūsų žudikas, – atsiduso Bekstriomas, purtydamas savo didelę apvalainą galvą.

– Ne toks jau ir tipelis. Bent jau žiūrint į smūgių kampą. Bet kad kruopštus, tai tikrai, nors iš pradžių buvo sunku įžvelgti per kraujais paplūdusius Danielsono veidą ir krūtinę, – patikslino Niemis. – Jį dar ir smaugė. Jo paties kaklaraiščiu. Kai tysojo ant grindų būdamas jau tikriausiai be sąmonės ir viena koja anapus, užpuolikas dar užveržė jam ant kaklo kaklaraištį ir užbaigė darbą rifo mazgu. Mano nuomone, visiškai bereikalingai. Bet turbūt atsarga gėdos nedaro, kai žmogus nori būti tikras, – gūžtelėjo pečiais Niemis.

– Gal kartais turi minčių, kas galėjo tai padaryti? – pasiteiravo Bekstriomas, nors atsakymas jam buvo aiškus iš anksto.

– Sakyčiau, tipiškos *bomžų* skerdynės, – su draugiška šypsena atsakė Niemis. – Tik žinok, Bekstriomai, kad taip sako žmogus iš Tornės slėnio.

– O kaip tuomet dėl žmogžudystės laiko? – paklausė Bekstriomas. „Pasirodo, ne toks jau ir bukas“, – pamanė jis.

– Tuoj prieisiu. Viskam savas laikas, Bekstriomai, – tarė Niemis. – Prieš auką nužudant jis su kitu asmeniu, palikusiu pirštų atspaudus nusikaltimo vietoje, bet kol kas dar neidentifikuotu, sėdėjo svetainėje ir valgė kiaulienos žlėgtainius su pupelėmis. Šeimininkas veikiausiai sėdėjo ant fotelio, jo svečias – ant sofos. Lėkštes buvo pasidėję ant kavos stalelio, bet vėliau nurinko. Užbėgdamas už akių pasakysiu, kad radome nemažai jų abiejų pirštų atspaudų, tyrimų rezultatus turėtume gauti rytoj. Jei pasiseks, nusikaltėlio duomenys jau bus pirštų atspaudų registre. Bevalgydami abu išgėrė penkias puslitrines skardines stipraus šviesiojo alaus ir daugiau nei butelį degtinės. Radome vieną tuščią butelį ir vieną vos pradėtą. Įprastos, septyniasdešimties centilitrų talpos, ir dar turbūt verta paminėti, kad tai rinkoje pripažinto gamintojo „Explorer“ degtinė. Abu buteliai buvo rasti ant grindų priešais televizorių, kur jie sėdėjo ir valgė, įkalčiai leidžia manyti, kad jiems pradėjus buteliai dar nebuvo atkimšti. Visų pirma, ant kamštelių tebėra juostelės. Na tos, žinote, su skylutėmis, kur būna po kamšteliu. Taip gražiai trakšteli atsukant butelį.

„Retsykiais tas nupezęs lapis visai normaliai kalba“, – pamanė Bekstriomas, staiga apimtas pojūčio, kad krūtinėje veriasi tuštuma. Beveik kaip prieš pat mirtį. Kas čia dabar?

– Kas dar? Ką dar gali pasakyt apie žudiką ir apie įvykius prieš žmogžudystę?

– Mano manymu, ją įvykdęs asmuo buvo fiziškai stiprus, – tarė Niemis ir mąsliai linktelėjo. – Reikia daug jėgos taip užveržti kaklaraištį. Be to, jis dar apvertė kūną, nes iš pradžių auka tysojo ant šono ar galbūt ant pilvo, tą sprendžiam pagal kraujo išsiliejimą, o juk mes radom gulintį ant nugaros. Manau, jis apvertė auką ant nugaros, kai nusprendė pasmaugti.

– O kada tai galėjo nutikti? – staiga įsiterpė Anika Karlson, savo klausimu užbėgdama Bekstriomui už akių.

– Kadangi klausi neprofesionalaus mediko – skrodimas bus atliktas tik šįvakar, – tai aš spėčiau, kad vakar vakare, – atsakė Niemis. – Mes su Čiku ten nuvažiavom beveik lygiai septintą, ir kūnas jau buvo visiškai sustingęs, bet, aišku, apie tai ir dar apie daug ką plačiau sužinosim rytoj, – Niemis linktelėjo, nužvelgė susirinkusius ir atsitraukė kėdę ruošdamasis stotis. – Jau išsiuntėm gerą šūsnį medžiagos tyrimams į Noršiopingo valstybinę teismo ekspertizių laboratoriją, bet atsakymus turbūt gausim tik po kelių savaičių. Tik aš nežinau, ar tokioje byloje tai turės daug reikšmės. Turiu galvoje, kad reikės laukti. Šitas žudikas niekur nedings. Kolegos ekspertai iš lėno kriminalinės policijos pažadėjo pagelbėti su pirštų atspaudais, tad jei viskas eisis sėkmingai, per savaitgalį baigsim.

Niemis pakilo nuo kėdės.

– Per savaitgalį, – pakartojo jis. – Pirmadienį, aš manau, jau galėsime jums normaliai papasakoti, kas įvyko tame bute.

– Dėkui, – tarė Bekstriomas, linktelėjęs pareigūnui Niemiui ir jo jaunesniam kolegai. „Kai tik prigriebsim tą Danielsono vakarienės kompanioną, bus baigtas kriukis“, – pagalvojo jis. Vienas *bomžas* pribaigė kitą tokį patį, ką čia daugiau begalvoti.

Vos tik teismo ekspertai išėjo iš kabineto, jo tingi, niekam tikusi tyrėjų grupė kaip mat subruzdo norėdama pramankštinti kojas ir padaryti rūkymo pertraukėlę. Įprastu atveju Bekstriomas būtų juos greitai užčiaupęs, bet dabar kažkodėl jautėsi toks apatiškas, kad tik pritariamai linktelėjo. Labiau už viską jis būtų troškęs iš čia dingti, bet neturėdamas geresnio pasirinkimo tiesiu taikymu nukulniavo iki tualeto ir išgėrė mažiausiai kokius penkis litrus šalto vandens.

8

– Gerai, – tarė Bekstriomas, kai visi vėl susirinko į posėdžių kambarį ir pagaliau buvo galima tęsti, kad šitas beviltiškas reikalas kuo greičiau užsibaigtų. – Pakalbam apie auką. Tada galėsim pasidalyti mintimis, o prieš išeidami susirašysim, ką jau nuveikėm ir ką veiksim rytoj. Šiandien ketvirtadienis, gegužės penkioliktoji, tai, sakyčiau, iki savaitgalio būtų gerai užbaigti ir kitą savaitę skirti svarbesnėms byloms negu pono Danielsono. Ką žinom apie mūsų nužudytąjį, Nadja? – tęsė jis, galvos linktelėjimu paragindamas žemaūgę, per penktą dešimtį persiritusią putlutę moterį, kuri sėdėjo stalo gale ir jau buvo spėjusi apsikrauti įspūdinga popiergalių šūsnimi.

– Tiesą sakant, gana daug, – atsakė Nadja Hiogberg. – Peržvelgiau, kaip įprastai, informaciją, ir aptikau pikantiškų smulkmenų. Dar kalbėjau su jo jaunesne seserimi, vienintele artima giminaite. Ji irgi šį tą papasakojo.

– Įdėmiai klausau, – paragino Bekstriomas, nors jo mintys buvo visai kitur, o galvoje aidėjo malonus atsukant butelio kamštelį pasigirstantis trakštelėjimas.

Karlas Danielsonas gimė Solnoje 1940-ųjų vasarį, taigi, nužudytas šešiasdešimt aštuonerių metų amžiaus. Jo tėvas dirbo teksto rinkėju ir vadovavo cechui Solnos spaustuvėje. Mama buvo namų šeimininkė. Abu tėvai jau seniai mirę. Artimiausia giminaitė buvo sesuo, už jį dešimčia metų jaunesnė ir gyvenanti Hudingėje, į pietus nuo Stokholmo.

Karlas Danielsonas gyveno vienas. Niekada nebuvo vedęs ir neturėjo vaikų. Tiksliau, taip rodė įvairūs policijai prieinami registrai. Ketverius metus mokėsi vienoje Solnos pradinėje mokykloje, tada penkerius metus progimnazijoje, kur išlaikęs egzaminus įstojo į Polmanoverslo mokyklą Stokholme ir studijavo trejus metus. Devyniolikos baigė šeštosios pakopos ekonomikos kursą. Paskui atliko karinę tarnybą Barkabiu oro bazėje. Po dešimties mėnesių, 1960-ųjų vasarą, iš ten grįžo ir būdamas dvidešimties gavo pirmąjį asistento darbą vienoje Solnos buhalterinių paslaugų įmonėje.

Tą pačią vasarą jis pirmąkart sušmėžavo policijos įskaitoje. Karlas Danielsonas buvo sulaikytas prie vairo neblaivus ir nubaustas dviejų mėnesių atlyginimo dydžio bauda už vairavimą išgėrus, šešiems mėnesiams iš jo atimtas vairuotojo pažymėjimas. Po penkerių metų tai pasikartojo. Vairavimas išgėrus, dviejų mėnesių atlyginimo dydžio bauda. Vairuotojo pažymėjimas atimtas metams. Paskui praėjo septyneri metai iki trečiojo nusižengimo, šį kartą gerokai rimtesnio.

Būdamas girtas kaip pėdas Danielsonas įvažiavo į Solnos gatvėje stovintį dešrainių kioską ir pabėgo iš įvykio vietos. Solnos apylinkės teismas jį pripažino kaltu dėl vairavimo išgėrus ir pabėgimo iš įvykio vietos, nuteisė trims mėnesiams kalėti ir atėmė vairuotojo pažymėjimą. Danielsonas susirado apsukrų advokatą, kreipėsi į apeliacinį teismą ir pateikė dvi skirtingas medicinines pažymas apie problemą dėl alkoholio. Jam pavyko pasiekti, kad nuosprendis dėl pabėgimo iš įvykio vietos būtų panaikintas, o vietoj kalėjimo būtų paskirtas lygtinis atleidimas nuo laisvės atėmimo bausmės. Tačiau vairuotojo pažymėjimo jis neatgavo, ir, regis, dėl to pernelyg nesuko galvos, nes pasibaigus bausmės terminui jo iš naujo išsilaikyti nebandė. Pastaruosius trisdešimt šešerius savo gyvenimo metus Karlas Danielsonas išsivertė be vairuotojo pažymėjimo, tad daugiau už vairavimą išgėrus nebeįkliuvo.

Ir vis dėlto, netgi vaikščiodamas pėsčiomis jis sugebėjo patekti į policininkų akiratį. Per tą laiką jis buvo suimtas penketą kartų, pritaikius kardomojo kalinimo įstatymo straipsnį neblaiviems asmenims, nors, ko gero, tokių atvejų būta gerokai daugiau. Danielsonas visada atsisakydavo nurodyti savo vardą, nes neprivalėjo. Pastarąjį kartą buvo sulaikytas įvykus rimtam incidentui.

Tai nutiko prieš penkerius metus, per Elito taurės ristūnų lenktynes Solvalos hipodrome, gegužės mėnesį. Danielsonas buvo girtas ir įsišėlo, o vedamas į policijos autobusiuką ėmė priešintis ir švaistytis kumščiais. Už pasipriešinimą policijai ir smurtavimą prieš viešosios tvarkos pareigūną jam buvo paskirtas nebe kardomasis suėmimas, o areštas, nors tai reiškė tą patį tupėjimą Solnos nuovados areštinėje iki išsiblaivys. Paleistas praėjus šešioms valandoms Danielsonas apkaltino jį suėmusius pareigūnus ir nuovados personalą – tris policininkus ir du areštinės darbuotojus – panaudojus prieš jį fizinę prievartą. Pasirodė dar vienas apsukrus advokatas, buvo pateiktos naujos medikų pažymos, o tada viskas virto į vieną didelį cirką. Praėjo daugiau nei metai, kol pirmoji byla pasiekė teismą, ir ta pati buvo iškart atidėta, nes dėl neaiškių priežasčių du prokuroro liudininkai nepasirodė.

Kadangi Danielsono advokatas buvo baisiai užimtas asmuo, praėjo dar metai, kol atsirado laiko kitam bylos nagrinėjimui teisme. Ir šį kartą jį teko atidėti, nes prokuroro liudininkai vėl neatvyko. Netekęs kantrybės prokuroras bylą nutraukė. Karlas Danielsonas, bent jau tuo savo gyvenimo etapu, buvo nekaltas žmogus.

– Žinant, kokia menka tikimybė būti sulaikytam ir areštuotam už tokio pobūdžio nusižengimus, tai jis praktiškai visą laiką turėjo šlaistytis girtas, – užbaigė Nadja Hiogberg, o ji žinojo, ką sako. Gimimo liudijime įrašyta kaip Nadežda Ivanova, ji dirbo Vakarų Stokholmo regiono policijoje samdoma civile jau dešimt metų, ir buvo įgijusi fizikos bei taikomosios matematikos daktaro laipsnį Sankt Peterburgo universitete. Dar tais gūdžiais laikais, kai Sankt Peterburgas vadinosi Leningradu, o akademiniai reikalavimai ten buvo kur kas griežtesni nei dabartinėje laisvoje Rusijoje.

– O ko jis dar yra prisišikęs? Be to, kad voliodavosi užmynęs ant kamščio? – pasiteiravo Bekstriomas, linktelėdamas Nadjai Hiogberg.

Ne todėl, kad jį būtų bent kiek dominę nužudytojo santykiai su kokiais nors besmegeniais iš kolegų kriminalistų ar iš kelių policijos – tik norėjo ją pristabdyti ir taip nutraukti tą nesibaigiantį susirinkimą. Kad pagaliau būtų galima pėdinti namo į Slėnio gatvę, kur dar iki vakar išties buvo jo namai. Nusiprausti po dušu ir nutildyti visą tą triukšmą galvoje. Išmaukti dar keletą litrų ledinio vandens. Prisiryti žalių daržovių ir kuo nors užsiimti, jei apskritai liko ką veikti po vakar, kai gyvenimas nebeteko jokios prasmės.

„Kada tu išmoksi prikąsti liežuvį, Bekstriomai?“ – pyko jis ant savęs po penkių minučių.

Nadja Hiogberg, supratusi klausimą pažodžiui, išsamiai pasakojo apie visokiausias Danielsono finansines machinacijas ir dėl jų kilusius susidūrimus su teisėsauga.

Tais pačiais metais, kai jį pirmąkart nuteisė už vairavimą išgėrus, Karlas Danielsonas buvo paaukštintas iš buhalterio asistento į skyriaus vadovo pareigas dirbti su „patikos fondais, korporacijomis, ūkinėmis ir labdaros bendrijomis, turto paveldėjimu ir testamentais, fiziniais asmenimis ir įvairiais kitais reikalais“. Paskui viskas ėjosi kaip iš pypkės. Iš pradžių jis perėjo į verslo klientų skyrių dirbti finansų patarėju ir mokesčių konsultantu, o po kelerių metų buvo paskirtas vadovauti visai įmonių grupei ir priimtas į valdybos narius.

Praėjus savaitei po susidūrimo kaktomuša su dešrainių kiosku Solnos gatvėje, tik atšventęs trisdešimt antrąjį savo gimtadienį, Karlas tapo generalinio direktoriaus pavaduotoju ir tvirtai užsitikrino kėdę valdyboje. Dar po poros metų perėmė visą bendrovę ir pervadino ją „Karlo Danielsono konsultantais“. Kaip buvo teigiama bendrovės įstatuose, jų verslas apėmė „finansines, apskaitos ir audito konsultacijas bei patarimus mokesčių ir investavimo klausimais“, taip pat „turto valdymą bei kapitalo investavimą“; tai turėjo būti nemenkas pasiekimas, kadangi per visą šį aukso amžių bendrovėje niekada nedirbo daugiau kaip keturi asmenys. Viena sekretorė ir trys vyrukai, besivadinantys konsultantais ir einantys gana miglotas pareigas. Pats Karlas Danielsonas buvo bendrovės savininkas, generalinis direktorius ir valdybos pirmininkas.

Šią rolę atlikti jam sekėsi kur kas geriau nei būti vairuotoju ar pėsčiuoju. Per dvidešimt trejus metus, nuo 1972 iki 1995 metų, už įvairius finansinius nusikaltimus iš viso devynis kartus jis buvo patekęs į teisėsaugos akiratį. Keturis kartus už bendrininkavimą vengiant mokėti mokesčius, du kartus už valiutos padirbinėjimą, dukart už vadinamąjį pinigų plovimą, vieną kartą už suklastotą vogtų daiktų kvitą ir kartą už sukčiavimą. Kaskart kaltinimai būdavo atmetami. Karlui Danielsonui mestų įtarimų niekada nepavykdavo įrodyti, o šis visados surengdavo kontrataką ir įskųsdavo savo priešus Seimo kontrolieriui arba teisingumo kancleriui, arba dėl viso pikto – abiem.

Čia jam taip pat sekėsi geriau nei priešininkams. Vienas Stokholmo policijos finansinių nusikaltimų skyriaus tyrėjas pateko į Policijos valdybos etikos komiteto nagus, gavo tarnybinį įspėjimą ir atsisveikino su dviejų savaičių alga. Seimo kontrolierius pasodino vieną prokurorą ir vieną auditorių iš mokesčių inspekcijos. Teisingumo kancleris patraukė baudžiamojon atsakomybėn vieną šalies vakarinį laikraštį ir pasiekė, kad teismas pripažintų jo kaltę dėl asmenybės diskreditavimo.

Po 1995-ųjų reikalai aprimo. „Karlo Danielsono konsultantai“ tapo „Karlo Danielsono holdingu“. Veiklos, regis, buvo ne per daugiausia, nes įmonė neturėjo nė vieno darbuotojo. Nadja Hiogberg buvo paprašiusi Patentų ir registrų biuro pateikti šios įmonės pastarųjų metų ataskaitų kopijas ir ketino jas per savaitgalį peržiūrėti.

Karlo pajamos, regis, niekada nebuvo itin didelės. Nadja Hiogberg turėjo iškapsčiusi jo paties pateiktas pajamų deklaracijas už pastaruosius penkerius metus; apmokestinamos pajamos svyruodavo apie 170 000 kronų per metus. Gaudavo pensiją iš valstybės, ir kiek mažesnę – iš privačios bendrovės „Skandia". Butas, kuriame gyveno, atsieidavo 4500 kronų per mėnesį, o atskaičiavus mokesčius ir nuomą, likdavo maždaug 5000 kronų visam kitam.

Jei žmogaus sėkmę buvo galima išmatuoti sukauptais titulais, tuomet Karlo Danielsono gyvenimas buvo išties nusisekęs, ir šį pasaulį jis paliko užkopęs į pačią viršūnę. Būdamas dvidešimties pradėjo karjerą nuo asistento buhalterių paslaugų įmonėje, turinčioje trisdešimt penkis darbuotojus. Praėjus keturiasdešimt aštuoneriems metams nežinomas užpuolikas šią jo karjerą užbaigė, suknežinęs kaukolę ketaus prikaistuvio dangčiu. Bendrovė, kurioje Karlas išdirbo visą savo gyvenimą, jau beveik penkiolika metų faktiškai buvo neveikianti. Telefonų knygoje jis buvo įrašytas kaip direktorius, o vizitinės kortelės, be kurių jo piniginėje teismo ekspertai daugiau nieko nerado, skelbė nužudytąjį buvus „Karlo Danielsono holdingo" generaliniu direktoriumi ir valdybos pirmininku.

„*Bomžas*, teismų maniakas ir dar patologinis svaičiotojas", – pagalvojo Bekstriomas.

– Sakei, kalbėjaisi su jo seserimi, – tarė Anika Karlson, vos tik Nadja Hiogberg baigė kalbėti. – Kaip ji pakomentavo visa tai, ką tu mums ką tik papasakojai?

Nadja Hiogberg atsakė, kad ji patvirtino visus esminius faktus. Kol buvo jaunas, jos brolis „labai mėgdavęs merginų draugiją" ir „pernelyg dažnai lakstydavęs po vakarėlius". Bet viskas klostėsi neblogai iki tol, kol ėmė artėti link keturiasdešimt, paskui alkoholis, regis, beveik visiškai jį užvaldė. Sesuo, be kita ko, aiškiai leido suprasti, kad jie niekuomet nebuvo itin artimi. Jau kokius dešimt metų nebendraudavo net telefonu, o paskutinį kartą matėsi per motinos laidotuves prieš dvylika metų.

– Kaip ji sureagavo, kai pasakei, kad jos brolį nužudė? – paklausė Anika.

„Dieve aukštielninkas, – vos girdimai atsiduso Bekstriomas, – gal dar tylos minute jį pagerbkim?“

– Ramiai, – atsakė Nadja. – Ramiai priėmė šitą žinią. Ji dirba slauge Hudingės ligoninėje ir atrodo gana nuovoki, santūri moteris. Sakė, kad tai jos labai nenustebino. Jau daug metų numanė, kad kažkas panašaus gali nutikti. Na, turiu galvoje, žinant jo gyvenimo būdą.

– Gal susiimkim ir nustokim čia sielvartavę, – pertraukė Bekstriomas. – Tai kokios mintys iš viso to peršasi?

Visi ėmė aptarinėti įvairias versijas. Tiksliau, vieną vienintelę, kurią apsidrausdamas pamėtėjo pats Bekstriomas.

– Na, ką gi, – pasakė jis, kadangi kitiems bent šį kartą užteko mandagumo palaikyti liežuvį už dantų ir leisti jam pradėti. – Vienas *bomžas* užmušė kitą *bomžą*. Jei kas nors turi kitokią versiją, pats laikas prabilti, – pridūrė jis pasilenkęs priekin, gremėzdiškai pasirėmęs alkūnėmis į stalą ir rūsčiai nužvelgęs kolegas.

Visi kaip vienas papurtė galvas, vadinasi, niekas neprieštaravo.

– Gerai, – tarė Bekstriomas. – Tiek prielaidų mums pakanka. Belieka išsiaiškinti, kiek pasistūmėjome, ir iš kur iškrapštyti Danielsono vakarykštį svečią, užsukusį vakarienės. Kaip sekasi apklausinėti kaimynus? – pridūrė jis.

– Beveik baigėm, – atsakė Anika Karlson. – Liko pora, kurių neradom, ir dar keli prašė palaukt iki vakaro, nes turėjo išeiti į darbą. O vienas devintai valandai buvo užsirašęs pas gydytoją ir neturėjo laiko su mumis kalbėtis. Iki rytojaus visus apklausim.

– O ką patologas anatomas?

– Pažadėjo atlikti skrodimą šįvakar ir kitos savaitės pradžioj pateikt bent trumpas išvadas. Kolega Hernandesas dalyvaus darant skrodimą, taigi esmę turėtume sužinot rytoj iš pat ryto, – informavo Anika Karlson.

– Ar mes kreipėmės į taksi bendroves? Ar yra bent kokių vertų dėmesio pranešimų? Teritorija aplink pastatą apieškota? O jo pažįstamų ratas? Ką jis veikė kelias valandas prieš pat mirtį? Ar mes apklausėm...

– Nusiramink, Bekstriomai, – pertraukė jį Anika, plačiai šypsodamasi. – Viskas kontroliuojama. Viską patys puikiausiai žinom, gali būti ramus.

„Aš toli gražu neramus“, – pamanė Bekstriomas, bet nė neketino to garsiai sakyti. Tiktai linktelėjo. Tada susirinko savo popierius ir atsistojo.

– Iki rytojaus, – atsisveikino jis. – Dar vienas dalykas, prieš išsiskirstant. Dėl to laikraščių išnešiotojo, kuris paskambino. Koks ten jo vardas, Suodis Akofelis?

– Septimas, – be menkiausio šypsnio veide pataisė Anika Karlson. – Jo vardas Septimas Akofelis. Mes jį patikrinom. Kolegos jau spėjo sulyginti Lazdynų take iš jo paimtus pirštų atspaudus su tais, kuriuos buvo davęs Migracijos tarnyboje, kai atvyko prieš dvylika metų. Jis apie save nemeluoja, ir užbėgdama už akių pasakysiu, kad niekad niekur nebuvo įsivėlęs.

– Gerai jau, gerai, – tarė Bekstriomas, – bet kažkas su tuo tipeliu ne taip.

– Pavyzdžiui, kas? – Anika Karlson papurtė trumpai kirptą galvą.

– Nežinau, – atšovė Bekstriomas. – Stengsiuosi išsiaiškinti, o jūs visi bent sekundėlę apie tai pamąstykit.

Vos tik išėjęs iš posėdžių kabineto, jis patraukė tiesiai pas savo naująją šefę, policijos viršininkę Aną Holt, ir paaiškino jai situaciją. Nužudytas *bomžas*. Žudikas – beveik visu šimtu procentų – irgi *bomžas*. Bylos tyrimas visiškai kontroliuojamas. Ji bus išaiškinta vėliausiai iki pirmadienio ryto, o jam pačiam tereikėjo trijų minučių, nors galėjo išnaudoti visas penkias. Holt, regis, lengviau atsikvėpė Bekstriomui išėjus. Jos galva buvo užimta visai kuo kitu, ir Bekstriomo žmogžudystė, palyginus, atrodė tarsi dangaus dovana.

„Ta sudžiūvus kalė turės apie ką pagalvoti“, – pamanė Bekstriomas, žengdamas lauk pro savo naujojo gulago duris.

9

Jeržis Sarnieckis, dvidešimt septynerių metų lenkas, dirbo dailide. Jis gimė ir augo Lodzėje, o prieš keletą metų papildė Švedijoje uždarbiaujančių imigrantų gretas. Pastarąjį mėnesį su bendradarbiais plušėjo iš pagrindų renovuojamame nedideliame daugiabutyje Ąžuolyno gatvėje, Solnoje, maždaug už kilometro nuo Lazdynų tako pirmojo namo, kuriame buvo įvykdytas nusikaltimas. Atlygį jam mokėjo vokelyje, po aštuoniasdešimt kronų už valandą, o panorėjęs galėjo dirbti kad ir dvidešimt keturias valandas per parą be poilsio dienų. Maistą visi pirkdavo netoliese esančiame ICA prekybos centre, miegojo tame pačiame pastate, kurį renovavo, o visa kita buvo galima ramiai atidėti iki kol grįš namo į civilizuotą gyvenimą Lenkijoje.

Maždaug tuo metu, kai Bekstriomas išėjo iš Solnos policijos nuovados, Sarnieckis, tempdamas šiukšlių maišą su remonto atliekomis į lauke pastatytą konteinerį, šį tą atrado. Pasilipęs ant klebančių kopėčių, ant paties nuolaužų krūvos viršaus jis pamatė maišą, kurio nei pats, nei jo bendradarbiai ten negalėjo užmesti. Nieko čia keista, kad kaimynystėje įsikūrę švedai pasinaudojo proga atsikratyti savų šiukšlių, tačiau patirtis buvo Jeržį išmokiusi, kad jų išmetami daiktai dažnai būna dar tinkami naudoti, todėl jis pasilenkė ir prisitraukė maišą.

Paprastas plastikinis maišas. Viršus tvarkingai užrištas, o viduje, iš pažiūros, prigrūsta drabužių.

Sarnieckis nulipo nuo kopėčių ir, atrišęs maišą, ištraukė, kas buvo viduje. Juodas ilgas lietpaltis iš sintetinio audinio. Atrodė beveik naujas. Raudonos buitinės guminės pirštinės. Nesuplyšusios, praktiškai nenaudotos. Pora tamsios odos šlepečių, irgi beveik kaip naujų.

„Kam mesti lauk tokius gerus daiktus?“ – nusistebėjo Sarnieckis, bet po akimirkos pamatė, kad jo radiniai kruvini. Krauju nutaškytas visas lietpaltis, permirkę šviesūs šlepečių padai. Kraujo dėmės ant pirštinių, nors aiškiai buvo bandyta jas nuplauti.

Jis buvo girdėjęs apie Lazdynų gatvėje įvykdytą žmogžudystę, tai pasakojo švedas brigadininkas, kai ryte visi gėrė kavą. Sakė, nužudytas kažkoks vargšas pensininkas, ir kiti normalūs, padorūs žmonės dabar nebedrįsta iškelti kojos iš namų. „Galvok, ką kalbi, – šmėstelėjo jam tuomet, klausantis viena ausimi. – Nevarykite Dievo į medį, gyvendami Švedijoje kaip rojuje, kitaip jus pačius iš čia išvarys“, – pamanė jis. Taip galvoti jis buvo išmokęs iš kunigo kataliko savo gimtojoje Lodzėje.

Nepaisant to, su savo sąžine jis galynėjosi keletą valandų, kol pagaliau paskambino į policiją. Kažin kiek valandų užtruks, svarstė jis, stovėdamas ir laukdamas pažadėtojo pareigūnų automobilio. Kiek valandų, atsieinančių po aštuoniasdešimt kronų, bus atimta iš jo ir namie laukiančios jo nėščios sužadėtinės?

Patrulių automobilis su dviem uniformuotais pareigūnais atvyko praėjus penkiolikai minučių. Jie atrodė stebėtinai abejingi. Sukrovė radinius su maišu, kuriame jie buvo, į kitą maišą. Užsirašė jo vardą ir telefono numerį. Tada išvažiavo. Tik prieš nueinant vienas iš jų dar paprašė vizitinės kortelės. Planavo su uošviu statyti pirtelę šeimos vasarnamyje, Adelsono saloje, ir pagalba už prieinamą kainą jiems būtų buvusi neprošal. Jeržis ištiesė jam kortelę, kurią švedas brigadininkas buvo prisakęs duoti tokiais atvejais, kai žmonės teiraujasi. Paskui jie išvažiavo.

Vėliau tą vakarą į pastato, kuriame jis dirbo, duris pasibeldė aukštas šviesus vyriškis, aiškiai iš policijos, nors apsirengęs odine striuke ir paprastais mėlynais džinsais. Atidarė pats Jeržis, kadangi kalė gipso kartono plokštę laiptinėje, o jo bendradarbiai valgė vėlyvą vakarienę keliais aukštais aukščiau, kambarėlyje, kurį laikinai buvo pavertę virtuvėle. Šviesiaplaukis draugiškai jam nusišypsojo ir ištiesė gyslotą ranką.

– *My name is Peter Niemi*, – angliškai prisistatė Niemis. – *I am a police officer. Do you know where I can find Jerhy Sarniecki?**

– *That's me***, – atsakė Jeržis Sarnieckis, ir prabilo švediškai. – Šiek tiek moku švediškai, nes jau keletą metų čia dirbu.

– Taip pat kaip ir aš, – plačiai šypsodamasis atsakė Niemis. – Ar galim kur nors pasišnekėti, kad niekas mums netrukdytų? Noriu užduoti keletą klausimų.

---

* Aš vardu Peteris Niemis. Esu policijos pareigūnas. Gal žinote, kur galiu rasti Jeržį Sarnieckį? (angl.)

** Tai aš. (angl.)

10

Bekstriomas visą kelią iki pat namų parėjo pėsčias. Nuo Solnos policijos nuovados Sundbybergo gatvėje iki pat savo namo Slėnio gatvėje, Kungsholmene. Lyg pėdos ir kojos staiga būtų ėmusios pačios jį nešti, o galva ir kūnas tiesiog tabaluotųsi joms iš paskos. Visiškai nevalingai. Uždaręs paskui save duris jis neturėjo žalio supratimo, ką pastarąsias kelias valandas veikė. Šlapia nuo prakaito galva buvo visai ištuštėjusi. Ar su kuo nors susitiko? Ar su kuo nors kalbėjosi? Kas nors iš pažįstamų matė jį tokios apgailėtinos būklės? Akivaizdu, kad buvo stabtelėjęs kažkurioje parduotuvėje, nes parsinešė daug mineralinio vandens ir visą šūsnį į plastiką supakuotų mįslingų daržovių.

„Kažin, kas čia per šūdas..." – svarstė Bekstriomas, apžiūrinėdamas plastikinę pakuotę. Tie maži raudoni tai tikrai pomidorai, juos atpažino, netgi buvo ragavęs jaunystėje. Visi tie žali tai turbūt salotos? O kas tie kiti? Krūva keistų, skirtingų dydžių juodos ir rudos spalvos kamuoliukų. Kiškių šūdukai? Arba briedžių? Ir dar kažkas labai panašaus į lervas, bet tikriausia ne jos, nes baksnojant nė kiek nekruta.

„Kas per šikna..." – stebėjosi Bekstriomas, eidamas praustis į dušą ir pakeliui ant grindų mesdamas drabužius.

Iš pradžių jis tiesiog stovėjo duše kokį ketvirtį valandos, leisdamas vandeniui tekėti drūtu puikių proporcijų kūnu. Šis kūnas visada buvo jo šventovė, o dabar kažkoks psichas policijos gydytojas nusprendė jį pasmerkti pražūčiai.

Kruopščiai nusišluostęs jis apsisiautė chalatą ir sėdo valgyti vakarienės, kuri susidėjo iš parsineštų daržovių ir butelio mineralinio vandens. Dėl visa ko prieš tai dar žvilgtelėjo į šaldytuvą, ar neliko ten ko skanaus po vakarykščio susidorojimo, kai sekdamas gydytojo sudarytą sąrašą metė lauk viską, kas kėlė pavojų sveikatai ir buvo nereikalinga. Po to Bekstriomo virtuvinės spintelės ir šaldytuvas suspindo akinama švara ir vis dar tebespindėjo.

Bekstriomas kibo į savo daržoves. Čiaumojo, stengdamasis atjungti smegenis ir skonio receptorius, bet vis tiek tesugebėjo įveikti vos pusę pakelio. Vienintelis jame valgomas daiktas jam pasirodė tos lervos.

„Garantuotai lervos", – pamanė Bekstriomas, kišdamas į tuštutėlį šaldytuvą šios iškrypėliškos daržovių puotos likučius. „Jeigu taip, tai pasisekė, – galvojo jis. – Bent šiek tiek baltymų būsiu užvalgęs per pastarąsias dienas."

Tada jis išgėrė butelį mineralinio vandens. Pusantro litro. Vienu ypu. „Negi ne naujas pasaulio rekordas? – pamanė, mesdamas tuščią butelį į šiukšliadėžę po kriaukle. – Ką, po velnių, dabar veikti, juk dar tik septynios?“ – mintyse paklausė savęs, žvelgdamas į neseniai nusipirktą šveicarišką laikrodį, kurį segėjo ant rankos.

Ieškoti kur nors paslėptų gėrimų nebuvo prasmės. Jų taip pat atsikratė vakar, nes šiuo klausimu gydytojas buvo itin griežtas. Jokių stipriųjų, jokio vyno, jokio alaus. Tiesą sakant, nieko, kas bent iš kvapo primintų alkoholį, netgi, pavyzdžiui, sidro, bepradedančių rūgti sulčių ar užsilikusio sirupo kosuliui gydyti, kuris kažkodėl irgi pateko nuostabiojo gydytojo ir jo kolegų nemalonėn.

Viską surinkus išėjo visai nemažai, mat pastaruoju metu Bekstriomas buvo gana neblogai apsirūpinęs. Keli neatsukti buteliai salyklinio viskio ir degtinės, net nepaliestas litrinis butelis prancūziško konjako. Beveik pilna dėžė čekiško šviesiojo alaus. Dar daugiau atsuktų, pilnesnių ir tuštesnių butelių. Savaime suprantama, tik ne vyno, juk vyną geria nebent *pyderai* ir *lesbietės*, o ne Bekstriomas, kuo normaliausias švedas pačiame jėgų žydėjime. Be to, dar legendinis žmogžudysčių tyrėjas ir vyras, įkūnijantis kiekvienos moters slaptus troškimus.

Sukrovęs visą turtą dėžėn Bekstriomas pasibeldė į vieno kaimyno duris. Tas buvo beviltiškas alkoholikas, kadaise dirbęs „TV3“ vadovu, bet paskui, po „Išlikimo“ filmavimų Filipinuose, visiškai nusiritęs į duobę. Jį, įdavę kelis milijonus kronų, gražiai išspyrė, kad turėtų iš ko prasigerti ir užverstų kojas nespėjęs išleisti knygos apie savo patirtį dirbant šiame kanale ir ankstesnius karjeros metus, kai lakstydavo iš vienos šiai žiniasklaidos milžinei priklausančios bendrovės į kitą. Sprendžiant iš to, kaip jis dabar leido dienas, jo buvę kolegos, atrodo, neklydo.

– Velnias, kiek daug čia visokio turto, – greit patikrinęs dėžės turinį tarė potencialus pirkėjas. – Išsikraustai, ar ką? Tik nesakyk, kad parėjo kepenys?

– Tikrai ne, – atsakė Bekstriomas, draugiškai nusišypsojęs, nors širdis plyšo iš skausmo. – Išvažiuoju į ilgą kelionę, tai kažkaip gaila viską palikt vagims, jeigu įsilauš. Ir taip pilnos subinės visokio šūdo.

– Labai teisingai, Bekstriomai, – pritarė buvęs televizijos kanalo direktorius. – Duodu penkis gabalus už visą dėžę, – pridūrė, ir taip entuziastingai mostelėjo ranka, kad vos neišsidrėbė aukštielninkas.

„Vargšas žmogelis, matyt, jam jau dvejinasi“, – pamanė Bekstriomas, nes pats buvo pasiskaičiavęs kone perpus mažiau. Na, bent jau kelias dienas nereikės kviesti taksi ir važiuoti pirkti.

– Tinka, – pasakė Bekstriomas, tiesdamas ranką tik ką sudarytam sandoriui patvirtinti.

Jam sumokėjo grynaisiais. Tik jis nenumanė, kur šiuos pinigus bepanaudos, kad jau buvo nustojęs valgyti, gerti, o apie moteris negalėjo nė pagalvoti.

Nesugalvodamas nieko geresnio Bekstriomas pažvelgė į DVD diską, įžvalgiojo gydytojo jam duotą kaip išsigelbėjimo šiaudą. Pagalbos priemonę siekti geresnio gyvenimo. Iš ilgametės skaudžios patirties gydytojas žinojo, kad su tokiais pacientais kaip Bekstriomas būna sudėtingiausia. Pasak jo, net beviltiškas narkomanas, priverstas leistis į pėdą, nes kitur neberanda sveikos venos, iš tiesų yra niekis, palyginti su šitokiu piktnaudžiavimu maistu ir alkoholiniais gėrimais. Bekstriomas ir jo likimo broliai buvo praktiškai nepagydomi, ir viskas dėl to, kad jiems buvo į savo gyvenimą nusišikt. Jie tik valgydavo, valgydavo ir valgydavo. Gerdavo, gerdavo ir gerdavo. Ir jausdavosi esą dievai.

Viename amerikietiškame medicinos leidinyje gydytojas buvo aptikęs be galo įdomų straipsnį apie tai, kaip vienoje privačioje Arizonos klinikoje tokiems kaip Bekstriomas bandyta taikyti elektrošoko terapiją. Jis tuomet kreipėsi į vietos valdžią dėl finansavimo, gavo daugiau nei prašė, ir išlėkęs į JAV keletą mėnesių studijavo, kaip tenykščiams pavyko pakeisti žalingai besimaitinančių ir išgeriančių žmonių įpročius. Tai buvo nepaprastai įdomu, ir grįždamas jis dar parsigabeno visą šūsnį vizualinės medžiagos. Įskaitant ir tą DVD, kurį parodė Bekstriomui, o paskui liepė neštis namo.

Bekstriomas įstūmė diską į DVD grotuvą. Tris kartus giliai įkvėpė, ir nors širdis krūtinėje daužėsi tarsi kūjis, galiausiai spustelėjo mygtuką. Aišku, kartą jis jau buvo žiūrėjęs, o jeigu ką, visada galima užsidengti akis. Kaip tada, kai jį, keturmetį, beprotis tėvas, kuris dirbo seržantu centrinio Stokholmo Marijos rajono policijoje, nusitempė į kino teatrą, esantį šalia namų Siodermalme, ir ištisą valandą vertė žiūrėti į didelį piktą vilką, medžiojantį tris mažus paršelius. Mažasis Evertas visą tą laiką stūgavo it kokia šmėkla, ir ištrūko iš šios kankynės tiktai tuomet, kai prisišlapino į kelnes.

– Mažas bliuvis, nebus iš jo normalaus pareigūno, – pasakė tėvas, parvedęs savo vienatinį sūnų pas motiną, kuri buvo kantri, mokėjo švelniai paguosti ir palepinti karštu šokoladu bei šviežiai keptomis cinamoninėmis bandelėmis.

Ką gi, atėjo laikas. Trisdešimties minučių trukmės reportažas iš centrinėje JAV dalyje įsikūrusios reabilitacijos klinikos, kur pacientai, po nestiprių insultų ir su užsikimšusiomis širdies bei smegenų kraujagyslėmis grąžinami atgal į gyvenimą.

Dauguma jų labai priminė Bekstriomą. Nežiūrint į tai, kad nepavaikščiojo be atraminių kėdučių, iš žabtų tekėjo seilės, akys buvo stiklinės, o kalba – nerišli. Vienam iš jų – tokiam panašiam į Bekstriomą, kad netgi galėjo būti jo identiškas brolis dvynys – tolstant nuo kameros jau ir taip vos besilaikančios kelnės visiškai nusmuko, parodydamos po apačia dėvimas didžiules mėlynas sauskelnes. Tada šis palaimingai šypsodamasis seilėta burna atsigręžė į kamerą, susiėmė už sauskelnių ir konstatavo, kas jam nutiko.

– Nebėr kelnyčių, – suvapėjo, ir tuomet švelnus diktoriaus balsas ėmė pasakoti apie šį pacientą, kuriam, nepaisant jo išvaizdos, regis, tebuvo keturiasdešimt penkeri. Metų metus jis piktnaudžiavo daug cholesterolio turinčiais produktais ir litrais maukė burboną bei alų, nes absurdiškai manė, kad pirmasis neutralizuos antrojo poveikį. Prieš kelis mėnesius pacientas patyrė lengvą insultą. Štai taip atrodė karti tiesa, tačiau Bekstriomas jau buvo užsidengęs akis ir vargais negalais susirado išjungimo mygtuką.

Po to jis paskubomis užsitempė seną treningą su policijos emblema. Jį gavo lankydamas kursus kartu su kitais neandertaliečiais, mat kažkoks proto bokštas iš jų valdybos buvo nusprendęs, kad reikia išmokti komandinio darbo, jei nutiktų kas nors rimto.

„Koks debilas galėtų į juos kreiptis pagalbos?“ – galvojo Bekstriomas, negrabiai rišdamasis naujutėlaičius sportbačius. Jis kuo rimčiausiai ketino apeiti visą Kungsholmeną.

~

Po dviejų valandų grįžus namo, bekišant raktą į spyną jį netikėtai aplankė nušvitimas.

„Viskas aišku, – pamanė Bekstriomas. – Tas proto bokštas su baltu chalatu dėl visko klydo, ir turėjo pats sau galą pasidaryti, jei tik pasaulyje egzistavo nors truputis teisingumo. Tiesiog reikia ne maukti, o tik pagurkšnoti. Kad kraujagyslės prasiskalautų kaip po kalnų upokšniu pavasarį“, – galvojo jis. Nereikėjo būti gydytoju, kad susivoktum. Bet kuris apsišvietęs žmogus puikiai žino, kad alkoholis yra pats geriausias iš visų kada nors išrastų tirpiklių.

Nieko nelaukęs jis nupėdino į koridorių ir po dviejų minučių jau beldėsi į duris pas kaimyną, buvusį televizijos direktorių.

– Aš galvojau, kad tu išvažiuoji atostogų, Bekstriomai, – suvebleno kaimynas, ir lyg norėdamas jį nubaidyti pamosikavo taure puikiojo Bekstriomo salyklinio viskio.

– Teko kelioms dienoms atidėti, – pamelavo Bekstriomas, – tai pagalvojau, kad reiktų atpirkti ką nors iš tų gėrimų, kuriuos tau vakar pardaviau. Man užteks vieno butelio. Geriausia to salyklinio viskio, jeigu dar jo turi, – pasakė jis, nužvelgdamas taurę kaimyno rankoje.

– Sandorių niekas neatšaukinėja, – sugargaliavo šis, ir papurtė galvą. – Jeigu pardavei, tai pardavei. – Ir atžariai trinktelėjęs durimis užsuko skląstį.

Bekstriomas dar bandė perkalbėti kaimyną per plyšį duryse paštui įmesti, bet pasiekė tik tiek, kad šis užtrenkė ir vidines buto duris.

Čia jau netgi Bekstriomui teko nuleisti rankas. Jis nukiūtino atgal į savo butą. Dar kartą nusiprausė po dušu, išsivalė dantis ir išgėrė tris piliules, kurias buvo išrašęs psichas gydytojas – rudą, mėlyną ir rožinę. Tada įsiropštė lovon. Vos užgesinęs šviesą jis atsijungė lyg būtų pritrenktas prikaistuvio dangčiu, nė neparašęs atsisveikinimo laiškelio.

Kai pabudo, buvo ketvirta ryto. Giedrame žydrame danguje negailestingai plieskė saulė, o jis jautėsi dar prasčiau nei vakare prieš atsiguldamas.

Bekstriomas pasidarė juodos kavos ir stovėdamas virtuvėje vieną po kito susivertė tris puodelius. Sušlamštė, kas buvo likę iš vakarykščių daržovių, ir išmaukė dar vieną butelį mineralinio vandens. Tada susiruošė ir iki pat Solnos policijos nuovados nužingsniavo pėsčiomis.

Oras buvo toks pat pragariškas kaip vakar, o termometro stulpelis neperkopė dvidešimties turbūt tik dėl to, kad vis dar buvo gili naktis. Į darbą jis atsvirduliavo kiek po šešių. Iš nuovargio svaigo galva, o nuo miego ir alkio jį ėmė siutas. Visame pastate buvo vienui vienas, kadangi visi tingūs ir niekam tikę kolegos dar knarkė savo lovose namuose.

„Reikia kažkur nusnūsti“, – pamanė Bekstriomas. Betikslės klajonės jį pagaliau atvedė į požeminį garažą.

– Jėzau, Bekstriomai, atrodai žvalus kaip niekad, – tarė garažo prižiūrėtojas, jau sėdintis savo darbo vietoje, ir pasivalęs pirštus į kombinezoną ištiesė riebaluotą ranką.

– Žmogžudystės tyrimas, – burbtelėjo jam Bekstriomas. – Jau kelinta diena akių nesumerkiu.

– Tai kokios problemos, Bekstriomai, – atsakė prižiūrėtojas. – Galiu paskolint kabiną ant ratų, pats įrengiau ją narkotikų prevencijos grupei praėjusią žiemą.

Tai pasakęs jis atidarė iš pažiūros visai paprasto mėlyno krovininio autobusiuko dureles, už kurių buvo viskas, ko tik reikėjo Bekstriomo būsenos žmogui. Be viso kito – ir padori lova.

Po dviejų valandų jis krustelėjo nuo šnerves kutenančio šviežiai išvirtos kavos kvapo. Užuodė ir dar kai ką, kas turbūt buvo tik haliucinancija – šviežias bandeles su sūriu ir sviestu.

– Nepyk, bet turiu pažadinti, Bekstriomai, – atsiprašė garažo prižiūrėtojas, statydamas ant grindų didelį padėklą ir sėsdamas ant kėdės priešais lovą, – bet tie žiopleliai iš prevencijos grupės jau nekantrauja, sako, reikia autobusiuko. Kaip supratau, važiuoja akis paganyt į senus narkomanus Risnėje. Atnešiau tau kavos ir bandelių, jei kartais alkanas.

Du dideli puodeliai kavos su daug pieno ir dvi bandelės su sūriu atsidūrė skrandyje nė nespėjus dorai to suvokti. Paskui jis padėkojo savo išgelbėtojui, nedaug trūko, kad būtų ir apkabinęs, tačiau laiku spėjo atsitokėti ir tiktai vyriškai paspaudė ranką bei paplekšnojo per nugarą.

Tada nusileido į sporto salę, nusiprausė po dušu ir užsivilko švarius havajietiškus marškinius, kuriuos laikė savo kabinete. Pusę dešimtos ryto vyresnysis inspektorius Bekstriomas jau sėdėjo prie savo stalo Solnos nuovados kriminalinės policijos skyriuje. Pirmąkart po dviejų dienų jis jautėsi bent kiek panašus į žmogų.

11

Penktadienį, dešimtą valandą ryto, į Bekstriomo kabinetą užsuko svečias. Tai buvo Niemio kolega Chorchė Hernandesas, pravarde Čikas; jis norėjo pasikalbėti su tyrėjų grupės vadovu.

„Juodžiai, visur aplink juodžiai“, – pamanė Bekstriomas ir širdyje giliai atsiduso. Garsiai to nė už ką nebūtų pasakęs. Ypač kai prisiklausė tiek istorijų apie Peterį Niemį, taip pat svetimšalį – suomio išperą, tai yra, atvykėlį iš šiaurės, – kuriam dvidešimčia metų jaunesnis Hernandesas aiškiai buvo geriausias draugas.

– Prisėsk, Čikai, – tarė Bekstriomas ir galvos mostu parodė į kėdę kitapus stalo, o pats atsilošęs savojoje sunėrė rankas ant liūdnai subliuškusio pilvuko. Turbūt bus nukritę mažiausiai kokie dešimt kilogramų, pagalvojo jis, apimtas neaiškaus nerimo dėl savo kūno, kuris iki šiol buvo šventas reikalas. – Įdėmiai klausau, – pridūrė su šypsena ir paraginamai linktelėjo savo svečiui. „Nors juodžių ir nereikėtų prileisti prie policijos, bet tiek to. Matyt, tos bandelės su sūriu pakėlė nuotaiką“, – pamanė jis.

~

Hernandesas turėjo nemažai informacijos. Praėjusį vakarą jis dalyvavo atliekant aukai skrodimą, tad iš pradžių patvirtino kolegos Niemio spėliones dėl nužudytojo ūgio ir svorio.

– Metro aštuoniasdešimt aštuonių ūgio, sveria šimtą dvidešimt du kilogramus, – pasakė Hernandesas. – Peteris visada pataiko.

„Lyg man, po velnių, tai rūpėtų“, – pamanė Bekstriomas.

– Tai pravers galvojant apie užpuoliko gebėjimus, – padarė išvadą Hernandesas. – Reikia daug jėgos susitvarkyti su tokiu dideliu ir sunkiu kūnu.

Neskaitant antsvorio ir įspūdingo dydžio kepenų, Danielsonas buvo stebėtinai neblogos formos. Patologas nepateikė jokių pastabų nei dėl širdies, nei dėl plaučių, nei dėl kraujo apytakos. Tik padidėjusi prostata ir kitos su amžiumi atsirandančios problemos. Bet šiaip, žinant aukos propaguotą gyvenimo būdą, nieko reikšmingo.

– Jeigu tik būtų kasmet bent po porą mėnesių daręs pertraukas tarp daugiadienių ir leidęs kepenims atsigauti iki kito užgėrimo, tikriausiai būtų pratempęs daugiau kaip aštuoniasdešimt metų, – reziumavo Hernandesas.

„Kaip kalnų upokšnis pavasarį, – pagalvojo Bekstriomas, pritariamai linksėdamas. – Gal vis tik reikėtų dešras iš jo kimšti? Gal, pavyzdžiui, išeitų visai neblogos konjakinės dešros iš tiek metų pramarinuoto direktoriaus Danielsono.“

– O dėl plaktuko norėtumėm pasitaisyti, – tarė Hernandesas. – Kaukolės rentgenas neparodė jokių sužalojimų, kuriuos būtų palikę plaktuko smūgiai, netrenkta nei galvute, nei smailiąja lenkta puse su įpjova, kuria ištraukiamos vinys. Be to, ir kotas lūžęs ne iš tos pusės. Ne tos, kurią atsuka kalant vinis. Įlūžimas kitoj pusėj, toj pačioj, kur viniatraukis, o tai perša mums mintį, kad užpuolikas sulaužė kotą bandydamas tuo viniatraukiu kažką išlupti. Bėda ta, kad bute niekaip nerandame, kas tai galėjo būti.

– Gal su savim išsinešė? – pasufleravo Bekstriomas. – Gal kokį pinigų seifą? „Kuriame gulėjo Danielsono pieniniai dantys ir dviejų kronų moneta nuo gerosios dantukų fėjos“, – mintyse nusišaipė jis.

– Taip, kažką panašaus, – pritariamai linktelėjo Hernandesas. – Kol kas laikomės nuomonės, kad tai turbūt buvo koks nors odinis portfelis su žalvariniu ar kitokio aukso spalvos metalo užraktu. Taip spėjame iš žymių, paliktų ant plaktuko viniatraukio. Radom nedidelę, gal milimetro ilgio atplaišėlę, beveik garantuotai odos. Šviesiai rudos spalvos oda. Ant smaigalio likusios nuotrupos, kaip mes manome, yra vario. Išsiuntėme į valstybinę laboratoriją, nes čia neturime reikiamos įrangos, kad galėtume nustatyti tiksliai.

– O paties portfelio nesuradot?

– Ne, – atsakė Hernandesas. – Jei mes neklystam, tai greičiausiai jį bus išsinešęs su savimi, kad galėtų išlaužti niekieno netrukdomas.

– Supratau, – tarė Bekstriomas, ir dėl visa ko užsirašė tai juodoje užrašų knygutėje. – Kas dar?

– Dar grįžtant prie prikaistuvio dangčio, – pradėjo Hernandesas. – Jis iš ketaus, išorinė pusė padengta mėlyna emale. Atitinka prikaistuvį, stovėjusį ant viryklės virtuvėje. Dvidešimt aštuonių centimetrų skersmens, su rankena per vidurį. Sveria beveik du kilogramus. Aukai teko mažiausiai šeši stiprūs smūgiai dangčiu. Pirmasis kliudė viršugalvį iš dešinės pusės. Trenkta iš už nugaros, šiek tiek iš šono, kaip mes manom, tada, kai auka žengė lauk pro tualeto duris. Danielsonas parkrito ant pilvo arba galbūt ant šono, galva į svetainę, kojomis į duris. Tada užpuolikas tikriausiai jį apvertė ir pribaigė trimis smūgiais į veidą.

– Iš kur taip tiksliai žinai, kad tokia tvarka? – pertraukė Bekstriomas.

– Niekada negali žinoti šimtu procentų, bet būtent toks vaizdas susidarytų sprendžiant iš kaukolės lūžių ir kitko, ką pastebėjome apžiūrėję tą vietą koridoriuje. Kaip atrodo koridorius, kur tiško kraujas ir taip toliau. Ant prikaistuvio dangčio taip pat yra kraujo, plaukų kuokštų ir kaulo skeveldrų. O dangčio forma sutampa su kaukolės sužalojimais. Mūsiškis žudikas ne tik stiprus. Sprendžiant iš smūgių kampo, jis dar ir aukštaūgis. Ir mes manom, kad auka jį kaip reikiant supykdė. Pats pirmas smūgis buvo mirtinas. Kitus du kartus – į galvą ir sprandą – galėjo trenkti, kaip sakoma, kad apsidraustų, tai dėl to dar galėtume pažiūrėti pro pirštus. Bet triskart į veidą, mažiausiai triskart, tai čia jau persistengta. Ypač kai teko padėti dangtį ant žemės, apversti kūną, vėl pasiimti dangtį ir trankyti toliau.

– Tai koks tas jo ūgis? – paklausė Bekstriomas.

– Danielsonas buvo metro aštuoniasdešimt šešių. Tai galima spėti, kad mažiausiai metras aštuoniasdešimt. Aš sakyčiau, dar plius kokie dešimt centimetrų. Metras devyniasdešimt.

– Gal kartais bus koks profesionalus krepšininkas? – patraukė per dantį Bekstriomas. – Galėjo gi pasišokėti ir skelti pakelta ranka, žinai, tarsi mestų kamuolį. O gal tenisininkas? Padavinėjo kamuoliuką su prikaistuvio dangčiu.

– Krepšininkų tame rajone turbūt ne per daugiausia, – pastebėjo Hernandesas nė nešyptelėjęs. – Tenisininkų tikriausiai irgi, – pridūrė, kiek sučiaupdamas lūpas.

„Linksmas berniokas, – pamanė Bekstriomas. – Nors vienas *juočkis* pagaliau turi humoro jausmą."

Hernandesas pasuko pokalbį kita linkme ir ėmė pasakoti apie lenko dailidės radinį konteineryje.

– Laukiam, kol iš Valstybinės teismo ekspertų laboratorijos atsakys, ar kraujo mėginys sutampa su nužudytojo krauju. Jeigu taip, tuomet radinys, be abejonės, labai įdomus. Tiktai mums nepavyko rasti jokių atspaudų. Nei ant lietpalčio, nei ant guminių pirštinių ir šlepečių. Lietpaltis ir šlepetės atitinka Danielsono sudėjimą. Didelis dydis, didelė krūtinės apimtis, keturiasdešimt ketvirto dydžio koja.

– Tai kaip manai, po kelių mėnesių gausim atsakymą iš laboratorijos? – pasidomėjo Bekstriomas.

– Išzyzėm, kad šito reikalo imtųsi pirmiausia, – atsakė Hernandesas. – Kolegos Linšiopinge sakė vėlų vėliausiai po šio savaitgalio. Apibendrinant viską, ką kol kas turim, – tęsė jis, – tai užpuolikas, ko gero, fiziškai stiprus, daug aukštesnis nei vidutinio ūgio, nekenčiantis savo aukos. Jei paaiškės, kad drabužiai priklausė Danielsonui, kaip ir plaktukas su prikaistuvio dangčiu, vadinasi, tai gana patyręs veikėjas. Apsisiautė lietpaltį, kad neapsitaškytų krauju. Dar ir batus pasikeitė į aukos šlepetes dėl tos pačios priežasties. Užsimovė aukos gumines pirštines, kad nepaliktų pirštų atspaudų. Tiktai vieno negalim suprasti, kodėl aukos svečias nebuvo toks atsargus iš pat pradžių, nes ant indų, stiklinių ir įrankių liko daugybė jo atspaudų. Nepanašu, kad būtų bent kiek stengęsis juos panaikinti.

– Man tai visai nekeista. Nė kiek, – papurtė galvą Bekstriomas. – Juk *bomžai*, ko norėti. Iš pradžių sėdėjo ir gėrė su Danielsonu. Paskui staiga ant jo užsišiko, ir kai tas nuėjo į tualetą, nusispyrė batus, pasičiupo šlepetes, lietpaltį ir pirštines, griebė už prikaistuvio dangčio ir kibo į darbą, kol Danielsonas, tik išėjęs iš *šikinyko*, svyruodamas sagstėsi kelnes. O ką prieš tai veikė, turbūt jau ir pamiršęs buvo.

– Mes su Peteriu irgi galvojam labai panašiai, – linktelėjęs tarė Hernandesas. – Tik dar spėliojam, ar kartais nebus čia šis tas daugiau nei spontaniškas pyktis, gal esama ir racionalesnio motyvo.

– Pavyzdžiui, kokio?

– Pavyzdžiui, faktas, kad jis kažką pavogė, – tarė Hernandesas.

– Tiksliai, – pritarė Bekstriomas, pabrėžtinai tardamas žodį. – Ir tai tik parodo mums, koks jis supistas asilas. Vogti iš tokio kaip Danielsonas. Čia tas pats, kas bandyti apkirpti nuplikusį žmogų.

– Bijau, kad šį kartą ne tas atvejis, – pasakė Hernandesas. – Dešiniajame viršutiniame Danielsono rašomojo stalo stalčiuje radome pluoštą lažybų kortelių iš Solvalos hipodromo. Visi laimėjimai išgryninti, kortelės tvarkingai sudėtos pagal datas ir aprištos gumele. Pati viršutinė kortelė su tos dienos data, kai Danielsonas buvo nužudytas, kitaip sakant, iš užvakar. Jis buvo laimėjęs dvidešimt tūkstančių šešis šimtus dvidešimt kronų, ir laimėjimas išmokėtas Solvalos kasoje iškart po lenktynių. Tai buvo pirmosios V65 kupono lenktynės, jeigu tiksliai, vykusios tą vakarą pusę septynių. Tačiau pinigų mes neradom. Jo piniginė, gulėjusi ant stalo miegamajame, buvo visai tuščia, neskaitant kelių vizitinių kortelių.

– Kad tave kur, – tepratarė Bekstriomas. – Kad tave kur, – dar pakartojo. „Tokiam veikėjui kaip Danielsonas turėjo būti neblogas laimikis“, – pamanė jis.

* * *

– Dar keletas pastabų, – toliau kalbėjo Hernandesas. – Dėl to, ką suradom, ir ko nesuradom, nors turėtume.

– Įdėmiai klausau, – paragino Bekstriomas, čiupdamas savo rašiklį ir juodąją užrašinę.

– Radom lažybų kortelę, bet nėra pinigų, radom, kaip manome, lagaminėlio pėdsakus, bet nėra paties lagamino. Radom vieną praimtą ir vieną neatidarytą dėžutę *Viagros*. Išrašyta Karlui Danielsonui ilgalaikiam vartojimui, receptą taip pat radom. Belikusios šešios tabletės iš aštuonių. Recepte nurodyta, kad nuo balandžio pradžios suvartotos dar aštuonios tabletės. Dar suradome dešimties vienetų prezervatyvų dėžutę, bet joje likę tik du.

– Vadinasi, mūsų auka bent porąkart spėjo brūkštelėti stryku. Nors ir reikėjo pagalbos derinant savo instrumentą, – išsišiepė Bekstriomas.

– Suradome du raktus nuo seifo banke, tik dar nenustatėme, kuriame, – toliau vardijo Hernandesas. – Tačiau neradome nei mobiliojo telefono, nei kompiuterio, nei jokių kredito kortelių. Apskritai netgi jokių sąskaitų. Radom paprastą kišeninę užrašų knygutę su kalendoriumi ir keliais užrašais viduje. Bet daugiau nei jokios darbo knygos, nei nuotraukų, nei asmeninių laiškų.

– Tipiškas *bomžas*, – metė Bekstriomas. – Kam tokiam reiktų mobiliojo telefono? Kad paskambintų užsisakyt gėrimų į namus? Ir kas duotų kreditinę prasigėrusiam seniui? Tokių asilų nėra netgi socialinėje rūpyboje. Kas dar?

– Ant rašomojo stalo buvo keli pluošteliai taksi kvitų, – tarė Hernandesas.

– Transporto lengvatos. Manau, jų gauna visi alkoholikai tokiame socializmo rojuje kaip pas mus, o mes, likusieji, už tai mokame.

– Ne, – paprieštaravo Hernandesas. – Tikrai ne. Paprasti kvitai. Man atrodo, kad jis jais prekiaudavo.

– Kuo prekiaudavo, ar taksi kvitais? Kokio velnio? Jie valgomi, ar ką?

– Manau, kad turėjo pažįstamą taksistą, ir supirkdavo iš jo neatsiimtus kvitus už kokius dvidešimt procentų jų vertės, o paskui parduodavo už kokius penkiasdešimt ar panašiai tiems, kas galėtų juos panaudoti atskaitant mokesčius savo versle. Tikriausiai išmoko tokių gudrybių daug metų išdirbęs buhalteriu, ir reikiamų kontaktų turėjo turėti, – paaiškino Hernandesas.

– Galvojau, seni girtuokliai renka nebent tuščius butelius ir skardines, – tarė Bekstriomas.

– Šitas, matyt, ne, – atsakė Hernandesas.

„Koks skirtumas, po velnių, jei gyvenimas ir degtinės kaina nuo to nesikeičia“, – gūžtelėjęs pečiais pagalvojo Bekstriomas.

– Čia jau viskas? – pasiteiravo jis.

– Taip. Kol kas viskas, – tarė Hernandesas stodamasis. – Kiek vėliau šiandien jūs su kolegomis gausite ataskaitą raštu, ten bus viskas, ką šiuo metu mums su Peteriu pavyko surasti, taip pat pridėsime nuotraukas iš nusikaltimo vietos ir iš skrodimo. Atsiųsime elektroniniu paštu.

– Puiku, – atsakė Bekstriomas. „Neįtikėtinai puiku, kai pagalvoji, kad čia suskio suomio ir pasipūtusio tango šokėjo bendradarbiavimo vaisiai“, – pamanė jis.

12

Inspektorė tyrėja Anika Karlson pusę aštuonių jau buvo darbe, nors praėjusią naktį atsigulė tik po vidurnakčio.

Jai nė nespėjus prisėsti prie savo stalo paskambino Peteris Niemis papasakoti apie rastus drabužius.

– Bandau prisiskambinti Bekstriomui, bet jis nekelia, – paaiškino jis.

– Aš ir pati jį bandau pagauti. Tikriausiai ateis, kai prasidės darbas. Man dėl jo neramu. Jam kažkas negerai. Vakar nekaip atrodė. Tu nepastebėjai?

– Pastebėjau, pastebėjau, bet koks skirtumas, – atsakė Niemis. – Juk reikia apklausti tą lenką ir jo bendradarbius, kuo greičiau, tuo geriau, todėl ir skambinu tau.

– Na, dėkui, – tarė Karlson. „Šaunuolis tas Niemis, – pamanė ji. – Tikrai šaunuolis. Ne tik savo darbą išmano, bet dar ir nuoširdžiai jį dirba.“

– Kaip ir sakiau, buvau ten nuvažiavęs, perknisom tą konteinerį, bet nieko gero neradom. Ir kaimynystėje nieko, atsakau užbėgdamas už akių. Mes netgi šunį pasiėmėm, nors jau buvo gili naktis. Paskui dar pakalbinau tą vaikinuką, kuris rado krepšį su drabužiais. Malonus vaikis. Kalba švediškai vos ne geriau už tokius kaip aš, – iš balso buvo akivaizdu, kad Niemis šypsosi. – Tik tiek, kad labai skubėjom, ir ilgai negalėjau su juo kalbėti.

– Tai dabar iš manęs nori normalios apklausos, su diktofonu ir užrašais? – pasitikslino Karlson, irgi nusišypsodama taip plačiai, kad buvo galima tą suprasti iš balso. „Kodėl visi vyrai negali būti kaip Niemis?“ – pamanė ji.

– Tikrai taip, – atsakė Niemis. – Žinai gi, kokie mes.

– Tada jau verčiau sutvarkysiu tą reikalą, – pažadėjo Anika Karlson. „Kadangi jau tu prašai“, – pridūrė sau mintyse.

Paskui ji dar kartą paskambino Bekstriomui, tačiau jo mobilusis tebebuvo išjungtas, nors laikrodis rodė beveik pusę devintos. Anika Karlson, palingavusi galvą nuėjo ieškoti Felicijos Peterson, tada abi sėdo į tarnybinį automobilį ir nuvažiavo į Ąžuolyno gatvę pasikalbėti su Jeržiu Sarnieckiu ir jo keturiais tėvynainiais, renovuojančiais nedidelį daugiabutį namą Solnoje, už tūkstančio kilometrų nuo savo gimtinės.

Dvidešimt trejų metų Felicija Peterson buvo baigusi Policijos akademiją šių metų sausį. Ji buvo paskirta dirbti į Solnos kriminalinės policijos skyrių ir štai vos po pirmosios savaitės su kitais pareigūnais jau tyrė nužudymo bylą. Felicija buvo gimusi Brazilijoje. Augo San Paule, vaikų namuose, ir buvo vos metukų, kai ją įsidukrino švedų pora. Abu įtėviai dirbo policijoje, o gyveno Melareno ežero salose, šiek tiek į vakarus nuo Stokholmo. Felicija ir pati tapo policijos pareigūne, kaip daugelis pareigūnų vaikų. Jauna, be darbo patirties, bet daug žadanti. Geros formos, rami, nuovoki ir, regis, mėgstanti savo darbą.

„Bus nebloga pareigūnė“, – pamanė Anika Karlson, kai pirmąkart ją sutiko.

– Ar žinai, kaip nuvažiuoti į Ąžuolyno gatvę, Felicija? – paklausė Anika, įsitaisiusi į keleivio sėdynę ir prisisegusi saugos diržą.

– Žinau, šefe, – linktelėjusi atsakė Felicija Peterson.

– Gal kartais netyčia ir lenkiškai moki? – pasiteiravo Anika.

– Taip, šefe. Žinoma. Laisvai. Maniau, visi moka? – nusišypsojo Felicija.

– Ko dar apie tave nežinau? – vėl paklausė Anika. „Dar ir sąmojinga mergaitė“, – pamanė ji.

– Draugai mane šiaip vadina Liza, – atsakė Felicija. – Gali ir tu, jeigu nori.

– O mane šiaip vadina Inkare, – tarė Anika Karlson.

– Ar tau patinka tokia pravardė? – nustebusi pažvelgė į ją Liza.

– Nelabai, – papurtė galvą Anika Karlson. – Nesuprantu, kuo aš jiems primenu inkarą?

– Neįsivaizduoju, – sukikeno Liza Peterson. – Bet manau, tu visai kieta. Sakau nuoširdžiai.

Anikai Karlson ir Felicijai Peterson pasisekė. Nors buvo tik kokios devynios ryto, Jeržis su saviškiais jau valgė priešpiečius. Visi buvo pakilę dar prieš išauštant, papusryčiavo ketvirtą, o pusę penkių jau darbavosi. Devintą valandą buvo pats laikas priešpiečiams, kad nepristigtų energijos dirbti iki pat vakaro.

– *Sorry to disturb you in your breakfast*, – angliškai kreipėsi į juos Anika Karlson, šypsodamasi ir rodydama policininko ženklelį. – *My name is Detective Inspector Anika Karlson and this is my colleague, Detective Constable Felicia Petterson. By the way, does anyone of you speak Swedish? Or understand Swedish?**

– Aš truputį kalbu švediškai, – atsakė Jeržis, tuo metu kiti trys jo bendradarbiai papurtė galvas, o vienas nedrąsiai linktelėjo. – Jei norite, galiu pavertėjauti.

– Mes tik užduosim kelis klausimus, – paaiškino Anika. – Galim prisėsti?

– Žinoma, – pašoko Jeržis, ir, nukėlęs įrankių dėžę, atlaisvino vieną kėdę, stovėjusią prie jų savadarbio stalo, o vienas iš jo bendradarbių pasiūlė konsteblei tyrėjai Peterson savąją ir pats nuėjo sau atsinešti taburetės.

Dvi gražios jaunos moterys. Negana to, dar švedės policininkės, nors viena atrodė lyg iš Vest Indijos. Linksma, draugiška, graži pažiūrėti ir verta pasvajoti kalant į sieną vinis. Jos užsibuvo valandą. Bet argi tai svarbu? Aštuoniasdešimt kronų buvo tik pinigai, o jiems kitų dalykų trūkdavo kur kas labiau negu darbo.

Ar jie nieko nepastebėjo trečiadienį vakare arba ketvirtadienį iš pat ryto?

---

* Atleiskite, kad trukdome jums pusryčiauti. Aš esu inspektorė tyrėja Anika Karlson, o čia mano kolegė konsteblė tyrėja Felicija Peterson. Beje, ar kas nors iš jūsų kalbate švediškai? Arba gal suprantate švediškai? (angl.)

~

Tą vakarą visi dirbo iki aštuntos. Aštuntą baigė darbus, nes kaimynai vėliau imdavo skųstis. Tada pavalgė. Šnekučiavosi, žaidė kortomis, kažkur apie dešimtą nuėjo miegoti. Per tą laiką nė vienas nebuvo niekur išėjęs, nes visą vakarą lijo.

O kaip naktį? Gal kuris nors ką girdėjo ar matė?

Visi miegojo. Nė vienas neturėjo problemų su miegu. Nė vienas nieko nematė ir negirdėjo. Visi gulėjo savo lovose ir miegojo. Vienas trumpam buvo atsikėlęs nueiti į tualetą. Ir viskas.

– Lešekas, tinkuotojas, – patikslino Jeržis, galvos mostu rodydamas į tą, kuris buvo nuėjęs ištuštinti savo pūslės. – Tualete yra langas į gatvės pusę, – pridūrė, užbėgdamas už akių kitam Anikos Karlson klausimui.

– Paklauskite, ar žino, kelinta buvo valanda.

– Jis nežino, – atsakė Jeržis, greit persimetęs su juo keliais sakiniais lenkiškai. – Jis nepažiūrėjo į laikrodį. Buvo jį nusisegęs ir pasidėjęs prie lovos.

– Ar vis dar lijo? – paklausė Anika, mat buvo perskaičiusi meteorologijos tarnybos ataskaitą. Lietus aprimo trečiadienį vakare, o visai nustojo praėjus pusvalandžiui po vidurnakčio naktį į ketvirtadienį, gegužės penkioliktąją.

– Nebelabai, – vėl trumpai šnektelėjęs lenkiškai tarė Jeržis. – Be to, buvo tamsu. Visai tamsu. Kai atsikėlėm, oras buvo gražus. Tada buvo keturios valandos ryto.

„Vadinasi, apie vidurnaktį“, – nusprendė Anika Karlson.

– Paklauskit, gal ką nors matė arba girdėjo. Žmogų, automobilį, bent kokį triukšmą. O gal nieko nei matė, nei girdėjo. Kaip suprantate, mums svarbu viskas.

Vėl pokalbis lenkų kalba. Neryžtingas galvos purtymas. Jeržio ir Lešeko šypsenos. Paskui tvirtas pastarojo linktelėjimas, dar vienas sakinys lenkiškai, ir gūžtelėjimas pečiais.

– Įdėmiai klausau, – paragino Anika Karlson. „Atsargiai, Inkare, – mintyse perspėjo ji pati save. – Pradedi kalbėti kaip Bekstriomas, o kietoms moterims taip negalima."

– Jis matė katiną, – linksmai šypsodamasis pranešė Jeržis.

Mažą katiną rusvu kailiu. Jie dažnai jį matydavo, ir manė, kad tas katinas čia netoliese gyvena, nors antkaklio ir neturėjo. Kartą net pieno buvo įpylę.

Bet nei žmogaus, nei automobilio, nei jokio žmonių keliamo triukšmo. Buvo tamsu, tylu ir lynojo. Niekur negrojo nei radijas, nei televizorius, nei vienam lange nedegė šviesa. Nei šuo nesulojo. Tik vienišas rusvas katinas prakiūtino pro šalį. Daugiau nieko.

13

Inspektorius tyrėjas Larsas Almas, sulaukęs šešiasdešimties, buvo išdirbęs Solnos policijos kriminaliniame skyriuje apie dešimt metų. Anksčiau, prieš atvykdamas čia, jis dirbo Stokholme, buvusiame Kungsholmeno centrinės policijos būstinės sunkių nusikaltimų skyriuje, o vėliau perėjo į tyrėjų grupę, tiriančią nusikaltimus pačiame miesto centre. Paskui persikėlė į Solną. Jis buvo išsiskyręs ir antrąkart vedęs, o naujoji žmona dirbo slauge Karolinskos institute ir turėjo neblogą butą Solnos centre. Iki darbo Almas nueidavo per dvi minutes, todėl jam nekliudė nei sniegas, nei liūtys.

Tai buvo gera priežastis pereiti dirbti į Solnos policiją, tačiau jis turėjo ir kitų. Almas buvo pervargęs nuo darbų. Metai, praleisti tiriant sunkius nusikaltimus Stokholme, nepraėjo be pasekmių. „Solnoje turėtų būti šiek tiek geriau“, – samprotavo jis. Pagaliau manė pabėgsiąs nuo to naktinio gyvenimo siautulio, kurio atgarsiai guldavo ant jo stalo kiekvieną mielą pirmadienį. Bet šiuo atžvilgiu visos jo viltys sudužo. Būtų mielai ėjęs į išankstinę pensiją, bet pasiskaičiavęs nusprendė bandyti ištempti iki kol sueis šešiasdešimt penkeri. Slaugės nedaug teuždirbdavo, ir nė vienas iš jų nenorėjo badauti sulaukę senatvės.

Jis stengėsi tvarkytis kaip įmanydamas. Vengė sunkių nusikaltimų, įtariamųjų sekimo, narkotikų ir apiplėšimų. Imdavosi paprastesnių tyrimų, pavyzdžiui, smulkių nusikaltimų, buitinių problemų, įsilaužimų į namus ir transporto priemones, lengvesnių smurto, muštynių, nusikalstamos veikos atvejų. Pats manė, kad jam neblogai sekasi, ir vis atidžiai sekdavo, kiek iš jo tikimasi. Stengdavosi išspausti tiek, kiek vidutiniškai priklausytų tokiam pareigūnui.

Pirmadienį, gegužės dvyliktąją, Vakarų Stokholmo policijos padangėje prasiautė uraganas. Du kol kas neišaiškinti asmenys Bromos oro uoste apiplėšė apsaugos autobusiuką. Ėmę šaudyti mirtinai sužalojo vieną iš apsaugininkų ir vos nenušovė jo partnerio. Vagystė sunkinančiomis aplinkybėmis, žmogžudystė ir pasikėsinimas nužudyti. Po kelių valandų teisingumo ministras jau šmėžavo per visus televizijos kanalus. Jų naujoji šefė, policijos viršininkė Ana Holt, nebuvo labai patenkinta. Vos mėnuo naujame darbe, ir še tau.

Pirmąją bangą Almas atlaikė. Nors kriminaliniam skyriui vadovaujantis vyresnysis inspektorius Toivonenas išsikvietė nemažai kituose skyriuose dirbančių ir kitas pareigas einančių pareigūnų, Almo tuomet jis nejudino. Bet ketvirtadienio rytą atėjo eilė ir jam. Toivonenas įvirto pro jo kabineto duris ir paaiškino, kad metas raitotis rankoves visiems.

– Netoli Rosundos gatvės kažkas mirtinai uždaužė prasigėrusį senį, – pranešė Toivonenas. – Tokia byla, kad bet kuris normalus pareigūnas išaiškintų dar iki pietų, bet kadangi mes ir taip mėšlo turim užtektinai, tai teks atiduot tyrimą Bekstriomui.

– O mano tuomet koks vaidmuo? – paklausė Almas, suprasdamas, kad neverta net diskutuoti.

– Prižiūrėk, kad tas storas šiknius nenugrybautų, – atsakė Toivonenas ir apsisukęs išėjo.

Štai taip viskas ir susiklostė. Po daugiau nei dešimties metų pertraukos ant Almo galvos užkrito nauja žmogžudystė, o kadangi jis puikiai žinojo, kas toks yra Evertas Bekstriomas, reikalai, be abejonės, atrodė prasti kaip niekad.

Almas pažinojo Bekstriomą iš senų laikų. Devintajam dešimtmečiui baigiantis abu dirbo žmogžudysčių tyrėjais senajame Stokholmo policijos sunkių nusikaltimų skyriuje. Po kelerių metų Bekstriomas staiga gavo darbą Valstybinės nusikaltimų tyrimo tarnybos žmogžudysčių skyriuje. Visiškai nesuvokiama. Kas nors iš aukštai sėdinčių ten turėjo patirti insultą arba gauti kyšį iš Stokholmo policijos viršininko. Almas su visais bent kiek nuovokesniais bendradarbiais nuplaukė keltu į Elandą ir ten visą parą šventė. Po penkiolikos metų tai atsirūgo, ir su kaupu.

Šiai sunkiai valandai išaušus jis pasikalbėjo su Anika Karlson. Vis tik moteris, ir apskritai ne iš kelmo spirta. Almas pasakė galįs sudaryti aukos profilį, surinkti informaciją apie jo asmeninį gyvenimą ir apie tai, ką veikė kelias valandas prieš pat mirtį. Kad tik galėtų sėdėti ramiai savo kabinete ir susitikti su Bekstriomu tik tada, kai būtinai reikės.

– Pasiūlymas skamba labai neblogai, – linktelėjusi tarė Anika Karlson. – Tai kas jis per vienas? Prisiklausiau apie Bekstriomą visokių istorijų, bet nebuvau net sutikusi iki šio ryto. Ir tai tik prasilenkėm, kai atvažiavo į nusikaltimo vietą.

– Jei būtum daugiau pabendravusi, tai įsimintum ilgam, – atsiduso Almas.

– Ar jis tikrai toks nevisprotis, kaip visi kalba? Turbūt daug istorijų iš piršto laužtos.

– Dar blogesnis, – atsakė Almas. – Daug blogesnis. Kaskart įsijungęs žinias ir išgirdęs, kad nušautas policijos pareigūnas, aš meldžiu Dievą, kad tai būtų Bekstriomas. Jeigu jau vyksta tokie baisūs dalykai, tai kodėl negalėtų pradėti nuo Bekstriomo, kad liktų tiktai normalūs, padorūs policininkai? Bet maldos nepadeda, – palingavo galva jis. – Tas storas mažas mulkis yra nemirtingas. Sudarė kokią nors sutartį su šėtonu. O mes, likusieji, kenčiam jį išpirkinėdami savo nuodėmes, tik aš nesuprantu, ką tokio padarėm, kad jį mums atsiuntė.

– Suprantu, suprantu, – tarė Anika Karlson, ir mąsliai linktelėjo. „Na ką gi, bus visai linksma. Blogiausiu atveju teks nusitempti jį į garažą ir sulaužyti rankas“, – pagalvojo ji.

Darbo pradžia sudarinėjant nužudytojo Karlo Danielsono profilį Almui buvo daug žadanti. Kai tik jį pažinoję žmonės išgirdo gandus apie jo netikėtą baigtį, naujienos pasklido žaibo greičiu, ir visi puolė skambinti į policiją. Bent kartą pravertė karštoji policijos linija, pranešimai plūdo vienas po kito, ir jau pirmosios dienos vakare susiruošęs namo Almas jautėsi padėties šeimininku.

Jis jau žinojo maždaug dešimties žmonių iš artimiausių aukos pažįstamų rato vardus ir išsamią informaciją apie juos. Visi buvo vyrai, ir nors Almas tiksliai nežinojo, bet spėjo, kad juos visus siejo vienas didis pomėgis, tas pats, kaip ir jų nužudytojo „draugo“ ir „bendražygio“. Su keliais Almas kalbėjosi telefonu. Išsiaiškinęs dar keletą su nužudytuoju draugavusių asmenų pavardžių, kurie patys policijai skambinti neskubėjo, netgi porą iš jų spėjo apklausti. Namo Almas tą vakarą grįžo septintą, čia laukė žmona, paruošusi balandėlių su bruknių padažu. Pagaliau jis jautėsi laimingas, kiek tai įmanoma, kai esi priverstas turėti reikalų su vyresniuoju inspektoriumi tyrėju Evertu Bekstriomu.

„Jei tik Bekstriomas atliktų savo pilietinę pareigą ir užverstų kojas, tai išvis nebebūtų ko nerimauti dėl šios bylos tyrimo“, – galvojo Almas.

14

Bekstriomas visą rytą bandė įvesti bent šiokią tokią tvarką šiame žmogžudystės tyrime, kurį jo kolegos nežinia kodėl jau buvo bepradedą versti aukštyn kojomis. Be to, jis jautėsi kur kas geriau nei pastaruoju metu, nes jautrios šnervės vis uodė dieviškai kvepiančias šviežias bandeles su daug sūrio ir sviesto.

„Tegu apsišika tie svorio stebėtojai, – galvojo jis. – Gali sau valgyti kaip normalus žmogus, svarbiausia tik neužpilti maisto jokiais gėrimėliais. Paskui padarai pertraukėlę, papasninkauji, mauki litrais vandenį ir praskalauji tas savo kraujagysles, o tada vėl viskas iš pradžių."

Kiek po vienuolikos pradėjęs gurgti pilvas davė malonų ir puikiai pažįstamą ženklą, kad pats laikas šiek tiek užkrimsti. Taigi jis nusileido laiptais į personalo valgyklą ieškoti pietų, kurie būtų subalansuoti ir neprieštarautų jo asmeninėms išvadoms bei pastebėjimams.

Pirmiausia stabtelėjo prie salotų bufeto ir prisikrovė dailią krūvelę tarkuotų morkų su keliais agurko ir pomidoro griežinėliais. Visų tų briedžių ir triušių šūdukų jis nelietė, o lervų, atrodo, nebuvo, nors tos bent jau buvo panašios į maistą aną vienintelį kartą, kai jų ragavo. Apuostinėjęs ąsočius su įvairiais padažais ir aliejais galų gale apsisprendė. „Imsiu rodailendo padažą“, – pamanė Bekstriomas. Iš patirties žinojo, kad jis tikrai valgomas. Netgi pats tokį pirkdavo pagardinti savo naminiams mėsainiams su kalnu sūrio ir majonezo.

Priėjęs prie kito bufeto ilgai rinkosi dienos pietų patiekalą iš didkepsnio su keptomis bulvėmis, kornišonais ir grietinėlės padažu, makaronų su karbonarišku kiaulienos ir žalio kiaušinio trynio padažu, ir keptos plekšnės su virtomis bulvėmis ir majonezu su kornišonais. Tvirtas ir ryžtingas charakteris paėmė viršų, tad jis pasirinko žuvį, nors žuvis buvo daugiausiai *pyderų*, *lesbių* ir visokių giesmes giedančių krikščionių kompanijų maistas. „Bet gal vis dėlto pabandysiu“, – pagalvojo Bekstriomas, staiga pajutęs keistą ramybę.

Beliko pasirinkti, ką gerti: vandenį, sultis, mineralinį ar nestiprų alų? Jis apsistojo ties stikline nestipraus alaus, taip apdovanodamas save už parodytą tvirtą valią. Be to, alus buvo baisiai šlykštus, vadinasi, turėjo būti sveikuoliškas.

Po penkiolikos minučių pietūs buvo įveikti. Beliko išgerti kavos, galbūt suvalgyti mažytį migdolinį pyragėlį ir taip atšvęsti pergalę. Ir gal dar paimti tą vieną mažą žalią marcipaninį pyragaitį, aplietą šokoladu.

„Galvok, ką darai, Bekstriomai“, – pamanė jis, ir kone didvyriškai padėjo atgal marcipaninį pyragaitį, savo lėkštutėje palikdamas tik vieną migdolinį. Tada pasiėmė kavos ir nuėjęs prisėdo atokiame kampe, kad niekieno netrukdomas užbaigtų savo kuklius pietus.

15

Po valandos jo laukė antrasis tyrėjų grupės susirinkimas. Bekstriomas jautėsi esąs ramus, susikaupęs ir pagaliau visiškai kontroliuojantis situaciją. Net kraujospūdis nepakilo, kai kreipėsi į inspektorių tyrėją Larsą Almą prašydamas pradėti susirinkimą nuo ataskaitos, apie jų auką ir jos paskutines tragiškai pragerto gyvenimo valandas.

– Gal norėtum pradėti, Larsai? – pasiteiravo Bekstriomas, draugiškai šypsodamasis tam, į kurį kreipėsi. Į seną kelmą iš Stokholmo kriminalinės policijos. „Kaip toks apsišikėlis dar išvis tapo policijos pareigūnu, turbūt jam pačiam mįslė“, – pamanė Bekstriomas.

Inspektorius tyrėjas Larsas Almas apklausė Sepą Laureną, vieną iš jauniausių nužudytojo kaimynų, nuvykęs pas jį į namus Lazdynų take. Šis gyveno bute kartu su motina. Almas jam suteikė tokią garbę todėl, kad prieš dešimtį metų Laurenas buvo baustas už smurtą dviejų mėnesių atlyginimo dydžio bauda. Kartu su kitais šešiais „Stokholmo AIK“ sirgaliais jis po Rosundos stadione vykusių rungtynių užpuolė ir sumušė priešininkų komandos gerbėją metro stotyje Solnos centre. Tas kartas buvo vienintelis Laureno susidūrimas su policija, ir iš viso septyneto jam tuomet paskirta švelniausia bausmė. Tačiau jis vis dėlto buvo vienintelis namo gyventojas, baustas už smurtinį nusikaltimą, ir kaip tyčia – aukos kaimynas.

– Tu ar aš, Larsai? – klausiamai pažvelgė į jį Anika Karlson.

– Pasikalbėsiu su juo, – tarė Almas.

– Dėkui, Larsai, – atsakė Anika.

Vaikas suaugusio vyro kūne, pagalvojo Almas, baigęs apklausą ir išėjęs iš Laureno buto. Šis buvo už jį bent dešimčia centimetrų aukštesnis, bent dešimčia kilogramų sunkesnis, plačiapetis su ilgomis ištįsusiomis rankomis. Suaugęs vyras. Jei ne tie šviesūs ilgi plaukai, vis krentantys jam ant kaktos ir vis braukiami atgal kaire ranka, kaskart krestelint galvą, jei ne naivus vaiko akių, ir dar mėlynų, žvilgsnis, jei ne gremėzdiškas kūnas ir nerangi laikysena. „Vaikas suaugusio vyro kūne, nepavydėtina būsena“, – galvojo Almas, eidamas lauk.

Ketvirtą valandą popiet, trečiadienį, gegužės keturioliktąją, Karlas Danielsonas grįžo namo į savo butą Solnoje, pirmuoju numeriu pažymėtą namą Lazdynų take. Išlipo iš taksi, susimokėjo ir kaktomuša susidūrė su dvidešimt devynerių metų Sepu Laurenu laiptinės tarpduryje.

Laurenas, nepaisant jauno amžiaus jau gaunantis pensiją iš valstybės, pastaruoju metu gyveno vienas. Jo motina, su kuria jie glaudėsi viename bute, buvo patyrusi insultą ir jau kurį laiką gydėsi sanatorijoje. Danielsonas pasisakė Laurenui buvęs mieste, užsukęs į banką ir susitvarkęs dar keletą reikalų. Paskui davė Laurenui porą šimtinių ir paprašė parnešti jam maisto. Pats ketino tą vakarą traukti į Solvalą ir neturėjo laiko. Užsiprašė kiaulienos žlėgtainių, dviejų didelių pakuočių pupelių su padažu, kelių skardinių toniko, kokakolos ir sodos vandens. Daugiau nieko, o grąžą jam leido pasilikti.

Laurenas panašius Danielsono pavedimus vykdė jau daugelį metų. Kai grįžo iš vietinės ICA parduotuvės, Danielsonas kaip tik vėl buvo belipantis į taksi ir atrodė geros nuotaikos. Pasakė kažką apie tai, kad atėjo laikas „keliauti į Valą ir susišluoti gražaus pinigo“.

– Gal prisimeni, kiek tada buvo valandų? – paklausė Almas.

– Taip, – linktelėjo Laurenas. – Tiksliai pamenu. Dažnai žiūriu į laikrodį. – Tai pasakęs jis ištiesė kairę ranką, kad pademonstruotų.

– Tai kiek buvo valandų? – pakartojo Almas, draugiškai jam šypsodamasis.

– Buvo po penkių dvidešimt, – atsakė Laurenas.

– Ką veikei po to? – pasidomėjo Almas.

– Pakabinau maišelį su pirkiniais jam ant durų, užlipau namo ir žaidžiau kompiuterinius žaidimus. Dažnai juos žaidžiu, – paaiškino jis.

– Visa tai atitinka ir mūsų turimą informaciją, – pranešė Almas, sklaidydamas savo užrašus. – Danielsonas pastatė pinigų pirmosiose V65 lenktynėse Solvalos hipodrome, kurios prasidėjo šeštą valandą. Iki ten nuvažiuoti taksi trunka ne daugiau kaip penkiolika minučių, tad jam buvo sočiai laiko pastatyti pinigus prieš lenktynių pradžią.

– Pala, pala, – pertraukė Bekstriomas. – Tarp mūsų kalbant, man susidarė įspūdis, kad tam Laurenui trūksta poros varžtelių.

– Jis turi mokymosi sutrikimų, – tarė Almas. – Bet laiką pažįsta. Patikrinau.

– Pasakok toliau, – burbtelėjo Bekstriomas. „Ir pasitaikyk tu man, – pamanė jis. – Senas kelmas aplankė pirmąjį liudininką, o tas, pasirodo, toks pat bukagalvis, ir dar abu sako pažįstantys laiką.“

Pirmosiose lenktynėse Danielsonas pastatė penkis šimtus kronų už šeštuoju numeriu pažymėtą žirgą, vardu Greičio Teisėjas. Autsaiderio, nepatenkančio tarp favoritų, kuriam laimėjus statyta suma padidėtų keturiasdešimčia kartų, o teismo ekspertai kaip tik stalčiuje rado laimėjimą patvirtinančią lažybų kortelę.

– Ar tikrai taip ir buvo? – perklausė Bekstriomas. „Gal tam šunsnukiui pinigus kas nors padovanojo arba pats iš ko nors pavogė“, – pamanė jis.

Pasak Almo, tikrai taip. Jis kalbėjosi su senu Danielsono bičiuliu ir šis tvirtino, kad Danielsonas jam paskambino pasigirti. Mat būtent jis buvo patarę statyti už Greičio Teisėją. Gunaras Gustavsonas yra buvęs jojikas ir dirbęs treneriu Valoje, dabar išėjęs į pensiją, o Danielsoną pažįsta nuo pradinės mokyklos laikų.

– Tas Gustavsonas, matyt, Sovaloje jau beveik legenda, – tarė Almas. – Kolegos, išmanantys apie žirgų lenktynes, sako, kad jį vadina Gunaru Žokėjumi, o patarimais jis nesišvaisto, taigi Danielsonas turbūt buvo tikrai geras jo draugas. Seni vaikystės draugai iš Solnos ir Sundbybergo vadino Danielsoną Kaliu Buhalteriu. Žodžiu, – tęsė Almas, žymėdamas varneles savo užrašuose, – Gustavsonas papasakojo, kad jam su draugais besėdint Solvalos restorane, staiga išdygo itin geros nuotaikos Danielsonas. Tai buvo maždaug pusę septynių. Gustavsonas jį pakvietė prisijungti, bet Danielsonas atsisakė. Jis norėjo važiuoti namo. Vėliau pasikvietė kitą mokyklos laikų draugą pas save vakarienės. O tas draugas irgi turėjo ką švęsti, nes abu su Danielsonu statė per pusę.

– Ir kas jis toks? – paklausė Bekstriomas. – Ką tokį jis pasikvietė vakarienės?

– Mes su tavim jį pažįstam, – atsakė Almas. – Lankė tą pačią mokyklą Solnoje, kaip ir Danielsonas. Lygiai tokio paties amžiaus, kaip jis, šešiasdešimt aštuonerių. Mes su tavim jį žinom nuo tų laikų, kai dirbom įtariamųjų sekimo grupėje, senajame Stokholmo policijos sunkių nusikaltimų skyriuje. Tai Rolandas Stolhamaris. Rolis Stolis, Geležinis žmogus, arba tiesiog Stolis. Žinai, kaip pavadinsi, taip nepagadinsi.

„Štai prašom, – pamanė Bekstriomas. – Rolandas Stolis Stolhamaris, nutvertas praktiškai už rankutės. Tas Geležinis žmogus, man rodos, tuoj prikraus kelnes.“

– Na, tai ką, – tarė jis. Atsilošęs kėdėje sunėrė rankas ant pilvo ir patenkintas nusišypsojo. – Kažkodėl turiu nuojautą, kad byla baigta, – pridūrė. – Gal tu paaiškink mūsų jauniesiems kolegoms? Papasakok apie mūsų buvusį bendradarbį Rolandą Stolhamarį, – Bekstriomas geraširdiškai linktelėjo Almo pusėn.

~

Almas pernelyg neapsidžiaugė, bet papasakojo.

– Rolandas Stolhamaris buvo legendinė asmenybė senajame sunkių nusikaltimų skyriuje. Jis dirbo jam priklausančioje įtariamųjų sekimo grupėje. Pažinojo visus iki vieno šalies banditus. O šie netgi jį mylėjo, nepaisant to, kad per daug metų už grotų įkišo jų ne vieną šimtą. Rolandas išėjo į pensiją 1999-aisiais. Pasinaudojo anuomet buvusia galimybe senesniems pareigūnams išeit į išankstinę pensiją. Tai va, – kažkodėl atsiduso Almas. – Ką dar apie jį galiu pasakyti? Gimęs ir augęs Solnoje. Visą gyvenimą čia pragyveno. Sporto mėgėjas. Iš pradžių pats sportavo, paskui dirbo treneriu. Ekstravertas. Energingas. Lengvai sutardavo su žmonėmis. Galima sakyti, mokėjo išjudinti reikalus.

– Bet čia dar ne viskas, ar ne? – klastingai žvelgdamas pertraukė jį Bekstriomas. – Yra dar kai kas, ką reiktų paminėti, argi ne taip?

– Taip, – atžariai linktelėjo Almas. – Stolhamaris – buvęs boksininkas. Kadaise – vienas iš geriausių Švedijoje. Septintajame dešimtmetyje kelis metus iš eilės tapo čempionu sunkiasvorių kategorijoje. Vieną sykį kovėsi su Ingemaru Johansonu per labdaros renginį senajame cirko pastate Žvėryne. Ingemarą Johansoną visi vadino Ingu, – patikslino Almas ir nežinia kodėl linktelėjo, atsisukęs į Feliciją Peterson.

– Papasakojai kaip apie seną gerą dėdulę, apsiverkt galima, – tarė Bekstriomas. – Iš tokio pasakojimo neatpažįstu Rolio Stolio. Žmogus metro devyniasdešimt, šimtas kilogramų kaulo ir raumens, ir didžiausias karštakošis visoj policijoj. Nusiskundimų dėl smurtinio elgesio sulaukdavo daugiau negu visi mes kartu sudėjus.

– Žinau, žinau, – atsakė Almas. – Bet negalima taip vienareikšmiškai pasakyti. Stolhamaris, kaip sakiau, mokėjo išjudinti reikalus. Ištraukdavo iš duobės daug jaunimo, kad rimtai neįklimptų. Jeigu neklystu, vienintelis iš visų mūsiškių kadaise savanoriškai prižiūrėdavo lygtinai nuteistuosius.

– Kai nemaukdavo kibirais, nes tai būdavo jam pati didžiausia šventė, – atšovė Bekstriomas, jusdamas kylantį kraujo spaudimą. – Ir dabar tebėra, kaip matau...

– Gal aš galiu įsiterpti? – atsargiai kilstelėjęs ranką tarė seržantas Janas O. Stigsonas, kuriam buvo dvidešimt septyneri. – Čia susiję su aptariama byla.

– Ar ir tu buvęs boksininkas, Stigsonai? – paklausė jo Bekstriomas, dabar jau rimtai susierzinęs.

Vaikinukas atrodė tiesiog šiuolaikinio automobiliu patruliuojančio pareigūno įsikūnijimas. Skustagalvis, kultūristas, su smegenimis, ne didesnėmis už golfo kamuoliuką. Neaišku, kodėl atvilktas tiesiai iš patruliuojančio automobilio padėti tirti nužudymą. „Tik toks kvailys iš Suomijos kaip Toivonenas ir tegalėtų taip sugalvoti, – galvojo Bekstriomas. – Iš akcento sprendžiant, vargšas vaikas taip pat iš Dalarnos. Ne kalba, o traška kaip koks duoniukas. Šoko sau su draugeliais liaudies šokius, pasirėdęs trumpomis kelnėmis su kaspinėliais, ir netyčia atklydo į žmogžudystės tyrimą. Jėzau, Jėzau, kas darosi Švedijos policijoje?“

– Sakyk, – tarė Anika Karlson ir ryžtingai linktelėjo. – Kad mums nebereiktų klausytis, kaip Bekstriomas su Larsu riejasi dėl seno draugo. Nes nemanau, kad kam nors iš mūsų tai įdomu.

„Kas, po velnių, ji įsivaizduoja esanti? – pamanė Bekstriomas, verdamas ją piktu žvilgsniu. – Reikės su ja persimesti pora žodelių apie pagarbą ir autoritetą, kai baigsim susirinkimą.“

– Vakar eidami per kaimynus surinkom šiek tiek informacijos, – prakalbo seržantas Stigsonas. – Manau, kelios smulkmenos gali būti labai reikšmingos papildant tai, ką apie buvusį mūsų kolegą Rolandą Stolhamarį tik ką kalbėjo Almas.

– Įdėmiai klausau, – paragino Bekstriomas. – Ko mes tempiam? Čia gal paslaptis, ar ką?

– Styna Holmberg, septyniasdešimt aštuonerių metų našlė, – linktelėjęs Bekstriomui pradėjo Stigsonas, – Iš Lazdynų tako pirmojo namo, gyvena pirmam aukšte. Maloni senučiukė. Buvusi mokytoja, dabar pensijoje, atrodo gana žvali, visi varžtai vietoje, ir klausa nebloga. Jos butas tiesiai po Danielsonu, ir kadangi sienos gana plonos, tai pripasakojo visai įdomios tyrimui pravarčios informacijos.

Pabrėždamas savo žodžius Stigsonas linktelėjo ir pažiūrėjo į Bekstriomą.

„Eina šikt, negaliu patikėti, – pagalvojo Bekstriomas. – Šitas Klumpakojis, matyt, bus to liudininko, Laureno, giminaitis. Turbūt netikri broliai, nes pavardės skirtingos."

– Aš laukiu, laukiu, – pasakė jis, iš nevilties gestikuliuodamas rankomis.

Trečiadienį vakare, gegužės keturioliktąją, Danielsono bute, regis, būta vakarėlio. Pasak ponios Holmberg, jis prasidėjo apie devintą vakaro, sklido garsūs balsai, juokas ir šūksniai, o po maždaug valandos jie kaip reikiant įsismarkavo. Danielsonas su svečiu klausė muzikos visu garsu, ištisai leido Everto Taubės įrašus, tvirtino ponia Holmberg, ir kartu traukdavo priedainius.

– Stokerio valsą, Mėlynąjį Halo strazdą, Fritiofą ir Karmensitą ir visas kitas, vis leido ir leido, – pasakojo ponia Holmberg.

Tai buvo ne pirmas kartas, bet kadangi Danielsono ji šiek tiek prisibijojo, tai paskambino kitai kaimynei ir paprašė pagalbos. Ta kaimynė, Brita Merė Anderson, buvo jaunesnė už ją ir gyveno viršutiniame aukšte.

– Tas Danielsonas kartais būdavo gyva bėda, – paaiškino ponia Holmberg. – Nors gal ir negražu taip sakyti apie neseniai mirusį žmogų. Stambus, grubus, gerdavo per dienas. Prisimenu, vieną kartą norėjo padėti man prie laiptinės durų, bet buvo toks girtas, kad parvirto ir dar vos manęs su visais pirkiniais nenuspyrė.

– Tai jūs paskambinot jaunesnei draugei, Britai Merei Anderson, ir paprašėte jos pagalbos? – pasitikslino seržantas Stigsonas. Jis pats buvo atlikęs apklausą ir įrašęs jų pokalbį, o dabar, per susirinkimą, skaitė iš stenogramos.

– Taip, ji – nuovokus žmogus. Ir nebijo tokiems kaip Danielsonas pasakyti, kad apsiramintų. Ne pirmas kartas, kai paprašiau jos padėti.

– Ar žinote, ką tuomet darė panelė Anderson? – pasiteiravo Stigsonas.

– Ponia, ne panelė. Ji išsiskyrusi, arba gal vyras paliko ir numirė. Tiksliai nežinau, bet manau, kad nulipo žemyn ir su juo pasikalbėjo, nes po kiek laiko jau vėl buvo tylu ir ramu.

– Gal kartais žinote, kiek tada buvo valandų, ponia Holmberg? Tada, kai viskas vėl nutilo, – patikslino Stigsonas.

– Tikriausiai maždaug pusė vienuolikos. Bent jau kiek prisimenu.

– O po to ką jūs darėte, ponia Holmberg?

– Nuėjau gulti, – atsakė ponia Holmberg. – Ir gerai padariau. Jei būčiau iškišusi pro duris nosį, tai turbūt ir mane pačią būtų užmušę.

– Kaip ta jaunesnė kaimynė? Ta, kurios ji paprašė pagalbos? Ką ji sakė? – paklausė Bekstriomas.

– Brita Merė Anderson. Saldainiukas, – patenkintas išsišiepė seržantas Stigsonas.

– Koks dar saldainiukas? – nesuprato Bekstriomas.

– Ten tai moteris, – giliai atsiduso Stigsonas. – Ten tai moteris. Blondinė, natūrali blondinė, aš įsitikinęs. Kokia figūra. Kokia krūtinė. Saldainiukas! Visokioms dolėms parton tik apsišikt iš pavydo, garbės žodis, – paaiškino Stigsonas su palaiminga šypsena veide.

– O ji kalbėti mokėjo? – pasiteiravo Bekstriomas.

– O taip, – linktelėjo Stigsonas. – Ji buvo tokia miela, ir gerai, kad turėjau diktofoną, nes, žinot, su tokia figūra...

– Kiek čia myžčiosi! – pertraukė Anika Karlson. – Sakyk greičiau, ką ji papasakojo!

„Na va, Klumpakoji, verčiau pasisaugok, – pamanė Bekstriomas. – Karlson tiesiog akimis žaibuoja, tuoj tau nutrauks kojas ir rankas, mažyli Stigsonai."

– Taip, taip, žinoma, – susigriebė Stigsonas ir staiga išraudo. Nervingai pasklaidęs savo užrašus jis vėl ėmė skaityti.

– Toliau pateikiama iš liudininkės Britos Merės Anderson gauta informacija, – perskaitė Stigsonas. – Trečiadienį, maždaug dešimtą valandą vakaro, ponia Holmberg paskambino poniai Anderson ir paprašė pagalbos dėl jų kaimyno Danielsono elgesio. Ponia Anderson nulipo žemyn pas Danielsoną ir paskambino į jo buto duris, o šis atidarė, akivaizdžiai būdamas smarkiai apsvaigęs. Ji liepė jam netriukšmauti, priešingu atveju, pagrasino skambinti į policiją. Danielsonas atsiprašė ir uždarė buto duris. Ponia Anderson kelias minutes dar palaukė už durų klausydamasi, ir, kai gramofonas buvo išjungtas, pakilo atgal į savo butą liftu. Maždaug po ketvirčio valandos Danielsonas paskambino poniai Anderson į namų telefoną. Pradėjo ant jos šaukti ir kitaip negražiai elgtis. Liepė nekišti nosies ten, kur jai nepriklauso. Tada padėjo ragelį. Pasak ponios Anderson, tuo metu buvo apytiksliai pusė vienuolikos.

– Viskas sutampa, – įsiterpė Almas. – Prieš pat susirinkimą gavau pirmuosius skambučių sąrašus. Kaimynų skambučių sąrašas dar neatėjo, bet nužudytojo sąraše matau, kad jis tą vakarą skambino iš namų į kitą namų telefoną 22:27. Kitaip sakant, prieš pat pusę vienuolikos. Parodyk man tą ponios Anderson apklausą, – paprašė jis.

– Prašom, – tarė Stigsonas, tiesdamas Almui išspausdintą A4 formato lapą.

– Taip, – žvilgtelėjęs į lapą linktelėjo galva Almas. – Čia Anderson namų telefono numeris. Iš esmės, paskutinis numeris, kuriuo Danielsonas skambino.

„Nes paskui jį uždaužė ir apiplėšė mūsų senas herojus Rolis Stolhamaris“, – pamanė Bekstriomas, sunkiai tvardydamas savo džiaugsmą.

– Man kai kas kitas neduoda ramybės. Gal verčiau pasakysiu dabar, kol dar nepamiršau, – tarė Almas ir kažkodėl pažiūrėjo į Bekstriomą.

– Taip, gal taip būtų geriausia, – draugiškai šypsodamasis atsakė Bekstriomas.

– Kai rinkau informaciją apie Stolhamarį, išsiaiškinau, kad jis gyvena Sundbyberge, Geležinkelio gatvėje. Tik už kelių šimtų metrų nuo Ąžuolyno gatvės, kur tas lenkaitis surado lietpaltį ir ką ten dar... šlepetes su pirštinėmis. Daugmaž pakeliui, taip sakant. Jeigu nori grįžti namo iš Lazdynų tako į Geležinkelio gatvę pačiu trumpiausiu keliu, tai teks kirsti Ąžuolyno gatvę daugmaž toje vietoje, kur lenkas ir rado tuos drabužius.

– Tu matai kaip, – klastingai šyptelėjo Bekstriomas. – Ir kas pagalvotų, juk žmogus kažkada savanoriškai dirbo su jaunimu? Stigsonai, – pridūrė jis. – O ta moteris, Anderson, kartais nematė, kas buvo pas jį svečiuose? Ar būsi pamiršęs paklausti, žinai, kai tokia figūra?

– Ne, aišku, nepamiršau, – atsakė Stigsonas, metęs nervingą žvilgsnį į inspektorę tyrėją Aniką Karlson. – Aišku, paklausiau. Ne. Ji nematė, kas ten toks buvo. Bet kol kalbėjo su Danielsonu, girdėjo, kad svetainėje dar kažkas yra. Bet, aišku, į vidų nebuvo užėjusi, tai ir nematė, kas ten.

– Aš dar kai ką pagalvojau, – tarė Bekstriomas ir kažkodėl atsisuko į Almą.

– Ką?

– Tu iš pradžių sakei, kad nemažai Danielsono senų draugų mums paskambino, kai tik išgirdo, kad jį nužudė.

– Taip.

– Bet ne Rolandas Stolhamaris?

– Ne, – patvirtino Almas. – Jis nepaskambino.

– Bet juk kas jau kas, o jis tai turėjo? Juk buvęs policininkas, ir šiaip. Juk sėdėjo ir gėrė su nužudytuoju prieš pat jo mirtį? – aiškiai patenkintas savimi dėstė Bekstriomas.

– Taip, man taip pat tai užkliuvo, jei ką, – tarė Almas. – Jeigu jis žino apie Danielsono nužudymą, ir jeigu tikrai buvo pas jį tą vakarą, nes mes negalim būt visiškai tikri, nepaisant Gunaro Žokėjaus tvirtinimų. Bet jeigu tikrai taip yra, tai ir man tai labai kliūva.

– Mhm, – atsakė Bekstriomas, mąsliai linksėdamas. „Tinklas užmestas, – pamanė jis. – Kažin, ar dar spėsiu apdovanot save marcipaniniu pyragaičiu ir kava su šlakeliu grietinėlės?“ – Kaip manot, gal pasidarome pertraukėlę šiek tiek prasijudinti? – paklausė jis, žvelgdamas į laikrodį. – Tarkim, penkiolikos minučių? „Gal dabar ir ne pats tinkamiausias laikas kalbėtis apie pagarbą ir autoritetą“, – pamanė jis, kai tuoj po šių žodžių Karlson net prisimerkusi išlėkė iš kabineto.

Dėl pertraukėlės niekas neprieštaravo.

16

„Na ką, – galvojo Bekstriomas, kai su kolegomis vėl įsitaisė į savo vietas. – Dabar belieka viską išspręsti, tik nepamesti galvos ir neskubinti įvykių."

– Nadja, – kreipėsi jis į Nadją Hiogberg, maloniai linktelėjęs, – ar sužinojai dar ką nors apie mūsų auką?

Nadjos Hiogberg teigimu, didžioji dalis informacijos jau buvo surinkta. Išskyrus apie senąją Danielsono bendrovę, kuria ji planavo pasidomėti šį savaitgalį. Ir dar buvo tas seifas banke, kurio jai kol kas nepavyko aptikti. Raktai tiko seifui, esančiam viename „Handelsbanken" padalinyje Stokholme, Valhalos gatvėje, tai buvo aišku iš karto. Bėda ta, kad nei Danielsonas, nei jo bendrovė, banko teigimu, neturėjo tame padalinyje savo seifo. Iš raktų dėžutės numerio negalėjai pasakyti, o vien tik tame padalinyje buvo šimtai tokių seifų, taigi reikalas buvo sudėtingesnis, nei kad atrodė.

– Vis dar aiškinamės su banku, – pasakė Nadja Hiogberg. – Išsiaiškinsim, kas ir kaip.

Vieną dalyką ji jau buvo išsiaiškinusi – dėl tų statymo kortelių ir kvitų, kuriuos teismo ekspertai rado Danielsono bute.

– Ten jų krūvos, – paaiškino Nadja. – Solvalos hipodromo statymo kortelės su išgrynintomis sumomis už daugiau nei pusę milijono kronų, taksi ir restoranų kvitai bei daugybė kitokių sąskaitų už viską, nuo biuro baldų iki dažymo darbų sename sandėlyje Flemingsberge, į pietus už miesto. Bendra kvitų ir sąskaitų vertė siekia daugiau kaip milijoną, ir visi išrašyti per kelis pastaruosius mėnesius.

– Tas tipas turbūt neišeidavo iš hipodromo, – tarė Bekstriomas. Jis klausėsi tik viena ausimi. „Pusė milijono per kelis mėnesius“, – mąstė jis.

– Nė už ką netikiu, – papurtė galvą Nadja. – Žirgų lenktynėse kiek vieni laimi, tiek kiti pralošia. Jeigu sekasi ir bent šį tą nutuoki apie žirgus, tai gal kažkada ir atsiloši, ką įdėjęs. Jis tiesiog prekiavo statymo kortelėmis, ir tiek. Paprasta kaip dukart du, nors aš manau, kad keletą kartų yra statęs ir pats. Jis parduodavo korteles tiems, kam reikėdavo pasiaiškinti mokesčių inspekcijai, iš kur naujas mersedesas, jeigu nėra jokių pajamų. Tas pats ir su kvitais. Pardavinėdavo juos asmenims, kurie paskui panaudodavo tuos kvitus mokesčiams atskaityti iš savo verslo. Matyt, turėjo reikiamų ryšių dar nuo tada, kai dirbo buhalteriu ir auditoriumi, nors didelių sugebėjimų čia nereikia.

„Vis geriau, negu rinkti tarą, kaip daro kiti *bomžai*“, – pamanė Bekstriomas.

– Atleiskit truputį, – tarė Almas ir atsiprašydamas pakėlė ranką, mat ėmė skambėti jo mobilusis. – Klausau, – atsiliepė jis, o paskui porą minučių sėdėjo ir praktiškai visą laiką tik klausėsi, nepaisydamas rūstaus vis labiau nirštančio Bekstriomo žvilgsnio. – Atsiprašau, – pakartojo Almas, kai pokalbis buvo baigtas.

– Nieko tokio, – atsakė Bekstriomas. – Tikiuosi, mes tau netrukdom. Net neabejoju, kad buvo gyvybiškai svarbu.

– Skambino Niemis, – paaiškino Almas. – Pasinaudojęs proga per pertrauką jam paskambinau ir papasakojau apie Rolį Stolhamarį.

– Ar Stolhamario atspaudai yra duomenų bazėje? – paklausė Bekstriomas. – Ko mums iškart nesakei?

– Ne, – papurtė galvą Almas. – Stolhamario atspaudų oficialiai neturim, bet juos Niemis buvo paėmęs prieš daug metų, kai kažkada tyrė nužudymą Stokholme. Stolhamaris ir jo partneris – atrodo, jo pavardė Brenstriomas? – nuvažiavo pas vieną seną narkomaną į Piperio gatvę, praktiškai prie pat centrinės policijos būstinės. Namie nieko nerado, bet kad jau atvažiavo, tai pasinaudojo proga apšniukštinėti buveinę. Brenstriomui pasirodė, kad bute tvyro keistas kvapas, tad jis pakėlė seną miegamą sofą svetainėje. Ir ten rado nuomininką. Sugrūstą į savo paties sofos stalčių, su ledo kirtikliu kaukolėje. Tad kai atvyko teismo ekspertai, Rolis su Brenstriomu turėjo duoti visų pirštų atspaudus, kad atliekant paiešką jie neklaidintų tyrėjų.

– Sakai, ne jie patys tada pasidarbavo? – išsišiepęs paklausė Bekstriomas. – Kiek prisimenu, tai Brenstriomas mėgo slidinėjimą ir kitokį žiemos sportą. „Dar vienas prakeiktas idiotas“, – pagalvojo jis. Su Stolhamariu turėjo būti nebloga porelė. Bukas ir bukesnis.

– Tai buvo liepos mėnesį, – pasakė Almas. – Lavonas ten pragulėjo apie savaitę, tad, jeigu galima...

– Žinoma, žinoma, tęsk, – tarė Bekstriomas.

– Žodžiu, prie esmės, – tarė Almas, – Niemis skambino pasakyti, kad tik ką sulygino Stolhamario pirštų atspaudus su tais, kuriuos paėmė nuo stiklinių, įrankių ir butelių Danielsono bute.

– Ir? – sukluso Bekstriomas.

– Na, – nutęsė Almas, – tie atspaudai sutampa.

– Eik tu sau! – atsakė Bekstriomas. – O toks malonus, padorus vyriškis.

– Gerai, dabar padarysim štai ką, – kiek pagalvojęs prabilo Bekstriomas. Pats faktas, kad tegalvojo tik pusę minutės, rodė, kad po truputį grįžta į vėžes, nusprendė jis. – Anika, – atsisukęs linktelėjo pareigūnei Karlson. – Pasikalbėk su prokurore ir sužinok, ką galim padaryt su Stolhamariu. Būtų labai gerai, jei galėtume tiesiog nuvažiuoti, susemti ir uždaryti visam savaitgaliui. Tada nuo pirmadienio ryto galėtume imtis reikalo. Trys dienos už grotų ir nė lašo dažniausiai seniems *bomžams* suveikia.

– Išsiaiškinsiu, – nė nešyptelėjusi atsakė Anika Karlson.

– Nadja, tu toliau aiškinkis Danielsono seifo dėžės numerį. Ten turbūt pilna senų kvitų ir panašių šūdų. Dėl šito irgi pasitark su prokuroru, kad vėliau nereikėtų terštis. Dėl senų Danielsono draugelių, – tęsė Bekstriomas, atsisukęs į Almą. – Surink jų nuotraukas, apeisim kaimynus dar kartą ir pažiūrėsim, gal atsiras kokių atpažinusių liudininkų. Geriausia, jei kas nors būtų matęs netoli namo svirduliuojantį Stolhamarį su šlepetėmis, guminėmis pirštinėmis ir kruvinu lietpalčiu.

– Vienuolika jau surinkau, – pranešė Almas, traukdamas skaidrią įmautę iš savo segtuvo. – Gavau visų nuotraukas iš pasų ir vairuotojo pažymėjimų. Turiu sąrašą su adresais. Šitą reikalą gal užbaigsim vėliau, bet Stolhamario nuotrauka irgi yra.

– Nuostabu, – tarė Bekstriomas. – Tokiu atveju, manau, pasiskolinsiu tavo nuotraukas, – pareiškė jis, nesiteikdamas paaiškinti, kodėl. – O dabar, Almai, visu greičiu pirmyn. Stolhamaris dabar pirmiau visko, o visa kita palauks. Sutarėm?

Almas tik linktelėjo ir patraukė pečiais. „Ko ir norėt iš nevykėlių“, – pamanė Bekstriomas.

– Tu eini su manim, – pasakė jis, storą pirštą atkišęs į seržantą Stigsoną. – Pralėksim pro Stolhamario namą ir atsargiai žvilgtelsim, ką suskis veikia. Na, ir turbūt viskas, bent jau kol kas.

– O aš? – paklausė Felicija Peterson, aiškumo dėlei rodydama į save pirštu.

– Aa, tu... – pabrėžtinai nutęsė Bekstriomas. – Pamąstyk apie tą laikraščių išnešiotoją. Tą vyruką, juo... na tą, Akofelį. Kažkas ten su juo ne taip.

– Bet kuo jis susijęs su Stolhamariu? – Felicija klausiamai žvelgė į Bekstriomą.

– Geras klausimas, – tarė Bekstriomas, jau eidamas link durų. – Verta gerai pagalvoti, Felicija, – pridūrė jis. „Štai, turės dabar ta gražutė juodukė apie ką pamąstyt, – pamanė Bekstriomas. – Kas apskritai, po velnių, bendro tarp to Akofelio ir jų tiriamos žmogžudystės? Aš sakyčiau, absoliučiai nieko.“

– Paimk mums mašiną, Stigsonai, – paliepė Bekstriomas, kai tik jie paėjėjo tiek, kad nebegalėjo nugirsti budri Anikos Karlson ausis.

– Jau sutvarkyta, – atsakė Stigsonas. – Turiu Stolhamario adresą. Geležinkelio gatvė, namo numeris...

– Paskui, – nutraukė jį Bekstriomas. – Paskambink tai kaimynei, Anderson, ir paklausk, ar galim užsukti.

– Gerai, šefe, – tarė Stigsonas. – Ar nori parodyti jai Stolhamario nuotraukas?

– Norėčiau pirma apžiūrėti jos bandeles, – atsakė Bekstriomas. Jis jautėsi vėl grįžtąs į savo vėžes. Viskas savo laiku, įskaitant ir Stolhamario nuotraukas, galvojo jis.

– Bandeles, – niekinamai atkartojo Stigsonas, ir atsidusęs papurtė savo skustą galvą. – Aš tau sakau, šefe. Arbūzai, o ne bandelės. Didžiuliai prinokę arbūzai.

17

„Eina šikt!“ – mintyse šūktelėjo Bekstriomas, kai tik ji atidarė duris. Brita Merė Anderson buvo sena ragana! „Jai kokie šešiasdešimt, ne mažiau“, – pamanė jis. Taip galvojo vyriškis pačiame jėgų žydėjime, kuriam tik rudenį turėjo sueiti penkiasdešimt penkeri.

Šviesių plaukų kupeta, ryškiai mėlynos akys, rudas soliariumo įdegis, gėlėta suknelė gerokai virš kelių, nekukli iškirptė – apie miegojimą ant pilvo ji tegalėjo tik pasvajoti. „Koks žiaurus tas likimas“, – galvojo Bekstriomas. Jai tikrai šešiasdešimt, taigi Bekstriomo aukščiausios rūšies saliamis moteriškei nuplaukė dar gerokai prieš naująjį tūkstantmetį.

Kaip ir pridera, jai apie kojas viauksėdamas bėginėjo mažas šuniukas. Toks meksikietiškas tarakonas, kurį nuskandintum arbatos puodelyje. Norėdama tai dar labiau akcentuoti, ji buvo pavadinusi jį Širduku.

– Vargšiukas, vargšiukas, – ramino jį šeimininkė, imdama nelaimingą padarą ant rankų ir bučiuodama jam į nosį. – Širdukas visada pradeda pavydėti, kai pas mamytę užeina kokie nors vyriškiai, – paaiškino ponia Anderson, mirksėdama ir šypsodamasi savo raudonomis lūpomis.

„Kurgi ne, tik žiūrėk, kad nepradėtumėt čia man dulkintis visi trys su mažyliu Stigsonu“, – pagalvojo Bekstriomas. Panašių minčių jo galvoje niekada nepristigdavo.

Paskui jis paskubomis išsitraukė Danielsono draugų nuotraukas, norėdamas greit užbaigti šį farsą ir nešdintis lauk. Šeimininkė prisėdo ant neaukšto rožinio pliušinio fotelio, ragindama svečius sėstis ant priešais stovinčios gėlėtos sofos. Širdukas visą tą laiką lakstė aplink viauksėdamas, kol šeimininkė jo pagailėjo ir užsikėlė ant kelių.

Klumpakojis skendėjo palaimoje. „Atvirkščia pedofilija“, – galvojo Bekstriomas, o kai sena ragana Anderson pasilenkė virš stalo, norėdama iš arčiau pažiūrėti į *bomžo* Danielsono *bomžus* draugus, mažylio Stigsono akys daugiau nebematė nieko aplink.

– Atpažįstu beveik visus, – pasakė ponia Anderson. Ji atsitiesė ir dėl visa ko keliskart giliai kvėptelėjusi plačiai nusišypsojo savo svečiams. – Seni Danielsono draugeliai. Vaikščiojo pas jį be paliovos visus tuos metus, kiek jau čia gyvenu, o blaivo, turbūt, nemačiau nei vieno. Ar šitas kartais ne buvęs policininkas? – paklausė ji, ilgu raudonai lakuotu nagu pabarbenusi į Rolando Stolhamario pasinę nuotrauką.

– Tikrai taip, – patvirtino Bekstriomas. – Dabar pensininkas.

– Man atrodo, kad jis ir buvo pas Danielsoną, kai vyko tas visas triukšmas tą vakarą prieš nužudant.

– Iš ko spėjate, ponia Anderson? – paklausė Bekstriomas.

– Mačiau jį, kai buvau išvedusi lauk Širduką, – atsakė Brita Merė Anderson. – Jis ėjo Rosundos gatve. Buvo maždaug aštuonios valandos. Labai gali būti, kad ėjo pas Danielsoną.

– Bet to žmogaus, kuris buvo Danielsono bute, jūs nematėte? – pasitikslino Bekstriomas, mesdamas piktą žvilgsnį į Stigsoną.

– Ne, tikrai nemačiau, kas ten buvo, – pasakė ponia Anderson. – Bet nežinau, kiek kartų mačiau, kaip tas Rolis, jei nemaišau vardo, atsibelsdavo pas Danielsoną.

– Kuris dar? – tarė Bekstriomas, rankos mostu rodydamas į paskleistas nuotraukas.

– Šitas, tiesą sakant, yra mano buvęs dieveris, Halvoras Siodermanas, – ponia Anderson bakstelėjo į septyniasdešimt vienų metų buvusio automobilių prekiautojo, Halvoro Siodermano, kitaip Halfio, nuotrauką. – Buvau ištekėjusi už jo vyresniojo brolio, Pero Siodermano, Pero A. Siodermano, – patikslino ji, ypač pabrėždama raidę A. – Jis buvo visai kitoks žmogus negu jo jaunesnysis brolis, anas tai išvis niekam tikęs. Nė kiek neperdedu, bet, deja, mano vyras mirė prieš dešimt metų.

„Turbūt jį sutraiškė sunkus daiktas“, – pamanė Bekstriomas. Jis paskutinį kartą žvilgtelėjo į Britos Merės Anderson neginčijamą Dievo dovaną, padėkojo jai už pagalbą, čiupo už pakarpos niekur nenorintį eiti Stigsoną ir atsisveikino. Stigsono išraiška bylojo, kad Bekstriomas jam tiesiog išplėšė širdį, o prieš jiems pagaliau išsinešdinant Stigsonas, nepaisydamas jokios darbo etikos, palinko prie senos raganos ir ją apkabino.

~

– Čia tai moteris, čia tai moteris, – dūsavo Janas O. Stigsonas, sėsdamas prie vairo važiuoti į Geležinkelio gatvę, kur jie ketino slapta žvilgtelėti į Stolhamario namą.

– Tau neatrodo, kad ji pagal amžių tau tiktų į močiutes? – pasiteiravo Bekstriomas.

– Gal nebent į mamas, – pataisė Stigsonas. – Tu pagalvok, Bekstriomai. Mama su tokia figūra.

– Kaip matau, labai myli savo mamą, – gudriai pastebėjo Bekstriomas. „Jinai, matyt, ir bus tvirkinusi jį nuo mažų dienų“, – pagalvojo jis.

– Kaip ir visi, ne? – policijos seržantas Stigsonas su nuostaba pažvelgė į savo viršininką. – Ką, ne visi myli mamas?

„Kraujomaiša, ne kitaip. Vargšas vaikas“, – pamanė Bekstriomas, bet nieko jam neatsakė, tik linktelėjo.

18

Bekstriomas viską atliko kaip iš vadovėlio. Pirmiausia liepė Stigsonui kelissyk apsukti aplink kvartalą, kur gyveno Stolhamaris. Jo paties niekur nesimatė.

Paskui abu nuėjo į jo namo laiptinę ir pasiklausė prie buto durų pro plyšį paštui įmesti. Viduje nė garso.

Bekstriomas surinko Stolhamario namų telefono numerį. Kitapus durų abu išgirdo jį skambant, bet daugiau nė gyvos dvasios.

Tada Bekstriomas jam paskambino į mobilųjį.

– Rolis, – suriaumojo ragelin Stolhameris, tačiau Bekstriomas su juo nekalbėjo. – Klausau. Klausau? – pakartojo Stolhameris. Bekstriomas padėjo ragelį.

– Dėjo į kojas, garantuoju, – tarė Bekstriomas, iškalbingai linksėdamas Stigsonui. Tuo metu prasivėrė gretimo buto durys, išlindo Stolhamario kaimynas ir įsispoksojo į juos. „Gyslotas seniokas, bus apie septyniasdešimties“, – pagalvojo Bekstriomas.

Vadovėlyje tokie atvejai dažniausiai nefigūruodavo, tačiau Bekstriomas, žinoma, ir su tuo susidorojo.

– Gal žinai, kur Rolis? – draugiškai tarė jis. – Mes jo seni bičiuliai, norėtumėm pasikalbėt.

– Aha, lyg pats nematyčiau, – sušnypštė senis, tebespoksodamas į havajietiškus Bekstriomo marškinius ir skustą Stigsono galvą.

Bet apie Rolį jis nežinojo nieko, ir jeigu jie tučtuojau nedingsią, jis pagrasino iškviesiąs policiją.

Bevažiuojant atgal į nuovadą Bekstriomas išdėstė Stigsonui elementarią tvarką. Kad reikia pranešti įtariamųjų sekimo skyriui ir liepti jiems nenuleisti akių nuo Stolhamario gyvenamosios vietos, o vos tik jam pasirodžius iškart informuoti Aniką Karlson. Taip pat perduoti Stolhamario telefono numerį pareigūnams, sekantiems skambučius, gal kartais šiems per mobiliojo ryšio bokštą pavyks nustatyti, kur buvo Stolhamaris, kai atsiliepė į jų skambutį.

– Pasižymėjai, kada skambinau? – paklausė Bekstriomas.

– Keturiolika keturiasdešimt penkios ir dvidešimt sekundžių, – linktelėjo Stigsonas. – Nesinervink, šefe, – užtikrino jis.

Išlipęs iš automobilio nuovados garaže Bekstriomas kaktomuša susidūrė su Anika Karlson. Ši paprašė jo pasikalbėti akis į akį ir metė piktą žvilgsnį į Stigsoną.

– Kuo galiu būti naudingas, Anika? – maloniai šyptelėjo jai Bekstriomas.

– Kalbėjausi su prokurore. Bylą atidavė Tuvei. Ji kieta, – patikino Anika.

„Tai tau ne pirmas kartas, – šmėstelėjo Bekstriomui. Tačiau garsiai tai pasakyti būtų buvę neišmintinga. – Būtų nekas pradėt savaitgalį praskelta galva“, – pamanė jis.

– Ar per savaitgalį man prižiūrėti šį reikalą, ar tu pats? – paklausė Karlson.

– Būtų gerai, jeigu tu apsiimtum, – atsakė Bekstriomas. – Praeitą kartą ir taip teko dirbt nelengvom sąlygom. Besibaigiant tyrimui susidarė gerokai per daug viršvalandžių, tai planavau šį savaitgalį pasidaryt laisvą, nes jei situacija paaštrės, norėsiu pats dalyvauti, – pamelavo Bekstriomas.

Karlson mielai sutiko.

Kai Bekstriomas grįžo į savo kabinetą susirinkti daiktų ir dingti, pro duris staiga kyštelėjo nosį Niemis. Regis, kažko susimąstęs.

– Galiu prisėst? – tarė jis ir nelaukęs atsakymo atsisėdo, tad Bekstriomui teliko tik linktelėti.

– Tai kuo galiu būti naudingas? – paklausė jis. „Prakeiktas lapis“, – mintyse nusikeikė.

Niemiui praktiškai nieko iš jo nereikėjo. Jam buvo svarbiau, kuo pats gali pagelbėti Bekstriomui.

– Noriu patart iš širdies, – pasakė Niemis.

– Įdėmiai klausau, – atsakė Bekstriomas.

– Man atrodo, gal tu neskriausk labai Rolio Stolhamario, – tarė Niemis. – Jis ne toks, kad pasiųstų anapilin kokį nors Danielsoną su prikaistuvio dangčiu. Be to, jie buvo draugai. Kažin ar čia jo darbas.

– Tikrai? – Bekstriomas patenkintas nusišypsojo. – Pataisyk, jeigu klystu, bet iš pradžių Danielsonas su Stolhamariu sėdėjo, gėrė ir linksminosi iki maždaug po dešimt penkiolika. Tada atėjo kaimynė jų apraminti. Netrukus po to kažkas negyvai uždaužė Danielsoną. Bet tik ne Stolhamaris, nes tas jau buvo paršliaužęs namo ir atsigulęs poilsio. Vos tik jam išėjus iš kažin kur atsiranda nežinomas užpuolikas, nematomas, negirdimas ir nepaliekantis jokių pėdsakų, nes nei tu, nei Fernandesas nesuradote jo nė žymelės. Ar gerai supratau?

– Žinau, kad keistai skamba, – atsakė Niemis, – bet...

– Ar gerai supratau? – pakartojo Bekstriomas, rūgščia mina įsispoksojęs į Niemį.

– Taip, nes aš netikiu, kad Rolis galėtų taip pasielgt su draugu, vadinasi, taip ir buvo. Kad ir kokia neįtikėtina versija.

– Na, man kažkodėl ji nelimpa, – atkirto Bekstriomas. – Atsiprašau, bet turiu eiti.

Niemis gūžtelėjo pečiais, palinkėjo jam gero savaitgalio ir išėjo. Bekstriomas tik atžariai linktelėjo. Paskui išsinešdino iš šio beprotnamio, tapusio jo darboviete, ir visą kelią iki namų parpėdino pėsčiomis.

19

Po valandos, sėdėdamas prie virtuvės stalo jaukiame savo būste ir tebežliaugdamas prakaitu, Bekstriomas išsitraukė popieriaus ir rašiklį, norėdamas į savo naująjį gyvenimą įvesti šiek tiek tvarkos.

„Na, pažiūrėkim, – galvojo jis, liežuviu seilindamas tušinuką. Pirmas dvi dienas pasninkas. Sterilus gyvenimas iki smulkmenų, vien tik daržovės, vanduo ir kitas gėris. Tada pereinam prie labiau subalansuotos mitybos plano, tai irgi dvi dienos, ir, jeigu teisingai čia sudėliojo, tai pagal Bekstriomo asmeninį metodą atėjus sekmadieniui jau būtų galima normaliai paūžti. – Puiku, tiek aš ištversiu“, – pamanė Bekstriomas.

Tai įvyko šiek tiek ankstėliau, mat dar tą patį penktadienio vakarą jį aplankė netikėtas apreiškimas.

Pirmiausia nuėjęs į dušą, po to kruopščiai nusišluostęs ir apsisiautęs chalatu, jis įsitaisė ant sofos ir pažiūrėjo filmą, kurį buvo davęs gydytojas. Peržiūrėjo nuo pradžios iki galo. Tada apsivilko treningą, pėsčiomis apėjo pusę Kungsholmeno, o grįžęs namo vos įžengęs pro duris išmaukė tris skardines nestipraus alaus. Tai nepadėjo. Erelis ir vėl tėškėsi į elektros stulpą.

Tokioje situacijoje daugiau nebuvo pasirinkimo. Išgėręs vieną rudą ir vieną mėlyną piliulę jis susmuko kaip lazda pritrenktas ruonis, kažkuriuo momentu, prieš panyrant į gilų miegą, jį aplankė dieviškas apreiškimas.

Miegamasis buvo tamsus, tarsi skendėjo rūke, nežinia kaip taip galėjo nutikti, kai staiga pasirodęs aukštas ir liesas baltai apsirengęs senolis su barzda iki bambos priėjo prie lovos, uždėjo gyslotą ranką jam ant peties ir prabilo.

– Sūnau mano, – tarė senolis. – Sūnau mano, ar mane girdi?

„Kaip tai „sūnau“?“ – sumišęs galvojo Bekstriomas, kadangi senolis buvo liesas ir su balta barzda. Nė kiek nepriminė to įraudusio, išlenkti burnelę mėgstančio seržanto, kuris dirbo Marijos rajono policijoje ir kuris buvo Bekstriomo gimdytojas, kaip tvirtino jo sena pakvaišusi motina.

„O Viešpatie! – pagalvojo Bekstriomas, staiga supratęs, kas vyksta. – O Viešpatie!“

– Sūnau mano, – vėl tarė senolis. – Ar girdi, ką tau sakau?

– Girdžiu tave, tėve, – atsakė Bekstriomas.

– Tavo gyvenimas jau nebe toks, koks buvo, iš jo liko tik šukės, – nugriaudėjo senolio balsas. – Tu nuklydai į neteisingą kelią, sūnau mano, klausydamas apsišaukėlių pranašų.

– Atleisk, tėti, – cyptelėjo Bekstriomas.

– Telydi tave ramybė, sūnau mano, – tarė senolis, vėl plekšnodamas jam per petį. – Sugrįžk į teisingą kelią. Ir vėl būk žmogumi.

– Pažadu tau, tėve, – pasakė Bekstriomas, atsisėsdamas lovoje, ir visi miegai kaipmat išsilakstė.

Jam perduota žinia buvo akivaizdi. Nusimaudęs duše dar kartą jis apsimovė kelnes, švarius marškinius ir švarką. Išėjęs į gatvę jis užvertė galvą, pakėlė akis į neaprėpiamą dangaus žydrynę bei padėkojo savo Kūrėjui ir Viešpačiui.

– Labai ačiū tau, tėti, – pasakė Bekstriomas, ir po poros minučių jau sėdėjo prie savo mėgstamo stalo pamėgtame bare netoli namų.

– Kur, po velnių, buvai dingęs, Bekstriomai? – paklausė už baro dirbanti moteris. Ji buvo suomė ir kartkartėmis paišdykaudavo tvirtoje „Hästens“ gamintoje Bekstriomo lovoje, jeigu jam, žinoma, nepasitaikydavo kokia nors geresnė.

– Žmogžudystės byla, – tarė Bekstriomas glaustai ir vyriškai. – Visą savaitę ariau kaip jautis, bet dabar pagaliau padariau tvarką.

– *Voine, voine**. Kaip gerai, kad policija turi tave, Bekstriomai. Man atrodo, nusipelnei pasilepinti, – pasakė moteris, šypsodamasi jam kaip mama.

– Savaime suprantama, – pritarė Bekstriomas. Tada prieš vakarieniaudamas užsisakė bokalą alaus, o paskui išlenkė dar vieną.

Valgė rūkytų dešrelių su burokėlių ir bulvių apkepu. Dėl viso pikto dar pasistiprino pora užkandžių – kepenėlių paštetu ir keptais kiaušiniais. Galiausiai atšventė savaitgalį taip, kaip buvo įpratęs, o išaušus pirmadieniui devintą ryto įsėdo važiuoti į darbą taksi.

---

* Žinoma, žinoma (suom.)

Pamišėlio gydytojo jam duotas įrašas jau seniausiai gulėjo šiukšliadėžėje. Be to, labai jau atidžiai reikėjo žiūrėti, kad tarp Bekstriomo ir to vyruko su sauskelnėmis įžvelgtum kokių nors panašumų.

– Apsišaukėliai pranašai, – purkštelėjo Bekstriomas.

– Atsiprašau? – nustebęs į jį atsisuko taksi vairuotojas.

– Važiuok į Solnos policijos nuovadą. Jei galima, būtų gerai suspėti dar šiandien, – atsakė Bekstriomas, pagaliau vėl tapęs savimi.

20

Įėjęs į kabinetą ant stalo Bekstriomas rado raštelį nuo vieno žmogaus iš mobiliųjų telefonų pokalbių sekimo grupės. Pagal ryšio bokšto lokaciją, tą penktadienį Bekstriomo skambutis sutrukdė Stolhamarį kitapus Eresundo pusiasalio, Kopenhagos centre.

– Taip ir žinojau, kad tave kur, – burbtelėjo Bekstriomas ir puolė skambinti Anikai Karlson į jos mobilųjį.

– Bekstriomai, labas rytas, – atsiliepė Karlson.

– Nereikia tų formalumų, – kaip galėdamas mandagiau jai atsakė Bekstriomas. – Panašu, kad tas šūdžius Stolhamaris pabėgęs į Kopenhagą.

– Jau nėbe, – tarė Anika Karlson. – Man ką tik skambino iš priimamojo. Sakė, jis sėdi apačioje ir nori su mumis pasikalbėti.

Po dešimties minučių Bekstriomas, Karlson ir Stolhamaris jau sėdėjo viename kriminalinio skyriaus tardymo kambaryje. Sprendžiant iš drabužių ir išvaizdos, Stolhamaris buvo audringai praleidęs savaitgalį. Trijų dienų šeriai, prakaituoti nešvarūs drabužiai ir pagirių tvaikas, sumišęs su neseniai išlenktos taurelės kvapu. Bet šiaip jis atrodė nepasikeitęs. Stambus, kresnas vyras kampuotu, raukšlių išvagotu veidu ir nė lašelio riebalų ant raumeningo kūno.

– Baisus dalykas, Bekstriomai, – pasakė Stolhamaris, dešinės rankos krumpliais trindamas akies kamputį. – Koks šunsnukis sugalvojo užmušti Kalį?

– Mes tikėjomės, kad tai tu mums padėsi atsakyt į šitą klausimą, – tarė Bekstriomas. – Jau kelias dienas tavęs ieškom.

– Išvažiavau į Malmę ketvirtadienį iš pat ryto, – atsakė Stolhamaris, trindamas paraudusias akis. – Tai tada ir nužudė, kaip supratau?

– Ką veikei Malmėje? – paklausė Bekstriomas. „Ne tu, o aš dabar uždavinėju klausimus“, – pagalvojo jis.

– Turiu ten vieną seną meilę. Velniškai daili moteris, užtat kai su Kaliu trečiadienį išsirinkom teisingą žirgą, ir staiga atsirado kišenėje dešimt tūkstančių, aš ilgai nesukau galvos. Nuvažiavau traukiniu, lėktuvų nepakenčiu. Užpisa, kad nėra vietos. Nebent būtum japonas be kojų, tada gal tilptumei į lėktuvo sėdynę. Ir dar maisto su gėrimais nevežioja. Sėdau iš ryto į traukinį. Po pietų jau buvau ten.

– Ji pavardę turi? – paklausė Bekstriomas.

– Kas? – nesuprato Stolhamaris ir nustebęs pažvelgė į Aniką Karlson.

– Tavo sena meilė iš Malmės, – paaiškino Bekstriomas.

– Aišku, kad turi, – atsakė Stolhamaris. – Marja Olson. Gyvena Stafano gatvėje, namo numeris ketvirtas. Yra telefonų knygoj.

Ji dirba slaugytoja vienoje ligoninėje. Pasiėmė mane iš geležinkelio stoties. Galit paskambinti jai, jeigu manim netikite.

– Ką veikei po to? – pasiteiravo Bekstriomas.

– Po to mes buvom namie iki pat penktadienio, o tada nuvažiavom į Kopenhagą normaliai pavalgyti. Ten prabuvome visą dieną ir pusę nakties.

– O paskui?

– Na, paskui grįžom. Kažkada paryčiais. Turiu galvoje, grįžom į Malmę, atgal pas Marją, ir ten toliau leidom laiką. Išėjome apsipirkti prieš parduotuvėms užsidarant. O paskui vėl grįžom prie reikalo.

– Vėl grįžot prie reikalo?

– Aišku, – atsiduso Stolhamaris. – Ji kuo geriausios formos, rimtai, o aš buvau užsivedęs. Mes turbūt nebuvom išlipę iš lovos iki sekmadienio vakaro, kai Žaibas paskambino man į mobilųjį ir pasakė naujienas.

– Žaibas?

– Bjornas Johansonas. Toks kitas draugelis iš mokyklos laikų. Turbūt pažįsti? Tarp vietinių neblogai žinomas. Senas veikėjas iš Solnos. Sundbyberge turėjo savo įmonę „Žaibo elektrikai“, bet dabar jo sūnus perėmęs. Tai va, jis pasakė man, kas atsitiko, tai nebesinorėjo kažkaip trintis Malmėje. Sėdau į naktinį traukinį ir grįžau padėti jums rasti tą šunsnukį, kuris užmušė Kalį.

– Kaip miela iš tavo pusės, Rolandai, – tarė Bekstriomas. „Atrodo, kad senis Rolis begerdamas vis dėlto kiek pakrutino smegenis ir sugalvojo šiek tiek pasispyrioti“, – pamanė jis.

– Ką čia šneki. Padėsiu, kaipgi kitaip. Todėl ir atėjau, – patikslino jis.

~

Prireikė dviejų valandų išsiaiškinti, ką Stolhamaris veikė nuo ketvirtadienio ryto, kai staiga sugalvojo traukti link Kopenhagos, iki pirmadienio ryto, kai pasirodė Solnos policijos nuovadoje. Paskui visi išėjo pietauti.

Bekstriomas prisikimšo kaip reikiant, nes suprato, kad reikalas užsitęs. Sukirto kukuliukų su bulvių koše ir grietinėlės padažu, šįkart pasiėmė ir migdolinį, ir marcipaninį pyragaitį. Anika Karlson paskubomis užkando makaronų salotų, ir, gurkštelėjusi mineralinio vandens, nuėjo pasižiūrėti, ar Almas su savo kolegomis jau ėmėsi tikrinti iš Stolhamario išgirstą informaciją apie jo apsilankymą Malmėje ir Kopenhagoje. Stolhamaris pasitenkino sumuštiniu ir puodeliu kavos, kurį Anika parnešė iš valgyklos.

„Tuoj prisikasim“, – galvojo Bekstriomas, kai visi vėl atsisėdo į savo vietas. Stolhamarį ėmė pilti prakaitas, matyt ne veltui, o gerdamas kavą jis laikė puodelį abiem rankomis.

– Praeitą trečiadienį, gegužės keturioliktąją, tu buvai Solvalos hipodrome, – pradėjo Bekstriomas. – Ką mums gali apie tai papasakoti?

Tą trečiadienį jis atvažiavo į hipodromą apie ketvirtą, kad pažiūrėtų apšilimą, o paskui pavaikštinėtų ir pasižmonėtų.

– Apšilimą? – paklausė Anika Karlson. Prieš pietus ji praktiškai nekalbėjo.

Stolhamaris jai paaiškino, kad prieš lenktynes arkliai išvedami į bėgimo taką, kad galėtų apšilti.

– Čia kaip mankšta, supranti? Apšilimas. Prieš išbėgant į tikras lenktynes, – paaiškino jis.

~

Po maždaug valandos pasirodė ir Kalis Danielsonas. Jie kalbėjosi su Gunaru Gustavsonu, ir šis patikino, kad prieš dieną jo duotas patarimas tebegalioja. Greičio Teisėjas per pirmąjį apšilimą elgėsi nepriekaištingai. Sena trauma, atrodo, jau buvo puikiausiai sugijusi.

– Gunaras tvirtino, kad jis lyg visiškai kitas arklys, – pasakojo Stolhamaris. – Žinok, šakės, kaip traukinys, Bekstriomai.

– Kaip jūs suradote vienas kitą Valos stadione? – paklausė Anika Karlson. – Iš anksto susitarėt, kur susitiksite, ar kaip?

– Jis turbūt paskambino man į mobilųjį, – papurtęs galvą atsakė Stolhamaris. – Atrodo, paskambino, – pridūrė jis.

– Tai Kalis turėjo mobilųjį? – perklausė Anika.

– O ką, ne visi šiais laikais turi? – savo ruožtu nustebęs į ją pažiūrėjo Stolhamaris.

– Tu turi jo numerį? Jo mobiliojo? – pasitikslino Bekstriomas.

– Turbūt ne, – papurtė galvą Stolhamaris. – Kam jis man reikalingas? Aš jam skambindavau į namus, o jei ne, tai vis tiek kur nors susitikdavom. Jeigu paskambinęs jo nerasdavau, tai palikdavau žinutę autoatsakiklyje. Jis radęs perskambindavo. Nes mano mobiliojo numerį jis turėjo.

– Pala, pala, Rolandai, – neatlyžo Bekstriomas. – Tu tikrai turi turėti Danielsono mobiliojo numerį. „Kažkas čia ne taip“, – pamanė jis.

– Ne, – pakartojo Stolhamaris. – Tu gal negirdi, ką sakau? – piktai pažvelgė jis į Bekstriomą.

– Ar kada nors matei Danielsoną su mobiliuoju? – paklausė Karlson. – Jis tikrai jį turėjo? „Kažkas čia ne taip“, – pamanė ir ji.

– Dabar, kai pasakei, man atrodo, tikrai nemačiau, – sutiko Stolhamaris.

„Šūdas“, – pamanė Bekstriomas, susižvalgydamas su kolege, ir nusprendė pakeisti taktiką.

– Aptarsim vėliau, – tarė jis. – Taigi, jūs su Danielsonu išlošėte apvalią sumelę?

Jiedu su Danielsonu susimetė ir pastatė penkis šimtus už naujai gimusį Greičio Teisėją, o po dviejų minučių jau buvo dvidešimčia tūkstančių kronų turtingesni.

– Kas tada? – paklausė Bekstriomas.

– Kalis išgrynino pinigus, – pasakė Stolhamaris, – tada išvažiavo namo su taksi pavakarieniauti. Mes buvom taręsi susitikti pas jį ir šiek tiek užkąsti, tai pagalvojau, kad nieko čia keisto. Taip lengviau išvengti pagundų. Kai artėji link septyniasdešimties, gana neblogai save pažįsti, – paaiškino jis. – Ir jis teisingai padarė, – tęsė Stolhamaris, – nes jau po kitų lenktynių likau be skatiko. Teko skolintis iš seno draugo šimtinę, kad nereikėtų pėdinti iki Kalio pėsčiomis. Jau buvo beveik aštunta valanda, o vidury nakties juk nevalgysi. Nebent, aišku, tik vakarienę.

„Šūdas“, – pamanė Bekstriomas.

– Jis pavardę turi? – paklausė jis.

– Kas? – iš nustebimo papurtė galvą Stolhamaris. – Kalis?

– Tas draugas, kuris paskolino tau šimtinę.

– Žaibas, – pasakė Stolhamaris. – Man atrodo, kad jau sakiau? Ar mes apie jį nekalbėjom prieš pietus?

– Pas Danielsoną, į Lazdynų tako pirmąjį namą, nuvažiavai su taksi? – pasiteiravo Bekstriomas, prisimindamas Britos Merės Anderson duotus parodymus.

– Taip, su taksi, – linktelėjęs patvirtino Stolhamaris.

– Esi tuo visiškai tikras? – paklausė Bekstriomas.

– Na, velnias, ne, kai dabar pagalvoju. Šimtinės man neužteko, o tas lupikautojas irakietis, kuris mane vežė, išspyrė Rosundos gatvėje. Žinoma, čia ne pasaulio pabaiga, nes nuo ten iki Kalio namų tik kokie pora šimtų metrų, bet vis tiek teko paeit pėsčiomis.

– Kvitą pasiėmei?

– Būčiau paėmęs, – atsakė Stolhamaris. – Visus kvitus atiduodavau Kaliui. Jis juos pardavinėdavo kažkokiam senam pažįstam, prekiaujančiam buitine technika. Bet tas suskis iškart nuvažiavo.

– Tai iki namo ėjai pėsčiomis? – pasitikslino Bekstriomas. „Ne toks vis dėlto ir kvailas tas senas *bomžas*“, – pamanė jis. – Kas toliau?

Pirmiausia jie pasidalijo pinigus. Apylygiai. Stolhamaris į rankas gavo dešimt tūkstančių tris šimtus – dešimt banknotų po tūkstantį kronų ir tris šimtines, – o kadangi Danielsonas neturėjo smulkių, tai Stolhamaris leido jam dar dešimtinę pasilikti.

– Čia smulkmė, taigi senas draugas, – gūžtelėjo pečiais Stolhamaris.

Paskui jiedu valgė, gėrė ir šnekučiavosi. Pradėjo apie pusę devynių, suvalgė kiaulienos žlėgtainius su pupelėmis ir išgėrė kelis bokalus šviesaus alaus. Kai maistas buvo įveiktas, Kalis sau pasidarė degtinės su toniku, o Stolhamaris gėrė gryną. Jie toliau šnekučiavosi, abu buvo puikios nuotaikos, ir Kalis uždėjo senų Everto Taubės albumų.

– Čia tai bent muzika, – įsijautęs pareiškė Stolhamaris. – Velnias, pas mus daugiau niekas nėra parašęs nė vienos normalios dainos nuo tada, kai užsilenkė Evertas.

– Kiek laiko leidote muziką? – paklausė Anika Karlson.

– Valandėlę kitą, – tarė Stolhamaris, žvelgdamas į ją su nuostaba. – Turėjo jis tokią seną vinilo plokštelę, tai, man rodos, paklausėm ją keletą kartų. *Senu „Kalnų klajūnu", laivu iš Aberdyno, priplaukę prie San Pedro mes pylėmės benziną,* – tyliai užtraukė Stolhamaris. – Tu girdi, kaip jis gerai varė, Karlson? Žodžius iki šiol prisimenu, amžiams įsmigę į širdį, – pareiškė jis.

– Kiek laiko dainas traukėt? – paklausė Bekstriomas.

– Kol kažkokia pikta sena ragana paskambino į duris ir pradėjo laidyti gerklę. Aš stovėjau svetainėje ir klausiausi Everto, tai jos nemačiau, tik girdėjau, kur negirdėsi, kai taip užsivedė.

– Kiek tada buvo valandų? – neatlyžo Bekstriomas.

– Net neįsivaizduoju, – gūžtelėjo Stolhamaris savo plačiais pečiais. – Bet žinau, kiek buvo valandų kai grįžau namo ir paskambinau Marjai, nes prieš tai pažiūrėjau į laikrodį. Vidury nakties žmonėms juk neskambinėsi.

– Na ir kiek tada buvo valandų?

– Vienuolika trisdešimt, jei gerai prisimenu, – atsakė Stolhamaris. – Tada dar pagalvojau, kad gal kiek ir vėloka, bet buvau baisiai užsinorėjęs važiuoti. Taigi sukaupiau drąsą ir jai paskambinau. Tiesa, iš pradžių dar namie šiek tiek atšvenčiau. Spintelėje buvo dar šio bei to užsilikę, tai turbūt begeriant ir sugalvojau, kad reiktų ją aplankyti.

– O kiek buvo tada, kai išėjai iš Danielsono? – paklausė Bekstriomas. „Kaip, po velnių, mes tai patikrinsim?" – pamanė jis.

– Kai ta sena ragana ėmė rėkauti, supratau, kad laikas eiti namo nusnūsti. Taigi atsisveikinau su Kaliu ir patraukiau namo. Parėjau per kokias dešimt minučių, ne daugiau, nors beeidamas porą sykių ne ten pasukau, – paaiškino Stolhamaris, ir šypsodamasis palingavo galva. – Vakarėlis jau buvo šiek tiek, sakykime, išsikvėpęs, o Kaliui užvirė kraujas ir jis paskambino tai mus aprėkusiai senei. Man išeinant jis stovėjo ir ginčijosi su ja.

– Tau išeinant Danielsonas rėkė ant kaimynės per telefoną? – perklausė Bekstriomas.

– Būtent, – patvirtino Stolhamaris. – Tai pamaniau, kad pats laikas keliauti namo pailsėti. Viešpatie, kaip žiauru, – varė savo Stolhamaris, vėl trindamas krumpliais akis. – Aš sau drybsojau sapnuodamas Marją, o kažkoks nevisprotis tuo metu įsilaužė pas Kalį ir uždaužė jį negyvai.

– Kodėl nusprendei, kad kažkas įsilaužė? – pasiteiravo Bekstriomas.

– Man Žaibas taip sakė, – Stolhamaris nustebęs pažvelgė pirma į Bekstriomą, paskui į Aniką Karlson. – Sakė girdėjęs, kad Kalio buto durys buvo nuimtos nuo vyrių. Kažkoks šunsnukis įsilaužė ir jį apšvarino. Negyvai sumušė, kol tas gulėjo įmigęs.

– Kai tu išėjai, – nukreipdamas kalbą tarė Bekstriomas, – gal prisimeni, ar Kalis užsirakino duris?

– Jis visada užsirakindavo. Kalis buvo atsargus žmogus, – atsakė Stolhamaris. – Nesakau, kad tada atkreipiau dėmesį, bet esu visiškai tikras, kad užsirakino. Aš jį vis patraukdavau per dantį. Dėl to, kad visada užsisklęsdavo. Aš namie būdamas niekad nerakinu visų spynų.

– Ar jis ko nors bijojo? – paklausė Bekstriomas. – Jei sakai, kad visada užrakindavo duris?

– Nenorėjo turbūt, kad kas įsilaužtų ir jį apvogtų. Juk turėjo šio to vertingo.

– Pavyzdžiui, ko? – pasidomėjo Bekstriomas. Jis pats lankėsi tame bute ir matė visas jo apšepusias vertybes. „Nagi nagi“, – pagalvojo jis.

– Na, – nutęsė Stolhamaris, įtemptai galvodamas. – Jo senų įrašų kolekcija tikriausiai šio to verta. Ir tas jo stalas buvo brangus.

– Ar tas miegamajame? – pasitikslino Bekstriomas. „Kas tokį galėtų pakelt nuo grindų? Ir kaip, po velnių, toks kaip Stolhamaris dar galėjo pakliūt į policiją?“ – pamanė jis.

– Tas, – linktelėjo Stolhamaris. – Antikvarinis. Kalis turėjo tokių daikčiukų. Autentiškų senų kilimų ir daug kitokių gražių senovinių daiktų.

– Iš tavo pasakojimo man kai kurie galai nesueina, – tarė Bekstriomas. – Kai mes jį radom, durys buvo neužrakintos, ir neaptikom jokių žymių, kad kas būtų jėga įsilaužęs. Iš vidaus duris galima užrakinti raktu arba skląsčiu. Iš lauko jos užrakinamos tik raktu. Kai mūsų kolegos ten nuvažiavo, duris rado plačiai atvertas, bet jokių žymių ant jų nebuvo. Teismo ekspertai mano, kad išeidamas nusikaltėlis uždarė duris, bet svetainėje buvo paliktas atviras balkonas, ir nuo skersvėjo jos vėl atsidarė. Kaip tai paaiškintum?

– Paaiškinčiau? – apstulbęs pakartojo Stolhamaris. – Jeigu ekspertai taip sako, tai vadinasi, taip ir buvo. Manęs neklausinėkit, kokį velnią manau. Aš buvęs tyrėjas. Ne teismo ekspertas. Klauskit Pelios Niemio ar kurio nors iš jo vaikinų.

– Mes su kolegomis linkstame link kitokios versijos, – linktelėjęs Anikai Karlson tarė Bekstriomas. – Manome, kad Kalis Danielsonas tikriausiai pats įsileido žudiką, nes jį pažinojo ir pasitikėjo. „Kaip tau tokia mintis?“ – pagalvojo jis.

– Neteisinga linkme einat, Bekstriomai, – papurtė galvą Stolhamaris. – Kas iš mūsų senų draugų turėtų bent kokią priežastį nužudyti Kalį?

– O tu neturi variantų? – paklausė Bekstriomas. – Mes su kolege Karlson tikėjomės, kad gal kartais žinosi.

– Na, vienintelis iš mūsų senų draugų, kuris man ateina į galvą, būtų nebent Manhatanas. Jis, žinai, iš senosios mūsų kompanijos. Vienintelis, kuris griežė dantį ant Kalio.

– Manhatanas? Kaip Niujorko rajonas?

– Ne, baik tu, – atsakė Stolhamaris. – Kaip tas šlykštus birzgalas su viskiu ir trauktine. Iš kur, po velnių, žmonės primąsto į viskį pilti trauktinės? Galėtų uždrausti įstatymu.

– Manhatanas, – pakartojo Bekstriomas.

– Manis Hansonas, – patikslino Stolhamaris. – Draugų vadinamas Manhatanu. Dirbo barmenu senajame „Karltono“ viešbutyje, kai dar nebuvo išėjęs į pensiją. Po kelių taurelių pasidarydavo kaip gyvulys. Buvo įmerkęs šiek tiek pinigų į kažkokią įmonę, nes paklausė Kalio, ir, matyt, viskas nuplaukė. Dėl to ir buvo nepatenkintas.

– Manis Hansonas, – vėl pakartojo Bekstriomas. – O kur mes galėtume jį rasti?

– Bijau, kad lengvai nesurasit, – šypsodamasis atsakė Rolandas Stolhamaris. – Nebent galit bandyti ieškoti Solnos kapinėse. Atrodo, vaikai išbarstė jo pelenus tenai miškelyje, kad būtų pigiau.

– O kada tai nutiko? – paklausė Bekstriomas. „Ir už ką man tai?“ – šmėstelėjo jam.

– Žiloj senovėj, – atsakė Stolhamaris. – Sakyčiau, prieš kokią gerą dešimtį metų.

~

– Rolandai, man rūpi kai ko paklausti, – įsiterpė Anika Karlson. – Tu buvęs mūsiškis, taigi apie skambučių išklotines išmanai ne mažiau už mane.

– Kelias senas gudrybes vis dar prisimenu, – kukliai sutiko Stolhamaris.

– Kai išėjai iš Kalio Danielsono namų, jis telefonu šaukė ant savo kaimynės. Mes patikrinome tą skambutį. Buvo beveik pusė vienuolikos. Tada, kaip sakai, tu išėjai namo ir parėjai per kokias dešimt minučių. Tai reikštų, kad namo grįžai maždaug be dvidešimties vienuolika.

– Kažkas panašaus, – linktelėjo Stolhamaris.

– Tada, kaip sakai, paskambinai savo draugei į Malmę, apytiksliai pusę dvylikos.

– Taip, tą tiksliai žinau. Todėl, kad prieš skambindamas pažiūrėjau į laikrodį. Kaip ir sakiau, nenorėjau labai vėlai skambinti.

– Tai ką tuomet iki tol veikei? Namo grįžai be dvidešimt vienuolika, o jai paskambinai pusę dvylikos. Praėjo penkiasdešimt minučių. Tai beveik valanda. O ką tu veikei?

– Juk jau sakiau, – Stolhamaris atrodė nustebęs.

– Tada aš, matyt, pamiršau, – atsakė Anika Karlson. – Gal galėtum priminti, jei nesunku?

– Spintelėje turėjau dar vieną kitą šlakelį. Ir buvo proga atšvęsti, tai iš pradžių tą šlakelį išgėriau. Paskui paskambinau Marjai. Na, žinai, turbūt kraujotaka suaktyvėjo, kol atsisėdęs namie gurkšnojau, – kreivai šyptelėjęs paaiškino Stolhamaris.

– Penkiasdešimt minučių, – greit susižvalgiusi su Bekstriomu pakartojo Anika Karlson.

– Turbūt buvo nemažas šlakelis, – pastebėjo Bekstriomas.

– Kam kabinėtis, Bekstriomai, – atsakė Stolhamaris. – Tikriausiai sėdėjau, mąsčiau ir užsimiršau.

– Klausimas iš kitos operos, – tarė Besktriomas, – gal kartais prisimeni, ar Kalis Danielsonas neturėjo portfelio arba lagaminėlio? Tokio puošnaus, odinio, su žalvariniu užraktu?

– Taip, turėjo, – linktelėjo Stolhamaris. – Šviesiai rudos odos. Kaip tikro direktoriaus. Paskutinį kartą mačiau jį, kai buvau užėjęs pavalgyti, tą vakarą prieš nužudymą. Tikrai jį mačiau.

– Tikrai jį matei? – pakartojo Bekstriomas. – Kodėl toks tikras?

– Buvo padėtas ant televizoriaus, – paaiškino Stolhamaris. – Svetainėje, kur mes valgėm. Ir sugalvok tu man ten padėti sušiktą portfelį. Na gerai, aš pats neturiu tokio portfelio, bet jeigu turėčiau, kažin ar laikyčiau ant televizoriaus. O kodėl klausi?

– Jis dingo, – atsakė Bekstriomas.

– Matai kaip, – gūžtelėjo pečiais Stolhamaris. – Man išeinant dar buvo. Ant televizoriaus.

– Mums atvažiavus kitą rytą jau nebebuvo, – pasakė Bekstriomas. – Gal kartais turi minčių, kur jis galėjo dingti?

– Baik juokus, Bekstriomai! – Stolhamaris rūsčiai pažvelgė į jį savo įdubusiomis akimis.

– Manau, kol kas padarysime pertraukėlę, – tarė Bekstriomas, linktelėdamas savo kolegei.

– Dėl manęs galim, – atsakė Stolhamaris. – Aš nieko prieš grįžti namo ir palįst po dušu.

– Tau greičiausiai reikės lukteléti dar keletą minučių, Rolandai, – draugiškai jam šypsodamasi pasakė Anika Karlson. – Mums reikia pasikalbėti su prokurore prieš tau išeinant.

– Gerai, – gūžtelėjo pečiais Rolandas Stolhamaris.

~

Praėjus valandai vyriausioji prokurorė Tuvė Karlgren nusprendė skirti buvusiam inspektoriui tyrėjui Rolandui Stolhamariui kardomąjį suėmimą. Bekstriomui su Karlson teko paprakaituoti ją įtikinėjant, bet galiausiai prokurorė su jų prašymu sutiko. Stolhamaris turėjo marias laiko užmušti Karlą Danielsoną, pakeliui namo atsikratyti drabužių, ir taip toliau. Buvo pakankamai motyvų, bet dar daugelį dalykų reikėjo išsiaiškinti. Taigi jį pagrįstai buvo galima įtarti žmogžudyste, o kol tyrėjų komanda tikrins jo parodymus ir apieškos butą, visiems būtų geriausia palikti Stolhamarį už grotų.

Bekstriomas jau ruošėsi eiti namo, kai paskambino Peteris Niemis. Jis buvo ką tik faksu iš Valstybinės teismo ekspertų laboratorijos gavęs pirmuosius atsakymus dėl kruvinų drabužių.

– Kraujas Danielsono, – tarė Bekstriomas, labiau konstatuodamas faktą nei klausdamas.

– Jo, be jokios abejonės, – atsakė Niemis.

Bet daugiau, kaip teigė Valstybinės laboratorijos ekspertai ir pats Niemis, nebuvo jokių kito žmogaus pėdsakų. Jokių atplaišų, plaukų, pirštų atspaudų. Esama tikimybės vėliau nustatyti DNR, tačiau šis reikalas truks gerokai ilgiau.

„Ir tegu eina šikt“, – pagalvojo Bekstriomas, kviesdamas taksi.

21

Kitą dieną, antradienį po pietų, įvyko trečiasis tyrėjų grupės susirinkimas. Jame dalyvavo visi, įskaitant abu teismo ekspertus. Prieš pat susirinkimo pradžią į kabinetą įžengė Solnos kriminalinės policijos viršininkas vyresnysis inspektorius Toivonenas. Nužvelgęs visus paniurusiu žvilgsniu jis linktelėjo ir atsisėdo į tolimiausią kampą.

„Devyni žmonės, ir tik vienas normalus policininkas“, – pagalvojo Bekstriomas. Be jo kabinete buvo viena grynakraujė suomio išpera, vienas asilas iš Laplandijos (o tai praktiškai tas pats), vienas čilietis, vienas rusas, viena daili juodukė, viena arši *lesbė*, vienas protiškai atsilikęs Klumpakojis ir senas kelmas Larsas Almas, protiškai neįgalus nuo gimimo. „Į kokią šikną ritasi mūsų policija?“ – mąstė Bekstriomas.

– Na ką, – pradėjo jis. – Pradedam. Kaip sekasi apieškoti Stolhamario butą? – Bekstriomas padrąsinamai linktelėjo Niemiui.

~

Pasak Niemio, krata buvo praktiškai atlikta. Daug neišsiplečiant buvo galima teigti, kad įkalčių prieš Stolhamarį nerasta. Nebuvo nei stambesnės sumos grynųjų, nei kelnių su kraujo dėmėmis, nei portfelio su plaktuko paliktomis žymėmis.

„Greičiausiai bus viską paslėpęs ir atidžiai panaikinęs pėdsakus. O šlamančius turbūt kur nors užkasė, – pamanė Bekstriomas. – Ko daugiau norėt iš tokio asilo."

– Mūsų menki radiniai, tiesą sakant, labiau patvirtina Rolio pasakojimą, – paskelbė Niemis.

– Pavyzdžiui, kokie? – paklausė Bekstriomas. – „Ir kas pagalvotų? Tai dabar jau nebe įtariamasis, o Rolis, ar ne?" – mintyse pridūrė jis.

Miegamajame ant lovos teismo ekspertai aptiko Stolhamario kelionės į Malmę ir Kopenhagą įrodymą. Tai buvo pusiau iškraustytas sportinis krepšys su drauge sugrūstais švariais ir nešvariais drabužiais, plastikiniu vonios reikmenų maišeliu ir pustuščiu buteliu tradicinės daniškos žolelių trauktinės. Žodžiu, viskuo, ką toks veikėjas kaip Stolhamaris ir galėtų parsivežti namo iš trumpos kelionės į Malmę ir Kopenhagą.

– Be to, jame dar buvo pluoštelis kvitų, – pridūrė Niemis. – Traukinio bilietai į Malmę ir atgal, taip pat ir abipusiai bilietai į Kopenhagą. Kvitai iš penkių barų Malmėje ir Kopenhagoje. Koks tuzinas taksi ir dar visokių kitokių kvitų. Bendra suma sudaro apie devynis tūkstančius Švedijos kronų. Įkalčiai patvirtina jo parodymuose paminėtą laiką.

– Viską surinko, kad perduotų savo geram draugui, kvitų prekiautojui Karlui Danielsonui. Kai tik grįš namo, – išsišiepė Bekstriomas. „Iš kur randasi tokių nevispročių?“ – svarstė jis.

– Jo teigimu, taip, – įsiterpė Almas. – Aš su juo apie tai kalbėjau, ir būtent taip jis man tvirtino. Bet suprantu, kur tu lenki, Bekstriomai.

– Tai ką dar sužinojai? – šyptelėjęs paklausė Bekstriomas.

– Kalbėjausi su ta moterimi iš Malmės, jo drauge. Apklausiau telefonu, – tarė Almas. – Paklausiau jos to paties. Ji daug negalvodama atsakė, kad irgi tai pastebėjusi ir jiems būnant Kopenhagoje paklaususi, kam jam prireikė tų senų kvitų. Jis jai atsakė Stokholme turintis seną bičiulį, kuriam juos vėliau perduos.

– Tik pamanyk, – patenkintas nusišypsojo Bekstriomas. – Rolis Stolis nerimsta dėl kvitų, o jo merguželei parūpsta, kur jis juos dės. Nes tikriausiai ne savo buvusiems darbdaviams jis juos rinko.

– Kaip ir sakiau, – tarė Almas, – aš suprantu, kur tu lenki.

– Ką dar mums turi? – pasiteiravo Bekstriomas. „Sakyk, kol nepasiraitojau rankovių ir nesumaišiau to Rolio Stolhamario su šūdais“, – pagalvojo jis.

– Dėl to reikalo su laiku, kur praleido tą penkiasdešimt minučių. Kai sakė sėdėjęs namie ir mąstęs, o paskui paskambinęs Marjai Olson į Malmę. Jis iš tikrųjų jai skambino. Dvidešimt penkios minutės po vienuoliktos iš namų telefono jis skambino į Marjos Olson namų telefoną.

– O likusias keturiasdešimt penkias minutes mąstė apie aukštas materijas, – nusprendė Bekstriomas. – Nebent turi kokią kitą versiją?

– Pradžiai pabandžiau pėsčiomis nueiti iš Lazdynų tako pirmo namo iki Stolhamario buto Geležinkelio gatvėje, prasukdamas pro Ąžuolyno gatvę, kur rado numestus drabužius. Užtrunka mažiausiai penkiolika minučių, nebent šuoliuotum bėgte.

– Lieka trisdešimt minučių, – suskaičiavo Bekstriomas. – Daugiau nei reikia suknežinti Danielsonui makaulę, susišluoti pinigus ir persirengti švariais drabužiais. O pakeliui išmesti lietpaltį, šlepetes ir gumines pirštines.

– Tiesos yra, – sutiko Almas. – Tik va, Rolando kaimynas... Jeigu jis nemeluoja, tuomet ši versija atkrenta.

„Taip ir maniau, – pagalvojo Bekstriomas. – Masinė akcija bet kokia kaina ištraukt iš bėdos legendinį Rolį akivaizdžiai įsibėgėja."

Septyniasdešimt trejų metų kaimynas buvo vardu Polis Englundas. Pensininkas, anksčiau dirbęs prižiūrėtoju Stokholmo karo laivyno istorijos muziejuje. Tas pats, kuris grasino Bekstriomui ir Stigsonui iškviesiąs policiją. Englundas turėjo sūnų, dirbantį fotografu laikraštyje „Ekspresas", ir praėjusį vakarą šis paskambino tėvui papasakoti, kad jo kaimynas iš gretimo buto sulaikytas kaip įtariamasis nužudymo byloje. Gal kartais tasai kaimynas palikęs tėvui atsarginį raktą nuo savo buto, kad būtų galima ten įeiti ir šiek tiek pafotografuoti?

Englundas vyresnysis sužlugdė sūnaus viltis. Atsarginio rakto jis neturėjo. Stolhamaris buvo triukšmadarys ir girtuoklis, blogesnio kaimyno ir nesurasi. Englundas džiaugdavosi tomis minutėmis, kai tik šio nebūdavo namie, o kitą rytą iškart paskambino į Solnos policiją norėdamas papasakoti, ką pastebėjęs Danielsono žmogžudystės išvakarėse. Pagaliau pasitaikė proga atsikratyti jo visiems laikams. Jei tik jis būtų žinojęs, kaip viską pakreips jo pasakojimas, greičiausiai nebūtų pravėręs burnos.

– Na ir ką jis papasakojo? – paklausė Bekstriomas.

– Kad trečiadienį vakare matė Stolhamarį įeinantį į jų namą apytiksliai be penkiolikos minučių vienuoliktą. Jis įsitikinęs, kad tai buvo Stolhamaris, bet kadangi jo nelabai mėgsta ir kaip galėdamas vengia kalbėtis, tai luktelėjo kokią minutę ir tik tada pats įėjo vidun.

– Gerai, – tarė Bekstriomas. – O kokio velnio jis toks įsitikinęs, ir ką veikė lauke vidury nakties? Kodėl jis toks tikras, kad buvo be penkiolikos vienuolika? Ir išvis, ar bent buvo blaivus? – neatlyžo jis. – Ar nebus ta pati sena dainelė. Supainiojo dienas, arba viena kita valanda apsiriko. Arba matė visai kitą žmogų. Arba gal viską išsigalvojo, nes nori būti svarbus, o gal nori sušikti Stolhamariui reikalą.

– Nenukrypkim nuo temos, Bekstriomai, – pertraukė Almas, mėgaudamasis kiekviena šio pokalbio sekunde. – Jeigu liudininkas sako tiesą, tuomet Stolhamaris vargiai galėjo užmušti Danielsoną. Mažų mažiausiai tada viskas vyko ne taip, kaip mes manėme. Bent jau po pusės vienuolikos.

– Išdėstysiu nuosekliai, – tęsė Almas. – Kas vakarą po vėlyvųjų žinių per TV4, kurios baigiasi orų prognoze pusę vienuolikos, Englundas išveda lauk savo taksą. Visada apeina su šunimi kvartalą tuo pačiu maršrutu, ir visada užtrunka apie penkiolika minučių. Bet ne tą vakarą, nes ties posūkiu dešinėn link Esplanados gatvės jį sustabdo uniformuotas policijos pareigūnas ir nuvaro šalin, liepęs grįžti namo pro ten pat, iš kur atėjęs. Taigi jis grįžta atgal. Pėdina nenoromis, nes jam, kaip ir visiems, smalsu. Bet nieko neatsitinka, tad jis kiek paėjėjęs vėl stabteli Jarnvagsgatano gatvėje ir dar kelias minutes pasiklauso, o paskui traukia namo. Priėjęs prie gretimo namo, už kokių dvidešimties metrų nuo savo laiptinės durų, jis pamato Stolhamarį, einantį į vidų.

– O ką ten veikė mūsų uniformuoti kolegos? – paklausė Bekstriomas.

– Jie buvo atitvėrę Esplanados gatvę, nes ruošėsi reidui viename bute, esančiame už šimto metrų. Reagavo į pranešimą, kad ten slapstosi vienas asmuo, įtariamai susijęs su prieš kelias dienas Bromos oro uoste vykusiu susišaudymu ir ginkluotu apiplėšimu.

– O laikas? – nerimo Bekstriomas. – Kaip susidėlioja laikas?

– Visų pirma, tai turėjo nutikti trečiadienį, gegužės keturioliktąją, po pusės vienuolikos vakare. Tai neginčijamas faktas. Būtent tada prasidėjo reidas ir mūsų uniformuoti kolegos stengėsi atitverti tą vietą nuo pašalinių.

– Tai gal jis stovėjo ten su šunimi ir žiopsojo beveik pusvalandį, – nepasidavė Bekstriomas. – Iš kur, po velnių, tu toks tikras, kad ne?

– Niekada negali būti visiškai tikras, – atsakė Almas. – Aš tik žinau, ką jis papasakojo, o sėdėjau ir klausinėjau jį dvi valandas.

– Ir ką dar jis papasakojo? – paklausė Bekstriomas. – Praverstų žinoti. „Ir būtų gerai dar iki Kalėdų“, – mintyse pridūrė jis.

– Pasakojo, kad pastovėjo kelias minutes ir nuėjo namo, pamatė įeinantį į laiptinę Stolhamarį, luktelėjo kelias minutes, kad nereikėtų su juo kalbėtis, o tada pats įėjo į namą ir liftu pakilo į savo aukštą. Vos tik įėjęs pro duris paskambino sūnui. Iš savo mobiliojo į jo mobilųjį. Tiesiog šiaip, iš smalsumo, o sūnus jau ir taip laukė prie Esplanados gatvės, nes redakcija jau buvo informuota apie tenykščius įvykius.

– Tuo metu buvo be dešimt vienuolika, šįryt patikrinome skambučių išklotinę, – užbaigė Almas.

– Sakai, šitaip, – Bekstriomas metė piktą žvilgsnį į savo kolegą. – Bet ar tas žioplas senis kartais neturi namų telefono?

– Turi, – atsakė Almas, – ir žinau, kur lenki, Bekstriomai. Aš tik perpasakoju tau jo žodžius.

– Labai įdomu, kodėl jis skambino iš mobiliojo, – toliau svarstė Bekstriomas. – Senas šykštuolis. Kam jam skambinti iš mobiliojo?

– Paskambino, nes jau laikė jį rankoje žengdamas pro namų duris. Jis taip teigia, – paaiškino Almas. – Gaila, Bekstriomai, – pridūrė jis, nors iš pažiūros jam nė kiek nebuvo gaila. – Praktiškai visos detalės patvirtina Geležinio Žmogaus parodymus. Kad pusę vienuolikos jis išėjo iš Danielsono, patraukė tiesiai namo, ir be penkiolikos vienuolika jau buvo savo bute.

Bekstriomas pasiūlė padaryti pertraukėlę. Teismo ekspertai ilgiau dalyvauti susirinkime negalėjo. Jie turėjo svarbių reikalų ir negalėjo gaišti. Toivonenas, pasinaudojęs proga, taip pat dingo. Kažkodėl atrodė kur kas linksmesnis negu tada, kai atėjo. Išeidamas netgi padrąsinamai linktelėjo Bekstriomui.

– Sveikinu, Bekstriomai, – tarė jam Toivonenas. – Smagu matyti, kad sugrįžai į savo vėžes.

22

„Dar vienas mulkis liudininkas“, – galvojo Bekstriomas, kai po ketvirčio valandos tyrėjų grupė vėl susirinko. Blogiausiu atveju tai galėjo reikšti, kad Stolhamaris vėliau tą naktį tiesiog grįžo į Lazdynų taką užmušti ir apiplėšti Karlo Danielsono. Iš tokio tipo kaip Geležinis Žmogus to tikrai būtų galima tikėtis. Sėdėdamas namuose Ąžuolyno gatvėje išmaukė paskutinį lašą ir staiga alkoholiu užpiltomis smegenėlėmis susivokė, kad dvidešimt tūkstančių yra dvigubai daugiau nei dešimt. Tada nusvirduliavo atgal pas Danielsoną ir pasiūlė pratęsti jų vakarėlį. Apsivilko lietpaltį, apsiavė šlepetes, užsimovė gumines pirštines ir tvojo draugeliui su jo paties prikaistuvio dangčiu. „Labai tikėtina, kad taip ir viskas ir buvo“, – tikino save Bekstriomas.

– Turit minčių? – paklausė jis, nužvelgdamas kabinete likusius penkis žmones. Penkis psichinius ligonius, jo asmenine nuomone. Vieną rusą, vieną dailią juodukę, vieną aršią *lesbę*, atsilikusį liaudies šokėją ir seną kelmą. „Visa našta man“, – pamanė Bekstriomas.

– Na, aš, pavyzdžiui, dar nesiruošiu paleisti Stolhamario, – pasakė Anika Karlson, drąsindama savo viršininką šypsena.

„Tik *lesbė* taip ir galėtų pareikšti“, – pamanė Bekstriomas.

– Įdėmiai klausau, – tarė jis.

– Argi nekeista, kad kažkoks visai kitas žmogus tiesiog ėmė ir išdygo pas Danielsoną bute vos tik išėjo Stolhamaris? – paklausė Karlson, žvelgdama į Almą.

– Gal jis stovėjo ir laukė, kol šis išsinešdins? – pasakė Almas. – Norėjo likti su savo auka akis į akį.

– Bet jį taip pat įsileido į vidų, – neatlyžo inspektorė tyrėja Karlson. – Vadinasi, dar vienas senas Danielsono draugas? Tarp kitko, ar mes jau visus patikrinom? – ji klausiamai linktelėjo Almui.

– Vis dar dirbam, – susigūžęs patraukė pečiais Almas.

– Aš, ko gero, pritarčiau Bekstriomui ir Anikai, – įsiterpė Nadja Hiogberg. – Kai užaugi Sovietų Sąjungoje, taip kaip aš, tai nustoji tikėti sutapimais, o mes neturim jokių žinių, kad kas nors būtų stebėjęs Danielsono butą. Be to, ir tas mūsų liudininkas man nelabai patinka. Iš kur jis toks tikras, kad ten buvo būtent Stolhamaris? Tas, kurio jis, atrodo, labai nemėgsta. Ar tik nebuvo taip, kad jis matė tą, ką norėjo matyti? O tas faktas, kad prieš pat vienuoliktą jis paskambino sūnui, gali būti visai nesusijęs su mūsų byla. Labai tikėtina, kad jam tik parūpo, ką veikia policija Esplanados gatvėje. Gal tenorėjo pranešti sūnui, kad ten kažkas vyksta, turint galvoje, kad šis dirba fotografu laikraščio redakcijoje. Ir kam jam skambinti iš mobiliojo, jeigu jau buvo grįžęs namo? Šios detalės nereiktų pamiršti. Šitas liudininkas neatrodo patikimas.

„Viena *lesbė* ir viena rusė, – mintyse skaičiavo Bekstriomas. – Nors kaip rusė, sakyčiau, gudri."

– Nemanau, kad iš to dar ką nors pešim. Bent jau kol kas tikrai ne, – tarė Bekstriomas. – Kas dar ką pridurtų?

– Tai gal aš dar papasakosiu apie tuos Danielsono senus draugus, – prabilo Almas. – Kaip tu prieš tai ir klausei, Anika. – Linktelėjo jis atsisukęs į Aniką Karlson.

– Na, tai ką mes apie juos žinome? – paragino Bekstriomas.

Pasak Almo, buvo maždaug dešimt tokių „Solnos berniukų". Visi buvo užaugę Solnoje arba Sundbyberge, čia baigę mokyklas ir dirbę. Tokio pat amžiaus kaip Danielsonas ar net šiek tiek vyresni, ir nelabai panašūs į tipiškus žmogžudžius, žinant jų amžių.

– Nepamirškim, kad šešiasdešimtmetį perkopęs žmogžudys yra itin retas atvejis, – priminė Almas. – Tarp vadinamųjų *bomžų* – taip pat.

– Na, kalbant apie Stolhamarį man tai netrukdo, – pareiškė Bekstriomas.

– Sutinku, – pritarė Almas. – Žiūrint grynai iš statistinės ir kriminologinės pusės, jis kuo puikiausiai tinka tam vaidmeniui.

„Bailys", – pamanė Bekstriomas.

– Aš policininkas, – atšovė jis. – Ne statistikas ir ne kriminologas.

– Senyvi vyriškiai, piktnaudžiaujantys alkoholiu, palikti žmonų, pamiršti vaikų, kai kurie teisti, dažniausiai už vairavimą arba viešosios tvarkos pažeidimą išgėrus, o vienas iš jų, būdamas dar vyresnis nei septyniasdešimties, netgi sukėlė triukšmą bare ir buvo nuteistas už kūno sužalojimą, – atsiduso Almas. Jis kalbėjo tokiu tonu, lyg garsiai mąstytų.

– Ne senis, o dinamitas, – atsakė į tai Bekstriomas. – Koks ten jo vardas?

– Halvoras Siodermanas, šį rudenį jam sueis septyniasdešimt dveji. Incidentas įvyko vietiniame bare, atrodo, susimušė su savininku dėl maisto, kurį buvo valgęs ten prieš savaitę. Aiškino, kad jį bandė nunuodyti. Siodermanas, pravarde Halfis, anksčiau prekiavo automobiliais. Baro savininkas buvo iš Jugoslavijos, dvidešimčia metų jaunesnis, bet tai nesutrukdė Siodermanui sulaužyti jam žandikaulį. Halfis Siodermanas, kaip sako keli vyresni kolegos iš mūsų nuovados, tarp senų Solnos girtuoklių yra legendinė asmenybė. Buvo rokeris, pardavinėjo automobilius, turėjo perkraustymų bendrovę, prekiavo buitine technika ir viskuo, kas tik šauna į galvą. Su teisėsauga susidūręs ne kartą. Daug sykių teistas už įvairius dalykus – nuo sukčiavimo iki smurtavimo. Pasiknisau duomenų bazėje, jo pavardė mūsų įrašuose jau šmėžuoja penkiasdešimt metų. Per tuos metus penkiskart sėdėjo kalėjime. Ilgiausia bausmė truko pustrečių metų. Tai buvo septintojo dešimtmečio viduryje, kai jį nuteisė už kūno sužalojimą, sukčiavimą stambiu mastu, vairavimą išgėrus ir dar keletą nusižengimų. Bet per pastaruosius dvidešimt penkerius metus jis gerokai apsiramino. Amžius, atrodo, padarė savo. Na, išskyrus tas peštynes su jugoslavu.

– Na va, matai? – su geranoriška veido išraiška tarė jam Bekstriomas. – Jeigu tokiam tipui kaip Halfis paklius į rankas prikaistuvio dangtis, jis turbūt vienas pats išguldys visą riaušių malšintojų būrį. Smalsumo dėlei, ar jis turi alibi tam trečiadienio, gegužės keturioliktosios vakarui?

– Sako, kad turi, – atsakė Almas. – Su juo kalbėjausi tik telefonu, bet tvirtino, kad turi alibi.

– Ir koks tas jo alibi? – matyt, grynai iš smalsumo paklausė Anika Karlson.

– Pasakė, kad nieko nenori aiškinti, – tarė Almas. – Pasiuntė mane velniop ir padėjo ragelį.

– Ir ką tu su juo planavai daryti? – išsišiepė Bekstriomas.

– Planavau pas jį užvažiuoti ir apklausti oficialiai, – atsakė Almas be didelio entuziazmo.

– Pasakyk, kai važiuosi, ir aš prisijungsiu, – suraukusi antakius tarė Anika Karlson.

„Vargšas Halfis“, – šmėstelėjo Bekstriomui.

– Kas dar? – paklausė jis, norėdamas pakeisti temą.

– Dauguma iš jų turi alibi, – tęsė Almas. – Pavyzdžiui, Gunaras Gustavsonas ir Bjornas Johansonas, arba Gunaras Žokėjus ir Žaibas, kaip juos draugai vadina. Jie sėdėjo Valoje, restorane, iki vienuoliktos valandos. Paskui nuėjo pas trečią draugą ir žaidė pokerį. Jis turi vasarnamį Spongoje.

– O pavardę turi? – paklausė Bekstriomas. – Tas, kur gyvena Spongoje?

– Jontė Ogrenas. Pravarde Jontė iš Bolstos. Buvęs šaltkalvis, atrodo, turėjęs versliuką kažkur netoli Bolstos upės. Septyniasdešimties metų. Neteistas, bet pagarsėjęs erelis. Iš tų, kur kibdavo į vamzdžius ir metalo lakštus plikom rankom, kai buvo jaunesnis. Taip pat jis, skirtingai nei dauguma, tebeturi žmoną, tik tą vakarą, kai visi susirinko pokerio, jos, atrodo, nebuvo. Lankėsi pas savo seserį Nineshamne. Sakyčiau, jau buvo pasimokiusi iš praeitų kartų, Bekstriomai.

– Kokie dar veikėjai? – paklausė Bekstriomas, nenoromis vis labiau susidomėjęs.

– Marijas Grimaldis, šešiasdešimt penkerių, – toliau vardijo Almas. – Imigrantas iš Italijos. Atsikraustė septintajame dešimtmetyje, kai įsidarbino „Saab“ filiale Siodertelјėje. Tapo geriausiais draugais su Halfiu Siodermanu, automobilių prekeiviu, ir su jo dešimčia metų vyresniu broliu, kuris irgi prekiavo automobiliais. Brolis, tiesa, jau dešimt metų kaip miręs, tai manau, kad jis atkrenta. Užtat Marijas sveikas gyvas. Iš „Saab“ išėjo po kelerių metų ir atidarė piceriją. Kiek girdėjau, dar tebeturi kelias picerijas ir aludę kažkur čia Solnoje ir Sundbyberge, bet jei tai tiesa, tai jo vardas nefigūruoja jokiuose oficialiuose dokumentuose.

– O pravardę kokią nors turi? – pasidomėjo Bekstriomas.

– Draugai, atrodo, vadina Krikštatėviu, – Almas liūdnai pakinkavo galva. – Kol kas iki jo neprisikasiau, bet surasim.

– Na va, matai? – linksmai tarė Bekstriomas. – Pilna aplink tų erelių, tik gaudyk, bet nuoširdžiai kalbant, aš vis tiek statau pinigus už mūsų buvusį kolegą Stolhamarį. Kas dar? – pridūrė jis, žvilgteldamas į laikrodį.

– Suradau Danielsono banko seifą, – prabilo Nadja. – Sunkiai, bet suradau.

– Šaunuolė, – pagyrė Bekstriomas. „Sena gudri lapė. Tipiška rusė. Tie šunsnukiai rusai kartais būna žiauriai gudrūs.“

– Padėjau raktą nuo seifo ant tavo stalo, – pridūrė ji.

– Nuostabu, – atsakė Bekstriomas, mintyse jau regėdamas žygį į miestą ir pintą šalto alaus.

23

Ant Bekstriomo stalo gulėjo seifo dėžutės raktas, prokurorės sprendimo nuorašas ir ranka parašytas raštelis nuo Nadjos. Ji buvo nurodžiusi pavardę ir telefono numerį vienos banko darbuotojos, kuri turėjo paaiškinti Bekstriomui visas aplinkybes.

Tiek informacijos visiškai pakako, tačiau Bekstriomas buvo smalsus iš prigimties, tad pakeliui namo užsuko į Nadjos kabinetą.

– Papasakok, kaip tau pavyko, Nadja, – paprašė jis.

Pasak Nadjos, nieko ypatingo čia nebuvę. Iš pradžių ji paprašiusi „Handelsbanken“ padalinyje, esančiame Stokholme, Valhalos ir Eriko Dolbergo gatvių sankirtoje, seifus turinčių banko klientų sąrašo. Jame buvo daugiausia privatūs klientai, tačiau juos ir dar apie šimtą organizacijų ji kol kas nusprendė atmesti. Liko privačios įmonės, prekybos bendrovės, ūkinės bendrijos, uždarosios akcinės bendrovės, kelios asociacijos ir keletas kooperatyvų. Ji pradėjo nuo didžiausios grupės – akcinių bendrovių.

Ieškojo vardų ir pavardžių tų žmonių, kurie buvo bendrovių valdybos nariai, direktoriai arba akcininkai – visų, kurie susiję su įvairiomis kompanijomis. Tačiau Karlo Danielsono pavardės tarp jų nebuvo.

– Užtat suradau uždarąją akcinę bendrovę, kurios valdybos nariai yra Marijas Grimaldis ir Rolandas Stolhamaris, o Sepas Laurenas, jei prisimeni, tas jaunasis Danielsono kaimynas iš Lazdynų tako, yra vykdomasis direktorius. Man tai pasirodė daugiau negu keista, – pasakė Nadja Hiogberg ir papurtė galvą.

– Na, tikrai, juk jis atsilikęs, ar ne? Tas Laurenas?

– Gali būti, – atsakė Nadja. – Almas taip sakė, o aš pati su juo nebendravau, bet jis nėra pripažintas teisiškai neveiksniu ir jam niekada nebuvo paskelbtas bankrotas, tad formaliai jam niekas nekliudo būti vykdomuoju direktoriumi. Danielsonui, matyt, tas ir buvo svarbiausia.

– Neįtikėtina, – tarė Bekstriomas. „Velnias, ta rusė turėtų būti Saugumo policijos viršininkė, – pamanė jis. – Šiek tiek išjudintų tenykščius senukus."

– Nedidelė privati įmonė. Jau kokius dešimt metų nevykdo jokios veiklos, praktiškai neveikianti. Jokio turto, atrodo, taip pat neturi. Pavadinta „Rašto namais". Įstatuose nurodoma, kad teikia rašymo paslaugas įmonėms ir privatiems asmenims. Kuria viską nuo reklamos brošiūrų iki gimtadienio tostų. Dvi moterys, įkūrusios šitą verslą, anksčiau dirbo sekretorėmis vienoje reklamos agentūroje, tad tikriausiai pamanė taip gausiančios šiek tiek papildomų pajamų. Atrodo, kad pakankamai klientų taip niekada ir nepritraukė, todėl po poros metų savo įmonę pardavė anuomet dar inspektoriumi tyrėju dirbusiam Rolandui Stolhamariui.

– Va tai tau, – šelmišku tonu ir tokia pat veido išraiška tarė Bekstriomas.

– Mano asmenine nuomone, Danielsonas naudojo Stolhamarį ir Grimaldį kaip priedangą. Jeigu tose kalbose apie Stolhamarį yra bent kiek tiesos, tai abejoju, kad jis ką nors apie tai žino.

– Bet kam Danielsonui to reikėjo? Kam jam tie „Rašto namai“?

– Man irgi rūpėjo tas pats klausimas, – atsakė Nadja. – Juk ta įmonė, kiek matau, visiškai nieko nedarė. Kita vertus, turėjo seifą banke. Paskambinau į banką, – tęsė ji, – ir ten, nenorom pasikapstę po klientų duomenis, surado seną įgaliojimą, suteikiantį teisę Karlui Danielsonui naudotis įmonės banko seifu. Paaiškėjo, kad paskutinį kartą jis juo naudojosi žmogžudystės dieną, gegužės penkioliktosios, trečiadienio, popietę. Prieš tai buvo atidaręs seifą praėjusių metų gruodžio viduryje.

– Va tai tau, – pakartojo Bekstriomas. – Ir ką jis laiko tame seife?

– Tai pats mažiausias iš visų nuomojamų seifų, – paaiškino Nadja. – Trisdešimt šešių centimetrų ilgio, dvidešimt septynių centimetrų pločio ir maždaug aštuonių centimetrų gylio. Labai daug į jį nesukiši. Ką pats manai?

– Žinant Danielsono reputaciją, spėju, ten bus lažybų kortelės ir seni kvitai, – atsakė Bekstriomas. – O tu kaip manai, Nadja?

– Gal aukso puodas, – plačiai nusišypsojo Nadja.

– Iš kur pas jį aukso puodas? – papurtė galvą Bekstriomas.

– Kai dar buvau maža, pas mus namie, Rusijoje... tai yra, pas mus Sovietų Sąjungoje, kur nieko neturėdavome ir nelabai ką matydavome, o gyvenime pernelyg dažnai vyko išvis baisūs dalykai, mano senas tėvas visaip stengdavosi mane pralinksminti. Niekada nepamiršk, Nadja, sakydavo jis, kad vaivorykštės gale rasi aukso puodą.

– Sena rusų patarlė, – supratingai tarė Bekstriomas.

– Tikrai ne, – prunkštelėjo Nadja. – Jeigu tokią patarlę būtum lepteléjęs anais laikais, būtų tuoj prisistačiusi KGB. Bet galim lažintis, jeigu nori, iš degtinės butelio, – vėl nusišypsojo ji.

– Tada aš statau butelį, jei ten bus ne kvitai ir lažybų kortelės, – pareiškė Bekstriomas. – O tu, Nadja?

– Aš sakau, aukso puodas, – atsakė Nadja, staiga apimta melancholijos. – Aišku, į tokį mažą seifą jis net netilptų, bet mums, rusams, viltis miršta paskutinė.

„Gudri, gudri kaip velnias, – pagalvojo Bekstriomas. – Bet išprotėjusi, kaip ir visi rusai."

Jis paprašė Anikos Karlson, kad pamėtėtų į banką. „Negi vėl klausysiuosi to motinos tvirkinto vaikio iš Dalarnos svaičiojimų apie seną storą blondinę, tai jau ačiū", – pagalvojo Bekstriomas. Karlson bent jau turėjo proto vairuodama neplepėti, ir išvažiavę iš Solnos policijos nuovados, po penkiolikos minučių jie jau stovėjo prie banko pastato.

Banko tarnautoja buvo labai paslaugi. Greit žvilgtelėjusi į jų pažymėjimus nusivedė juos į saugyklą, paėmusi savo ir Bekstriomo turimą raktą atrakino seifą, ištraukė mažą metalinį stalčiuką ir jį pastatė ant stalo.

– Dar vienas klausimas, kol neišėjote, – šypsodamasis ją sulaikė Bekstriomas. – Danielsonas buvo atėjęs prie seifo maždaug prieš savaitę. Kaip suprantu, būtent jūs jį ir aptarnavote? Ar prisimenate tą apsilankymą?

Prieš atsakydama ji neryžtingai papurtė galvą.

– Mes turime laikytis banko konfidencialumo nuostatų, – atsiprašydama tarė ji.

– Tuomet tikriausiai žinote, kad mes čia dėl žmogžudystės, ir kad tokiais atvejais banko konfidencialumo nuostatai nebegalioja, – priminė Bekstriomas.

– Žinau, – nusileido ji. – Na, taip, prisimenu tą apsilankymą.

– Kodėl?

– Tokie klientai savaime atkreipia dėmesį, nors jis nesilankydavo pas mus itin dažnai, – atsakė ji. – Visada atrodydavo išdidus, kiek demonstratyviai gestikuliuodavo, ir dar trenkdavo alkoholiu. Prisimenu, vieną kartą po jo apsilankymo netgi juokėmės. Spėliojome, ar greit pas mus pasirodys Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba.

– Gal prisimenate, ar jis nešiojosi su savimi kokį nors portfelį? Šviesiai rudos odos lagaminėlį su žalvarinėm detalėm? – pasiteiravo Anika Karlson.

– Taip, prisimenu. Visada turėdavo jį su savimi. Net ir praeitą savaitę, kai atėjo pasiimti daiktų iš seifo.

– Iš ko taip nusprendėte? – susidomėjo Anika Karlson. – Kodėl sakote, kad jis atėjo pasiimti daiktų iš seifo?

– Kai ištraukiau stalčiuką, jis atidarė lagaminėlį. Šis buvo visiškai tuščias. Na, neskaitant užrašų knygelės ir poros rašiklių.

– Supratau, ačiū, – tarė jai Bekstriomas.

– Kaip sakai, verta? – banko tarnautojai nuėjus paklausė Anika Karlson, imdama gumines pirštines.

– Ar šitą mažą stalčiuką, ant kurio jau ir taip pilna banko tarnautojų atspaudų? – papurtė galvą Bekstriomas. – Neverta. Tegu Niemis su savo bičiuliais tvarkosi. „Lažybų kortelės ir seni kvitai“, – mintyse vylėsi jis.

– Gerai, Anika, – sverdamas stalčių rankose išsišiepė Bekstriomas. – Gal nori eiti lažybų?

– Koks šimtas, ne daugiau, – atsakė Anika Karlson. – Aš šiaip nemėgstu lažybų. Na gerai, spėju, kad viduje bus lažybų kortelės ir kvitai. O tu kaip sakai, Bekstriomai?

– Aukso puodas. Žinok, Anika, vaivorykštės gale visada rasi aukso puodą, – išpyškino Bekstriomas ir atidarė dėžutę.

„Eina šikt, – šmėstelėjo jam, o akys vos ant kaktos neiššoko. – Kokio bybio nesugalvojau ateiti čia vienas? Būtų gyvenime nebereikėję pačiam netgi užpakalio nusišluostyti“, – pamanė jis.

– Gal tu telepatas, Bekstriomai? – pralemeno Anika Karlson, žvelgdama į jį ne ką mažiau išpūstomis akimis.

24

Prieš šešis mėnesius Valstybinės nusikaltimų tyrimo tarnybos viršininkas Larsas Martinas Johansonas paskambino savo kolegei, policijos viršininkei Anai Holt, ir pasiteiravo, ar galėtų ją pakviesti pavakarieniauti.

– Būtų visai nieko, – atsakė jam Ana Holt, stengdamasi neparodyti savo nuostabos. „Pirmą kartą gyvenime, nors esam pažįstami jau daugiau negu dešimt metų, – pamanė ji. – Kažin ko prireikė šį kartą?“ Iš patirties ji žinojo, kad Johansonas niekada nieko nedaro be priežasties, ir už jo veiksmų visada esama kokių nors slaptų užmačių.

– Kada norėtum? – paklausė Holt.

– Būtų gerai šį vakarą, – atsakė Johansonas. – Vėliausiai rytoj.

– Šį vakarą visai tinka, – tarė Holt. „Kažin ko iš manęs prireikė šį kartą, – tebesvarstė ji. – Matyt, kažko rimtesnio, ne šiaip sau.“

– Nuostabu, – pasakė Johansonas. – Susitinkam septintą. Atsiųsiu tos vietos adresą, kur galvoju tave pasikviesti. Važiuok su taksi ir paprašyk kvito, pinigus aš tau grąžinsiu.

– Nesuk sau galvos, – nuramino Holt. – Tik vienas klausimas, iš smalsumo. Ką nori, kad padaryčiau šį kartą?

– Oi, Ana, Ana, – atsiduso Johansonas. – Noriu, kad pavakarieniautum su savo viršininku. Tikiuosi, maloniai praleisi laiką. Atsakant į tavo klausimą, nieko, neprašysiu tavęs jokios paslaugos. Bet galvoju atskleisti tau paslaptį. Ir ji nesusijusi su niekuo, išskyrus mane patį, taigi nesijaudink.

– Aš nesijaudinu, – patikino jį Holt. – Bus malonu pasimatyti.

„Iš jo išeitų visai geras prekeivis“, – pamanė ji, padėjusi ragelį.

„Kažin ko jam vis dėlto prireikė“, – neapleido mintis jai sėdant į taksi ir važiuojant susitikti. Nepaisant visų jo įtikinėjimų, ji tebemanė, kad čia slypi šis tas daugiau nei tik su juo vienu susijusi paslaptis. Johansonas ne tas žmogus, kuris išpasakotų paslaptis. Jam kuo puikiausiai sekėsi pasilaikyti jas sau, ypač jeigu tos paslaptys buvo susijusios su juo pačiu.

Prieš kokį pusmetį jis liepė jai ir vis didėjančiam jos kolegų būriui pasiknaisioti po Palmės bylos tyrimą* ir pažiūrėti, ar nesuras ten ko nors, ko kiti nepastebėjo.

Turint omenyje neaprėpiamą surinktos medžiagos kiekį ir faktą, kad toks sumanymas nuo pat pradžių buvo pasmerktas žlugti, nutiko kai kas, ko nepavadintum niekaip kitaip kaip tik stebuklu. Jie iškapstė du anksčiau nežinotus, bet labai rimtus įtariamuosius.

---

* Ulofas Palmė – Švedijos ministras pirmininkas, 1986 m. vasarį nušautas Stokholmo centre, kai su žmona ėjo namo iš kino.

Vienas iš jų planavo nužudymą, kitas laikė ginklą. Pirmasis jau buvo miręs prieš daugelį metų, tačiau antrasis, panašu, dar gyvas. Viešumos, regis, vengė, todėl niekas net nenumanė, kur jo ieškoti. Tačiau jų komandai staiga gimė versija, kaip iš tiesų susiklostė įvykiai.

Jie atkasė net keletą įdomių aplinkybių, kurios bylojo tų dviejų asmenų nenaudai. Netgi rado liudininkų ir formalių įrodymų, patvirtinančių jų įtarimus. Galiausiai surado ir tą antrąjį vis dar gyvą įtariamąjį. Vos kelias valandas prieš tai, kai jie ruošėsi jį suimti, nutiko mįslinga nelaimė. Jachta, kuria jis plaukiojo šiaurės Maljorkoje, sprogo, o kartu su tuo, kas iš jo liko, į vandenų gelmes nugrimzdo ir visi Holt bei jos kolegų darbo vaisiai. Ir jai, ir kolegoms, ir jų viršininkui teko susitaikyti su realybe – ministro pirmininko žmogžudystės tyrimas nuo šiol liks gulėti giliausiame stalčiaus kampe.

Jei apie tai ruošėsi pasikalbėti Larsas Martinas Johansonas, tuomet tai nebuvo tik jo paslaptis. Tai buvo teorija, jiems virtusi tiesa, kurios jau niekada nebus galima įrodyti netgi remiantis jų surinktais įkalčiais. Ir netgi jei paaiškėtų, kad jie vis dėlto klydo, niekas apie tai niekada nesužinos.

„Atskleisti paslaptį apie save, kurgi ne, kad mane kur“, – galvojo Ana Holt, lipdama iš taksi, atvežusio ją prie restorano durų.

Jie susitiko netoli Johansono namų esančiame restorane. Nedideliame itališkame restoranėlyje, vos už kelių kvartalų nuo jo namo Siodermalme. Puikus maistas, dar nuostabesnis vynas ir, kas be ko, Johansonas, malonus kaip niekada. Personalas aplink jį šokinėjo kaip apie karalių, – matyt, tokiu jį ir laikė, – o su ja elgėsi lyg su kilminga jo palydove.

„Bus jiems iš anksto pranešęs, – nusprendė Holt. – Pasakė, kad atsives kolegę, o ne šiaip kokią vargšę meilužę.“

– Prieš tau atvažiuojant pasakiau, kad mes kartu dirbame, – šypsodamasis paaiškino Johansonas. – Kad neprisigalvotų kokių nors nesąmonių.

– Aš būtent taip ir pamaniau, – savo ruožtu nusišypsojo Holt. „Vyriškis, kuris mato kiaurai“, – pagalvojo ji.

– Taip, keista, ar ne, Holt? – paklausė Johansonas. – Keista, kad aš matau kiaurai.

– Netgi, sakyčiau, šiurpoka, – pripažino Holt. – Bet tiek jau to, šiuo metu puikiai leidžiu laiką, – pridūrė ji. „Be to, tau ne visada tai pavyksta.“

– Klajūnas aiškiaregys, – linktelėjo Johansonas. – Bet, žinai, man ne visada tai pavyksta. Kartais ir aš klystu.

– Ar čia ir yra ta paslaptis, kurią man norėjai atskleisti?

– Aišku, kad ne, – įsižeidęs atšovė Johansonas. – Tokių dalykų tau nieku gyvu nesakyčiau. Mano patikimo švedo šiauriečio įvaizdis tada išgaruotų kaip dūmas, – Johansonas vėl nusišypsojo ir pakėlė taurę.

– Tu – puiki kompanija, Larsai. Kai esi štai tokios nuotaikos. Bet kadangi aš mirštu iš smalsumo...

– Aš išeinu, – pertraukė ją Johansonas. – Po savaitės. Pareiškimas jau paduotas ir įsigaliojęs.

– Tikiuosi, nieko neatsitiko? – paklausė Holt. „Ką jis šįkart rezga? – spėlioji ji. – Ką jis čia šneka?“

Johansono teigimu, nieko blogo tikrai nenutiko. Nieko nenutiko, ir nieko jis nerezgė. Tiesiog šis tas jam paaiškėjo. Visiškai asmeninė įžvalga.

– Savo darbą jau atlikau, – pareiškė jis. – Iš tiesų turėjau išeiti po aštuoniolikos mėnesių, bet kadangi savo darbą jau atlikau, pradirbęs beveik keturiasdešimt metų, jau nebenoriu būti policijos pareigūnu, ir nėra prasmės šiaip sau trainiotis stumiant laiką.

– Kalbėjausi su žmona, – tęsė jis. – Ji sako, kad labai teisingai nusprendžiau. Kalbėjausi su vyriausybe ir generaliniu policijos komisaru. Bandė perkalbėti, kad atidirbčiau iki išėjimo į pensiją. Padėkojau už pasitikėjimą, bet mandagiai atsisakiau. Taip pat atmečiau visus kitus darbo pasiūlymus ir projektus.

– Kada planuoji pranešti visiems? – paklausė Holt.

– Bus viešai paskelbta šį ketvirtadienį po vyriausybės posėdžio.

– Tai ką dabar veiksi?

– Auginsiu kopūstus ir bandysiu oriai pasenti, – atsakė Johansonas ir mąsliai linktelėjo.

– Kodėl man pasakei? Anksčiau nei visiems kitiems?

– Todėl, kad ir pats tau turiu klausimą, – paaiškino Johansonas.

„Taip ir žinojau, – pamanė Holt. – Taip ir žinojau."

– Bet kadangi tavo tokia veido išraiška, tai gal geriau pirma nuraminsiu. Ne todėl čia tave pasikviečiau, kad norėčiau pasipiršti. Tikrai ne. Tiesa, kaip laikosi tavo kolega Janas Levinas?

– Gerai, – atsakė Holt. – Kaip tavo brangi žmona Pija?

– Klausi apie mano brangiausiąją? – staiga kuo rimčiausiu veidu pasitikslino Johansonas. – Ji – auksinis žmogus.

– Tai koks tas klausimas? – priminė Holt. – Norėjai kažko paklausti.

– Ak, taip, teisingai, – susizgribo Johansonas. – Pastaruoju metu smegenys kažko trumpina, nes vos tik pakeičiu temą, iškart...

– Surimtėk nors minutei, Larsai. Pasistenk rimtai.

– Ar norėtum būti Vakarų Stokholmo policijos viršininke? – paklausė Johansonas.

Vakarų regiono policijos viršininke? Ji ir taip turi savas pareigas. Jai patinka jos darbas. Jai patinka kolegos, su vienu iš jų prieš mėnesį užmezgė santykius. „Tas paskutinis faktas nebent ir būtų vienintelė priežastis keisti darbą, – pamanė Holt. – Tarnybiniai romanai neigiamai veikia santykius. Ir kitus dalykus, kai pagalvoji."

Dvidešimčia tūkstančių didesnis atlyginimas per mėnesį. Pėsčiute nuo namų pasiekiama nauja darbo vieta. Nepriekaištingai dirbanti struktūra. Viena iš geriausių visame lėne. Kartu ir iššūkis, ir galimybė vadovauti šimtams policininkų, tarp kurių dirba ir patys geriausi šalies pareigūnai. Bet paliekant visa tai nuošalyje, tebuvo viena vienintelė priežastis, kodėl Johansonas kreipėsi būtent į ją.

– Tėra viena vienintelė priežastis, kodėl siūlau tau, – paaiškino Johansonas. – Vienintelė, – pakartojo, ištiesdamas savo ilgą smilių.

– Ir kokia gi?

– Tu geriausia, – atsakė Johansonas. – Paprasta, kaip dukart du.

– Turiu vieną techninį klausimą, – tarė Holt. – Ar tavo galioje siūlyti man tokias pareigas? Ar kartais ne tie, kurie sėdi Stokholmo policijoje, viską sprendžia?

– Šiais laikais vyriausybė sprendžia, – atšovė Johansonas. – Bendradarbiaudama su Policijos valdyba ir, šiuo atveju, su policijos valdininkais Stokholme. Stokholmo lėno policijos viršininkė, tarp kitko, su tavimi susisieks. Absoliučiai nepriklausomai nuo to, ką tu man dabar atsakysi. Pagalvok.

– Būtinai, – pažadėjo Holt. Ji žinojo esanti gera pareigūnė, ir skirtingai nei pernelyg daug kitų, nė kiek nesikuklino reikalui esant tai pasakyti. Bet kad ji geriausia? Ir dar išgirsti tai iš Johansono lūpų. „To jau per daug, ypač kai mes su juo šitiek riedavomės metai iš metų“, – galvojo ji.

– Gerai, – šyptelėjo Johansonas. – Na, gana apie tai, mes čia atėjom maloniai praleisti laiką. Kiek galima apie tą darbą. Grįžtam prie malonumų. Tu išrink pokalbio temą, Ana.

– Tai pasakok, – tarė Holt. – Pasakok, kaip čia staiga nutarei nebebūti policijos pareigūnu.

– Juk sakiau, – vis dar linksmu tonu paaiškino Johansonas. – Dabar mes maloniai leisim laiką. Gana apie tą darbą. Nebent, jeigu nori, galiu tau papasakoti, kodėl tapau policijos pareigūnu. Taip sakant, nuo ko viskas prasidėjo.

– Kodėl tapai policijos pareigūnu? „Jis nė kiek nepasikeitė“, – pamanė Holt.

– Nes man patinka ką nors išsiaiškinti, – atsakė Johansonas. – Tai visada buvo mano didžiausia aistra. Ir dar Pija, žinoma. Neišmatuojama laimė sutikti savo gyvenimo moterį, kai tavo laikas šioje žemėje jau gerokai įpusėjęs.

„O dabar, kai jau žinai, kas nužudė ministrą pirmininką, to smagumo ką nors išsiaiškinti ir nebeliko, – pagalvojo Ana Holt. – Taigi belieka žmona, nes kad ir kaip būtų, tu vis dar ją myli“, – mintyse pridūrė ji.

25

Po savaitės Stokholmo lėno policijos viršininkė paskambino Anai Holt ir paklausė, ar jos galėtų kartu papietauti. Pageidautina, kuo greičiau.

– Būtų labai malonu, – atsakė Ana Holt. Mat jos abi priklausė vieno moterų policininkių tinklo valdybai, viena kitą mėgo, jautė viena kitai pagarbą ir be to, nebuvo nė menkiausios priežasties atsisakyti.

– Kada norėtum? – paklausė Holt.

– Ar gali kitą penktadienį? – pasiteiravo apygardos policijos viršininkė. – Pamaniau, gal galėtume papietauti mano biure, kad smalsuoliai aplink nesitrainiotų.

– Kuo puikiausiai tinka, – sutiko Holt.

„Pagaliau žmogus kaip žmogus, nė iš tolo neprimena Johansono“, – pamanė ji, dėdama ragelį.

~

Kitą penktadienį ji išgirdo tą patį klausimą.

– Ar norėtum būti Vakarų regiono policijos viršininke? Labai apsidžiaugčiau, jei atsakytum „taip“.

– Taip, – atsakė Holt ir linktelėjo. – Su mielu noru.

– Tada sutarta, – tarė apygardos policijos viršininkė, regis, nė nesitikėjusi kito atsakymo.

Apie naująsias Anos Holt pareigas buvo viešai paskelbta sausio pradžioje, o kovo trečiąją, pirmadienį, ji jau sėdėjo savo naujajame darbe. Biurokratiniai reikalai juda vėžlio greičiu, tačiau šįkart viskas buvo sutvarkyta greičiau nei įprasta.

Žinant, kokias pareigas ji pasirinko, medaus mėnuo užtruko ir taip gerokai ilgiau, nei ji būtų galėjusi tikėtis. Praėjus šešioms savaitėms, naujai iškepta vakarų Stokholmo policijos viršininkė dar kartą sulaukė apygardos policijos viršininkės skambučio.

– Reikia susitikti, Ana, – pasakė ji. – Geriausia dabar pat. Noriu tavęs paprašyt paslaugos.

„Kodėl man staiga toks jausmas, kad aš kalbuosi su Johansonu?“ – nusistebėjo Ana Holt.

– Norėjai paprašyt paslaugos? – po poros valandų sėdėdama apygardos policijos viršininkės kabinete paklausė Ana Holt.

– Taip, – atsakė ši, tarsi kauptų orą prieš nerdama į vandenį.

– Tai rėžk, koks reikalas, – nusišypsojo Holt.

– Evertas Bekstriomas, – išpyškino apygardos policijos viršininkė.

– Evertas Bekstriomas, – atkartojo Ana Holt, net nebandydama slėpti nuostabos. – Ar tas Evertas Bekstriomas, kuris šiuo metu dirba Stokholmo policijos radinių skyriuje? Taip sakant, *tas* Evertas Bekstriomas?

– Deja, tas pats, – šypsodamasi patvirtino apygardos policijos viršininkė. Na, ji bent jau labai stengėsi išspausti šypseną. Tam prireikė nemažai pastangų. – Pas tave Vakarų regione yra laisvas vyresniojo inspektoriaus postas. Noriu įkišti ten Bekstriomą, – paaiškino ji.

– Kadangi mes su tavim senos pažįstamos ir aš tave gerbiu...

– Pagarba, kaip žinai, abipusė, – įsiterpė apygardos policijos viršininkė.

– ...tai man belieka manyti, kad turi tam labai svarbių priežasčių.

– Tikrai taip, – patikino Aną apygardos policijos viršininkė. – Kad tu žinotum. Iš pradžių tau paaiškinsiu, kas ir kaip: aš planuoju jį perkelti tik kuriam laikui, tai būtų laikinas paskyrimas, nes taip išvengtume bereikalingų formalumų ir turėtume laisvas rankas, jei paaiškėtų, kad sumanymas nepasiteisino. Dėl šito tau nereikėtų jaudintis.

– Palauk, – pertraukė ją Ana Holt, ir lyg gindamasi atkišo delnus. – Prieš ką nors darant pirmiausia gerai būtų išgirsti tavo argumentus. „Vos mėnesis tepraėjo naujam darbe, – pamanė ji. – Ir še tau, kaip iš dangaus nukrenta Bekstriomas. Tiesiai man į glėbį. Kaip puolęs angelėlis, tiksliau, pusamžis nusipenėjęs angelas be sparnų."

– Turiu keletą argumentų, jeigu tik turi kantrybės juos išklausyti, – tarė apygardos policijos viršininkė, vėl kaupdama orą lyg ruoštųsi nerti. – Ar turi kantrybės?

– Taip. Žinoma. Įdėmiai klausau, – atsakė Holt.

~

Iš pradžių Bekstriomas ėjo viršesnes pareigas. Jis buvo vyresnysis inspektorius Valstybinei nusikaltimų tyrimo tarnybai priklausančiame žmogžudysčių skyriuje, iki kol jo aukščiausias vadovas išspyrė jį lauk ir perkėlė atgal į Stokholmą dirbti eiliniu policininku.

– Priežasčių aš niekada iki galo ir nesupratau, – prisipažino apygardos policijos viršininkė. – Juk kaip tyrėjas jis, kad ir kaip būtų, nėra prastas. Yra išaiškinęs nemažai rimtų nusikaltimų.

– Hmm, – numykė Holt, kuriai buvo tekę su juo dirbti. – Jis blaškosi kaip dramblių banda ir niokoja viską, kas tik aplink pasipainioja. Paskui, kai dulkės nusėda, jo kolegoms dažniausiai pavyksta atkasti šį tą įdomaus. Gal ir sutikčiau su tavo nuomone, jeigu nekreiptume dėmesio į jo darbo metodus. Kur pasirodo Bekstriomas, ten bent jau atrodo, kad reikalai juda.

– Taip, jo energija, atrodo, niekada neišsenka, – apygardos policijos viršininkė, tai sakydama, giliai atsiduso.

– Taip, absoliučiai nesuvokiama, matant jį patį ir žinant jo gyvenimo būdą, – sutiko Holt.

– Jo perkėlimas į radinių skyrių buvo prastas sprendimas. Nesakau, kad jos dabartinė valdžia turi jam konkrečių priekaištų. Bet sklando daugybė visokių gandų. Tiesą sakant, aš manau, kad niekas labai ir nesistengė jam pagelbėti. Numetė darbą, kuris jo visai nedomina. Bekstriomas jaučiasi nepelnytai nuskriaustas. Deja, šiek tiek teisybės tame yra, ir policininkų asociacija man nuolat lipa dėl to ant galvos. Be to, jis turi gerų rekomendacijų. Netgi labai gerų, tiesą sakant.

„Kur neturėsi, kai viršininkai bet ką padarytų, norėdami tavęs nusikratyti, – mintyse nusišaipė Holt. – Būta čia kuo stebėtis“, – pamanė ji, tačiau nieko nesakiusi tik linktelėjo.

– Ana, – tarė apygardos policijos viršininkė ir vėl atsiduso. – Aš turiu nuojautą, kad tu vienintelė gali su juo susitvarkyti. O jeigu tau nepavyks, pažadu, atsiimsiu jį atgal. Gal netgi atleisiu, nors dėl to profsąjunga pareikalautų nukirsdinti man galvą.

– Pabaik pasakoti, – tepasakė Holt.

– Pastaruosius šešis mėnesius jis vis zyzdavo, kad susekė slaptą grupuotę, prisidėjusią prie Palmės nužudymo. O aš, kvailė, leidau jam apie tai pristatyti ataskaitą. Užtikrinu tave, Ana...

– Žinau, – atsakė Ana Holt. – Pati girdėjau.

– Akivaizdu, kad visa tai nesąmonė, o dar, tik pagalvok, vienas iš tų asmenų, jo įvardytų kaip grupuotės narių, staiga man paskambino ir paprašė padėti. Ne jam, o Bekstriomui. Įsivaizduok, įtakingas parlamento narys. Mano, kad Bekstriomas patiria pažeminimą darbe. Net kelis sykius man skambino.

– Tai tu nori, kad Bekstriomas tai išmestų iš galvos ir imtųsi ko nors kito? – pasitikslino Holt.

– Būtent, – patvirtino apygardos policijos viršininkė. – Man atrodo, jam galvoje tiktai sunkūs smurtiniai nusikaltimai. O tokių pas mus Vakarų regione tikrai netrūksta.

– Gerai, – nusileido Ana Holt. – Pažadu, padarysiu, ką sugebėsiu, bet prieš tau atsakydama turiu pasikalbėti su žmogumi, kuris bus jo tiesioginis viršininkas, ir išgirsti jo nuomonę. Negaliu jo neatsiklausti.

– Pasikalbėk, Ana, – nudžiugo apygardos policijos viršininkė. – Žinok, aš laikau kumščius, jei ką.

– Bekstriomas? – apstulbo vyresnysis inspektorius Toivonenas, vakarų Stokholmo regiono kriminalinės policijos vadas. – Ar apie Evertą Bekstriomą kalbame? Kad aš būčiau jo viršininkas?

– Taip, – patvirtino Holt. „Toivonenas, – pagalvojo ji. – Stokholmo policijos legenda. Toivonenas, kuris niekada nesitraukia ir niekada nešvaisto laiko mandagybėms. Visada sako, ką jaučia ir ką galvoja."

– Taip, – pakartojo Holt. – Suprantu, kad toks sumanymas tau ne prie širdies.

– Gerai, – tepasakė Toivonenas ir patraukė pečiais. – Nematau problemos dėl Bekstriomo. Jeigu pridarys man rūpesčių, tai čia jam kils problemų.

– Gerai? – pakartojo Holt. „Jis taip ir pasakė?" – negalėjo patikėti ji savo ausimis.

– Gerai, dėl manęs prašom, – linktelėjo Toivonenas. – Kada jis čia pasirodys?

„Pagaliau", – galvojo Toivonenas, išėjęs iš viršininkės kabineto. Prireikė dvidešimt penkerių metų, bet ta diena pagaliau išaušo. Nors jau buvo beveik praradęs viltį, kad kada nors pasitaikys proga atsiteisti už praeities darbelius. „Na, palauk, storas šūdžiau, kad tave kur", – mintyse nusikeikė Toivonenas. Jo keiksmai buvo skirti naujajam kolegai, vyresniajam inspektoriui tyrėjui Evertui Bekstriomui.

Kalbėdamas su savo viršininke Ana Holt Toivonenas kai ką nutylėjo. Prieš daugiau kaip dvidešimt penkerius metus, kai jis dar buvo jaunas praktikantas, arba „lapiukas", kaip juos tada vadindavo ir tebevadina Toivoneno kartos pareigūnai, jam teko tris mėnesius atlikti praktiką sunkių nusikaltimų skyriuje Stokholmo centrinėje policijos būstinėje. Jo vadovu buvo paskirtas inspektorius tyrėjas Evertas Bekstriomas.

Užuot stengęsis išmokyti „smirdžių lapiuką“ šio bei to apie tyrėjo darbą, Bekstriomas pavertė jį asmeniniu vergu. Pamynęs Toivoneno kilmę, kuria jis taip didžiavosi (buvo Karelijos valstiečių ir karžygių palikuonis), Bekstriomas elgėsi su juo kaip su rusų baudžiauninku. Liepdavo sutvarkyti ant stalo paliktą šiukšlyną, išnešti šiukšles, virti kavą, nupirkti pyragaičių, vežioti Bekstriomą po miestą tarnybiniu automobiliu visokiais paslaptingais reikalais, kurie retai kada atrodydavo turį ką nors bendro su darbu, o pakeliui stabtelėti ir nupirkti dešrainių su bulvių koše, kai tik šis išalkdavo. Ir visada tekdavo sumokėti pačiam iš varganos praktikanto algelės, mat Bekstriomas visada būdavo piniginę pamiršęs kabinete. Kartą, kai jiems buvo pavesta saugoti ambasadą, Bekstriomas netgi liepė nušveisti jam batus, o ten nuvykus pristatė jį vietiniams apsaugininkams sakydamas: „ai, čia mano smirdžius lapiukas, suomio išpera.“

Toivonenas kelis kartus buvo tapęs Švedijos imtynių čempionu, tiek graikų-romėnų, tiek laisvojo stiliaus, ir būtų laisvai galėjęs sulaužyti Bekstriomo kaulelius net neištraukęs rankų iš kišenės. Ta mintis nuolat tūnojo jo galvoje, tačiau jis buvo nusprendęs tapti policijos pareigūnu, tikru policijos pareigūnu, o ne tokiu, kaip jo vadovas, todėl tik griežsaid dantimis nepasiduodamas tokiai pagundai. Kaip tikras Karelijos valstiečių ir karžygių palikuonis, kurio protėviai nuo neatmenamų laikų buvo pratę valgyti duoną su medžio žieve. Ir štai, po dvidešimt penkerių metų dangus prašvito. Gerokai prašvito.

Tą naktį Toivonenas sapnavo saldžiausią sapną. Iš pradžių jis apšildė tą mažą storą šiknių firminiu Lindeno užlaužimu, tada išmėgino paprastą ir dvigubą Nelsono judesį bei keletą kitų triukų, už kuriuos jo laikais imtynininkai būdavo diskvalifikuojami. Kai Bekstriomas jau pakankamai apšilo, atėjo laikas keliems iš eilės staigiems permetimams. Pabaigai pasiliko „žirkles“ apie jo riebų kaklą. Ir štai jis guli sau, po dvidešimt penkerių metų, pamėlynavusiu veidu, mosikuodamas storomis trumpomis rankytėmis, o Toivonenas tuo metu švokščia iš pasitenkinimo ir dar šiek tiek smarkiau užveržia jam kaklą.

26

Porą metų prieš tai, kai atsidūrė Solnos policijoje, vyresnysis inspektorius Evertas Bekstriomas buvo išstumtas iš savo gimtosios Valstybinės nusikaltimų tyrimo tarnybos į Stokholmo policijos dingusios nuosavybės paieškų skyrių. Kitaip tariant, į radinių krautuvėlę, kaip vadindavo visi normalūs policininkai, įskaitant ir patį Bekstriomą, mat čia nusėsdavo nuvaryti dviračiai, pamestos piniginės ir nesusitupėjusių policininkų sielos.

Bekstriomas buvo tapęs piktavališkų machinacijų auka. Jo buvęs viršininkas Larsas Martinas Johansonas, tas šunsnukis iš Laplandijos, ėdantis pūdytą silkę ir slepiantis socialistines pažiūras, tiesiog nepajėgė susitaikyti, kad Bekstriomui puikiai sekasi kovoti su vis geriau organizuotu nusikalstamumu. Todėl jis šapelis po šapelio suvilko krūvon visokias šmeižikiškas apkalbas, suvijo iš jų virvę ir užnėręs ją Bekstriomui ant kaklo pats asmeniškai dar išspyrė kėdę jam iš po kojų.

Darbas radinių krautuvėlėje, savaime suprantama, buvo bausmė. Tuos dvejus metus Bekstriomas buvo priverstas ieškoti pavogtų dviračių, pradingusio vikšrinio ekskavatoriaus, jachtos, kuri, kaip vėliau paaiškėjo, nuskendo kažkur salyno pakraštyje, visokiausių aplinką teršiančių atliekų ir statinių su šūdais. Net patys stipriausieji būtų palūžę, tačiau Bekstriomas kažkaip prisitaikė. Jis išspaudė iš situacijos tiek, kiek galėjo. Susisiekė su vienu senu pažįstamu, garsiu meno dirbinių prekiautoju, iš jo gavo vertingos informacijos, surado pavogtą tapytą paveikslą, kuris buvo vertas penkiasdešimties milijonų, ir šiek tiek įsikišo sau į kišenę, o jo bukagalviai viršininkai sau pasiglemžė visą šlovę. Bekstriomui tai nebuvo pirmas kartas, ir jis su tuo susitaikė.

Pernai rudenį tas pats asmuo jam suteikė įdomios informacijos apie ministro pirmininko Ulofo Palmės žudikus, ir tuomet jis nė sekundei nesudvejojo. Gana greitai išaiškino ir nužudymui panaudotą ginklą, ir keturių garbingų piliečių grupuotę. Visi jie, be abejonės, buvo prikišę nagus prie nužudymo. Nuo senų laikų palaikė tvirtus ryšius. Nuo pat septintojo dešimtmečio, kai visi kartu studijavo Stokholmo universitete, o laisvalaikiu užsiimdavo įvairiais nešvariais darbeliais. Be kita ko, jie turėjo slaptą broliją, kurią buvo pavadinę „Šunsnukių draugija“.

Bekstriomas jau ruošėsi apklausti vieną iš jų, kaip paaiškėjo, buvusį generalinį prokurorą, o dabar parlamento narį, atstovaujantį krikščionių demokratų partijai, tačiau tamsiosios jėgos, kurioms jis lipo ant kulnų, smogė atgal bandydamos jį sunaikinti. Mirtinas Bekstriomo priešas Larsas Martinas Johansonas, visą savo gyvenimą padlaižiavęs galingiesiems, nusiuntė jį į Greitojo reagavimo būrį, tai yra, į profesionalių žudikų gretas. Tenykščiai kaip įmanydami pasistengė Bekstriomo nusikratyti, vieną kartą netgi paleido elektrošoko granatą į galvą. Kai taip ir nepavyko pasiekti tikslo, uždarė jį į psichiatrinę ligoninę.

Tačiau Bekstriomas atsistojo ant kojų, atsitiesė ir smogė atgal. Nepaisydamas visų sunkumų. Palenkė į savo pusę policininkų asociaciją, taip pat įtakingus žiniasklaidos asmenis ir, atrodo, dar vieną kitą nežinomą, bet reikšmingą figūrą, matyt, slapta besižavinčią jo kova už teisingumą. Vienišas karžygys retai kada iškovoja pergalę, tokia ta karti tiesa, tačiau Bekstriomas buvo ne kartą įrodęs, kad jis už visus stipresnis.

Vos po kelių mėnesių jis sugrįžo į darbą. Jo laukė tas pats šlamštas, bet netrūko ir progų šiek tiek padirbėti papildomai, pagelbstint tiems žmonėms, kurie buvo verti. Ambicijos pagaliau išaiškinti ministro pirmininko žmogžudystės bylą kol kas buvo atidėtos į šalį. Dėl savo pergalės Bekstriomui teko ir šį tą paaukoti, niekur nedingsi, tačiau jis turėjo puikią atmintį ir žinojo, kad anksčiau ar vėliau atsiims visas savo skolas.

Atrodė, kad ir jo priešai po truputį traukėsi. Tas prakeiktas lapis, Johansonas, staiga padavė prašymą tą pačią minutę atsistatydinti, kaip šiais laikais buvo vadinamas atleidimas iš darbo, o vos prieš mėnesį jį pasikvietė Stokholmo policijos personalo skyriaus vadovas ir pasiūlė vyresniojo inspektoriaus pareigas vakarų Stokholmo kriminalinėje policijoje. Bekstriomas staiga vėl tapo pilnaverčiu policijos pajėgų nariu ir atgavo prieigą prie duomenų bazėse sukauptų gėrybių. Tai buvo proga pagelbėti vienam kitam į bėdą papuolusiam senam bičiuliui, be to, atsarga gėdos nedaro. Daugiau jokių statinių su šūdais ir pamestų piniginių, tik normalūs nusikaltimai: tas nurėžė žmonai galvą, anas kulkomis suvarpė auklę, dar kitas lindo prie nepilnametės kaimyno dukros.

– Pažadu apie tai pagalvoti, – atsakė Bekstriomas personalo vadovui, rimtai linktelėdamas galva.

– Pagalvok, pagalvok, Bekstriomai, – tarė žmogėnas iš personalo, nervingai sklaidydamas savo popierius. – Ilgai negaišk, nes žinai, jiems labai reikia. Toivonenas būtų tavo naujasis viršininkas, jis laukia tavęs kuo greičiau.

„Toivonenas, – šmėstelėjo Bekstriomui. – Tas juokdarys iš Suomijos, jo „smirdžius lapiukas“, kurį prieš dvidešimt penkerius metus pats išmokė kelių gudrybių. Geriau nė nebūna“, – galvojo Bekstriomas.

Buvo numatyta, kad Bekstriomas pradės dirbti sunkių nusikaltimų tyrėju vakarų Stokholmo regiono policijoje nuo pirmadienio, gegužės dvyliktos dienos. Nuo tada įsigaliojo jo naujasis paskyrimas. Tačiau Bekstriomas būtų ne Bekstriomas, jeigu nenuspręstų prieš tai dar šiek tiek atsipūsti. Jis paskambino į vakarų Stokholmo regiono policiją ir pranešė, kad tą dieną, deja, dar negalės atvykti. Viena byla iš jo senojo darbo, dėl neteisėto kenksmingų atliekų šalinimo, tą dieną turinti būti svarstoma teisme, ir Bekstriomas ten privaląs dalyvauti bei duoti parodymus.

Kitą dieną jam taip pat neišeisią atvykti. Stokholmo policijos medikai jam paskyrę išsamią apžiūrą. Tyrimai užtruks visą dieną. Dėl šios priežasties jis į naująjį darbą galįs atvykti tiktai trečiadienį. Paskui, tos dienos išvakarėse, jis išgirdo naujienas, kurios vos jo nepribaigė – iš gydytojo, kuris pasirodė esąs šių laikų Mengelė*, – o gegužės keturioliktąją, trečiadienį, atkėblino į Solnos policijos nuovadą praktiškai leisgyvis.

---

* Josifas Mengelė – Aušvico koncentracijos stovyklos gydytojas, pramintas „Mirties angelu“ ir pagarsėjęs šiurpiais eksperimentais.

Dabar, praėjus dar tik savaitei, jis vėl grįžo į savo vėžes.

*„Bäckström is back, as always**“, – pamanė Bekstriomas, nes, kaip žinia, nepriekaištingai mokėjo angliškai. Be kita ko, dar buvo ir nuovokus bei ištikimas televizijos žiūrovas.

Pirmadienį, gegužės dvyliktąją, Anos Holt medaus mėnuo darbe galutinai baigėsi, ir su Bekstriomu tai niekaip nebuvo susiję.

Tą rytą du vagys sulaikė ir apiplėšė apsaugos automobilį, važiuojantį pro vartus link VIP įvažiavimo Bromos oro uoste. Kai užpuolikai jau buvo susikrovę grobį ir ruošėsi sprukti, vienas iš dviejų ten buvusių apsaugininkų, pasinaudojęs nuotolinio valdymo pulteliu, susprogdino pinigų maiše paslėptas dažų kapsules. Paskui situacija tapo nebevaldoma. Plėšikai staigiai apsuko savo automobilį ir partrenkė apsaugininką, bandžiusį nuo jų pabėgti. Vienas iš užpuolikų iššoko iš automobilio ir, paleidęs keletą šūvių iš automatinio ginklo, vieną apsaugininką nušovė, o kitą rimtai sužeidė. Plėšikai paliko pinigus ir automobilį maždaug už kilometro nuo nusikaltimo vietos, o patys dingo be pėdsakų.

Tai buvo dar tik pati Anos Holt košmaro pradžia. Tą patį vakarą pagarsėjęs veikėjas iš Suomijos buvo nušautas jam lipant į automobilį prie savo draugės namų Bergshamroje. Kur ir ko jis važiavo, neaišku, bet rankoje laikė nedidelį lagaminą, kuriame buvo ne tik švarūs apatiniai ir dantų šepetėlis, bet ir dešimties milimetrų kalibro pistoletas bei spyruoklinis peilis. Paklausti jau buvo per vėlu. Du šūviai į galvą, ir baigta.

Toivonenas, vadovavęs Bromos oro uosto plėšikų paieškai, jau seniai buvo nustojęs tikėti panašaus pobūdžio sutapimais. Tie du įvykiai jam atrodė susiję, ir jau kitą dieną jo teismo ekspertų komanda spėjimą patvirtino. Ant abiejų nušautojo vyro riešų buvo likę raudonų dažų pėdsakai. Dažų, kurie sunkiai plaudavosi ir kurių cheminė sudėtis iki paskutinės molekulės sutapo su dažais apsaugos bendrovės naudojamose sprogstamosiose kapsulėse. Kad jis galimai buvo vienas iš oro uosto plėšikų rodė ir tai, jog riešai buvo ištepti būtent ties ta vieta, kur baigėsi pirštinės ir prasidėjo juodos striukės rankovė.

---

* Bekstriomas grįžo, kaip visada (angl.).

„Kažkas ėmė kuopti jų privirtą košę“, – pagalvojo Toivonenas.

Kai po dviejų dienų dar nukrito Bekstriomo *„bomžų* skerdynės“, Ana Holt net lengviau atsikvėpė. „Pagaliau normali byla, – pamanė ji. – Lyg dangaus dovana.“ Tačiau netrukus dėl pagrįstų priežasčių jos nuomonei šiuo klausimu buvo lemta pasikeisti.

27

– Šūdas, ką mes dabar darysim? – burbtelėjo Bekstriomas, žvelgdamas čia į kolegę, čia į seifo stalčiuką.

– Reikia iškart skambinti kuriam nors vyresniajam, kad mus pridengtų, – atsakė Anika Karlson. – Kad atvažiuotų čia ir užplombuotų...

– Uždaryk tą prakeiktą dėžę! – neištvėrė Bekstriomas, nebegalėdamas ilgiau pakelti to vaizdo. Ir reikėjo čia atsitempti užuominų nesuprantančią *lesbę*, kai likimas jam suteikė tokią progą prieiti prie paslėptų Ali Babos lobių. Be to, patalpoje nebuvo mobiliojo ryšio.

– Tokios saugyklos sienos tikriausiai labai storos, – pasakė Anika Karlson. – Jei nori, galiu nubėgti į viršų ir iš ten paskambinti, – pridūrė, išsitraukdama savo mobilųjį.

– Dabar padarysim štai ką, – rodydamas į ją savo trumpu storu pirštu tarė Bekstriomas. – Tu lieki čia, nieko neliesk, o jei pasirodys koks šunsnukis, nušauk vietoje. Ir tik dėl Dievo meilės, nepraganyk tos prakeiktos dėžės.

Išėjęs į pagrindines banko patalpas Bekstriomas paskambino Toivonenui. Keliais žodžiais nupasakojo susidariusią padėtį ir pasakė laukiantis tolimesnių nurodymų. „Kad mus pridengtų“, – ironiškai pagalvojo jis. Jei būtų bent kiek teisybės šiame pasaulyje, tai šiuo metu jis jau sėdėtų lėktuve į Rio.

– Su kuo tu ten esi? – paklausė Toivonenas, iš balso pernelyg nesusijaudinęs.

– Su Inkare, Anika Karlson.

– Pasiėmei su savim Inkarę, – pakartojo Toivonenas. – Apie kokią pinigų sumą mes kalbam?

– Apie milijonus, – sunkiai atsiduso Bekstriomas.

– Ir tu pasiėmei su savim Inkarę?

– Taip, – patvirtino Bekstriomas. „Šūdas, jo balsas kažkoks baisiai keistas, – pamanė jis. – Negi girtas? Vidury dienos?“

– Gerai, supratau. Paprašyk, kad duotų paprastą popierinį maišelį, pasiimkit tą prakeiktą dėžę ir grįžkit į nuovadą, o aš pasikalbėsiu su Niemiu, tegu tvarkosi. „Inkarę jis, matai, pasiėmė, – pamanė Toivonenas. – Mirsiu iš juoko.“

– Bet reikia, kad mus pridengtų, – pasakė Bekstriomas. – Na, juk...

– Tu jau ir taip prisidengei, – pertraukė jį Toivonenas. – Inkarė laikysis taisyklių iki paskutinio atodūsio, ji tiek pat sukalbama kiek susenęs kelių eismo reguliuotojas, tiesiog dorovės įsikūnijimas. Žiūrėk, jau verčiau nieko neprisigalvok, nes pats pareisi su antrankiais.

~

Padėjęs ragelį Bekstriomas banko tarnautojos paprašė maišelio, padėjęs ant kvito parašą pasiėmė dėžę ir visą kelią važiuojant atgal į policijos nuovadą laikė ją pasidėjęs ant kelių. Anika Karlson vairavo ir nepratarė nė žodžio.

Vos tik padėjęs ragelį Toivonenas išlindo į koridorių, pasikvietė artimiausius ir patikimiausius kolegas į savo kabinetą ir paskui save uždarė duris.

Tada keliais štrichais nupasakojo situaciją, pabaigai, kaip įprastai, pasilikdamas smagiausią dalį.

– Kaip manot, ką iš mūsiškių tas storas šiknius pasiėmė su savim? – paklausė jis, nenustygdamas vietoje iš pasitenkinimo.

Kiti neryžtingai papurtė galvas.

– Inkarę, Aniką Karlson, – paskelbė Toivonenas, išsišiepdamas nuo ausies lig ausies.

– Vargšas asilas, – palingavo galva Peteris Niemis. – Reikės paimti iš jo tarnybinį ginklą, kad pats sau galo nepasidarytų.

Po penkiolikos minučių Bekstriomas asmeniškai pristatė popierinį maišelį su pinigais ant Niemio stalo. Visą kelią nuo garažo iki Niemio kabineto Anika Karlson nesitraukė nuo jo nė per žingsnį. „Gal ta *lesbė* bando mane išgąsdinti? Eina šalia kaip kokia sušikta kultūristė“, – mintyse keikėsi Bekstriomas, degdamas noru į skutelius sudraskyti ištreniruotą Anikos Karlson kūną.

– Kaip manai, Bekstriomai, kiek čia bus pinigų? Negi keli milijonai? – nekalta veido išraiška pasiteiravo Niemis.

– Tai tu mums pasakyk, – atšovė Bekstriomas. „Susirask kokį asilą, kuris moka skaičiuoti, ir atiduok man pinigus už tą sumautą dėžę. Aš noriu kuo greičiau dingti iš čia, – galvojo Bekstriomas. – Turiu kuo greičiau išsinešdinti iš šito pastato. Man reikia ko nors stipresnio."

Po poros valandų jis sėdėjo šalia namų esančiame bare, su antra taure „ko nors stipresnio" ir antru bokalu alaus. Tai nepadėjo, bent jau kol kas, ir juo labiau nepalengvėjo, kai paskambino Niemis norėdamas pranešti paskutines naujienas.

– Du milijonai devyni šimtai tūkstančių kronų, – pareiškė Niemis. – Dvidešimt devyni ryšulėliai po šimtą tūkstančių, o daugiau nieko. – Jo balsas skambėjo abejingai, lyg skaitytų priešais padėtą ataskaitą. – Nei pirštų atspaudų, nei jokių kitokių įkalčių, atsargus žmogus, nelietė pinigų plikomis rankomis. Bet kokiu atveju, sveikinu.

– Ką? – nesuprato Bekstriomas. „Dar betrūko, kad tas apsišikėlis lapis iš manęs juoktųsi", – pamanė jis.

– Sveikinu, kad suradai pinigus. Matyt, Danielsonas vis tik nebuvo eilinis *bomžas*, – padarė išvadą Niemis. – Ar dar kuo nors tau galiu būt naudingas?

– Alio? Alio? Prastai tave girdžiu, – atsakė Bekstriomas ir, išjungęs mobilųjį, užsisakė dar vieną taurę.

– Didelę, – paprašė jis.

– *Voine, voine,* Bekstriomai, – atsakė suomė barmenė, šypsodamasi ir linksėdama jam lyg mama.

28

Kitą rytą įvyko dar vienas tyrėjų grupės susirinkimas. Jis buvo sušauktas skubos tvarka, aštuntą valandą. Toivonenas norėjo žinoti visas naujienas. Bekstriomui teko keltis iš lovos per patį įmigį, kad spėtų atvykti laiku. Važiavo taksi, galva plyšo pusiau, pakeliui teko stabtelėti nusipirkti vandens ir pakelį gerklės pastilių bei išgerti porą tablečių nuo galvos skausmo. Po Danielsono žmogžudystės buvo praėjusi beveik savaitė. Bekstriomas jau būtų galėjęs sėdėti Kopakabanos paplūdimyje, su viskio taure rankoje ir dviem daliomis vietinėmis mergomis, po vieną ant kiekvieno kelio. „Jeigu ne ta *lesbė*“, – galvojo jis.

Jam bevažiuojant taksi, paskambino prokurorė ir pareiškė, kad jeigu po jų susirinkimo nebus pateikta „naujų įtikinamų įkalčių prieš Rolandą Stolhamarį“, tuomet po pietų jis bus paleistas.

– Supratau, supratau, – tarė Bekstriomas. – Man tik neduoda ramybės tai, kad jis gali turėti apvalią sumelę ir iškeliauti, vos tik ištrūks į laisvę.

– Tokie žmonės kaip Stolhamaris nelabai moka slapstytis, – atkirto prokurorė. – Nuvažiuoja į kokį nors Tailandą, ir po mėnesio kito savo noru sugrįžta namo.

– Iš kur man žinoti, – savo ruožtu atšovė jai Bekstriomas. – Su tokiais kaip Stolhamaris aš nebendrauju. Bet jeigu jau taip sakai, tai galbūt. Ką dar norėjai pasakyti? – paklausė jis.

– Daugiau nieko. Tarp kitko, manau, kad jūs su kolegomis neblogai padirbėjot, – paguodė prokurorė.

„Lyg tu ką nors išmanai apie policijos darbą, kekše tu nelaiminga“, – mintyse nusikeikė jis, išjungdamas savo mobilųjį telefoną.

Lygiai aštuntą valandą į kabinetą įžengė Toivonenas, ir, kitaip nei aną kartą, atrodė puikios nuotaikos.

– Kaip reikalai, Bekstriomai? – paklausė, plekšnodamas jam per petį. – Matau, nekantrauji, tikiuosi, gerai šiąnakt išsimiegojai.

„Suskis“, – pamanė Bekstriomas.

– Gal tu norėtum pradėti, Nadja? – tarė jis, linktelėdamas galva jos pusėn. Negana to, kad prašiko beveik tris milijonus, tai dar ir pralošė rusei degtinės butelį. „Ir kaip dabar man reikės išsisukti?“ – svarstė Bekstriomas.

Nadja Hiogberg buvo apklaususi tas dvi moteris, prieš dvidešimt metų įkūrusias „Rašto namus“. Pirmas dalykas, ką jos padarė, tai įsigijo įmonės seifą Valhalos gatvėje esančiame banko padalinyje.

– Abi dirbo netoliese įsikūrusioje reklamos agentūroje, – paaiškino Nadja, – taigi, tai buvo labai praktiška. Jos tenorėjo šiek tiek papildomai užsidirbti.

~

Tačiau jų sumanymas nelabai pavyko. Klientų nuo pat pradžių buvo ne per daugiausia, o kai reklamos agentūros direktorius sužinojo, kuo jos užsiima, ne itin apsidžiaugė. Joms buvo liepta arba išeiti iš darbo, arba nutraukti įmonės veiklą.

Tuo metu penkiasdešimties tūkstančių kronų kapitalas jau buvo beveik išsekęs. Moterys kreipėsi į jų buhalteriją tvarkiusį Karlą Danielsoną prašydamos pagalbos. Danielsonas padėjo, pardavęs bendrovę kitam savo klientui už vieną kroną. Kažkokiam žmogui, kurio jos niekad nebuvo akyse mačiusios ir net pavardės nežinojo. Danielsonas sutvarkė visus dokumentus. Beliko susitikti jo biure ir viską pasirašyti. Jos atsisakė ir tos vienos kronos. Reikalas buvo baigtas.

– Bet jis, kaip supratau, vis tiek pasiūlė tą kroną, – pridūrė Nadja. – Išsitraukė ir padėjo ant stalo.

– Gražus gestas, – tarė Bekstriomas. – Kas dar, Nadja?

– Daug kas, – atsakė Nadja. – Netgi neskaitant tų dviejų milijonų ir devynių šimtų tūkstančių kronų seife, aš manau, kad mes visiškai susivėlėm, darydami išvadas apie nužudytąjį, – išpyškino ji vaizdinga šnekamąja kalba, kaip kartais mėgdavo.

– Kaip suprasti, neskaitant? – nesuprato Bekstriomas. „Du milijonai devyni šimtai tūkstančių, aš dabar jau sėdėčiau Rio“, – pamanė jis.

– Kitoje jo kompanijoje, „Karlo Danielsono holdinge“, atrodo, sukaupta dar daugiau, – paaiškino Nadja Hiogberg.

– Tas *bomžas* turėjo dar daugiau šlamančių? Kiek dar? – nepatikliai paklausė Bekstriomas.

– Ketinau prie to kiek vėliau sugrįžti, – pasakė Nadja. – Iš pradžių norėjau papasakoti, kiek pinigų jis galėjo pasiimti iš seifo nužudymo dieną.

– Seifas mažiausio modelio, trisdešimt šešių centimetrų ilgio, dvidešimt septynių centimetrų pločio ir maždaug aštuonių centimetrų gylio. Jo tūris – septyni tūkstančiai septyni šimtai septyniasdešimt šeši kubiniai centimetrai, arba beveik aštuoni litrai, – tęsė ji. – Įsivaizduokite, jeigu dėtumėt tūkstančio kronų banknotus, surištus pluošteliais po šimtą tūkstančių, tai jame, grubiai skaičiuojant, tilptų maždaug aštuoni milijonai.

– Aštuoni milijonai, tai bent *skrudžas*, – išsprūdo Bekstriomui. „Eina šikt, negaliu patikėti“, – pamanė jis.

– Jeigu seife būtų buvę eurai stambiausiomis penkšimtinėmis kupiūromis, kurios gerokai mažesnės už mūsų tūkstantines, nors vertesnės už kronas beveik penkis kartus, tai iš viso ten būtų tilpę apie penkiasdešimt milijonų, – ironiškai šyptelėjo Nadja. – O jeigu ten būtų buvę didžiausio nominalo doleriai, tai yra, penkių tūkstančių dolerių banknotai, na tie, ant kurių pavaizduotas prezidentas Madisonas, man rodos, juos madisonais ir vadina, tai tada Danielsono banko seife būtų sukišta beveik pusė milijardo, skaičiuojant Švedijos kronomis, – Nadja plačiai nusišypsojo.

– Šaipaisi iš mūsų, Nadja, – papurtė galvą Almas. – Tai kodėl tada bankų plėšikai išsitempia pilnus maišus? Kaip paaiškinsi?

– Danielsonas turbūt buvo pats turtingiausias pasaulio alkoholikas, – užsimiršęs tarė Bekstriomas. „Na tikrai, argi ne taip?“ – mąstė jis.

– Mažo nominalo kupiūros, – atsakė Nadja. – Daugiausiai, matyt, po šimtą. Jeigu į štai šią dėžę prikištume šimtinių, gal ir sutilptų joje milijonas. Bet jeigu kištume banknotus po dvidešimt kronų, kažin ar sutilptų bent trys šimtai tūkstančių.

– Tai tas šiknius galėjo šitam sumautam banko seife turėti pusę milijardo? – nesusilaikęs leptelėjo Bekstriomas.

– Man būtų sunku tuo patikėti, – papurtė galvą Nadja. – Aš manau, daugiausia aštuonis milijonus. Atsakant į tavo klausimą, Bekstriomai, tai nesakyčiau, kad jis buvo pats turtingiausias pasaulio alkoholikas. Bet, kita vertus, tikrai žinau, kad daugelis pasaulio turtingųjų yra alkoholikai.

– Žodžiu, praeitą savaitę jis galėjo pasiimti apie penkis milijonus, – tarė Anika Karlson. „Ir parsinešti namo, – pamanė ji. – Parsinešė sau lagaminėlyje ir pasidėjo svetainėje ant televizoriaus."

– Jeigu jo lagaminas ar portfelis buvo standartinis, o iš aprašymo aš supratau, kad būtent toks, tai jame nebūtų sutilpę penki milijonai tūkstančio kronų kupiūromis, – atsakė Nadja. – Aišku, visi šie skaičiavimai remiasi prielaidomis, – pridūrė ji. – Bet aš vis tik suskaičiavau, ir galiu pasakyti, jeigu jums įdomu.

– Labai įdomu, – įsiterpė Toivonenas, ir patenkintas nusišypsojo.

– Na, pirmiausia aš padariau prielaidą, kad į banką jis atėjo išsiimti pinigų, – pradėjo Nadja. – Žinoma, galėjo pasiimti ir ką nors kita, pavyzdžiui, dokumentus ar dar ką, bet aš laikiausi prielaidos, kad būtent pinigus. Kita mano prielaida buvo ta, kad seife buvo tūkstančio kronų banknotai, ryšeliais po šimtą tūkstančių, taip kaip ir radome dėžėje. Ir aš spėju, kad susidėjo juos į paprasčiausią standartinio tipo lagaminėlį.

– Tai kiek ten galėjo būti? – paklausė Toivonenas, ir išsišiepęs kažkodėl atsisuko į Bekstriomą.

– Daugiausia trys milijonai, – tarė Nadja. – Bet ir tai būtų buvę nelengva šitiek sukišti į lagaminą, todėl, sakyčiau, mažiau. Gal tik kokie du milijonai, – gūžtelėjo ji pečiais. – Bet čia, kaip suprantate, tik spėlionės.

– Nepastebėjot, ar kartais Niemis nenusipirko naujos mašinos? – rėžė Stigsonas, ir išsišiepęs nužvelgė kitus.

– Atsargiau, vaikine, – rūsčiu žvilgsniu jį sudrausmino Toivonenas. – Kažką minėjai apie jo verslą, Nadja. Tai kiek dar jis turėjo užkalęs?

– Sprendžiant iš kasmetinių ataskaitų, apmokestinamo kapitalo suma siekia apie dvidešimt milijonų, – atsakė Nadja. – Priminsiu, kad tai yra akcinė bendrovė su mažiausiu leistinu akciniu kapitalu, šimtu tūkstančių kronų. Danielsonas nurodytas kaip vykdomasis direktorius, valdybos pirmininkas ir vienintelis savininkas. Kitas valdybos narys yra jo senas bičiulis Marijas Grimaldis, taip pat įtrauktas Rolandas Stolhamaris.

– Matai kaip, – kreivai šyptelėjo Toivonenas. – Tai kiek ten tų realių pinigų?

– Atkapsčiau dešimt milijonų, – pasakė Nadja. – Akcijomis, obligacijomis ir kitais vertybiniais popieriais SEB ir „Carnegie“ bankuose. Kiti dešimt milijonų turėtų būti užsienio sąskaitose, bet kadangi aš negavau iš prokurorės reikiamo dokumento, kuris man suteiktų teisę prašyti tokios informacijos, tai negaliu to patvirtinti. Spėju, kad tiek iš tiesų ir yra. Tos kasmetinės ataskaitos, regis, pateiktos skrupulingai pagal visus įstatymus. Žodžiu, bėda visai ne ten.

– O tai kur? – paklausė Toivonenas.

– Jo buhalterijoje. Neturim jokių buhalterinių įrašų. Juos privaloma saugoti dešimt metų, bet mes neradome visiškai jokių dokumentų, – tai pasakiusi Nadja patraukė pečiais.

– Man atrodo, kad tai reikia perduoti Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybai, – tarė Toivonenas.

– Man irgi taip atrodo, – sutiko Nadja. – Reikės perduoti, nes kitaip man kitiems darbams nebeliks laiko.

– Gerai, taip ir padarysim. Surašyk trumpą ataskaitą ir aš tuojau pat sutvarkysiu šį reikalą, – pažadėjo Toivonenas. – Dar vienas klausimas. Nuo kada Danielsonas ėmė uždirbti tiek daug pinigų?

– Per pastaruosius šešerius ar septynerius metus, – atsakė Nadja. – Anksčiau jo bendrovė nelabai turėjo kuo pasigirti. Bet prieš šešerius ar septynerius metus reikalai ėmė vis gerėti ir gerėti. Įmonė kasmet uždirbdavo po porą milijonų iš įvairių investicijų, akcijų, obligacijų, pasirinkimo sandorių ir kitokių šaltinių, o augant palūkanoms ir palūkanoms nuo palūkanų, turtas didėjo kartu su akcijų rinkos pakilimu.

– Kaip įdomu, – pakildamas nuo kėdės tarė Toivonenas. – Atrodo, kad Danielsonas anaiptol ne eilinis *bomžas*, – pridūrė jis. Paskui kažkodėl nusišypsojo ir linktelėjo Bekstriomui.

29

– Daugiau ką nors turim? – niūriu žvilgsniu nulydėdamas išeinantį Toivoneną paklausė Bekstriomas.

– Tas reikalas, dėl kurio prašei pasidomėti, šefe, – mandagiai pakėlusi ranką tarė Felicija Peterson. – Sakei, kad kažkas ne taip su tuo laikraščių išnešiotoju, kuris rado lavoną. Septimu Akofeliu. Man rodos, atkasiau. Išsiaiškinau, kas ne taip. Peržiūrėjau jo skambučių sąrašą ir atradau, kad kai kas prieštarauja jo žodžiams per apklausą.

„Ką tu sakai“, – pamanė Bekstriomas. Juoda pupytė, vadinasi, įsidrąsino. Nors dar pienas nuo lūpų jai nenudžiūvęs.

– Na na, ir kas gi? – pasiteiravo jis, netverdamas noru nueiti į tualetą, išmaukti keletą litrų šalto vandens, išgerti dar porą paracetamolio tablečių ir įsimesti į burną mėtinę gerklės pastilę. Galbūt jam pavyktų ištrūkti iš šio beprotnamio ir grįžti namo į savo jaukų būstą, kur jau laukė šaldytuve ir spintelėje sukrautos atsargos, kaip po senovei.

– Akofelis telefone turėjo išankstinio mokėjimo kortelę, – atsakė Felicija Peterson. – Tokių kortelių naudotojų tapatybė nežinoma. Gegužės penkioliktąją, ketvirtadienį, kai buvo rastas Danielsono lavonas, jis skambino telefonu dešimt kartų. Pirmas skambutis buvo šešios minutės po šeštos valandos ryte, kai skambino į pagalbos tarnybą. Pokalbis truko maždaug tris minutes, tiksliau, šimtą devyniasdešimt dvi sekundes, – patikslino ji, galvos linktelėjimu rodydama į popieriaus lapą, kurį laikė rankose. – Iškart po to, devynios minutės po šešių, jis skambino kitam išankstinio mokėjimo kortelės naudotojui. Skambutis nutrauktas po penkiolikos sekundžių, kai įsijungė automatinis atsakiklis. Tada jis vėl surinko tą patį numerį, ir po penkiolikos sekundžių vėl padėjo ragelį. Paskui, po minutės, skambino tam pačiam numeriui trečią kartą. Skambutis nutrauktas po penkių sekundžių. Tiksliau sakant, vienuolika po šešių, ir būtent tai įdomiausia.

– Kodėl? – papurtė galvą Bekstriomas. – Kas čia tokio įdomaus?

– Tas, kad tuomet mūsų patrulis įėjo į pastatą numeris vienas Lazdynų take. Man susidaro įspūdis, kad išgirdęs žingsnius Akofelis padėjo ragelį ir paslėpė savo mobilųjį.

– Gerai, o kaip dėl kitų skambučių? – paklausė Bekstriomas, stengdamasis atrodyti susikaupęs, kiek tik leido kamuojančios pagirios.

– Apie devintą valandą jis paskambino į darbovietę pranešti, kad vėluos, – tarė Peterson, ir klausiamai pažvelgė į Aniką Karlson.

– Prieš skambindamas manęs atsiklausė, ar galima, – galvos linktelėjimu patvirtino Karlson.

– Vėliau jis dar kartą skambino į darbą. Prieš pat išeidamas iš to namo.

„Pirmas skambutis į policiją, tada trys į kažkokią prakeiktą išankstinio mokėjimo kortelę, paskui du į darbą. Vienas plius trys ir plius du, tai bus... ai, koks, po velnių, skirtumas?“ – susierzino Bekstriomas, nepajėgdamas susikaupti.

– Septintą kartą skambinta iškart po pietų, – tęsė Felicija Peterson. – Jei tiksliau, buvo dvylika valandų trisdešimt viena minutė. Jis skambino vienai įmonei, kurjerių tarnybos, kurioje dirbo, klientei. Turėjo paimti iš tos įmonės siuntinį, bet durų kodas pasirodė ne tas.

– Iš kur žinai? – paklausė Bekstriomas.

– Nes klientas buvo išėjęs pietauti. Nekėlė ragelio. Todėl aštuntas skambutis buvo į kurjerių tarnybą su prašymu paieškoti teisingo durų kodo.

– Tu jų pačių klausei? – įsiterpė Bekstriomas. – Kam tau reikėjo? Ar tai svarbu? „Sunku su tais pienburniais“, – mintyse burnojo jis.

– Manau, kad taip, – linktelėjo Felicija. – Bet apie tai vėliau.

„Nieko sau duoda mažulė, – apstulbo Bekstriomas. – Reikės ir su tavim pakalbėt apie pagarbą ir autoritetą“, – nutarė jis.

– Devintą kartą jis skambina baigęs darbą, apie septintą valandą vakaro, o dešimtą ir paskutinį tą vakarą – po keturių valandų. Penkiolika po vienuolikos. Abu kartus tam pačiam išankstinio mokėjimo kortelės naudotojui, kuriam bandė ryte prisiskambinti. Niekas nekelia ragelio, abu skambučiai nutraukiami po septynių sekundžių, o tai rodo, kad telefonas išjungtas. Taigi iš dešimties tos dienos skambučių penki buvo skirti tam pačiam išankstinės mokėjimo kortelės numeriui, ir mes nė nenumanom, kas yra jo savininkas.

– Tai dar nieko nereiškia, gal jis skambino kokiam nors draugui papasakoti naujienų, – piktai metė Bekstriomas, neslėpdamas susierzinimo. – Ar ne tokie tipai ir perka tas išankstinio mokėjimo korteles? Juk čia ir visa esmė, argi ne? Kad pagal jas neatseksi?

– Taip, žinau. Pati turiu išankstinio mokėjimo kortelę. Tiesą sakant, labai praktiška, – žvelgdama Bekstriomui į akis ir, regis, nė kiek nesutrikusi tarė Felicija.

– Na, gerai, – nusileido Bekstriomas, stengdamasis sušvelninti balso toną, mat Anika Karlson žiūrėjo į jį net prisimerkusi. – Atsiprašau, Felicija, bet aš vis tiek nesuprantu, kas čia tau atrodo keista?

– Tas, kad jis pradingo, – atsakė Felicija Peterson. – Septimas Akofelis dingęs.

– Dingęs, – pakartojo Bekstriomas. „Čia dabar kas?“

– Dingęs, – linksėdama pakartojo ir Felicija. – Dingo be žinios, spėjama, nuo penktadienio. Tą rytą kaip įprastai išnešiojo laikraščius, bet savo darbe, kurjerių tarnyboje, visą dieną taip ir nepasirodė. Pirmas kartas, kai taip nutiko, nors ten jis išdirbo daugiau nei metus. Mobilusis telefonas taipogi išjungtas nuo penktadienio. Jokio signalo. Paskutinįkart iš jo mobiliojo skambinta ketvirtadienio vakarą po vienuolikos penkiolika, tam nežinomam išankstinio mokėjimo kortelės turėtojui, o nuo tada telefonas išjungtas.

– Įdėmiai klausau, – galvos linktelėjimu paragino Bekstriomas. „Vadinasi, *juočkis nukosėjo* lagaminą“, – šmėstelėjo jam.

– Penktadienį kelis kartus jam bandė prisiskambinti iš darbo, – toliau pasakojo Felicija. – Kai nepasirodė darbe ir pirmadienį, vienas iš bendradarbių nuvyko pas jį į namus ir paskambino į duris. Jis gyvena Rinkebiu rajone, Fornbiu gatvėje, namo numeris septyniolika. Niekas neatidarė durų. Tada bendradarbis išėjo į lauką ir pažiūrėjo pro langą. Butas yra pirmame aukšte, o užuolaidos nebuvo visiškai užtrauktos. Pasak bendradarbio, neatrodė, kad viduje kas nors būtų buvęs. Arba tyčia slėpėsi, nenorėdamas atidaryti durų, arba nebuvo namie. Vėliau tą dieną kurjerių įmonės vadovas pranešė apie jo dingimą, o kadangi gyvenamoji vieta priklauso mūsų komisariatui, tai mums ir perdavė pranešimą. Radau jį ieškodama informacijos, ir tada paskambinau į darbovietę.

– Štai ir atsakiau į jūsų ankstesnį klausimą, šefe, – užbaigė Felicija Peterson, žvelgdama į Bekstriomą visiškai neutralia veido išraiška.

– Nepatinka man tai, – papurtė galvą Bekstriomas. – Reikia pasistengti surasti tą... tą Akofelį. Ar gali tuo pasirūpinti, Anika?

– Mes su Felicija pasirūpinsim, – linktelėjo Anika Karlson.

– Gerai, – atsakė Bekstriomas, nerangiai stodamasis. – Praneškit, kai tik turėsit žinių. – Dar vienas dalykas, – stabtelėjęs tarpduryje pridūrė ir akimis permetė kolegas, žvilgsniu apsistodamas ties Felicija Peterson. – Tie skambučiai į išankstinio mokėjimo kortelės numerį ir pats jo dingimo faktas akivaizdžiai nieko gero nežada. Turime prisikasti, kas už to slypi, tad labai gerai, kad sužinojai, Felicija. Bet ne tai vis dėlto man labiausiai neduoda ramybės, – pareiškė jis ir papurtė galvą. – Kažkas dar man neduoda ramybės dėl to Akofelio, – pakartojo Bekstriomas.

– Pavyzdžiui, kas? – paklausė Anika Karlson.

– Nežinau, – tarė Bekstriomas. – Pats dar galvoju, – šypsodamasis pasakė ir linktelėjo galva, nors ši tiesiog plyšo iš skausmo.

„Turės apie ką pamąstyti“, – galvojo eidamas iš kabineto, mat iš tiesų šią akimirką jam nedavė ramybės tik vienas dalykas – kur gauti didelį, pilnutėlį bokalą šalto kaip ledas čekiško šviesaus alaus.

Tokie tipai kaip *juočkis* jam apskritai nerūpėjo. „Čia ir asilui aišku, – galvojo jis. – Tokie tipai visokio šūdo prisigalvoja, ir guldau galvą, kad tai jis paėmė lagaminą. Na, dar nebent Niemis arba Hernandesas. Bet kuris gudresnis vaikiščias susivoktų, kad ne Stolhamaris. Anam turbūt užteko ir tiek, kiek nudžiovė iš nužudytojo piniginės.“

Stolhamaris negyvai uždaužo Danielsoną, apšvarina jo piniginę ir paršlitiniuoja namo į Geležinkelio gatvę, nepagalvojęs apie lagaminą su milijonais.

Akofelis randa lavoną, apšniukštinėja Danielsono butą ir randa lagaminą. Paslepia jį. Vėliau tyliai ramiai atidaro. Supranta staiga tapęs milijonieriumi. Ir išsinešdina į Taitį. Viskas paprasta, kaip dukart du. O jeigu ne jis, tai tada nebent Niemis su savo draugeliu iš Čilės.

„Gerai, pats laikas ko nors užkąsti“, – nusprendė Bekstriomas.

30

„Žaliųjų kurjerių“ biuras buvo įsikūręs Kungsholmene, Alstriomerio gatvėje. Važiuodamos ten Anika Karlson ir Felicija Peterson aptarinėjo šį naują posūkį bylos tyrime. Kalbėti apie ką nors kitą būtų buvę keista, netgi nederama į tarnybą rimtai žiūrinčiam policijos pareigūnui.

– Ną, ką manai, Felicija? – tarė Anika Karlson.

– Viliuosi, kad klystu, – atsakė Felicija, – bet greičiausiai tiesa yra ta, kad Akofelis nukniaukė lagaminą, paslėpė jį kur nors netoliese, ir tik tada paskambino į pagalbos tarnybą. Juk negalim patikrinti, ar skambino iškart vos tik radęs negyvą Danielsoną, ar tik taip sakė.

– Taip, bijau, kad tikrai taip galėjo būti. Na, bent jau labai tikėtina.

– O jeigu taip, Akofelio seniai nebėra Švedijoje, – padarė išvadą Felicija.

– Kalbėjau su prokurore, – pasakė Anika Karlson. – Kai tik apklausim kurjerius, galėsim važiuoti į Akofelio butą.

– Reikės iš kažkur gauti to buto raktus, – pastebėjo Felicija Peterson.

– Aš jau pakalbėjau su namą administruojančia įmone, – šypsodamasi atsakė Anika. – Kuo tu mane laikai?

– Laikau žmogumi, kuris man patinka, – atsakė Felicija. – Paerzinau, ir tiek.

„Žalieji kurjeriai“ buvo įsikūrę pirmame aukšte; virš durų kabojo lentelė su pavadinimu, o ant šaligatvio buvo išrikiuotas koks pustuzinis dviračių.

– Jei važiuotum čia su vežimėliu, reikėtų lipti ant gatvės, – susiraukė Anika Karlson.

– *Cool it babe**, – angliškai jai atsakė Felicija Peterson ir plačiai nusišypsojo. – Gal po to užsiminsim, po apklausos?

– Galėsi tu kalbėti, – pasakė Karlson. – Čia tavo tyrimo versija.

Pirmiausia jos pasikalbėjo su Akofelio viršininku, kažkokiu Jensu Johansonu, pasiūliusiu jį vadinti „Jensiku, nes visi, kas čia dirba, mane taip vadina“. Jis atrodė tipiškas nuo kompiuterio neatsiplėšiantis vyrukas, gerokai vyresnis už Akofelį. Regis, labai nerimavo. Tai buvo matyti iš jo akių net pro storus akinių stiklus.

– Ponui Septintui tai nebūdinga, – tarė jis. – Tai yra, Septimui. Mes jį vadinam Septintu, nes tą reiškia jo vardas išvertus iš lotynų kalbos, – paaiškino, linguodamas galva lyg norėtų pabrėžti savo žodžius. – Jis nėra praleidęs nė vienos dienos nuo tada, kai čia įsidarbino, o tai buvo prieš aštuoniolika mėnesių.

---

* „Nusiramink, mažute“.

– Kas jis per žmogus? – paklausė Anika Karlson, pamiršusi prieš penkias minutes duotą pažadą.

– Nuostabus vaikinas, – patikino Akofelio viršininkas. – Puikus dviratininkas, labai sportiškas, visada noriai imasi darbo, nors keliai čia panašūs į žiemos ralio trasą. Sąžiningas, padorus, malonus su klientais. Trykšta energija. Tausoja aplinką. Mūsų įmonei tai svarbu. Mes tuo labai rūpinamės. Visi, kas čia dirba, turi tausoti aplinką.

– Tai kaip manote, kas atsitiko? – pasiteiravo Felicija Peterson. „Čia aš uždavinėju klausimus“, – pamanė ji.

– Tikriausiai kažkas dėl tos prakeiktos žmogžudystės. Gal pamatė ką nors, ko nereikėjo. Blogiausiu atveju, kažkas galbūt norėjo juo atsikratyti. Na, bent jau pas mus sklando tokios kalbos.

– Ar ketvirtadienį, kai grįžo į biurą, jis atrodė nors kiek susirūpinęs?

– Ne. Jis apskritai nenorėjo apie tai nieko kalbėti. Nors visi, žinoma, puolė jo klausinėti. Na, žinot, ar dažnai pasitaiko surasti tik ką nužudyto žmogaus lavoną? Bent jau man tai tikrai niekada nepasitaikė, – kalbėjo Jensikas, valydamas iš susijaudinimo aprasojusius akinius. – Nė kitiems čia dirbantiems, ir apskritai, nė vienam mano pažįstamam. O paskui jis tiesiog prapuolė. Būtų pernelyg didelis sutapimas. Na, kad iškart po žmogžudystės...

– Suprantu, suprantu, – tarė Felicija. – Kuris iš bendradarbių buvo geriausias jo draugas?

– Šerifas, – atsakė Jensikas. – Nisė Munkas. Studentas, būsimas teisininkas. Jo tėvas, kiek žinau, prasimušęs advokatas. Tarp kitko, jis dabar čia. Sėdi rūsyje, blizgina savo lenktyninį dviratį.

Jis dalyvauja dviračių lenktynėse. Aišku, jam dar toli iki „Tour de France“ ar „Giro d‘Italia“, tarp mūsų kalbant, – prislopintu balsu paaiškino Jensikas. – Ar norėtumėt su juo pasikalbėti?

– Būtų gerai, – paprašė Felicija. – Jeigu tik teiksis nulipti nuo dviračio.

Šerifas buvo neįtikėtinai panašus į savo viršininką, ir ne vien tik iš akinių, o jei ne ilgos, raumeningos kojos, nė nebūtum pamanęs, kad jis profesionalus dviratininkas.

– Klausinėjau, o kaipgi, – patvirtino Šerifas. – Baudžiamoji teisė juk mano pašaukimas. Žadu tuo užsiimti, kai tik gausiu diplomą. Kursiu įmonę, būsiu baudžiamųjų bylų advokatas, – pareiškė jis.

– Ir ką jis tau atsakė? – paklausė Felicija Peterson.

– Pasakė, kad nenori apie tai pasakoti, – tarė Šerifas. – Aš suprantu. Nelabai smagu turbūt buvo. Ketvirtadienį vos tik grįžęs namo puoliau ieškoti internete – kiek supratau, vyko skerdynės kaip reikiant. Bent jau straipsnyje rašoma apie kirvį.

– Bet jūs nekalbėjote apie tai, ką jis matė? – pakartojo klausimą Anika Karlson.

– Bandžiau, – atsakė Šerifas. – Ponas Septintas nenorėjo pasakoti. Ir aš atstojau. Pilna darbų. Vis nauji užsakymai. O mes juk ne dviviečiais dviračiais čia važinėjamės, suprantat?

– Ir daugiau nieko? – linktelėjo jam Anika Karlson.

– Atrodo, ne.

– Nieko daugiau nepasakė? Nieko neklausė?

– Dabar, kai paminėjot, lyg ir prisiminiau, – tarė Šerifas. – Tikrai klausė vieno dalyko. Prieš pat man išeinant namo. Labai keistas klausimas, bet čia visi manęs visąlaik klausinėja.

– Ko, apie teisinius reikalus? – pasitikslino Felicija.

– Taip, – linktelėjo galva Šerifas. – Nesibaigiančios konsultacijos už dyką. Daugiausia apie šeimyninius reikalus. Kas bus, jeigu pana mane išspirs lauk, o nuomos sutartyje mano vardas neįrašytas? O jeigu mes šaldytuvą pirkom per pusę? Maždaug taip. Nors aš vis kartoju jiems, kad mano specializacija yra baudžiamoji teisė.

– Koks keistas klausimas? – priminė jam Felicija.

– Jis klausė manęs apie teisę į būtinąją gintį, – atsakė Šerifas. – Domėjosi, kaip būna Švedijoje, jei tave užpuola, o tu bandai gintis. Žodžiu, kiek toli galima nueiti.

– Ir ką tu atsakei?

– Iš pradžių pasakiau, kad klausimas žiauriai keistas. Paskui paklausiau, gal jis kartais ir užmušė tą *diedukq* už tai, kad šis užsipuolė jį dėl ne to laikraščio ar dar dėl ko nors. Pasitaiko, kad kai kurie klientai peržengia ribą. Bet, pasirodo, ne. Septintas man liepė neprisigalvoti tokių nesąmonių. Sakė, kad nieko panašaus. *Tikrai ne,* – atkartojo Šerifas.

– Ar prisimeni, kokie buvo jo tikslūs žodžiai? – neatlyžo Felicija.

– Kiek toli žmogus turi teisę nueiti. Tuo atveju, jei kas nors bando jį nužudyti. Ar tai suteikia teisę nužudyti jį patį? Daugiau nieko.

– O ką tu į tai atsakei? – pakartojo Anika Karlson.

– Atsakiau, kad ir taip, ir ne. Jūs juk pačios žinot, ar ne? Žmogus turi teisę naudoti tiek jėgos, kiek pavojaus jam kelia pasikėsinimas. Ir dar tiek, kiek reikia nuginkluoti užpuoliką. Pasakiau jam, kad daugiau apie nieką net negalvotų. Kad negalima, pavyzdžiui, šiaip sau spirti iš kojos, kai užpuolikas ir taip jau pargriautas ant žemės.

– Ar tau susidarė įspūdis, kad Septintas to klausė dėl asmeninių priežasčių? Dėl to, kad jis kada nors buvo užpultas? – paklausė Anika.

– Jūs gal juokaujat? – savo ruožtu paklausė Šerifas. – Septintas užaugo Somalyje. Kada nors užpultas? Internete pasižiūrėkit. Sveika nusileidus į Žemę, pareigūne.

– Turėjau omenyje Švediją, – pasitaisė Anika Karlson. – Ar jis kada nors buvo užpultas čia, Švedijoje?

– Aš jo klausiau, – patvirtino Šerifas. – Bet kaip jau sakiau, jis tai griežtai paneigė. Žinoma, nekalbu apie visokius rasistus, su kuriais tenka taikstytis ne vien Septintui. Siųskit tokius atgal į šiaurę, tegu sau toliau ramiai urvuose gyvena, čia mano nuomonė.

– Ar tau susidarė įspūdis, kad jis klausė kieno nors kito vardu? – paklausė Felicija Peterson.

– Šito tai nepaklausiau, – atsakė Šerifas. – Po to, kas tą rytą jam buvo nutikę, turbūt nieko keista. Na, kad pagalvojau, jog jis kalba apie save. Juk nekeista, ar ne?

– Ne, tikrai ne, – nusišypsojusi pritarė Felicija.

Paskui jiedvi išėjo. Jensikas palydėjo jas iki pat gatvės, taip suteikdamas Anikai Karlson progą pateisinti savo pravardę, įgytą Solnos policijos nuovadoje.

– Kalbant apie rūpinimąsi aplinka, – tarė Karlson. – Kaip manai, kas būtų, jei bandytum čia pravažiuoti stumdamas vežimėlį?

– Supratau, supratau, bus sutvarkyta, – patikino Jensikas, ir lyg pasiduodamas kilstelėjo abi rankas.

– Gerai, – atsakė Anika. – Tikiuosi, kad bus sutvarkyta, kai kitąkart čia atvažiuosim.

– Na, kaip tai reikėtų interpretuoti? Tuos klausinėjimus apie būtinąją gintį? – paklausė Felicija. – Įtampa auga, inspektore tyrėja. Pats laikas apšviesti jaunesnę kolegę.

– Faktą, kad Danielsonas mirė iš vakaro, prieš Akofeliui jį surandant, tikrai žinom, – pasakė Anika Karlson.

– Iš patologo anatomo, – pritariamai linktelėjo Felicija.

– Ne tik, – pataisė ją Anika Karlson. – Aš ten buvau septintą valandą, o Niemis su Čiku atvyko tiktai dešimtą, tai pasinaudojau proga pati pačiupinėti.

– Gėda pelėda, – Felicijos veidą nutvieskė plati šypsena. – Pirštais liesti negalima. Mano dėstytojas apie tai nuolat zyzdavo per teismo ekspertizės kursą.

– Kažkaip pamiršau, – tarė Anika Karlson. – Be to, užsimoviau pirštines.

– Na, ir?

– Kūnas buvo sustiręs kaip pagalys, – atsakė Anika. – Dėl to su mūsų medikais visiškai nesiginčiju. Bent jau šį kartą. Šiuo klausimu visiškai sutariam.

– Tai gerai, – pasakė Felicija. – Ką manai, jei dabar šiek tiek užkąstumėm, o paskui trauktumėm į Rinkebiu? Solnos prekybos centre yra visai neblogas sušių baras.

– Sutarta, – tarė Anika Karlson, kurios mintys jau buvo spėjusios nuklysti kitur. „Kur čia šuo pakastas? – svarstė ji. – Kuo toliau, tuo viskas keisčiau.“

31

Kol kolegos tikriausiai lakstė tarsi viščiukai nukirstomis galvomis, Bekstriomas apsilankė Solnos centre įsikūrusiame nuošaliame restoranėlyje. Suvalgė kiaulienos žlėgtainį su grybų ir grietinėlės padažu bei bulvių kroketais ir užsigėrė alumi. Netgi išdrįso išmaukti porą taurelių, vis užmesdamas akį į restorano duris. Anoks stebuklas, jei Toivonenas su Niemiu ir patys užsimanytų šio to gurkštelėti darbo valandomis, o Bekstriomas visiškai nenorėjo, kad jį netikėtai užtiktų pora asilų iš Suomijos.

Išgėręs puodelį kavos, suvalgęs Napoleono torto ir valandėlę kitą pamąstęs jis grįžo į nuovadą. Jausdamasis ir fiziškai, ir dvasiškai sustiprėjęs, Bekstriomas įėjo vidun pro garažą ir sutiko čia dirbantį savo gerą draugą.

– Nori pasiskolint trobelę, pailsinti kojas šiek tiek? – pasiteiravo bičiulis.

– Na, jeigu neužimta, – atsakė Bekstriomas.

– Imk drąsiai. Narkotikų grupės vaikinai per visą naktį dirbo, tai dabar namie, savo kiaulidėse, knarkia.

– Pažadink po poros valandų, – paprašė Bekstriomas. – Aš jau beveik visą parą ant kojų, tai pats laikas būtų šiek tiek pailsėt.

Po dviejų valandų jis sėdėjo savo kabinete. Galva buvo skaidri kaip krištolas, o liežuvis aštrus it pagaląstas, ir pirmajai tuo įsitikinti teko jų prokurorei, paskambinusiai pranešti, kad iš kardomojo kalinimo paleido Rolandą Stolhamarį.

Situacija, pasak jos, komplikavosi. Aiškėjo, kad Danielsonas buvo ne šiaip eilinis *bomžas*. Švelniai tariant. Ji džiaugtųsi, turėdama bent dešimtadalį jo pinigų.

Tą patį buvo galima pasakyti ir apie Stolhamarį. Jis irgi nebeatrodė eilinis *bomžas*. Be to, jie su Bekstriomu anksčiau buvo kolegos, o turint omenyje paaiškėjusius naujus faktus apie auką, buvo visai įmanoma, kad ir žudikas, ir jo motyvai turėjo mažai ką bendro su dviem eiliniais *bomžais* ir jų eilinėmis muštynėmis.

– Be abejo, – atsakė Bekstriomas. – Visiškai sutinku. Kad ir ką begalvotumėm apie tokius *bomžus* kaip Stolhamaris, turime nepamiršti, kad didžioji dauguma *bomžų* išties nei patys ką užmuša, nei juos kas nors sumuša mirtinai. Tiesą sakant, ką nors užmušusių *bomžų* yra praktiškai lygiai tiek, kiek ir tų, kuriuos pačius sumuša mirtinai.

– Ką tu tuo nori man pasakyti? – įtariai pasitikslino prokurorė.

– Kad Stolhamaris nėra eilinis *bomžas*, – atšovė Bekstriomas. „Štai, tegu palaužo galvelę, bus jai šioks toks intelekto testas“, – pamanė jis, padėjęs ragelį.

Tada išsitraukė rašiklį popieriaus ir dvi valandas užsirašinėjo visas pagrindines bei šalutines šios bylos tyrimo versijas. Paskiausiai sudarė darbų sąrašą savo kolegoms. „Tikiuosi, visi jau išmokę skaityti“, – mintyse nusišaipė jis ir žvilgtelėjo į laikrodį. Jau penkios, pats laikas namo, pagalvojo, bet sulig ta mintimi kažkas pabeldė į kabineto duris.

– Prašom, – suniurzgė Bekstriomas.

– Nepyk, kad trukdau, – atsiprašė Nadja Hiogberg. – Žinau, kad jau laikas namo, aš ir pati jau ruošiausi, bet prieš tai noriu kai ką tau paduoti, – pasakė ji, tiesdama plastikinį maišelį, kuriame, sprendžiant iš formos, buvo įdėtas didžiulis butelis. Ir ne šiaip koks, o visas litras degtinės, iš etiketės matyti – rusiškos. Pavadinimas Bekstriomui nebuvo žinomas, be to, nelabai ir galėjo jį perskaityti.

– Ir už ką gi nusipelniau tokios garbės? – linksmu veidu pasiteiravo Bekstriomas. – Užeik, prisėsk, ir uždaryk duris, kad kiti nepradėtų liežuvauti.

– Dėl tų mūsų lažybų, – atsakė Nadja. – Mane graužia sąžinė.

– Maniau, kad tai aš tau likau skolingas butelį. Kaip tik galvojau, beeidamas namo stabtelsiu ir nupirksiu, – pamelavo Bekstriomas. – Sąžinė graužia? Kodėl taip sakai?

– Dar prieš mums sukertant rankomis man buvo kilęs įtarimas, kad Danielsonas gali turėti krūvas pinigų, – paaiškino Nadja. – Ilgai rinkau informaciją apie jo verslo reikalus, tai ta mintis apie aukso puodą nebuvo visai iš piršto laužta. Taigi aš tau skolinga butelį, o ne tu man.

– Tai gal po lašelį? – linktelėjęs pasiūlė jai Bekstriomas, regis, dar labiau pralinksmėjęs. – Po sunkios darbo dienos, pilnos iššūkių ir išbandymų. – „Bet ir gudrūs tie rusai, taip paprastai nepaimsi“, – pamanė jis. Sugalvojo, kalė, kaip apmulkinti mane per lažybas, o dėjosi lyg niekur nieko. Tik paskui susigraudino. Sąžinė paėmė viršų, užtai kitą dieną nusprendė atlyginti skriaudą.

– Na, gal tik mažyti lašelį, – sutiko Nadja. – Čia pati geriausia degtinė, tarp kitko, geresnė ir už „Stolichnaya“, ir už „Kubanskaya“, ir už „Moskovskaya“. Vadinasi „Standart“, Švedijoje jos nenusipirksi. Mano šeimyna vis atveža vieną kitą butelį.

– Įdomu, koks gi skonis, – tarė žinovas Bekstriomas. Jis jau buvo ištraukęs dvi stiklines ir pakelį gerklės pastilių iš savo stalčiaus. – Štai, prašom, stiklinės, o čia vietoj užkandos, – paaiškino, rodydamas į pastiles.

– Šaldytuve turiu stiklainį raugintų agurkėlių, – abejodama nužvelgė mėtinius saldainius Nadja. – Gal geriau nueisiu atnešti.

Kaip paaiškėjo, šaldytuve būta ne tik agurkėlių. Nadja grįžo su kepalu duonos, rūkyta dešra ir kumpiu.

„Matyt, čia dėl tų pasaulinių karų, kuriuos jiems teko pergyventi“, – nutarė Bekstriomas. Tikras rusas visada pasirūpins, kad po ranka būtų atsargų, tam atvejui, jei prasidėtų karas.

– Į sveikatą, Nadja, – pasveikino Bekstriomas, kąsdamas didelį gabalą dešros ir pakeldamas stiklinę.

– *Na zdorovje*, – atsakė Nadja, šypsodamasi visais savo auksiniais dantimis, o paskui užvertė galvą ir nė nemirktelėjusi išmaukė savo stiklinę.

„Eina šikt“, – mintyse nusikeikė Bekstriomas praėjus penkiolikai minučių, po dar vieno stiklo rusiškos karčiosios, agurkėlio ir pusės riekelės dešros. „Tie prakeikti rusai turi auksinę širdį. Tik reikia šiek tiek pasistengti pelnyti jų pasitikėjimą“, – galvojo jis.

– Kas gali būti geriau, Nadja? – retoriškai paklausė jis, pildamas jiems po trečią stiklą. – Betrūksta nebent balalaikos, ir kad kazokai pašoktų ant stalo.

– Tikrai gerai, – atsakė Nadja. – Kazokų tai ačiū, nenoriu, o balalaika gal būtų visai neblogai.

– Papasakok apie save, Nadja, – paprašė Bekstriomas. – Kaipgi tu čia atsidūrei? Kaip patekai į motušės Švedijos glėbį atšiaurioje Arktyje? „Auksinės širdies žmonės, – vėl pamanė jis. – Ir skanesnės degtinės gyvenime dar nesu gėręs. Reikės iš kur nors gauti visą dėžę“, – nutarė.

– Tikrai nori žinoti? – paklausė jo Nadja.

– Įdėmiai klausau, – atsakė Bekstriomas ir, atsilošęs kėdėje, kuo nuoširdžiausiai nusišypsojo.

Taigi Nadja papasakojo jam savo istoriją. Apie tai, kaip ji, Nadežda Ivanova, išvyko iš griūvančios Sovietų imperijos. Kaip atsidūrė Švedijoje, tapo Nadja Hiogberg, ir štai jau dešimt metų dirba civile tyrėja vakarų Stokholmo regiono kriminalinėje policijoje.

Iš pradžių lengva nebuvo. Baigusi mokslus ji tapo rizikos analitike branduolinės energijos pramonėje, dirbo keliose atominėse elektrinėse Baltijos jūros regione.

Pirmą kartą leidimo išvykti iš savo tėvynės ji paprašiusi 1991-aisiais, praėjus dviem metams po išsivadavimo. Tuo metu ji dirbusi Lietuvoje, atominėje elektrinėje, ne per toliausiai nuo Baltijos pajūrio. Atsakymo taip ir nesulaukė. Po savaitės ją išsikvietęs viršininkas pranešė, kad ji perkeliama dirbti į kitą atominę elektrinę už maždaug tūkstančio kilometrų į šiaurę, kiek šiauriau Murmansko. Kažkokie nekalbūs vyrai padėjo jai susipakuoti savo kuklią mantą ir nuvežė ją į naująją darbo vietą, per tas dvi dienas, kol truko kelionė, nesitraukdami nuo jos nė per žingsnį.

Po poros metų ji jau nebeprašė leidimo. Padedama kelių turimų „kontaktų“ ji kirto sieną ir pabėgo į Suomiją. Ten ją pasitiko kiti kontaktai, ir jau kitą rytą ji atsibudo kažkur Švedijoje esančioje kaimo sodyboje.

– Tai įvyko 1993-ųjų rudenį, – kreivai šyptelėjusi tarė Nadja. – Prabuvau ten šešias savaites, kalbinama savo svetingų šeimininkų, tokį rūpestingumą patyriau pirmąkart savo gyvenime, o po metų, kai tik išmokau švedų kalbą, tapau Švedijos piliete ir gavau nuosavą butą bei darbą.

„Karinė žvalgyba. Tikri šaunuoliai, ne taip kaip tie idiotai Saugumo policijoje“, – pamanė Bekstriomas, jusdamas, kaip širdį užplūsta pasididžiavimas ir patriotiniai jausmai.

– Kokį darbą gavai? – pasiteiravo jis.

– Neprisimenu, – vėl kreivai šyptelėjo Nadja. – Po to gavau kitą, dirbau vertėja Stokholmo policijoje. Tada buvo 1995-ieji, šitą prisimenu.

„Saugumo policija, – galvojo Bekstriomas, – tikri niekšai, iš kur jiems suprasti, kad dauguma rusų turi didelę širdį, jeigu moki su jais deramai elgtis.“

– O iš kur tokia pavardė? – paklausė Bekstriomas, nes jam buvo smalsu.

– Čia jau visai kita istorija, – su šypsena atsakė Nadja. – Susipažinom internetu, o paskui aš su juo išsiskyriau. Buvo per daug panašus į rusą pagal mano skonį, jei supranti, ką turiu galvoje, – paaiškino ji, keldama savo stiklinę. – Na tai ką, į sveikatą, – dar kartą nusišypsojo ji.

– *Na zdorovje*, – atsakė Bekstriomas. „Auksinė širdis, kaip Dievą myliu“, – pamanė jis.

32

Inspektorius tyrėjas Larsas Almas ir seržantas Janas O. Stigsonas beveik visą dieną užtruko apklausdami porą senų Danielsono bičiulių – Halvarą Siodermaną, pravarde Halfis, ir Mariją Grimaldį, draugų vadinamą Krikštatėviu. Almas vylėsi, kad kartu su juo apklausoje dalyvaus Anika Karlson, mat žinojo, ką Siodermanas padarė anam baro šeimininkui, tačiau šiai, regis, išpuolė kitų svarbesnių reikalų, tad turėjo užtekti ir Stigsono.

Jie pradėjo nuo Halvaro Siodermano, gyvenančio Paukščių take, Solnos senamiestyje, už futbolo stadiono ir vos kelių šimtų metrų nuo nusikaltimo vietos. Iš pradžių jam paskambino. Šis neatsiliepė. Tada nuvažiavo į jo namus ir paskambino į duris. Kelis kartus mygo skambutį veltui, kol staiga šeimininkas su įniršiu atlapojo duris, aiškiai norėdamas jomis trinktelėti Stigsonui per galvą. Almas šį triuką jau buvo matęs ir laiku nuspėjo pavojų. Vos išvydęs kažką žiūrint pro durų akutę, jis stumtelėjo Stigsoną į šoną, tvirtai sugriebė už durų krašto ir iš visų jėgų truktelėjo. Siodermanas išsitėškė ant užpakalio savo paties laiptinėje ir anaiptol neapsidžiaugė.

– Oi, – užjaučiamai tarė Almas. – Galėjo baigtis blogiau.

– Kokio bybio jums reikia, asilai nelaimingi? – subaubė Siodermanas.

– Policija, – prisistatė Almas. – Norėtume pasikalbėti. Galim čia, arba galim tave nusivežti į nuovadą. Galim pradžiai ir pasodinti, jeigu dar su mumis žaisi.

Siodermanas nebuvo toks kvailas. Tik piktai nužvelgė juos, ir po poros minučių visi trys jau sėdėjo prie stalo jo nedideliame valgomajame.

– Tu man matytas, ne? – paklausė Siodermanas, įsmeigęs akis į Almą. – Ar kartais ne Stokholmo sunkių nusikaltimų skyriuje dirbi?

– Dirbau, – atsakė Almas. – Dabar dirbu čia, Solnoje.

– Aa, tai būsit seni draugai su Roliu, – padarė išvadą Siodermanas. – Ar negali šnektelėti su tais asilais, kurie jį uždarė?

– Prieš valandą jį paleido, – nesileisdamas į smulkmenas tarė Almas.

– Paleido? Rimtai paleido? – išsišiepė šeimininkas. – Kuo galiu jus pavaišinti?

– Nieko nereikia, dėkui, – atsakė Almas. – Ilgai neužsibūsim.

– Bet puodelį kavos gal suspėsit išgerti? Aš tai pasidarysiu. Jau įjungiau kavos aparatą.

– Kava būtų visai neblogai, – sutiko Almas.

– O tau? – klausiamai linktelėjo Siodermanas, atsisukęs į Stigsoną. – Tu tai turbūt norėtum banano?

– Kava būtų visai neblogai, – pasakė ir Stigsonas.

– Tai nuo kada persimetei? – Siodermanas vėl atsisuko į Almą.

– Persimečiau? – pakartojo Almas. – Nesupratau?

– Nuo aviganių prie šimpanzių, – vyptelėjęs paaiškino Siodermanas.

– Jau senokai, – atsakė Almas.

Siodermanas ištraukė savo geriausius porcelianinius puodelius. Padėjo cukraus, pieno, grietinėlės, netgi degtinės, jei kartais kas nors užsinorėtų. Tik konjako, deja, nebeturėjo. Užtat spintelėje buvo šlakelis bananų likerio.

– Kad turėčiau kuo moteris pavaišinti, – paaiškino jis, atsisukęs į Almą. – Bet galiu ir beždžionei įpilti, jei nori, – pridūrė, krestelėjęs galva Stigsono pusėn. – Jei šeimininkas leidžia, tai man negaila.

– Man paprastos juodos kavos, ačiū, – tarė Almas. – Beždžionei irgi juodos.

– Taip, šiais laikais viskas juoda, – atsiduso Siodermanas. – Anądien ėjau apsipirkti į Solnos prekybcentrį ir skaičiavau įdomumo dėlei. Žinai, kiek sutikau *juočkių*? Nors nuo namų tiktai keturi šimtai metrų?

– Dvidešimt septynis, – spėjo Almas.

– Ne, – atsiduso Siodermanas, pildamas kavą. – Šimtą, paskui jau nebeskaičiavau. Žinai, kiek man buvo metų, kai pirmąkart pamačiau tikrą negrą? – pridūrė jis.

– Ne, – atsakė Almas.

– Aš trisdešimt šeštųjų metų gimimo, – ėmė skaičiuoti Siodermanas. – Tai turbūt buvau septyniolikos, kai pirmąkart pamačiau negrą. Tai buvo penkiasdešimt trečiaisiais pačiam Solnos senamiestyje, prie „Vilkiko“. Prisimeni, buvo toks baras. Tais metais kaip tik atsidarė. Visoj gatvėj tada buvo šventė, kai jį pamatė. Visi norėjo prieiti prie jo, patapšnoti per nugarą, pakalbinti angliškai – nors jo anglų kalba buvo žiauriai keista – ir paklausti, gal kartais pažįsta Luisą Armstrongą. Aš tada buvau su merga, tokia Sivona, Sivona Frisk, o ta tai per daug nesilaužydavo, žinai, ką turiu galvoje. Šakės, žinok, būtų ant jo prie visų ir užlipusi, vos ne vos atplėšiau.

– Kiti laikai, – mandagiai tarė Almas.

– Čia ir skirtumas, ar ne taip? – vėl atsiduso Siodermanas. – Vienas ar du, tai dar nieko. Ypač mums, augusiems tokiame rajone. Nuo seno vien darbininkų klasė. Iš čia visi seni Solnos vaikinai, visa mano karta. Bet kas per daug, tai per daug. Vienas ar du, tai dar nieko, bet trijų jau per daug.

– Čia jau kas kita, – atsakė Almas.

– Nori žinot, ką veikiau vakare praeitą trečiadienį? – staiga nukirto Siodermanas. – Tą vakarą, kai kažkoks sušiktas psichas uždaužė Kalį?

– Taip, – patvirtino Almas. – Ką tuo metu veikei?

– Aš jau sakiau jūsiškiams, – atšovė Siodermanas. – Kažkoks nevisprotis man jau skambino iš *mentinės*, ausis išūžė. Kamantinėjo, ką vakar, ką užvakar. Iš kur aš galiu prisimint?

– Ką atsakei? – paklausė Almas, neišsiduodamas, kad būtent jis tąkart ir skambino.

– Bandžiau išaiškinti, kad turiu alibi, bet jis nesiklausė. Todėl padėjau ragelį. Ir pasakiau, kad apsišiktų.

– Tai tada pasakok, – paragino Almas. – Sakyk pavardes tų žmonių, kurie gali patvirtinti tavo alibi.

– Aišku, galėčiau pasakyt, – tarė Siodermanas. – Bet nesakysiu.

– Kodėl ne?

– Prieš dvi savaites turėjau skristi į Sundsvalį lankyt seno draugo, prasti reikalai. Jam prostatos vėžys, visai suvargęs žmogelis. Stoviu sau eilėje prie vartų, jau praktiškai lėktuve, o ta mergaitė, kuri registruoja į skrydį, staiga užsimano, girdi, parodyk asmens dokumentą. Iškart sakau, kad buvau blaivas ir susitvarkęs, taigi tikrai ne dėl to. Padaviau jai savo bilietą, bet ji vis tiek neatstoja. Prašo asmens dokumento. Aiškinu jai, kad neturiu to prakeikto dokumento. Tavo draugeliai atėmė iš manęs teises prieš dešimt metų. Pasą buvau palikęs namie, stalčiuje. Kokio bybio man imti pasą, jeigu skrendu iki Sundsvalio? Bet aš susitvardžiau. Paaiškinau, kad esu Švedijos pilietis jau apie septyniasdešimt metų. Kad keliauju po Švediją ir nieko nesu prisidirbęs, todėl neprivalau rodyti asmens dokumento. Juk Sundsvalis yra Švedijos teritorijoje ir aš skrendu vietinėmis oro linijomis. Taip nurodyta Konstitucijoje, sakau, pati pažiūrėk. Bet kur tau, papūsk į subinę, iškvietė tokius du, – jis galva mostelėjo į Stigsono pusę. – Nuplaukė mano kelionė į Sundsvalį.

– Kaip gaila, – palingavo Almas. – Viskas per tuos teroristus.

– Nesąmonė, – atšovė Halvaras Siodermanas. – Aš tau nors kiek panašus, po velnių, į Osamą bin Ladeną?

– Nelabai, – šyptelėjo Almas. – Bet...

– Štai tada ir nusprendžiau, – pertraukė jį Siodremanas, – kad lygiai taip pat galiu apsimest kvaileliu. Jeigu jūs su savo kolegomis būtumėt radę bent kokį nors įkaltį, kad aš negyvai sumušiau Kalį Danielsoną, tai nesėdėtumėt čia ir neklausinėtumėt apie mano alibi. Pats sėdėčiau pas kriminalistus, jei turėtumėt įkalčių. Ir būtų ne pirmas kartas, bet, aišku, ir patys žinot.

– Iš ko nusprendei, kad jis negyvai sumuštas? – paklausė Almas. – Yra ir kitų būdų nužudyt žmogų.

– Kiek girdėjau, kažkas su keptuvės dangčiu jam užtvojo per galvą, – atšovė Siodermanas.

– Kas taip sakė? – atkakliai klausinėjo Almas.

– Duosiu tau patarimą, – tarė Siodermanas. – Aš šitame rajone gyvenu visą gyvenimą. Trinuosi ir Valoje, ir Rosundoje, ir visuose vietiniuose baruose septynias dienas per savaitę, visą gyvenimą. Policininkai iš manęs pirko ir mašinas, ir televizorius, ir buitinę techniką. Esu ne vieną perkraustęs, kai žmona išmetė iš namų ar kai patys išbėgo paskui naują sijoną. Visada pritaikydavau nuolaidą. Kaip tu galvoji, kiek mentų iš Solnos nuovados aš pažįstu?

– Turbūt nemažai, – atsakė Almas.

– Todėl, deja, čia ir baigsim. Aš neužmušiau Kalio. Kam man jį mušti? Visko tarp mūsų buvo, bet visiems pasitaiko, ar ne? O jeigu būčiau norėjęs pasiųst jį anapilin, tai jau tikrai ne dangčiu nuo kažkokios supistos keptuvės. Be to, aš turiu alibi, bet kadangi neprivalau apie jį pasakoti, tai ir nepasakosiu. Bet jeigu tu su saviškiais man sutvarkysi, kad skrendant į Sundsvalį nebeprašytų paso, tada prašom užsukt kitą kartą. Galėsim pasikalbėt kaip normalūs žmonės.

Siodermanas tvirtai laikėsi savo. Almas pas jį prasėdėjo dar pusvalandį, bet nieko nepešė. Abiem sėdint automobilyje, pakeliui pas Grimaldį, Stigsonas neištvėręs prašneko.

– Taigi čia policijos pareigūno įžeidimas, – pasakė jis. – Išvadinti beždžione.

– Šimpanze, – atsidusęs pataisė jį Almas. – Tai aš pasakiau žodį „beždžionė“.

– Taip, bet mes juk kartu dirbam, – nustebęs pažvelgė į jį Stigsonas. – Čia visai kitas dalykas.

– Tu niekada negalvojai pakeisti šukuoseną? – nei iš šio, nei iš to pasiteiravo Almas.

– Reikėjo tą seną šunsnukį parsitempti į cypę ir išsukt jam rankas, – tarė Stigsonas, matyt, nė negirdėjęs.

– Jeigu tikrai taip manai, tai siūlyčiau keisti darbą, – atsakė Almas.

Grimaldis buvo visiška Siodermano priešingybė. Jis atsiliepė, kai Almas paskambino susitarti dėl susitikimo. Atidarė duris po antro skambučio, paspaudė abiem rankas ir pakvietė užeiti į savo tvarkingus namus.

Jie prisėdo ant svetainėje stovinčio minkštojo trijų dalių komplekto. Kaip ir pridera pagal profesiją, Grimaldis pasiūlė mineralinio vandens, limonado, itališkos kavos ir aperityvo. O gal jie norėtų taurės raudonojo vyno? Kaip tik buvo atkimšęs pietums vieną butelį ir nedaug tenugėrė, taigi mielai atneštų.

– Dėkui, bet mes ilgai neužsibūsim, – atsisakė Almas.

Ką veikė Grimaldis trečiadienį, praeitą savaitę, kai savo paties namuose buvo nužudytas jo senas geras bičiulis Karlas Danielsonas? Vos už kilometro nuo Grimaldžio namų?

– Neprisimenu, – atsakė Grimaldis. – Sakyčiau, kad gal buvau namuose. Pastaruoju metu praktiškai visą laiką prabūnu namie.

– Neprisimeni? – pakartojo Almas.

– Galiu paaiškinti, – tarė Grimaldis.

~

Prieš metus jam buvo nustatyta ankstyvoji Alzheimerio ligos stadija. Nuo tada jis vartojo vaistus, stabdančius ligos progresavimą. Nepaisant to, trumpalaikė atmintis per kelis pastaruosius mėnesius buvo pastebimai suprastėjusi. Jei reikia, tai galįs patvirtinti jo gydytojas iš Solnos sveikatos centro. Tik gydytojo pavardės jis neprisimena. Tačiau turi receptą ir piliules. Guli vonios spintelėje, jei nori, jie gali nueiti ir pasižiūrėti.

– Niekada negalvojai, kad reiktų pradėt vesti užrašus, tarkim, dienoraštį? – pakišo mintį Almas.

Ne, jis nepagalvojęs. Jei kas nors tai būtų pasiūlęs, tai jis greičiausiai taip pat būtų pamiršęs. Paskui sėdėtų su popieriumi ir rašikliu rankoje, sukdamas galvą, kam jų prisireikė.

– Tai neturi nieko iš artimųjų, kas žinotų tokius dalykus? – paklausė Almas. – Kas žinotų, ką tu veiki per dienas? – patikslino jis.

– Visa laimė, kad neturiu, – šyptelėjęs atsakė Grimaldis. – Visa laimė, kad esu vienas kaip pirštas. Kas gi norėtų užkraut mylimiems žmonėms tokią naštą?

Daugiau jie nieko nebepešė. Išeidami žvilgtelėjo į vonios spintelę ir užsirašė vaistų pavadinimus bei gydytojo pavardę, nurodytą ant recepto.

– Na ir Krikštatėvis, – tarė Stigsonas, kai abu jau važiavo atgal į policijos nuovadą. – Nepastebėjau, kad kas būtų blogai su to senio kūnu. Kuo ten vardu buvo tas mafijos bosas iš Niujorko? Tas, kuris irgi apsimetė, kad yra psichas? Koks ten buvo jo vardas?

– Neprisimenu, – atsakė Almas.

33

Kai Anika Karlson ir Felicija Peterson atvažiavo į Akofelio butą, Niemis su Hernandesu jau buvo ten.

– Užeikit, užeikit. Mes kaip sykis baigėme, – pasakė Niemis. – Bandžiau skambinti tau į mobilųjį prieš kokią valandą, bet buvo išjungtas. Toivonenas mus čia atsiuntė. Jam nepatinka, kai žmogžudystės tyrimuose iš panosės pradingsta svarbūs liudininkai. Nebent į senatvę bus sužmoniškėjęs ir jaudinasi dėl to vaikinuko.

– Buvom išjungusios telefonus, – atsakė jam Anika. – Norėjome su Felicija ramiai pasikalbėti.

– Žinot, mergaitiški plepalai, – pridūrė Felicija, žybtelėjusi akimis į Čiką Hernandesą.

– Tikriausiai apie mane, – gūžtelėjo pečiais Čikas, droviai ir, regis, gana nuoširdžiai.

– Apie žaviausią žmogų visoj policijos nuovadoj, – atsiduso Felicija. – Apie tavo seserį, Magdą. Tarp kitko, graži kepurė, Čikai.

Ar tik nebūsi nukniaukęs prekybcentryje iš saldumynų skyriaus pardavėjo?

Minėtoji kepurė buvo vienkartinė kepuraitė iš balto polietileno. Ją privalėjo nešioti kiekvienas į darbą rimtai žiūrintis teismo ekspertas, nenorintis nusikaltimo vietoje pribarstyti savo paties plaukų ir pleiskanų. Bet kokiomis kitomis aplinkybėmis, pavyzdžiui, jei vakare eitum į barą ieškoti naujų pažinčių, arba vaidintumei kokiame nors baisiai populiariame televizijos seriale apie teismo ekspertus, tokia kepuraitė tavęs nei papuoštų, nei praverstų. Iš baro pareitum namo nieko nepešęs, arba reitingai kristų perpus.

– Ne kepurė svarbiausia, – iškalbingai patraukė pečiais Čikas, ir nuėjo toliau tyrinėti to, ką buvo aptikęs pas Akofelį šaldytuve.

Vienas kambarys ir virtuvė, kampinis stalas joje, ankštas koridorius ir, visų nuostabai, erdvi vonia, kurioje išsiteko tualetas, dušas, vonia, skalbyklė ir skalbinių džiovyklė. Butas buvo menkai apstatytas, bet prižiūrėtas.

Vieninteliame kambaryje, ne didesniame už standartinį studentų bendrabučio kambarį, buvo lova, tvarkingai apklota dryžuotu užtiesalu iš „Ikea“, spinta, nedidelė sofa, televizorius ir DVD grotuvas, knygų lentyna su praktiškai vien tik studijų vadovėliais, pora tuzinų knygų minkštais viršeliais, kompaktiniais ir DVD diskais, treniruočių suolelis, aptrauktas žalia plastikine danga, štanga, keletas svarmenų ir į krūvelę sukrauti štangos svarsčiai. Tačiau nieko, kas liudytų afrikietišką Akofelio kilmę – nei kilimų, odos, gobelenų ir statulėlių, nei kaukių ar kitokių puošmenų. Ant sienų nebuvo jokių plakatų ar nuotraukų.

Virtuvėje stovėjo stalas su dviem kėdėmis. Po juo ant grindų buvo pakištas spausdintuvas, bet nei nešiojamojo, nei stacionaraus kompiuterio nesimatė. Virtuvinis stalas greičiausiai atstojo jam darbo vietą, ir, turint omenyje, kad butas buvo pirmajame namo aukšte, būtų buvę labai kvaila palikti ant jo kompiuterį nesant namie. Langas į kiemo pusę buvo tokiame pat aukštyje kaip ir stalas. Vienintelė problema ta, kad kompiuterio šiame bute apskritai nebuvo.

Niekur nesimatė ir lagamino. Taip pat ir Akofelio mobiliojo telefono. Trūko visko, ką paprastai žmonės pasiima su savimi, paskubomis išeidami iš namų. Drabužių, batų, raktų nuo buto, grynųjų, asmens tapatybės ir banko kortelių. Tiktai vienintelis bute paliktas pasas gadino jų pabėgimo teoriją.

– Radau spintoje, užkištą už batų lentynos, – pasakė Niemis. – Jeigu jau laikė jį ten paslėpęs, vadinasi, buvo svarbių priežasčių.

– Ar manai, kad jis dingo savo noru? – paklausė Anika Karlson.

– Dauguma įkalčių rodo, kad taip, – atsakė Peteris Niemis. – Jeigu kas nors ir nutiko, tai tik ne čia. Galiu lažintis iš Čiko kepurės, – pridūrė jis, plačiai išsišiepdamas.

– O kaipgi pasas? Ir kompiuteris?

– Dėl paso man ir pačiam neaišku, – pripažindamas linktelėjo galva Niemis. – Aišku, galbūt buvo kitas pasas, reikės patikrinti, ar jis tebeturi Somalyje išduotą pasą, bet švediškas pasas, jeigu pabėgo kur nors į Europą, yra šimtąkart būtinesnis. O dėl kompiuterio aš per daug nesuku sau galvos. Tikriausiai buvo nešiojamasis, ir jis paprasčiausiai pasiėmė jį su savimi.

~

– Perduok linkėjimų Magdai, – viliokiškai žvelgdama į Čiką pasakė Felicija, jiedviem su Anika Karlson išeinant iš buto. – Paklausk, gal norėtų kurį vakarą pašėlti mieste su merginomis.

Čikas be žodžių atkišo jai vidurinį pirštą.

– Man rodos, tas Čikas truputį bukas, – tarė Felicija joms jau sėdint automobilyje ir važiuojant į nuovadą. – Toks jausmas, kad nesupranta net paprasčiausių užuominų. Nesusigaudo, kad aš su juo flirtuoju. Tikriausiai galvoja, kad aš *lesbietė* ir kabinu jo seserį.

– Kaip ir daugelis *bičų*, – nusišypsojo Anika Karlson. – Ir ne tik *bičų*, kai pagalvoji.

– Kaip suprast?

– Na, žinai, juk tokių žmonių per akis. Nesusipratėlių, tai pasakančių, tai padarančių nei šį, nei tą. Verčiau jau išvis nesikištų.

– Aha, o kažin kas tuomet būtų jų čempionas? Ar kartais mes ne apie tą patį žmogų galvojam? – paklausė Felicija.

– Žinau, žinau, apie ką tu kalbi, – gudriai šyptelėjo Anika Karlson.

– Man atrodo, kad jis tavęs prisibijo, – pareiškė Felicija. – Matyt, ne toks kietas, kaip bando atrodyti.

– Taip manai?

– Užtenka tau mesti žvilgsnį, iškart įsitempia kaip styga, vargšas storuliukas, – atsakė Felicija.

– Nepamiršk, kad kalbi apie savo šefą, – priminė Anika.

– Kurgi ne, tegu džiaugiasi, – prunkštelėjo Felicija. – Nebūtų šefas, išgirstų apie save ko negirdėjęs.

~

Kai Niemis grįžo į nuovadą, Bekstriomas jau buvo išėjęs namo. Tad jis nuėjo pas Toivoneną ir trumpai nupasakojo situaciją.

– Vadinasi, radot jo pasą, – pakartojo Toivonenas. – O kompiuterio, telefono ir viso kito nebuvo. Teisingai?

– Taip, – patvirtino Niemis. – Ir nieko, kas būtų galėję būt pavogta iš Danielsono.

– O kaip laikraščių krepšys? Arba vežimėlis, nežinau, kur jis ten susikrauna tuos laikraščius? Tam vaikigaliui kasdieną reikia išnešioti šimtus laikraščių. Juk ne po pažastimi juos pasikišęs vaikšto?

– Apie tai nė nepagalvojau, – vyptelėjo Niemis. – Bute nei jokio krepšio, nei vežimėlio nebuvo. Sandėliuke irgi, mes patikrinom, visiškai tuščias. Savo dviračio, kaip supratau, neturėjo. Bet dabar, kai pasakei, prisiminiau, kad tą sykį Lazdynų gatvėje, kai jį kalbinau, šalia buvo pasidėjęs drobinį laikraščių krepšį, tokį su rankena per petį. Jo mes neradom. Tikriausiai išeidamas pasiėmė vietoj lagamino. Atrodo, daiktų turėjo nedaug.

– O lagamino su ratukais tikrai niekur nebuvo? Ar kokio seno vaikiško vežimėlio? Ar ko nors panašaus?

– Ne, – papurtė galvą Niemis.

– Nesuprantu, kokio velnio jam reiktų jį pasiimt su savim? – balsu svarstė Toivonenas. – Na, jeigu tikrai pabėgo į pietus.

– Neturiu žalio supratimo, – atsakė jam Niemis.

34

Kai Bekstriomas grįžo iš darbo namo, jau buvo aštuonios vakaro. Pro duris įžengė kuo puikiausios nuotaikos ir su puslitriu geriausios rusiškos degtinės rankoje. Kitą puslitrį jie su Nadja išgėrė pas jį kabinete, beieškodami gyvenimo prasmės, kuri randama tiktai butelio dugne.

„Paieškos tęsiasi“, – pamanė Bekstriomas, tiesiu taikymu nupėdinęs į virtuvę ir įsipylęs dar vieną stiklą, paskui išsitraukė iš šaldytuvo alaus ir susitepė sumuštinį, nepagailėdamas kepenėlių pašteto ir majonezo su kornišonais. Susikrovęs viską ant padėklo nusinešė ir pasistatė ant stalelio priešais televizorių. „Reikės pasakyti tai rusei, kad kitąsyk atsineštų į darbą alaus“, – pamanė jis.

Paskui nusirengė ir nuėjęs į dušą nusiprausė, tada pasipurškė dezodorantu ir išsivalė dantis. Dažnai, valydamasis dantis, prisimindavo motiną. Taip nutiko ir šį kartą, tik jis niekada nesuprasdavo, kodėl. „Ai, koks skirtumas“, – ramiai pagalvojo. Grįžęs svetainėn jis įsitaisė ant sofos, įsijungė žinias ir kramsnodamas savo kuklų valgį mėgavosi įvairiomis negandomis, užgriuvusiomis jo tėviškę ir visą pasaulį per pastarąsias dvidešimt keturias valandas.

Po kurio laiko, matyt, užsnūdo, nes kai atsibudo, jau buvo antra valanda nakties ir kažkas skambino į duris.

„Tikriausiai čia tas prakeiktas kaimynas, ištuštinęs visas atsargas, kurias iš manęs išviliojo aną savaitę“, – pamanė Bekstriomas. Jis jau žinojo, ką jam pasakys. Tegu net nesvajoja, kad gaus iš manęs bent lašelį, o jei tik bandys kišti nagus prie mano rusiškos degtinės, tai gyvas iš čia neišeis.

Už durų stovėjo kolegė Anika Karlson. Apsirengusi ir apie miegą akivaizdžiai nė negalvojanti.

– Atsiprašau, jei pažadinau, Bekstriomai, – tarė ji. – Bet tavo mobilusis išjungtas, o namų numerio niekas iš bendradarbių nežino, taigi nusprendžiau surizikuoti, gal rasiu tave namie.

– Nieko tokio, – patikino Bekstriomas. – Aš ir šiaip jau žadėjau keltis. Anksti rytą dažniausiai susiruošiu pabėgioti, – paaiškino jis. „Bet tikriausiai ne mano numerio sužinoti čia atsivilkai?“ – mintyse spėliojo jis.

– Tu tikriausiai galvoji, kodėl...

– Gali nesakyti, – pertraukė ją Bekstriomas ir pakėlė ranką, kad nuskambėtų įtikinamiau. – Aš ne kvailas, – pridūrė jis. – Palauk, apsirengsiu.

35

Akselis Stenbergas buvo septyniolikos metų. Metro aštuoniasdešimt penkių centimetrų ūgio, puikaus sudėjimo ir geros fizinės formos. Stipresnis už daugumą suaugusių vyrų, o guvesnio už jį būtų reikėję gerai paieškoti. Ypač gabus sportui, tik tingintis treniruotis, bet vis tiek vienas geriausių futbolininkų, ledo ritulininkų, gimnastų ir plaukikų savo mokykloje. Turėjo tam įgimtų savybių. Jo santykiai su kūno kultūros mokytoju buvo labai įtempti. Kodėl jis neišnaudoja tų fizinių pranašumų ir talento, kuriuo jį apdovanojusi pati gamta?

Akselis buvo šviesių banguotų plaukų ir mėlynų akių, o nuo veido nedingdavo akinamai balta šypsena. Jau nuo pradinės mokyklos laikų visos mergaitės siūlydavosi jam į paneles, ir vėliau nelabai kas pasikeitė. Visi mokytojai, išskyrus fizinio lavinimo, žiūrėjo į jį nelabai palankiai. Kaip galima šitaip apleisti mokslus? Juk gabumų šiam vaikiui tikrai netrūksta.

Hana Brodin – taip pat septyniolikmetė. Ji buvo metro septyniasdešimt penkių, graži, puikios figūros ir geros fizinės formos. Ilgais tamsiais plaukais, rudomis akimis, akinamai balta plačia šypsena. Kadangi nuo pat pradinių klasių ji buvo pirmūnė, su mokytojais sutardavo kuo puikiausiai, nors berniukai taip pat siūlydavosi jai į vaikinus nuo mažumės. Ir kaip tik jie nesistengdavo.

Dabar laimę bandyti panoro Akselis. Merginos mama buvo išvykusi į konferenciją su kolegomis iš savo naujos darbovietės, tad jiedu pirmąkart jos namuose liko vieni. Akselis, žinoma, ėmė jai meilintis, tačiau ji irgi nebuvo kvailutė. Žinodama, ko jis nori, neketino taip greitai pasiduoti.

O kadangi abu buvo labai atkaklūs, jų žaidimas užtruko labai ilgai.

– Gal einam paplaukioti, kai sutems? – pasiūlė Akselis. – Bus pirmas kartas šiais metais.

– Ar dar ne per šalta? – paklausė Hana. – Be to, nežinau, kur mano maudymosi kostiumas. Mes su mama dar nespėjom visko išsipakuoti.

– Aš turėjau galvoj, einam nuogi, – su šypsena atsakė Akselis.

– Na, tokios progos tai jau nepraleisiu, – nusišypsojo ir Hana. – Bet jei bus per šalta, galėsi sau plaukioti vienas.

Taigi Akselis ją nusivedė į savo mėgstamiausią vietelę paplaukioti. Tiksliau būtų sakyti, kad šią vietelę mėgo ne tik jis, bet ir jo draugai. Nuo namo paeiti reikėjo tik kokius porą šimtų metrų. Tai buvo didelė beveik puslankio formos pakrantė, kur uolos smigo stačiai į Ulvsundos įlankos vandenis. Ji buvo gerokai atokesnė nuo pašalinių akių ir nuošali, saulėtomis dienomis čia galėjai maudytis, o tarp uolų plyšiuose gausiai želiančių krūmų ir medžių nesunkiai surasti vietelę intymesniam pabendravimui. Ši vieta puikiai tiko nardyti, nes vandens gylis po pat uolomis buvo maždaug keturi metrai.

Akselis laikėsi duoto pažado. Nusimetė visus drabužius ir nuo uolų galva žemyn nėrė į vandenį.

Hana, prisėdusi ant uolos, jį stebėjo. Buvo vidurnaktis, bet pakako šviesos, kad šį tą įžiūrėtum, o visa kita galėjo užpildyti jos vaizduotė.

„Lažinuosi, kad ne pirmą kartą taip daro, – galvojo Hana, bet vis dėlto reginys jai patiko. – Ko daugiau iš bernų norėti, – pamanė ji. – Kartais jie pernelyg nuspėjami."

Akselis taip buvo daręs daugybę kartų, ir visada ateidavo į tą pačią vietą. Čia, tarp aštrių uolų, esti per du metrus virš vandens iškilęs plynas pakankamo dydžio tarpelis, tad jis keliais žingsniais įsibėgėja, iš visų jėgų atsispiria, įtempia raumenis ir ištiesęs rankas suspaustais delnais neria žemyn. Pasigirsta tylus pūkštelėjimas, ir jis dingsta po vandeniu, tik paviršiuje suraibuliuoja bangelės. Tada smarkus mostas kojomis, išlenkus nugarą ir ištiesus rankas; viskas, tobulas šuolis į vandenį atliktas, belieka išnerti į viršų.

Tik ne šį kartą, mat ranka kažką netikėtai užčiuopia. Kažką minkšto, stambaus, suvynioto į skudurą, o gal brezentą, tas kažkas plūduriuoja dugne, tik per tamsų vandenį nepavyksta įžvelgti. Akselis bando apčiuopti. Apgraibomis randa rankeną, paskui dar vieną, palietęs žemiau aptinka ratuką, vieną ir kitą.

„Golfo krepšys", – pamano Akselis, mat turi dėdę, kuris pagal profesiją yra odontologas, bet jei būtų jo valia, verčiau ištisą dieną praleistų golfo lauke. Savo sūnėną jis vesdavosi kartu būti patarnautoju, po aštuonioliktos duobutės jam visada pasiūlydavo alaus, o atsisveikindamas įduodavo vieną kitą šimtinę, pamerkdavo akį ir liepdavo nieko nepasakoti mamai. Ir nešvaistyti pinigų visokioms nesąmonėms, pavyzdžiui, vadovėliams, ir apskritai jokioms knygoms.

Akselis visada ištesėdavo, ką pažadėjęs. Pasaulyje buvo nesuskaičiuojama daugybė merginų, o štai pinigų, jeigu sugalvodavai ką nors smagaus, bet brangiai kainuojančio, ne visada užtekdavo. Koks asilas mestų į vandenį golfo krepšį? Jo dėdės krepšyje esančios golfo lazdos bendrai sudėjus kainavo tiek, už kiek būtum galėjęs nupirkti dėvėtą automobilį.

„Kokį velnią jis sugalvojo? – suirzusi pamanė Hana. – Juk jau mažiausiai porą minučių panėręs po vandeniu“, – galvojo ji. Ji jau stojosi vilktis palaidinukę, kai jis išnėrė ir pamojavo.

– Ką čia žaidi, po velnių?! – piktai metė Hana.

– Kažkokie asilai čia paskandino golfo krepšį, – šūktelėjo Akselis. – Palauk, parodysiu, – tarė jis ir vėl dingo po vandeniu.

Krepšys nebuvo įklimpęs. Kurgi įklimps, jeigu dugnas per dvidešimt metrų nuo kranto tebuvo tiktai lygi uoliena? Sugriebęs už rankenų jis patraukė krepšį aukštyn, ir kai šis ėmė plūduriuoti vandens paviršiuje, nuplukdė dešimtį metrų į šoną, kur vanduo staigiai seklėjo. Nebereikėjo netgi išnerti įkvėpti oro. Hana jam padėjo ištraukti krepšį į krantą. Ir tik tuomet jis suvokė, koks sunkus krepšys.

– Koks tau čia golfo krepšys? – tarė Hana. – Sakyčiau, čia panašiau į vežimėlį, į kurį laikraščių išnešiotojas prisikrauna laikraščių.

„Šūdas“, – mintyse nusikeikė Akselis.

– Sveikinu, Akseli, – išsišiepusi tarė Hana. – Paveldėjai du šimtus permirkusių „Dienos naujienų“.

„Šūdas“, – pamanė Akselis. Šitiek tvardėsi, tikėjosi sekso šį vakarą, beveik neišsidavė, o galų gale tiktai apsikvailino. „Kur dėsiu tą vežimėlį? – galvojo jis. – Pažiūrėsiu, kas viduje, o paskui nutempsiu kur nors ir paliksiu krūmuose.“

Iš pradžių jis atsegė krepšį ir atvertė medžiaginį viršų. Viduje buvo įgrūstas vos telpantis daiktas, įvyniotas į juodą polietileną. Akselis pirmiausia pačiupinėjo. Kietas, apvalios formos, tikrai ne golfo lazda ir net ne šūsnis laikraščių. Jis praplėšė polietileną, norėdamas pažiūrėti, kas tai.

– Ar premiją už radinį duos? – pasiteiravo Hana, sėsdama ant uolos. „Kažkoks vaikų darželis“, – pamanė ji.

– Šūdas! – riktelėjo Akselis, net atšokęs nuo krepšio. – Šūdas, šūdas, šūdas! – nepaliaudamas šaukė jis, paklaikusiai mosikuodamas rankomis.

– Kas tau yra? – paklausė Hana, dabar jau kaip reikiant suirzusi. – Oskarų ceremonijai repetuoji, ar ką?

– Šūdas! – vėl šūktelėjo Akselis. – Ten viduje lavonas. – Jis nubėgo prie savo drabužių. „O aš vis dar nuogas“, – pamanė jis.

– Šūdas, tai ką mums dabar daryt? – tarė Akselis, galvos mostu parodęs į krepšį, tebegulintį prie vandens. Jis nebenorėjo daugiau eiti prie jo ir tikrinti, ar viduje tikrai lavonas. Geriausia būtų tiesiog dingti iš čia. Dabar jis bent jau nebuvo nuogas. Bet toks sušalęs, kad visas drebėjo. Jau nekalbant apie jo daikčiuką, kuris buvo toks susitraukęs, lyg visą žiemą išbuvęs lediniame vandenyje.

– Dingstam, ir viskas, – pasiūlė Akselis. – Dingstam iš čia, – pakartojo.

– Ką čia nusišneki? – atšovė Hana. – Aišku, kad reikia skambinti į policiją, ar pats nematai?

Taigi septyniolikmetė Hana Brodin, savo mobiliajame surinkusi numerį 112, paskambino į pagalbos tarnybą ir buvo sujungta su policijos dispečerine. Ja patikėjo iš karto, mat balsas nekėlė jokių abejonių, kad mergina tik ką rado skenduolio lavoną.

– Ar jis plūduriuoja palei pat krantą? – paklausė dispečerė. „Vargšelė“, – užjausdama galvojo ji. Skenduolių lavonai ne pats maloniausias reikalas, tą ji žinojo iš asmeninės patirties.

– Ne, jis krepšyje, – atsakė Hana.

– Krepšyje plūduriuoja? – pasitikslino dispečerė. „Čia dabar kas“, – nesuprato ji.

– Jis buvo po vandeniu. Tas krepšys. Bet mano vaikinas įšoko į vandenį panardyti ir surado. Tada mes ištraukėme jį į krantą ir pasižiūrėjom, kas viduje. Jis pažiūrėjo. Ne aš.

– Viskas bus gerai, – nuramino ją dispečerė. – Laukite ten, kur dabar esate, ir tu, ir tavo vaikinas, nebelieskite krepšio, ir nepadėk ragelio, aš tuoj iškviesiu patrulių automobilį, kad atvažiuotų jums padėti, o kol jie atvažiuos mes su tavim galim kalbėtis.

– Ačiū, – atsakė Hana.

„Jos vaikinas“, – pamanė Akselis. Matyt, dar buvo šiokių tokių vilčių, nepaisant to, kas nutiko su jo daikčiuku, ir kad jam buvo taip šalta, jog visas drebėjo.

Pirmasis į įvykio vietą atvyko vakarų Stokholmo regiono policijos patrulių ekipažas. Iš automobilio išlipo inspektorius Holmas ir seržantė Hernandes. Nei Hanai, nei Akseliui jiedu neliepė pakelti rankų, išskėsti kojų, ir jų neapieškojo. Holmas pašvietė į juos savo prožektoriumi, draugiškai linktelėjo ir prisistatė.

– Aš esu Karstenas Holmas, – pasakė. – Čia mano kolegė, Magda Hernandes.

Tada Holmas nuėjo prie krepšio, pašvietė į jį prožektoriumi, linktelėjo pareigūnei Hernandes ir išsitraukė raciją.

Hernandes nusivedė Haną ir Akselį į automobilį, ištraukė iš bagažinės pledą ir pasiūlė sėstis ant galinės sėdynės.

– Čia bus šilčiau, – nusišypsojo jiems Magda. – Netrukus mes viską sutvarkysime ir parvešime jus namo, pažadu.

„Jėzau, kokia *mentė*, – susižavėjęs galvojo Akselis. – Duodu vienuolika balų, tokios dar gyvenime nemačiau“, – pamanė jis.

36

Anika Karlson vairuodama nupasakojo situaciją: du septyniolikmečiai, mergina ir vaikinas, gyvenantys Solnoje, Jungfrudanseno gatvėje, ant kalvos palei Ulvsundos įlanką, maždaug pusę dvylikos nakties išėjo paplaukioti. Maudynių vieta esanti vos per šimtą metrų nuo jų namų.

– Vaikinas, atrodo, įšoko į vandenį vienas, o jo mergina sėdėjo ant uolų ir tik žiūrėjo. Kiek supratau, jis panėrė ir iškart užkabino didelį krepšį, – kalbėjo Anika. – Tada parplukdė jį į krantą ir ištraukė iš vandens. Pažiūrėjęs į vidų suprato, kad jame lavonas.

– O iš kur mes žinom, kad ten Akofelio lavonas? – paklausė Bekstriomas. Vidurnaktis, tamsu kaip maiše, ir dar *juočkis*, įgrūstas į krepšį. Kodėl būtinai Akofelis? „Alio, juk šitam rajone knibždėte knibžda *juočkių*“, – pamanė Bekstriomas.

– Pirmieji į įvykio vietą nuvyko Holmas su Hernandes, – paaiškino Anika Karlson. – Holmas tvirtai įsitikinęs, kad tai Akofelio kūnas. Sako, tas pats krepšys. Su juo Akofelis išvežiodavo laikraščius. Toks didelis, ant ratukų.

– Holmas ir Hernandes. Jau antras kartas per šią savaitę. Man pradeda nepatikti, – prunkštelėjo Bekstriomas. – Ar tik nebūsim aptikę porelės serijinių žudikų patrulių automobilyje?

– Kažin ar jau taip baisiai. Bet žinau, ką tu galvoji, – šyptelėjusi atsakė Anika Karlson. – Čia viskas dėl jų patruliavimo grafiko, bet juk ne patys jį sudarinėja. Kiekvieną šio mėnesio trečiadienį ir ketvirtadienį dirba naktimis.

– Kodėl negalėtų surasti lavonų dieną, – burbtelėjo Bekstriomas. – Bent jau matytųsi, kad ten tikrai lavonas.

– Atsiprašau, kad pažadinau, – tarė Anika Karlson. – Bet pamaniau, kad geriausia būtų, jeigu pats nuo pradžių viską savo akimis pamatytum.

– Labai protingai nusprendei, Anika, – atsakė Bekstriomas. „Ir dar turėjai progą išvysti, kaip gyvenu. Smalsumo dėlei“, – mintyse pridūrė jis.

– Be to, juk vis tiek jau ruošeisi bėgioti, – gudriai šyptelėjo ji. – Aš, tiesą pasakius, netgi truputį nustebau.

– Nustebai?

– Nustebau, koks gražus tavo butas. Gražūs baldai, viskas taip sutvarkyta. Švaru.

– Man patinka, kai viskas gražu ir sutvarkyta, – pamelavo Bekstriomas. „*Voine, voine*“, – galvojo jis, mat pats nepasiklodavo net savo lovos iš „Hästens“, ir namų tvarkymo paslaugos jam nemažai atsieidavo.

– Beveik visi viengungiai policininkai, kuriuos pažįstu, gyvena kaip kiaulės, – pasakė Karlson.

– Ot nevalos, – pasipiktino Bekstriomas. „Džiaukis, – pridūrė jis mintyse. – Kaip, po velnių, kas nors gali norėt tvarkytis, jeigu vis tiek atsivilks tokia kaip tu ir pavilios jo merginą?“

– Turi neatskleistų talentų, Bekstriomai, – atsisukusi į jį Anika Karlson nusišypsojo.

Likusį kelią abu važiavo tylėdami. Pervažiavusi tiltą per Karlbergo kanalą Anika Karlson patraukė pakrante link Ulvsundos įlankos. Gerus du kilometrus važiavo siauru keliuku, vedančiu palei ežerą. Juo užvingiavo į stačią kalvą. Ten jau stovėjo policijos užtvaros, automobiliai, mirgėjo prožektorių šviesos, ir netgi būriavosi pirmieji žiopliai, nors buvo gili naktis.

– Štai, – tarė Anika Karlson, jiems lipant iš automobilio ir einant prie kitų dispečerės atsiųstų pareigūnų.

– Ar iš kitos pusės irgi toks pat atstumas? – paklausė Bekstriomas. – Važiuojant iš Huvudstos?

– Taip, – linktelėjo Anika Karlson. – Žinau, ką galvoji.

„Eiti žvyrkeliu ir lipti į kalvą kelis kilometrus pėsčiomis... Ne, žudikas turėjo turėti automobilį, – mintyse dėliojo Bekstriomas. – Į tokią vietą netemptumei maišo su lavonu“, – pamanė jis.

37

Bekstriomas pirmiausia nuėjo pasižiūrėti lavono. „Aha, tikrai, – mintyse tarė jis, savomis akimis įsitikinęs, kad ne šiaip koks kitas *juočkis* nukrito jam ant galvos. – *Juočkis* tikrai tas pats“, – nutarė jis. Atrodė dargi liūdnesnis negu tada, kai Bekstriomas jį matė sėdintį laiptų aikštelėje greta Danielsono buto.

Pastebėjęs netoliese stoviniuojantį Toivoneną, susikišusį rankas į kišenes ir nenuleidžiantį nuo jo akių, Bekstriomas nužingsniavo pas jį. Norėjo šiek tiek paerzinti.

– Kaip, Toivonenai, galvoji? – priėjęs paklausė. – Žmogžudystė, savižudybė, nelaimingas atsitikimas?

– Per daug mali šūdą, Bekstriomai, – atrėžė Toivonenas. – Gal verčiau padaryk bent kartą ką nors naudingo. Pasakyk man, kaip tas vaikinas čia atsidūrė, – jis rūsčiai nužvelgė pirma Bekstriomą, paskui krepšį su kūnu.

– Man rodos, tu kažką painioji, Toivonenai, – draugiškai šypsodamas atsakė jam Bekstriomas. – Negi galvoji, kad šitas vargšas lavonas galėjo būt įsipainiojęs į kokį nors nešvarų reikalą, juo labiau į nusikaltimą?

– Ką manai? – tepasakė Toivonenas, kinktelėjęs galva į palei krantą gulintį krepšį.

– Nėra jokio pagrindo, – papurtė galvą Bekstriomas. – Visi įkalčiai rodo, kad *juočkis* Akofelis buvo darbštus padorus jaunuolis. Dirbo dviračių kurjerių įmonėje. Naktimis išnešiodavo laikraščius, kad papildomai užsidirbtų. Nepaisant visų jo baigtų mokslų. Man netgi susidaro įspūdis, kad jis turėjo polinkį į filantropiją. Akofelis galėjo pasiekti ką panorėjęs, – įsismaginęs porino jis. – Jei tik būtų galėjęs gyventi dar dvidešimt arba trisdešimt metų, galiu lažintis iš bet ko, kad būtų netgi nusipirkęs mopedą po miestą lakstyti.

– Gal verčiau užsičiaupk, Bekstriomai, nes tuoj lėksi į vandenį, – pagrasino Toivonenas. – Kažkas nužudė vaikiną, o tu stovi ir jį drabstai šūdais.

– Na ką, pamatėm viską, ko mums reikėjo, – po penkiolikos minučių pasakė Bekstriomas Anikai Karlson. – Ar parveši mane namo?

– Žinoma, Bekstriomai. Turbūt jau nekantrauji išeit pabėgioti.

Važiuodami atgal į jaukų Bekstriomo būstą jie kalbėjosi apie šį posūkį tyrime.

– Tegu Niemis su Hernandesu dar kartą apžiūri vaikino butą, – paliepė Bekstriomas. – Liepk, kad šį kartą būtų atidesni.

– Pritariu, – sutiko Karlson. – Tai dėl to, kad vaikiną sukišo į jo paties laikraščių krepšį, ar ne?

– Tu labai nuovoki, Anika, – išsišiepė Bekstriomas. – Kažkodėl netikiu, kad jis būtų tempęsis tą vežimėlį į kurjerių biurą. Greičiausiai prieš tai užsuko namo ir jį ten paliko.

– Aš pagalvojau tą patį, – atsakė Anika. – Jis paprastai išnešiodavo laikraščius iki šešių. O kurjerio darbą pradėdavo tik devintą. Gal iki tol netgi suspėjo dar valandėlę kitą nusnūsti.

– Ar nenorėtum manęs pasikviesti puodelio kavos? – sustojusi prie Bekstriomo namų paklausė Anika. – Ir šiaip noriu apie šį tą su tavim pasikalbėti.

– Žinoma, – atsakė Bekstriomas. „Dėl manęs bobos eina iš proto“, – pamanė jis. Netgi tokia užkietėjusi *lesbė* kaip Anika Karlson bando laimę.

38

Kol Bekstriomas krapštėsi prie neseniai įsigyto itališko espreso kavos aparato virtuvėje, Anika Karlson pasiteiravo, ar negalėtų pasidairyti po butą.

– Jauskis kaip namie, – leido Bekstriomas, neturėdamas ko bijoti. Savaitgalį jo draugė barmenė iš Suomijos buvo pasiėmusi laisvadienį ir pasinaudojusi proga praūžė pro Bekstriomo butą taip, kad tik šviesūs plaukai šmėžavo. – Aš tau aprodysiu.

Iš pradžių jis parodė jai neseniai naujomis plytelėmis išklotą vonios kambarį ir naują dušo kabiną su garo pirties funkcija, radiju ir atlenkiama sėdyne, kad būtų galima prisėsti ir pamąstyti, kol srūvantis vanduo gaivina kūną ir sielą.

– Štai čia galima nustatyti vandens spaudimą, – parodė Bekstriomas į valdymo skydelį su mygtukais.

– Neblogai, – pasakė Anika Karlson, o akyse lyg ir šmėstelėjo pavydas.

Tada jis nusivedė ją į neliečiamiausią šventovę – į savo meno studiją, kur dar visai neseniai, savaitgalį, iš peties paplušėjo savojoje „Hästens“ fabriko pagamintoje lovoje, kad atsilygintų smarkuolei blondinei už tvarkymo paslaugas.

– Lova iš „Hästens“, ar ne? – paklausė Anika Karlson. – Jos baisiai brangios, – pridūrė ji ir lyg norėdama įsitikinti pamaigė čiužinį.

– Tikrai gražiai įsikūrei, Bekstriomai, – atsiduso Anika, kai po penkių minučių abu prisėdo svetainėje pasimėgauti šviežiai išvirta kapučino kava ir saldžiais itališkais džiūvėsėliais. – Vien tik šis stalas tikriausiai kainavo nežmoniškus pinigus, – tarė ji, braukdama delnu jo juodą paviršių. – Marmurinis, ar ne?

– Iš Kolmardeno, – atsakė Bekstriomas.

– Bet kaipgi tu įperki visuos tuos daiktus iš pareigūno atlyginimo? – nusistebėjo Anika Karlson. – Ir lovą iš „Hästens“, ir plazminį televizorių, netgi du, ir odinę sofą, ir „Bang & Olufsen“ muzikos centrą. Ant grindų neblogi kilimai, ir dar tas tavo laikrodis. Juk tikras roleksas, ar ne? Gavai didelį palikimą ar laimėjai loterijoje?

– Na, jei dedi centą po cento, – atsakė Bekstriomas, nė neketindamas pasakoti apie kitus pajamų šaltinius, iš kurių prisidurdavo prie mėnesinio atlyginimo. Juo labiau tokiam žmogui kaip Anika Karlson. – Norėjai apie kažką pasikalbėti? – priminė jai, kad nukreiptų kalbą kitur.

– Taip, sėdžiu ir bandau sukaupti drąsą tai pasakyti, – draugiškai nusišypsojusi jam atsakė Anika Karlson. – Pats žinai, ne apie viską lengva kalbėti.

– Įdėmiai klausau, – padrąsino Bekstriomas, nutaisydamas kuo vyriškesnę šypseną.

– Tavęs pasiklausius, lengvai susidaro įspūdis, kad esi persidirbęs, viskam priešiškas pareigūnas. Na, žinai, daug kam iš mūsų, deja, taip nutinka šiame darbe.

– Suprantu, suprantu, – tarė Bekstriomas, jau žinodamas, kokios taktikos griebsis.

– Bet netikiu, kad būtent taip ir yra, – karštai papurtė savo trumpai kirptą galvą Anika. – Mačiau, kaip tu dirbi. Profesionalesnio už tave tyrėjo dar nesu sutikusi. Nors žodžių nesirenki. Tarkime, dėl to Akofelio. Tu vienintelis iš mūsiškių suvokei nuo pat pradžių, kad kažkas su juo visgi ne taip. O kai nuėjom į banko saugyklą ir atidarei seifą, tai išvis pagalvojau, kad esi beveik aiškiaregys. Ar tavo šeimoj buvo tokių, Bekstriomai?

– Gal, tiesą sakant, iš motinos pusės, – pamelavo Bekstriomas. „Šiaip ar taip, kitos tokios senos beprotės visame Siodermalme nebūtum radęs“, – mintyse pridūrė jis.

– Taip ir maniau, – linktelėjusi tarė Anika Karlson. – Taip ir maniau.

– Be to, aš nuoširdžiai tikiu Dievą, – pasakė Bekstriomas ir atsiduso. – Aišku, nieko čia ypatingo. Paprasčiausiai tikiu, tarsi vaikas, nešiojuosi širdyje tą tikėjimą nuo pat mažumės.

– Taip ir žinojau, Bekstriomai, – Anika Karlson su jauduliu žvelgė į šių namų šeimininką ir savo šefą. – Taip ir žinojau. Štai iš kur tavo stiprybė. Štai kodėl tu toks tvirtas ir nepalaužiamas.

– Vis dėlto ir tave suprantu, Anika, – Bekstriomas kilstelėjo ranką, tarsi maldaudamas, kad ji liautųsi. – ...tas mano požiūris į pasaulį, apie kurį tu kalbi. Liūdna, tačiau tiesa, kad anksčiau ar vėliau mus visus šitas darbas išsekina. Aš taip pat imu jausti jo pasekmes. Dėl to kartais, netgi, deja, per dažnai, pirma pasakau, o tik paskui pagalvoju.

– Kaip džiaugiuosi, kad nepadariau paviršutiniškų išvadų, – liūdnai tarė Anika Karlson.

– Kad jau palietėme jautrias temas, – pradėjo Bekstriomas, – noriu apie šį tą su tavim pasikalbėti.

– Įdėmiai klausau, – atsakė Anika.

– Man atrodo, kad nereikėtų tau būti tokiai griežtai mūsų jaunėliui Stigsonui, – pasakė Bekstriomas.

– Taip, betgi pats girdėjai, kaip jis užsivedė, šitaip apkalbinėti moterį, tai yra, jos papus, – pareiškė Anika Karlson, aiškumo dėlei pirštu rodydama į savuosius.

– Žinau, – sutiko Bekstriomas. – Gryniausia moterų diskriminacija. Baisiau dar neteko girdėt, kiek tik dirbu policijoj. Bet manau, nors ir kaip būtų liūdna, kad greičiausiai ne be priežasties.

– Kaip tai?

– Bijau, kad mūsų kolegą Stigsoną išnaudojo seksualiai. Kraujomaiša nuo ankstyvos vaikystės, baisu.

– Dieve mano, – išpūstomis akimis žvelgė į jį Anika. – Ar jis pats tau apie tai pasipasakojo?

– Ne, – atsakė Bekstriomas. – Žinai, retas kuris apie tokius dalykus pasakoja. Bet ženklai akivaizdūs, o kai dar savomis ausimis išgirdau jį bendraujant su Danielsono kaimyne, ta Anderson, ar kokia ji ten, tai esu praktiškai įsitikinęs, kad tai motina jį išnaudojo. Nė kiek nenustebčiau, jei Stigsono mama pasirodytų esanti gyva mūsų liudininkės ponios Anderson kopija.

– Ką mums dabar daryt? – paklausė Anika Karlson.

– Nesikišti, – atsakė Bekstriomas. – Turėsime tai omenyje, būsim budrūs ir pasirengę padėti, tačiau nesikišime.

39

„Iš kokios šiknos tokios išlenda? – svarstė Bekstriomas, išlydėjęs viešnią ir uždaręs duris. – Pamišusios bobos, viena už kitą didesnės beprotės“, – pamanė jis.

Maždaug tuo pat metu, kai Bekstriomas atsisveikino su savo kolege Anika Karlson, Hana su Akseliu bandė nusiraminti vienas kito glėbyje ir galų gale atsidūrė jos lovoje.

Vos tik įėjęs į ją Akselis baigė. Ne todėl, kad buvo pirmas kartas, ir ne todėl, kad Hana buvo mažų mažiausiai verta aštuonių balų. Akselis buvo peržengęs šį etapą dar būdamas trylikmetis. Reikalas buvo sudėtingesnis. Nors su Hana mylėjosi pirmąkart, jau kelias pastarąsias valandas Akselis tegalvojo apie jauną policijos pareigūnę, vardu Magda Hernandes. Gyvenime nebuvo matęs tokios, kuriai duotų vienuolika balų, nors dešimtbalėje skalėje tiek net nebuvo.

Jis bandė suimti save į rankas ir pamėginti dar kartą, tačiau nuo minčių apie Magdą Hernandes ir Hanos artumo jis vėl pasijuto taip, lyg būtų paniręs į ledinį vandenį.

– Nesuprantu, kas yra, – numykė Akselis. – Taip dar nėra buvę, – pridūrė, kone verkdamas ir tramdydamas norą sprukti.

– Nieko tokio, – atsakė Hana, nagais braukdama per jo nuogą nugarą, išpiltą prakaito. – Tau tikriausiai dar šokas. „Vargšelis“, – pamanė, kadangi pačiai irgi nebuvo pirmas kartas. – Žinai ką? – pridūrė ji. – Dabar einam miegoti, o visa kita palauks iki ryto. Juk ne pasaulio pabaiga. „Kažin kiek merginų yra sakiusios šitą frazę“, – mintyse svarstė Hana.

Akselis tik apsimetė miegąs, ir vos tik Hana užsnūdo, jis tyliai išlipo iš lovos, apsirengė ir išsliūkino pro duris.

„Gal taip ir geriausia“, – pamanė Hana, išgirdusi, kaip trakšteli uždaromos durys. Gyvenimas tęsiasi, su Akseliu ar be jo, o vos už kelių valandų jau reikės keltis ir eiti į pamokas.

„Kad nepamirščiau paskambinti Magdai, – pagalvojo ji prieš užmigdama. – Pakalbėti apie tą apklausą, į kurią prašė ateiti.“

40

Ketvirtadienio rytą, praėjus aštuonioms dienoms nuo Karlo Danielsono žmogžudystės, su vyresniuoju inspektoriumi Toivonenu, savo nuodėmklausiu, pasikalbėti panoro Larsas Dolmanderis, pravarde Skundikas.

Skundikas pats pasirodė policijos nuovadoje ir pasakė daugiau nekalbėsiąs su niekuo, išskyrus tik „seną bičiulį Toivoneną“. Jis norėjo pranešti svarbių naujienų dėl Bromoje įvykdyto ginkluoto apiplėšimo, ir Toivonenas buvo vienintelis pareigūnas visoje švedų policijoje, kuriuo jis pasitikėjo.

Jau gerą dešimtį metų Skundikas, į duobę pamažu besiritantis narkomanas, prasimanydavo pinigų būdamas policijos informatoriumi. Visame vakarų Stokholmo regione nebūtum radęs nė vieno kriminalinio pasaulio veikėjo, kurio jis nebūtų įskundęs bent porą kartų, ir būtent todėl buvo visa laimė, kad nuo pat pradžių Skundikas nusprendė su niekuo daugiau kaip tik Toivonenu nebendrausiąs.

Skundikas jau buvo per daug nusivažiavęs, kad pragyventų iš savo paties nešvarių darbelių. Vos gavęs pašalpą, kitą dieną pinigų nebeturėdavo, tad norėdamas kaip nors ištempti iki kitos, turėjo skųsti kitus žmones už pinigus. Visada teigdavo turįs naujienų, ir visada „svarbių“, o kadangi retsykiais jos iš tiesų pasirodydavo esančios svarbios, Toivonenas juo vis dar pasitikėjo.

– Neprastai atrodai, Skundike, – pasakė Toivonenas. Tatuiruotės ant viso kūno margavo lyg belgiškas kilimas. „Jam tik trisdešimt treji, bet kad vis dar gyvas, tai čia jau šioks toks stebuklas“, – pamanė Toivonenas.

– Rišau su narkotikais, – pareiškė Skundikas. – Jau kokius metus nevartoju, tik parūkau. Na, dar, aišku, išgeriu, bet čia tik gėlytės palyginus su visu tuo, ko esu į save prisivaręs per tiek metų.

– Matai kaip, – atsakė Toivonenas, vartojantis tiktai mėsą, vaisius ir daržoves. Na, nebent retsykiais dar išeinantis su Niemiu ir kitais suomiais kavaleristais pasižmonėti ir įtvirtinti savo šaknų. „Tiesą sakant, jau neatsimenu, kada paskutinį kartą tai buvo“, – pamanė jis.

– Ilgai negaišinsiu, – pažadėjo Skundikas ir lyg koks verslininkas linktelėjo. – Žinai tą užpuolimą Bromoje? Praeitą pirmadienį, kai nukalė tuos du apsaugos vyrukus?

– Aha, kažką girdėjau, – kreivai šyptelėjęs atsakė Toivonenas.

– Tą patį vakarą Bergshamroje kažkas užlenkė Karį Virtaneną. Karį Pikčiurną, dar kartais jį Tokarevu vadindavo. Yra toks, žinai, rusų gamybos ginklas. Tokarevas, automatinis pistoletas, dešimties milimetrų kalibro, mėgdavo jis tokiu pamosikuoti.

– Kaip pavadinsi, taip nepagadinsi, – tarė Toivonenas.

– Tai va, – tęsė Skundikas, – Virtaneno nužudymas yra susijęs su užpuolimu Bromoje.

– Aš ir pats tą girdėjau, – šyptelėjo Toivonenas. – Rimtai, Skundike, negi neturi man ką naujo papasakot?

– Žodžiu, pasakysiu, kaip buvo, – nesutriko Skundikas. – Virtanenas dalyvavo Bromos apiplėšime. Kai vyrukai iš apsaugos įmonės susprogdino dažų kapsules, jis pasiuto. Liepė vairuotojui apsisukti ir nušovė apsauginius. Tada abu su vairuotoju dėjo į kojas, ir pinigus, ir mašiną paliko, kad raudoni banknotai jiems nesušiktų gyvenimo. Žaliūkai, kurie viską planavo, supyko ir atsikratė Tokarevo tą patį vakarą. Tas pats turbūt atsitiko vairuotojui, o aš, tavimi dėtas, atidžiai pakratyčiau tą negrą, kurį vakar Ulvsundos įlankoje sužvejojai.

– Pasenusios tavo naujienos, Skundike, – kandžiai tarė jam Toivonenas. „Turbūt net nežino, kas toks buvo Akofelis“, – pamanė jis.

– Ir aš taip sakau, – neatlyžo Skundikas. – Bet dabar pereisiu prie esmės.

– Mirštu iš nekantrumo, – atsiduso Toivonenas.

– Žinai tą senį buhalterį iš Lazdynų tako? Danielsonas buvo jo pavardė, Karlas Danielsonas, kuriam užvažiavo su keptuve praeitą trečiadienį. Jo nužudymas susijęs su užpuolimu Bromoje.

– Iš kur ištraukei? – paklausė Toivonenas. – Ir išvis, iš kur pažįsti Danielsoną?

– Valoje susipažinau, – atsakė Skundikas. – Jis trindavosi su Roliu Stolhamariu. Su tuo, žinai, Stoliu. Tavo buvusiu kolega.

– Tai jūs pažįstami? – pasiteiravo Toivonenas.

– O meškos miške krušasi? – piktai prunkštelėjo Skundikas. – Keturiolikos tebuvau, kai jisai mane pirmąkart suėmė. Trainiojuosi aš sau Karolio gatvėje, vidury miesto. Staiga privažiuoja automobilis. Iššoka iš jo vyrukas, platus kaip spinta. Sugriebia už ausies keturiolikinį Skundiką ir įgrūda į mašiną. Po dešimties minučių aš jau sėdėjau Stokholmo kriminalinės policijos skyriuje ir laukiau, kol ateis senė iš socialinės rūpybos ir mane išvaduos. Eina šikt, o juk Estermalme manęs laukė atrakintas automobilis. Tada, žinok, nuplaukė mano lauknešėlis, bet vėliau kam jau kam, o man tai nebuvo sunku susitvarkyti.

– Taigi Rolį Stolhamarį tu prisimeni? – pakartojo Toivonenas.

– Vienas iš padoriausių mentų, su kuriais man teko susidurti. Porąkart netgi buvo mane nusivedęs į bokso treniruotę, tada dar snarglius buvau. Bet, kas be ko, sušikau šitą reikalą, – gūžtelėjo pečiais Skundikas.

– Taigi, Solvaloje sutikai Stolhamarį su Danielsonu, – priminė Toivonenas.

– Tikrai taip, – patvirtino Skundikas. – Praeitą trečiadienį. Maždaug šeštą valandą ar panašiai. Vos kelias valandas prieš tai, kai neatpažintas objektas pritrenkė Danielsoną su jo paties keptuvės dangčiu. Stolis tada pasakė, kad šūdinai atrodau. Taip prastai, sakė jis, kad net nenori manęs pažindinti su savo mokyklos laikų draugu. Tas draugas, žinoma, buvo Danielsonas. Bet jau tada akys žybčiojo, turiu galvoj, kad juokavo. Stolis su Danielsonu atrodė gana linksmi, Danielsonas man ištiesė ranką ir prisistatė. Aš Kalis Danielsonas, taip ir pasakė senis, akivaizdžiai buvo matyti, kad jau išlenkęs vieną kitą taurelę. Jei tuo metu būčiau blaiviai gyvenęs, tai vien nuo jo kvapo būčiau iš kojų išvirtęs. Vyrukas buvo gerokai įkaušęs.

– Ir ką tu jam atsakei?

– Pasakiau, aš Skundikas, – atsakė Skundikas. – Ką daugiau, po velnių? Tu kitaip mano vietoje būtum atsakęs?

– Nepyk, kvailas klausimas, – atsiprašė Toivonenas. – Bet kuo susiję ginkluotas apiplėšimas ir apsaugos autobusiukas? Kas sieja Danielsoną ir užpuolimą?

– Tie vaikinukai, kurie organizavo. Turiu galvoje ne Tokarevą ir ne tą, kuris vairavo. Aš kalbu apie žaliūkus. Tuos, kurie jau atsikratė Tokarevo ir vairuotojo, už tai, kad tie sušiko reikalą. Ar bent numanai, kas jie tokie?

– Taip, drįstu sakyt, kad visi turim savų versijų, kas jie galėtų būti, – atsakė Toivonenas. – Įdėmiai klausau.

– Faršadas Ibrahimas, – tarė Skundikas.

„Kurgi ne“, – pagalvojo Toivonenas.

– Jo beprotis jaunesnysis brolis, Afsanas Ibrahimas.

„Tikrai, kurgi ne“, – vėl pagalvojo Toivonenas.

– Ir dar tas jų pusbrolis, šlykštynė kaip reta. Tikras šunsnukis, Hasanas Talibas, – pridūrė Skundikas. – Faršadas Ibrahimas, Afsanas Ibrahimas, Hasanas Talibas, – darsyk išvardijo jis.

„Pataikė tris iš trijų“, – pamanė Toivonenas.

– Iš ko nusprendei, kad jie organizavo apiplėšimą? – pasiteiravo jis.

– Kalbos sklinda, – pasakė Skundikas. – Kalbos sklinda, jeigu tik moki klausytis, – paaiškino jis, priglausdamas prie ausies delną.

„Kalbos sklinda“, – mintyse pakartojo Toivonenas. Jis taip pat buvo girdėjęs panašių šnekų, o ir pats buvo nekvailas.

– Vis tiek nesuprantu, kur čia nagus prikišęs Danielsonas, – tarė jis.

– Jie su Faršadu buvo pažįstami, – atsakė Skundikas.

– Tu kabiniesi šiaudo, Skundike. Iš ko, po velnių, taip nusprendei? – nepatikėjo Toivonenas. „Kokį šūdą tas asilas man čia mala?“ – pamanė jis.

– Tuoj papasakosiu, – pažadėjo Skundikas. – Žodžiu, kai Rolis su savo draugeliu Danielsonu atsisveikino po to mūsų susitikimo Valoje, aš staiga prisiminiau, kad tą dieną jį jau buvau matęs. Apie pietus. Ėjau sau Rosundos gatve, mąsčiau apie savo reikalus, galvojau, gal kur nors užkąsti picos. Ir spėk, ką pamačiau už trisdešimties metrų, stovintį sankryžoje ties Lazdynų taku ir besikalbantį su kažkokiu seniu? Gal per dvidešimt metrų nuo manęs?

– Įdėmiai klausau.

– Faršadą Ibrahimą, – pareiškė Skundikas.

– Ir tu jį atpažinai?

– Ar aš jį atpažinau! Mes kartu sėdėjome. Tam pačiam koridoriuje prieš dešimt metų. Jeigu netiki, gali susirasti kompiuteryje. Ten buvo tas pats Faršadas Ibrahimas, didesnio šūdžiaus už jį niekur nerasi.

– Ir ką tu darei?

– Apsisukau ant kulno, – atsakė Skundikas. – Faršadas toks, kad verčiau nužudys negu rizikuos, gal tąkart vėl buvo kokį nors šūdą užsukęs, tai pamaniau, kad geriau nesivelti, apsieisiu ir be savo picos.

– Tu įsitikinęs, kad jis kalbėjosi būtent su Kaliu Danielsonu?

– Šimtu dvidešimt procentų, – linktelėjo Skundikas. – Šimtu dvidešimt procentų, sakau tau.

– Kodėl toks tikras? – neatlyžo Toivonenas.

– Todėl, kad iš to gyvenu, – atsakė Skundikas.

– Gerai, supratau, – nusileido Toivonenas. „Velnias, ir kaip aš nusikratysiu Bekstriomo, jei tai tiesa?“ – susimąstė jis.

– Sukertam tūkstantį, tinka? – paklausė Skundikas.

– Sukertam dvidešimt, tinka? – paklausė Toivonenas.

– Tada kompromisas, – pasiūlė Skundikas, regis, nė kiek dėl to neįsižeidęs.

– Tai bus du šimtai, – nukirto Toivonenas.

– Kaip pasakysi, – sutiko Skundikas ir tik gūžtelėjo pečiais.

41

Kol Toivonenas slapta šnekučiavosi su Skundiku, Bekstriomas sušaukė nenumatytą susirinkimą, norėdamas su savo tyrėjų grupe aptarti Septimo Akofelio nužudymą.

Susirinkimą, kaip visuomet, pradėjo Niemis. Jis dalyvavo pervežant kūną į Teismo medicinos institutą, o Čikas Hernandesas su kitu kolega tuo metu dar kartą apžiūrėjo Akofelio butą. Dabar abu sėdėjo susirinkime.

– Jis pasmaugtas, – paskelbė Niemis. – Vienintelė jo mirties priežastis. Daugiau jokių kūno sužalojimų. Tarp kitko, jis buvo visiškai nuogas. Pasmaugtas užveržus ant kaklo virvę iš nugaros, ant sprando matyti kilpos žymės. Sakyčiau, jei jums įdomu, kad jis buvo sąmoningas ir užkluptas netikėtai.

– Kodėl taip manai? – paklausė Anika Karlson.

– Ant pirštų yra žymių. Tokios lieka, kai bandoma atlaisvinti kilpą. Pavyzdžiui, lūžę keli nagai, nors jo nagai buvo labai trumpai nukirpti.

– Kaip manai, kokia tai galėjo būti virvė? – paklausė Bekstriomas.

– Kalbant apie virvę, kurios mes, suprantama, nesuradome, tai ji buvo gana plona. Galėjo būti bet kas, tiek tvirtas batraištis, tiek skalbinių virvė, galbūt paprastas elektros laidas ar netgi kokia nors žaliuzių virvelė. Aš asmeniškai sakyčiau, kad koks plonesnis elektros laidas.

– Kodėl? – paklausė Anika Karlson.

– Nes su juo patogiausia, – kreivai šyptelėjęs atsakė Niemis. – Lengviausia užveržti. Tiesiog suverži ir užmezgi mazgą, ir jis laikosi, viskas.

– Nori pasakyti, kad profesionalo darbas? – paklausė Almas.

– Nežinau, – savo plačiais pečiais truktelėjo Niemis. – Bet aš galvoju, kad ne. Ar daug mūsų šalyje profesionalių smaugikų? Tik komandosai, specialiosios pajėgos ir jugoslavai, nuniokoję Balkanus. Na, bent jau jie patys taip sako, nors čia, regis, labai rankomis nesišvaisto. Užpuolikas buvo labai stiprus. Aukštesnis už Akofelį, tą tai tikrai galiu pasakyti, – pridūrė jis.

– Kaip ir tas, kas nužudė Danielsoną, – tarė Bekstriomas.

– Taip, aš pagalvojau tą patį, – sutiko Niemis.

– Kaip dėl mirties laiko? – paklausė Bekstriomas.

– Spėju, tą pačią dieną, kai jis pradingo, – atsakė Niemis. – Tai yra, mirė penktadienį, gegužės šešioliktąją, kažkada ryte, popiet arba vakare.

– Kodėl taip sakai? – nustebo Bekstriomas.

– Negaliu tvirtinti, nes neradom ant kūno jokių įkalčių, bet šiais laikais taip jau būna. Kai žmogus nebeatsiliepia, nepasirodo darbe, nesinaudoja banko kortelėmis, kai sulaužoma įprasta rutina, reiškia, tada kažkas ir nutiko. Praktiškai visada šitaip būna, – pabrėždamas savo žodžius linktelėjo Niemis.

„Kaip matau, apsišikėlis suomis dar ne visai bukas“, – pamanė Bekstriomas, taikantis šią taisyklę jau trisdešimt metų.

– Kūnas geros būklės, – tęsė Niemis. – Pasmaugė, nurengė, sulenkė dvilinką, suvyniojo į juodą polietileną ir užklijavo paprasta lipnia juosta, o tada sugrūdo į tą patį krepšį, su kuriuo jis vežiojo laikraščius. Apvyniotas trimis paprasčiausiais šiukšlių maišais. Lipni juosta standartinė, maždaug penkių centimetrų pločio. Manau, viskas atlikta iškart. Lavonas dar nė nebuvo sustingęs. Į krepšį taip pat prikišta sunkumų. Keturi štangos svarmenys, sveriantys po penkis kilogramus, iš viso dvidešimt kilogramų, suklijuoti ta pačia lipnia juosta. Kadangi Akofelis svėrė apie penkiasdešimt kilogramų, svarmenys dvidešimt, o krepšys apie dešimt, – tikslų svorį jums pasakysiu, kai tik išdžius, – tai bendras svoris sudarė apytiksliai aštuoniasdešimt kilogramų.

– O mašina? – įsiterpė Almas. – Lavoną iš nužudymo vietos į ten, kur jį rado, juk atvežė mašina.

– Kitokia versija nelabai įmanoma, – sutiko Niemis. – Anądien skaičiau tokį įdomų straipsniuką, išspausdintą žurnale „Teismo ekspertizė“, apie žudikus, išmetančius savo aukas kur nors lauke. Praktiškai niekas neneša arba nevelka kūno daugiau nei septyniasdešimt penkis metrus.

– O jeigu su vežimėliu arba karučiu? – paklausė Bekstriomas.

– Daugių daugiausia kelis šimtus metrų, – atsakė Niemis. – Jei tenka toli važiuoti, tai vežasi ir karutį, ir lavoną automobilyje.

– Gerai, o ką galite pasakyt apie nusikaltimo vietą?

– Turi galvoje Akofelio butą Fornbiu gatvėje, septynioliktame name? – pasitikslino Niemis, susižvalgydamas su Hernandesu.

– Šį rytą buvome vėl tenai nuvažiavę, – prabilo Hernandesas. – Ir vėl nieko neradom, bet turint omenyje žmogžudystės pobūdį, vis dėlto galimas daiktas, kad ji įvykdyta būtent tame bute, nors įrodymų ir nėra. Be to, tokią prielaidą galima grįsti tam tikromis aplinkybėmis.

– Pavyzdžiui? – paklausė Almas.

– Pavyzdžiui, laikraščių vežimėlis, tikriausiai priklausęs aukai, ir svarmenys, panaudoti balastui. Mes įsitikinę, kad jie irgi priklausė Akofeliui. Jis turėjo namie treniruočių suolelį, štangą ir keletą svarmenų. O štai ant štangos užmaunamų svarsčių įtartinai mažai.

Bekstriomas linktelėjo.

– Eik tu sau.

– Jų turėjo būti daugiau, tą aš turėjau galvoj, – patikslino Hernandesas.

– Koks atstumas? – paklausė Bekstriomas.

– Nuo aukos buto iki tos vietos, kur rastas lavonas, yra apie dešimt kilometrų, praktiškai iki pat jos galima privažiuoti. Iki pat tų pakrantės uolų ant kalvos viršūnės. Nuo ten iki kranto apačioje eina žvyrkelis, apie trisdešimt metrų. Staigus nuolydis.

– Bet ten draudžiama važinėti, – tarė Anika Karlson.

– Leidžiama tik policijai, kelininkams arba parko administracijai ir jų samdomiems darbininkams. Bet įvažiuojant iš pietryčių, tai yra, nuo Kungsholmeno pusės, automobiliu važiuoti leidžiama beveik visą kelią iki pat ten, kur buvo rastas lavonas. Išskyrus šimto metrų takelį. Nors jis ir kyla į kalną, bet vis tiek, – Hernandesas demonstratyviai gūžtelėjo pečiais.

– O padangų paliktų žymių tenai radot? Virš tos vietos, kur jį surado? – paklausė Anika Karlson.

– Kiek tik nori, – šyptelėjęs atsakė Čikas. – Šiuo klausimu nelabai ką galim pasakyti.

– Čikai, – tarė jam Bekstriomas. – Paaiškink man, bukagalviui, kaip, tavo manymu, viskas buvo.

„Štai, pagalvok, kad gudrus, pasipūtęs tango šokėjau“, – pamanė Bekstriomas, pritariamo kolegės Karlson linktelėjimo paskatintas.

Hernandesui sunkiai sekėsi nuslėpti nuostabą.

– Nori, kad pasakyčiau, kaip, mano nuomone, viskas vyko? – atkartojo jis.

– Taip, – patvirtino Bekstriomas, ir padrąsinamai nusišypsojo. „Bukas, kaip ir visi, amžinai nesupranta iš pirmo sykio“, – pamanė jis.

– Na, gerai, – atsakė Hernandesas. – Tik su sąlyga, kad tai mano asmeninė nuomonė. Kalbant apie tai, kas vyko iš pat pradžių, tai aš visiškai sutinku su Peteriu. Auka buvo užklupta netikėtai, pasmaugta iš už nugaros, nurengta ir sulenkta dvilinkai, vaikinas sportiškas, tad esu tikras, kad laisvai galėjo pasiekti delnais grindis nesulenkdamas kelių. Sulenkęs kūną dvilinkai žudikas apsuko lipnią juostą apie kulkšnis, skersai nugarą, per pečius ir darkart apie nugarą. Lipni juosta sutvirtinta ties ta vieta, kur pradėjo – palei kulkšnis. Paskui, perplėšęs keletą šiukšlių maišų, įvyniojo į juos lavoną ir sutvirtino ta pačia sidabrine lipnia juosta, galiausiai sugrūdo jį į laikraščių vežimėlį. Vežimėlis gana aukštas, su dviem ratukais ir dviem rankenomis, stačiakampio formos metaliniu rėmu. Prie jo pritvirtintas didelis maišas iš storo neperšlampamo audinio, panašaus į brezentą. Maišas užtraukiamas ir atitraukiamas įsiūtais raišteliais. Iš tos pačios medžiagos pasiūtas viršus, užsegamas dirželiu.

– Ir kiek visa tai galėjo užtrukti? – paklausė Bekstriomas. – Per kiek laiko galėjo sugrūsti į krepšį pasmaugtą auką?

– Jei žmogus pakankamai stiprus ir vikrus, ir po ranka yra viskas, ko reikia, tai per pusvalandį, ne ilgiau, – atsakė Čikas. – Jei sukosi dviese ar net keliese, tuomet per penkiolika minučių.

– Manai, kad žudikas buvo ne vienas? – pasitikslino Almas.

– Negalime šito atmesti, – gūžtelėjęs pečiais tarė Hernandesas. – Būtų užtekę ir vieno, o du apsisuktų dukart greičiau. Bet jeigu dar daugiau, tai tuomet jau tik painiotųsi vienas kitam po kojomis. Bet, aišku, galėjo būti daugiau negu vienas.

„Tas kiekvienam aišku kaip dieną, bet tik ne senam kelmui“, – pamanė Bekstriomas, piktai pašnairavęs į Almą.

– Kas toliau? – paklausė jis.

– Tada lavoną vežimėlyje išgabeno iš buto. Tikriausiai liftu nusileido į pirmą aukštą. Gatvėje prie to namo automobiliai statomi už dešimties metrų. Įsėdi į mašiną ir dingsti su visu vežimėliu. Sugaišta valanda ar maždaug tiek, bet kadangi tokiais kroviniais praktiškai visada atsikratoma naktį, o Akofelis turbūt nužudytas ryte – juk jis dingo nuo ryto, ar ne? – vadinasi, jie greičiausiai palaukė iki kol sutems, o tada įmetė į ežerą. Nužudė ir suvyniojo į maišą, kad būtų lengviau išvežti. Paskui arba išsivežė vežimėlį automobilyje ir palaukė, kol bus tamsu, arba sugrįžo tą patį vakarą išsivežti lavono. Bet abejoju, kad būtų palikę lavoną bute iki vakaro.

– O kada jie tuomet išmetė jį į Ulvsundos įlanką? Tą pačią naktį, ar kaip?

Bekstriomas klausiamai pažvelgė pirma į Hernandesą, kuris tik papurtė galvą, paskui į Niemį, kuris tik pakėlė akis.

– Sunku pasakyti, – paaiškino Niemis. – Kūnas taip kruopščiai supakuotas, kad neįmanoma nustatyti. Jį galėjo įmesti į vandenį ir penktadienį, ir gerokai vėliau. Tiesa, šį rytą pasiuntėme ten narus apieškot ežero dugno. Jie nieko nerado.

– Kas dar? – paklausė Bekstriomas.

– Kol kas daugiau nieko, – papurtė galvą Niemis. – Pranešim, kai tik ką nors rasim. Arba nerasim, – vos pastebimai šyptelėjęs pridūrė jis.

– Gerai, – pareiškė Bekstriomas, tegalvodamas apie kavą ir sausainius. – Vadinasi, vėl eisime per kaimynus, šį kartą prioritetas yra Akofelis. Pastatas numeris vienas Lazdynų take ir Akofelio namas Fornbiu gatvėje. Mums reikia informacijos apie Akofelį, apie jo galimus ryšius su Danielsonu ir visa kita, kas mus galėtų sudominti. Ar turim užtektinai žmonių?

– Kolegos iš Tenstos policijos sakė padės, perims Fornbiu gatvę, – pasakė Anika Karlson. – Ten jų rajonas, galų gale, ir gerų ryšių tarp tenykščių gyventojų turi. Lazdynų take, atrodo, teks suktis patiems. Manau, kad pati galiu tuo pasirūpinti.

– Puiku, – tarė Bekstriomas.

Paskui jis paprašė Stigsono pasilikti, ir vos tik jie liko kabinete vieni, draugiškai jam paplekšnojo per ranką, o tada panaudojo vieną iš savo firminių triukų, kurį aną vakarą buvo pasufleravusi Anika Karlson.

– Na, Edipai, – kreipėsi į jį Bekstriomas. – Šį kartą jokių glėbesčiavimųsi, gerai?

– Tu apie tą su... – pasitikslino Stigsonas, vaizdžiai laikydamas saujose savo tariamas krūtis.

– Apie tą su arbūzais, – patvirtino Bekstriomas.

– Kalbėjausi apie tai su Inkare, – raustančiais skruostais prisipažino Stigsonas.

– Tai puiku, – atsakė Bekstriomas. – Smalsumo dėlei, ar ji labai primena tavo motiną?

– Kas? Inkarė?

– Liudininkė Anderson, – tarė Bekstriomas. – Žinai, apie ką aš. Apie tą su didžiuliais arbūzais.

– Nė kiek, – atsakė Stigsonas. – Mano mama, tiesą sakant, gan liekna.

„Tipiška, – nusprendė Bekstriomas. – Pats akivaizdžiausias požymis. Neigti. Viską neigti.“

42

Tenstos ir Rinkebiu seniūnijos policija visais laikais skirdavo daugiausia išteklių tam, kad būtų puoselėjami geri santykiai su vietos gyventojais. Devyniasdešimt procentų iš jų buvo imigrantai iš įvairiausių bėdų prispaustų pasaulio kampelių. Dauguma pabėgėliai iš šalių, kur nebuvo leidžiama laisvai mąstyti ar netgi gyventi. Dirbti čia buvo nelengva, nė kiek nepadėjo ir faktas, kad devyniasdešimt procentų žmonių, dirbančių seniūnijos policijoje, buvo eiliniai švedai, čia gimusių protėvių palikuonys, arba antros ar trečios kartos imigrantai, įsilieję į švedų visuomenę ir Švedijoje įleidę šaknis.

Kova su nusikalstamumu buvo keblus reikalas. Įprastinis policijos darbas nuslydo į antrą planą. Čia buvo svarbiausia suvienyti žmones, megzti santykius, kurti pasitikėjimą. Svarbiausi buvo patys paprasčiausi dalykai, pavyzdžiui, gebėjimas susikalbėti.

– Susitvarkysime, – pažadėjo seniūnijos policijos viršininkas, aptarinėdamas susiklosčiusią padėtį su Anika Karlson. – Mes čia vieni su kitais gerai sutariame.

Paskui su kitais savo kolegomis dvi dienas kalbino Akofelio kaimynus. Iš viso apklausė šimtą žmonių. Visą kelią nuo jo namų Fornbiu gatvėje iki artimiausios metro stoties nukabinėjo plakatais su nuotrauka, tą patį padarė ir įstaigų vestibiuliuose, ant sienų, šviestuvų stulpų bei skelbimų lentų dideliu spinduliu aplink. Netgi įrengė specialias mobiliąsias nuovadas Rinkebiu ir Tenstos aikštėse, tarsi nužudytasis Septimas Akofelis būtų koks nors ypatingas savaitės pasiūlymas.

Niekas nieko nematė, niekas nieko negirdėjo. Ta saujelė žmonių, kuri bent jau leidosi kalbinama, tiktai purtė galvas. Dauguma net nesuprato, ko gi iš jų nori.

Palyginti su tuo, apklausti kaimynus iš pirmojo namo Lazdynų take sekėsi gana neblogai. Petersonas, Stigsonas su Anika Karlson priešakyje ir keliais uniformuotas pareigūnais iš Solnos policijos apklausė kiekvieną, gyvenantį tame pastate. Išskyrus du asmenis, nė vienas neatpažino Akofelio. Niekas nieko nematė ir negirdėjo. Kai kurie patys pradėjo klausinėti, kai kurie susirūpino. Ar apskritai saugu gyventi šiame name?

Pirmoji iš tų dviejų asmenų buvo septyniasdešimt aštuonerių metų našlė Styna Holmberg.

Styna Holmberg rytais keldavosi anksti. Tvirtai manė, kad tai dėl amžiaus. Kuo labiau sensti, tuo mažiau miego reikia. Kuo labiau artinasi mirtis, tuo daugiau reikia išnaudoti tau likusį laiką. Per pastaruosius metus ji buvo ne kartą mačiusį ateinantį ir išeinantį Akofelį. Tarp pusės šešių ir šeštos valandos ryte. Nebent nutikdavo kas nors nenumatyto, pavyzdžiui, netikėtai pridrėbdavo sniego arba neveikdavo metro.

Vieną kartą ji netgi su juo kalbėjosi. Tai buvo kitą dieną po jos kaimyno nužudymo.

– Mat nebegaudavau savo „Švedijos dienos“, – paaiškino ponia Holmberg.

Prieš savaitę ponia Holmberg buvo atsisakiusi „Dienos naujienų“ prenumeratos ir užsisakiusi „Švedijos dieną“; jai pažadėjo, kad naująjį laikraštį gaus nuo kitos savaitės pirmadienio. Pirmas keturias dienas jai ir toliau nešė „Dienos naujienas“. Penktadienį ji atsikėlė anksčiau, norėdama pasikalbėti su laikraščių išnešiotoju. Aišku, ji galėjusi skambinti tiesiai į abiejų laikraščių prenumeratos skyrių, bet kadangi turėjo tik seną telefono aparatą be mygtukų, jai niekaip nepavykdavę prisiskambinti, tai galiausiai nė nebandžiusi.

Akofelis jai pažadėjo padėti, nors atrodė šiek tiek įsitempęs. Pasakė pats pasikalbėsiąs su reikiamais žmonėmis. Tada davė jai „Švedijos dienos“ numerį, kaip pats sakė, „atliekamą“, o iš kur jį turįs nepaaiškino.

– Nuo to laiko jokių problemų, – patikino ponia Holmberg.

Tiesa, ji negavusi laikraščių visą savaitgalį, bet kažkas, matyt, buvo nutikę, nes kiti kaimynai taip pat savo laikraščių nesulaukę, nors pastarosiomis dienomis viskas buvę gerai. Vienintelis priekaištas iš jos pusės būtų nebent dėl to, kad naujasis laikraščių išnešiotojas ateina pusvalandžiu vėliau negu tas, su kuriuo ji kalbėjusi.

– Anas buvo malonus, – pasakojo ponia Holmberg, linguodama galva. – Na tas, juodaodis vaikinukas. Šiek tiek įsitempęs, kaip ir sakiau, bet ko gi norėti iš tokio darbo, o šiaip jis buvo mielas ir paslaugus. Nelabai tikiu, kad būtų galėjęs ką nors padaryti Danielsonui, – pridūrė ji.

– Kodėl taip sakote, ponia Holmberg? – paklausė Stigsonas. – Kodėl sakote, kad jis galbūt ką nors padarė jūsų kaimynui? „Ji nežino, kad Akofelis nužudytas“, – pamanė jis.

– Na, o dėl ko daugiau jūs jo ieškotumėt? Čiagi ir vaikui aišku, – draugišku tonu atsakė ponia Holmberg ir paplekšnojo Stigsonui ranką.

Kitas asmuo buvo dvidešimt devynerių metų Sepas Laurenas.

– Čia tas, kur išnešioja laikraščius. Jis serga už „Hammarby“, – pasakė Sepas, atiduodamas seržantui Stigsonui Akofelio nuotrauką.

– Iš kur tu žinai? – paklausė Stigsonas. „Vargšas žmogėnas, – pamanė jis. – Visiškas silpnaprotis, nors atrodo visai normalus.“

– Aš buvau su „Stokholmo AIK“ marškinėliais, – tarė Sepas.

– Su „Stokholmo AIK“ marškinėliais?

– Žaidžiau kompiuterinį žaidimą. Futbolą. Todėl buvau su marškinėliais.

– O iš kur pažįsti laikraščių išnešiotoją? – paklausė Stigsonas.

– Ėjau iki degalinės parsinešti ko nors valgyti. Dirba per naktį.

– Ir netyčia jį sutikai?

– Taip, bet aš neužsisakęs laikraščių. Aš jų neskaitau.

– Ar laiptinėje jį sutikai?

– Taip, – linktelėjo Sepas. – Mano kaimynas užsisakęs laikraštį.

– Iš kur žinai, kad jis serga už „Hammarby“? – klausinėjo Stigsonas.

– Jis paklausė, ar aš sergu už „Stokholmo AIK“. Pamatė mano marškinėlius.

– O tu atsakei, kad taip. Kad sergi už „Stokholmo AIK“.

– Aš paklausiau, už ką jis serga.

– Ir ką jis atsakė?

– Kad serga už „Hammarby“, – atsakė Sepas ir nustebęs pažvelgė į Stigsoną. – Juk jau sakiau. Už „Hammarby“ komandą.

– Ar tik tą vieną kartą su juo bendravai?

– Taip.

– Ar prisimeni, kada tai buvo?

– Ne, – papurtė galvą Sepas. – Bet sniego nebuvo. Tai ne žiemą.

– Tu įsitikinęs?

– Būčiau tada apsivilkęs striukę. Juk neisi žiemą į lauką vien tik su futbolo marškinėliais, ar ne?

– Ne, aišku, kad ne, – pritarė Stigsonas. – Aišku, kad neisi.

– Tai va, nes kitaip peršaltum, – padarė išvadą Sepas.

– O tiksliau neprisimeni? Neprisimeni, kada tai buvo? Kada ten su juo kalbėjai?

– Turbūt ne per seniausiai, nes mama guli ligoninėje. Kai būdavo namie, neleisdavo tiek daug žaisti kompiuteriu. Ir maisto namie visada būdavo.

– Mat kaip, – tarė Stigsonas. – O koks jis tau pasirodė? Tas laikraščių išnešiotojas.

– Malonus buvo, – atsakė Sepas.

Paskutinė to namo gyventoja, su kuria jie kalbėjosi, buvo ponia Anderson. Anika Karlson buvo pavedusi Stigsono priežiūrą Felicijai Peterson, tad ši, viršydama lūkesčius, prieš paskambinant į duris jį įspėjo, kad šį kartą klausimus uždavinės ji.

Ponia Anderson Akofelio neatpažino. Ji jo niekad nemačiusi, ir nieko čia keisto, kadangi dažniausiai keldavosi vėlai.

– Anksčių anksčiausiai keliuosi aštuntą, – šypsodamasi paaiškino Brita Merė Anderson. – Paprastai išgeriu puodelį kavos ir ramiai paskaitau laikraštį, tada išvedu Širduką pasilakstyti.

– Tas įvykis tikras siaubas, – pridūrė ji. – Nebežinai žmogus, nei kas čia darosi, nei kiek dar užteks drąsos čia gyventi.

Apie tai, kad kaimynas Karlas Danielsonas galėjęs turėti kokių nors „reikalų“ su laikraščių išnešiotoju Akofeliu, jos manymu, „nebuvo nė kalbos“.

– Nesakau, kad labai gerai pažinojau Danielsoną, tikrai ne, ne per daugiausia bendravome, nors ir tiek man buvo per akis, bet kad jis būtų turėjęs kokių reikalų su tuo vaikinuku, kuris, kiek žinau, nužudytas, apie tai nėra nė kalbos.

– Iš ko sprendžiate, ponia Anderson? – paklausė Felicija Peterson.

– Na, todėl, kad Danielsonas buvo rasistas, – atsakė ponia Anderson. – Nereikėjo nė būti geru pažįstamu, buvo ir taip aišku.

Daugiau ji neturėjo ko pridurti, ir niekas šįkart jos neapkabino. Pamačiusi, kaip jų liudininkė ištiesė Stigsonui ranką ir kiek palinko į priekį, atkišdama baltus dantis ir besikilojančią krūtinę, Felicija Peterson jį įspėjo žvilgsniu.

– Ką gi, labai ačiū jums už pagalbą, ponia Anderson, – tarė Stigsonas ir paspaudė jai ranką. – Dar kartą ačiū.

„Geras berniukas“, – jiedviem išeinant pamanė Felicija Peterson.

43

Kol dauguma kolegų vaikščiojo per žmones, inspektorius tyrėjas Almas sėdėjo savo kabinete nerimastingai galvodamas apie visus tuos senus erelius, staiga lyg iš dangaus pasirodžiusius žmogžudystės bylos tyrime. Jis skendėjo mintyse, dėl visa ko užsirakinęs duris.

Išsitraukęs rašiklį ir popieriaus, nors tai jam buvo visai nebūdinga, ėmė braižyti tariamų įvykių sekas, remdamasis prielaida, kad Danielsono žudikai buvo jo vaikystės draugai. Vienas, du arba keli, svarstė jis, nors giliai širdyje niekino tokius prasimanymus kaip profiliavimas ir motyvų analizė.

Jo atliktos Siodermano ir Grimaldžio apklausos nedavė visiškai jokios naudos. Pirmasis tiesiog atsisakė atsakinėti į klausimus, o antrasis nė neprisiminė savo paties veiksmų. Visas jo pasiteisinimas buvo sveikatos būklė, kurios praktiškai negalėjai patvirtinti arba paneigti. Bent jau Almas to negalėjo.

Papasakojęs apie tai vienam vyresniam kolegai, kuris pažinojo Grimaldį, vietoj atsakymo Almas sulaukė tik šypsenos ir gudraus mirktelėjimo.

– Mačiau jį prieš porą savaičių, kai su žmona važiavome į tą naują piceriją Frosundoje. Visi kalba, kad tas restoranas jo, nors oficialiuose dokumentuose Grimaldžio pavardė nefigūruoja. Nepastebėjau, kad būtų skundęsis apetitu, jei supranti, ką tuo noriu pasakyti.

– Ką nori pasakyti? – paklausė Almas.

– Na, jis sėdėjo prie stalo ir laikė už rankos kažkokią blondinę, turbūt daug neperdėsiu pasakydamas, kad už save jaunesnę perpus.

„Mes, kurie Švediją savom rankom pastatėm!“ – pamanė Almas. – Taip, rodos, sako tie nusistekenę seniai, grasinantys išsprogdinti valdžią? Jeigu gali valdžią sprogdinti, tai turbūt gali ir seną draugą užmušti, kad ir ką ten bylotų kriminalinės statistikos skaičiai“, – galvojo jis.

Šią lygtį apsunkino tik Akofelio nužudymas, todėl Almui ir prireikė popieriaus su rašikliu.

Vienas iš senų Danielsono draugų pritalžo jį negyvai. Pasiima lagaminą su pinigais. Čia nereikėtų atmesti ir Rolio Stolhamario. Jo skystas alibi tepriklausė nuo vieno liudininko, kuris jo nekentė ir kuris, jei tik žinotų tikrąją padėtį, nė nemirktelėjęs prisiektų, kad buvo visai kitaip. Padarytų viską savo triukšmingo kaimyno nelabui.

Taip pat nereikėtų atmesti ir galimybės, kad žudiko būta ne vieno. Kalis Danielsonas, pavyzdžiui, galėjo tvarkyti juodąją Grimaldžio buhalteriją. Gal ką susuko. Gal Grimaldis su draugeliu Halfiu Siodermanu pas jį apsilankė, pritalžė negyvai ir pasiėmė lagaminą su pinigais.

Jei tik ne tas Akofelis.

Akofelis randa nužudytą Danielsoną. Seni draugeliai, kurie jį užtalžė, pamiršo lagaminą su pinigais. Paskui, prisiminę, sugrįžta, supranta, kad lagaminas pas Akofelį, važiuoja pas jį, pasmaugia ir išmeta jo lavoną Ulvsundos įlankoje.

„Tikriausiai juokauji?“ – pats iš savęs pasišaipė Almas. Tada storu juodu brūkšniu užbraukė savo pastarąją hipotezę.

Akofelis nužudo Danielsoną ir pasiima lagaminą su pinigais. Danielsono seni draugai tai sužino, važiuoja pas jį, nužudo ir, pasiėmę pinigus, atsikrato lavono.

„Kam? – mąstė Almas. – Kam Akofeliui žudyti Danielsoną? Ir kaip, po velnių, jo draugai sužinotų, kad tai Akofelio darbas?“

„Intriga auga“, – pamanė Almas ir, sunkiai atsidusęs, užbraukė dar vieną brūkšnį savo lape.

Paskui patraukė namo pas mylimą žmoną. Avienos žlėgtainiai su česnakiniu sviestu, salotomis ir keptomis bulvėmis. Kadangi jau buvo beveik savaitgalis, tiksliau, jau ketvirtadienis, jiedu ramiai šią progą atšventė atsidarę butelį vyno.

44

Kol naivesni kolegos buvo įnikę į juodus darbus ir šiuo metu veikiausiai pametę galvas davėsi po Lazdynų taką ir Rinkebiu rajoną, Bekstriomas kartu su vienintele savo vardo verta kolege, fizikos ir matematikos daktare Nadja Hiogberg, atsidėjo šiek tiek subtilesnei protinei veiklai. Ji, kaip ir Bekstriomas, buvo degtinės žinovė. „Aplinkui vieni asilai, o čia – praktiškai lygiavertė pašnekovė, nors ir moteris“, – galvojo jis.

Kai Bekstriomas po maistingų ir subalansuotų pietų grįžo į nuovadą, Nadja pabeldė į jo kabineto duris ir pasiteiravo, ar negalėtų užeiti aptarti Danielsono kišeninio darbo kalendoriaus turinio. Patį kalendorių ji turėjo su savimi, įkištą į plastikinį maišelį kaip įkaltį, bet taupydama laiką parodė Bekstriomui išspausdintą versiją, kurioje visi užrašai buvo surikiuoti pagal datas.

– Užrašai glausti ir tik jam tesuprantami, – apibendrino Nadja. – Nuo sausio pirmos iki gegužės keturioliktos, tai yra, per devyniolika su puse savaitės, iš viso padarytas šimtas trisdešimt vienas įrašas. Vidutiniškai beveik po vieną įrašą kasdien.

– Įdėmiai klausau, – paragino Bekstriomas, pasidėjęs ant stalo Nadjos duotus lapus, susinėręs rankas ant pilvo ir atsilošęs kėdėje. „Neblogą galvą nešiojasi ant pečių šita moteriškė“, – pamanė jis.

– Pirmasis įrašas padarytas pirmąją naujų metų dieną, antradienį, sausio pirmąją, ir jis skamba taip: „džentelmenų vakarienė su vaikinukais, pas Mariją“, citatos pabaiga. Sakyčiau, ankstyva vakarienė, nes nurodytas laikas yra antra valanda popiet.

– Turbūt negalėjo išlaukti, – išsišiepė Bekstriomas.

– Tikriausiai todėl. Labai nekantravo, – sutiko Nadja. – Priešpaskutinis įrašas paliktas jo mirties dieną, gegužės keturioliktą, trečiadienį. „14.30 į banką“. Ir tai vienintelis kartas per visą tą laiką, kai jis pamini banką.

– Turint omenyje, kokiomis sumomis ėmė pinigus, greičiausiai nebuvo poreikio vaikščioti ten kasdien, – pastebėjo Bekstriomas.

– Vienas toks pat įrašas, – toliau pasakojo Nadja, – knygelėje pasikartoja trisdešimt septynis kartus. Praktiškai kiekvieną trečiadienį ir sekmadienį nuo sausio iki gegužės jis pasižymėjęs „į Solvalą“, „į Valą“ arba „į lenktynes“. Spėju, visi trys užrašai reiškia tą patį, tai yra, žirgų lenktynių lažybas. Jis eidavo praktiškai į kiekvienas hipodrome vykstančias lenktynes. Paskutinis įrašas paliktas irgi tą pačią dieną, kai mirė: „17.00 į Valą“. Daugiau nieko nebuvo suplanavęs nei kitą dieną, nei kitą savaitę, nei kitą mėnesį. Atrodo, gyvendavo šia diena.

– Į kitur vykstančias lenktynes nevažiuodavo, tik į Solvalą? „Tai tik patvirtina, ką mes jau ir taip žinom“, – pamanė Bekstriomas.

– Ne, arba bent jau to nesižymėdavo, – papurtė galvą Nadja.

– Aišku, kokio velnio jam trenktis iki pat hipodromo Malmėje dėl kelių statymo kortelių? – samprotavo Bekstriomas.

– Iš viso šešiasdešimt keturi įvairaus pobūdžio įrašai. Kaip ir sakiau, vienas vizitas į banką, du apsilankymai pas gydytoją ir dar keli panašūs užrašai, o toliau praktiškai vien tik senų draugų vardai: Rolis, Gunaras, Jontė, Marijas, Halfis ir taip toliau. Po vieną, po du ar po keletą. Kelis kartus per savaitę.

– Intensyvus socialinis gyvenimas, – nusikvatojo Bekstriomas. – O kas nors mums aktualaus yra?

– O kas nors mums aktualaus yra? – pakartojo jis.

– Man atrodo, yra, – atsakė Nadja. – Iš viso trisdešimt įrašų.

„Štai ir vėl tas jos žvilgsnis, – pamanė Bekstriomas. – Šita rusė gudri kaip gyvatė."

– Klausau ištempęs ausis.

– Penki įrašai vis pasikartoja mėnesio pabaigoje. Ne visada lygiai tą pačią dieną, bet visuomet paskutinę mėnesio savaitę, ir kaskart ta pati pastaba: „R., 10 000".

– Kaip iššifruotum?

– Raidė „R" reiškia vardą arba pavardę, ir tas kažkas gauna iš Danielsono po dešimt tūkstančių kas mėnesį.

– Meilužė, – Bekstriomui atmintyje šmėstelėjo prezervatyvai ir *Viagros* tabletės, buvę nužudytojo namuose. „Pasidulkinti, jeigu ką, galima ir nemokamai", – kukliai pamanė jis, nors tai toli gražu nebuvo tiesa.

– Ir aš taip manau, – šyptelėjo Nadja. – Taigi, spėju, kad „R" yra moters vardo pirmoji raidė.

– Nenumanai, kas tokia ji galėtų būti? – paklausė Bekstriomas.

– Aiškinuosi. Dar tik pradėjau, – šypsodamasi atsakė Nadja.

– Gerai, – patenkintas išsišiepė Bekstriomas. „Vadinasi, moters vardą turbūt sužinosiu dar šiandien“, – pamanė jis.

– Dar vienas įrašas iš balandžio ketvirtosios, penktadienio: „S. L.,20 000“.

– S. L., – pakartojo Bekstriomas ir papurtė galvą. – Jei būtų pirkęs mėnesinius Stokholmo miesto transporto bilietus už dvidešimt tūkstančių, tai būtų užtekę visiems draugams ir dar kaimynams.

– Kažkoks asmuo su inicialais S. L. gavo dvidešimt tūkstančių vasario aštuntą, penktadienį. Šitai irgi jau aiškinuosi, – tarė Nadja.

„Ačiū Dievui, bent jau kažkas dirba“, – pagalvojo Bekstriomas. Jis ir pats jau beveik dvi savaites tvarkėsi su nesuvokiamu darbų kiekiu.

– O toliau jau prasideda pats įdomumas, – pasakė Nadja. – Pats įdomumas, Bekstriomai, aš tau sakau.

Pats įdomumas?

– Maždaug kas savaitę, kokius keturias ar šešis sykius per mėnesį, iš viso dvidešimt keturis kartus nuo naujųjų metų, pasikartoja trys santrumpos: „H.“, „AFS.“ ir „F.I.“, visuomet iš didžiųjų raidžių. Kartojasi daugmaž reguliariai, o po jų visada eina skaičius. Visuomet tas pats skaičius po tos pačios santrumpos: „H. 5“, „AFS. 20“, „F.I. 50“. Įrašai kaskart identiški, yra tik viena išimtis. Po santrumpos „F.I.“ vieną kartą prirašytas skaičius „100“, o paskui eina „bg“ su šauktuku: „F.I. 100 bg!“.

– Kaip iššifruotum? – paklausė Bekstriomas ir kaire ranka pasikasė putlią galvą, dėl visa ko žvelgdamas į išspausdintą medžiagą, kurią buvo gavęs.

– Manau, kad H., AFS. ir F.I. yra žmonių inicialai, – atsakė Nadja. – O penki, dvidešimt, penkiasdešimt ir šimtas nurodo išmokamą pinigų sumą. Kitaip sakant, savotiškas kodas.

– Na, tada gan pigiai prasisuko tas mūsų dėdulė Danielsonas, – nusišaipė Bekstriomas. „Penkias kronas ir aš sukrapštyčiau, ir dvidešimt, ir penkiasdešimt, – pamanė jis. – Gal net ir šimtą galėčiau sau leisti, tik, žinoma, ne kaskart. Bet ir jis, kaip matau, ne kas kartą po tiek suplodavo. Tik vieną sykį."

– Nemanau, – papurtė galvą Nadja. – Manau, kad čia kartotiniai, – paaiškino ji.

– Kartotiniai? – apstulbo Bekstriomas. „*Na zdorovje*? *Niet*? *Da*? Ką ji čia kalba?" – nė velnio nesuprato jis.

– Asmuo F.I. gauna penkiasdešimt, taigi, dešimt kartų daugiau nei asmuo H., kuris tegauna penkis. Išskyrus tik vieną sykį, kai jam atitenka šimtas, – kitaip tariant, dvidešimt kartų daugiau.

– Teisingai, – suskubo Bekstriomas. – Akivaizdu. O tas AFS. kaskart gauna po dvidešimt, tai yra, keturiskart daugiau nei H., bet tik pusę to, ką gauna F.I...

– Tik keturiasdešimt procentų, išskyrus tą sykį, kai F.I. gauna šimtą, – pataisė Nadja.

– Teisingai, teisingai, kaip tik tą ir norėjau sakyti. O ką tada reiškia tas „Bėj."? Po kiekvieno mokėjimo prirašyta „Bėj.", – paklausė Bekstriomas, pirštu rodydamas į Nadjos atneštą sąrašą. – Pavyzdžiui, „F.I. 50, Bėj." arba „H. 5, Bėj.". Kaip tu supranti?

– Aš manau, kad čia kokio nors apmokėjimo kodas, – atsakė Nadja. – Tokie tipai kaip Danielsonas dažnai mėgsta visokias santrumpas. Pavyzdžiui, „sm“ reikštų, kad sumokėta. „Bėj.“ galėtų reikšti konkrečią mokėtiną, tik jam vienam žinoma sumą.

– Mat kaip, – nutęsė Bekstriomas, glostydamasis smakrą ir stengdamasis neišsiduoti esąs neišmanėlis. – Apie kokias pinigų sumas mes kalbam?

– Apie kokias sumas? – pakartojo jis dėl visa ko, juk čia vyko tokie sudėtingi skaičiavimai.

– Na, kol kas visa tai tik spėlionės, kaip tu ir pats, žinoma, supranti, – atsakė Nadja.

– Įdėmiai klausau, – tarė Bekstriomas, dėdamas savo sąrašą į šalį ir atsilošdamas kėdėje. „Varyk, Nadja, – pamanė jis. – Juk prieš tave vienintelis visoje Švedijoje pareigūnas, kuris turi užtektinai smegenų suprasti, ką tu sakai.“

– Jeigu laikysimės prielaidos, kad savo mirties dieną jis išsiėmė du milijonus kronų, ir tokią pat sumą pasiėmė iš saugyklos beveik prieš pusmetį, kai pastarąjį kartą ten lankėsi, tai mano skaičiavimu, jis kas mėnesį sumokėdavo apie septyniolika tūkstančių asmeniui H., apie septyniasdešimt tūkstančių AFS. ir apie šimtą septyniasdešimt tūkstančių F.I.

– Kitaip sakant, iš viso apie du šimtus penkiasdešimt tūkstančių kas mėnesį, – pridūrė ji. – Per pusmetį susidaro pusantro milijono. Jei pridėsime dar kitas išlaidas, kurių jis tikrai turėjo turėti užsiimdamas tokia veikla, ir tą šimtą septyniasdešimt tūkstančių, vienasyk sumokėtą asmeniui F.I., kaip rodo anas įrašas su raide „bg“ ir šauktuku, tai ir gausime apie du milijonus. Aišku, čia kalbame tik apytikrėmis sumomis, – užbaigė Nadja kuo suprantamesne kalba. Prisitaikyti ir kalbėti pašnekovui suprantama kalba ji puikiai mokėjo dar nuo tada, kai tapo teisėta Švedijos piliete.

– Viskas aiškiau negu aišku, – tarė Bekstriomas, šiaip ne taip pagavęs esminius dalykus. „Jei būčiau koks nors sušiktas analitikas iš Kriminalinės žvalgybos, tai sutikus Nadją beliktų tik slėptis iš gėdos."

– Tai ką toliau darysim? – paklausė jis. „Juk aš vis dėlto čia vadovauju", – pridūrė pats sau mintyse.

– Aš manau, kad reikėtų ir šį reikalą perduoti Kriminalinei žvalgybai, – atsakė Nadja. – Pažiūrėsim, gal kažkas iš tenykščių ką nors pasakys.

– Puiku, perduok, – entuziastingai linktelėjo Bekstriomas. „Iš kur tie nevispročiai ką žinos, ne tas lygis." – Jeigu ką, teks išsiaiškinti mums patiems, – pridūrė jis.

Po pusvalandžio į Bekstriomo kabinetą įsiveržė vyresnysis inspektorius Toivonenas iš pykčio pamėlusiu veidu. Buvo ką tik išsispausdinęs iš Kriminalinės žvalgybos elektroniniu paštu gautą informaciją ir tuo lapu dabar mosikavo Bekstriomui panosėje.

– Kokį velnią tu čia išsidirbinėji, Bekstriomai? – suurzgė jis.

– Puikiai, – atsakė Bekstriomas. – Dėkui, kad teiraujiesi. O pats kaip laikaisi? „Smirdžiau lapiūkšti", – mintyse pridūrė jis.

– H., AFS. ir F.I., – vėl pamojavo lapu Toivonenas. – Kokį velnią išsidirbinėji, Bekstriomai?

– Turiu nuojautą, kad tu pats man papasakosi, – draugiškai vyptelėjo Bekstriomas. „Argi ne taip, apsišikęs suomi?" – pasvarstė jis.

– H. – tai Hasanas Talibas, AFS. – tai Afsanas Ibrahimas. Ir F.I. – Faršadas Ibrahimas, – įsmeigęs į Bekstriomą rūstų žvilgsnį išvardijo Toivonenas.

– Nieko nesako, – papurtė galvą Bekstriomas. – Tai kas jie per juokdariai?

– Nesi girdėjęs? – paklausė Toivonenas. – O aš maniau, kad apie juos žino net tie, kas dirba radinių skyriuje, kur pats prasėdėjai kelis metus. Turbūt netgi kelių policija žino, kas jie tokie. O tu nežinai?

– Jei būčiau žinojęs, tikriausiai nebūčiau kreipęsis į Kriminalinę žvalgybą, ar ne? – savo ruožtu paklausė Bekstriomas. „Tu bukas, ar ką? Štai tau vadinamasis retorinis klausimas. Pasuk galvą, tu mano vargšeli suomiškas juokdary“, – plačiai šypsodamasis mintyse keiksnojo Bekstriomas.

– Žiūrėk tu man, atsargiau, Bekstriomai, – tepasakė Toivonenas.

Tai pasakęs išėjo.

45

Prieš išeinant namo vyresniajam inspektoriui Toivonenui reikėjo užsukti pasikalbėti su policijos viršininke Ana Holt. Ji kvietė jį neoficialiam pokalbiui akis į akį, be jokių mineralinio vandens gurkštelėjimų, protokolų ir kitokių nereikalingų formalumų.

Po susirėmimo su Bekstriomu jis buvo nuėjęs tiesiai pas Nadją. Paaiškino jai situaciją ir paprašė atidžiai sekti bet kokią informaciją, kuri tik galėtų būti susijusi su ginkluotu apiplėšimu Bromoje.

– Atsiprašau, – tarė Nadja. – Aš nežinojau, kad tarp mūsų bylos ir apiplėšimo galėtų būti koks nors ryšys. Jei būčiau žinojusi, būčiau tikrai pirmiausia atėjusi pas tave.

– Gerai, – atsakė Toivonenas griežtesniu tonu negu norėjo. – Nuo rytojaus paspartinsime procesą prieš brolius Ibrahimus ir jų pusbrolį. Tikiuosi, kad niekas nenutekės į viešumą ir nepamatysiu apie tai rašant laikraščiuose.

– Dėl Bekstriomo nesijaudink, – Nadja paplekšnojo jam ranką. – Pažadu, nepaleisiu jo iš akių.

– Dėl tavęs aš visada ramus, – pasakė Toivonenas.

Tada išlėkė trumpam pasivaikščioti po Solną, mat prieš susitikimą su šefe norėjo sumažinti šoktelėjusį kraujospūdį.

– Prisėsk, – tarė Ana Holt. – Ko nors norėsi?

– Ne, dėkui, – sėsdamasis atsakė Toivonenas.

– Pasakok, – paragino Holt.

– Kario Virtaneno nužudymas susijęs su Bromoje įvykdytu apiplėšimu. Manau, kad ekspertai mums tą patvirtins, kai baigs tirti plėšikų autobusiuką. Virtanenas buvo tas, kuris šaudė į apsauginius. Tik dar nežinom, kas buvo kartu su juo ir vairavo. Turime keletą pavardžių, kaip ir pati turbūt supranti. Dirbame, aiškinamės.

– Tai kodėl jam reikėjo šaudyti?

– Todėl, kad tas vargšas žmogelis, kurį nupylė, susprogdino dažų kapsules. Dėl to Karis pasiuto, nes maiše išvis neturėjo būti jokių dažų. Pinigai atkeliavo iš Londono. Tai buvo Anglijoje ir Škotijoje iškeisti švediški, daniški ir norvegiški banknotai. Ir dar Anglijos svarai, kuriuos buvo užsakę Švedijos bankai ir valiutos keityklos. Pinigus atskraidino į Bromą iš Londono privačiu lėktuvu su dviejų žmonių įgula ir keturiais keleiviais, britų verslininkais. Jie nė nežinojo mažame drobiniame maišelyje turėję nenumatytą vienuolikos milijonų kronų krovinį. Pastaruoju metu apsaugos įmonės vis dažniau šitaip daro. Jeigu kiekis nėra baisiai didelis, jos leidžia sau improvizuoti ir išsiunčia pinigus štai tokiais skrydžiais.

Tokiuose maišeliuose dažų kapsulių negali būti dėl saugumo. Matyt, dėl kintančio oro slėgio ir kitokių dalykų jos gali sprogti, o lėktuve tai sukeltų neprognozuojamų pasekmių.

– Įsivaizduoju, – tarė Holt.

– Profesinėms sąjungoms išsireikalavus, atvykusiems apsaugininiams neleidžiama patiems atidaryti maišų, kad nebūtų pagrindo įtarinėti jų vagystėmis, tad pinigai dažniausiai sudedami į apsaugos autobusiuką ir vežami į apsaugos įmonės saugyklą be dažų kapsulių. Autobusiukai būna be skiriamųjų ženklų, ir kadangi šiuo atveju saugykla buvo vos už penkiolikos minučių kelio nuo oro uosto, o pinigų suma tokia nedidelė, tik vienuolika milijonų, štai taip ir nutiko.

– Nedidelė suma? Tai kokia suma yra didelė? – šyptelėjusi paklausė Holt.

– Šimtai ir tūkstančiai milijonų, – savo ruožtu nusišypsojo ir Toivonenas.

– Tai kas šį kartą nutiko ne pagal planą?

– Nušautasis vyrukas, deja, buvo perdaug ambicingas. Neatsiklausęs boso leidimo jis paėmė kitą maišelį, kuriame buvo dažų kapsulės, ir į jį įkišo iš Londono atkeliavusį maišą su pinigais. Kai tik plėšikai spruko su pinigais ir jis pamanė juos esant per saugų atstumą, tuomet susprogdino kapsules nuotolinio valdymo pulteliu. Pultelis veikia maždaug pustrečio šimto metrų spinduliu, tačiau šį kartą žmogus buvo akivaizdžiai nekantrus, nes kapsulės sprogo jiems nuvažiavus vos penkiasdešimt metrų.

– Bet ar to užteko? – įsiterpė Holt. – Negi banknotai nusidažytų per du maišus?

– Ne, – kreivai šyptelėjo Toivonenas. – Neužteko, ir tiems pinigams, kuriuos mes suradom paliktoje mašinoje, nebuvo nieko nutikę. O mašiną, beje, jie paliko prie pat „Pragaro angelų" būstinės, už kokio kilometro nuo oro uosto. Tikriausiai norėjo, kad ir baikeriams atsirūgtų.

– Visa bėda, kad Karis Virtanenas nežinojo, – padarė išvadą Holt. – Manė, kad pinigai sugadinti.

– Tikrai taip, – linktelėjo Toivonenas. – Ir todėl pasiuto iš pykčio, ne be reikalo jis Karis Pikčiurna. Vairuotojas staigiai apsisuko, Karis atsidarė langą ir ėmė šaudyti į bėgančius apsauginius. Tą, kuris bėgo iš vairuotojo pusės, partrenkė, taigi vairuotojas irgi nebuvo labai malonus žmogus.

– Ką žinome apie ginklą? – paklausė Holt.

– Automatinis UZI pistoletas, dvidešimt antras kalibras, – atsakė Toivonenas. – Ginklų ekspertai dėl to praktiškai neabejoja. Mažiausioje dėtuvėje telpa šešiasdešimt kulkų, o nusikaltimo vietoje rasta trisdešimt gilzių. Tam, kuris mirė, paleisti penki šūviai į nugarą, čia apsaugojo neperšaunama liemenė, ir trys šūviai į galvą, nuo kurių vietoje mirė. Kitam apsauginiui kliuvo dešimt šūvių, bet nė vienas nebuvo mirtinas. Dar dešimt šūvių veikiausiai buvo pro šalį, – išvardijo Toivonenas.

– Panašu, kad saviškių darbas, – pasakė Holt.

– Be jokios abejonės, – pritarė jai Toivonenas. – Mūsų kolegos britai ieško jo savo šalyje, o mes bandome aptikti pėdsakus savojoje. Jei pasiseks, kažką išjudinsim, o kai randi vieną galą, tai netrukus išlenda ir kitas.

– Virtaneną nušovė apiplėšimo organizatoriai? – paklausė Holt.

– Taip, ne jis vienas pasiuto dėl nesėkmės.

– O vairuotojas?

– Manau, sužinosime apie jį artimiausiu metu, – kreivai šyptelėjęs pasakė Toivonenas.

– Jei gerai supratau per vakarykštį susirinkimą, tai tu manai, kad už viso to slypi broliukai Ibrahimai su savo nevidonu pusbroliu?

– Kalbų visuomet sklando visokių, – atsakė Toivonenas. – Tam suorganizuoti reikia daug darbo ir daug žmonių. Reikia pavogti automobilį, paskui numerius, kurie atitiktų markę, modelį, gauti vadinamųjų ežių, kurie išmetami sprunkant iš įvykio vietos. Kas nors visuomet prasitaria. Brolių Ibrahimų ir Hasano Talibo šansai šįkart buvo gan maži. O pinigus visuomet reikia statyti ant neabejotino favorito, – pridūrė jis. Toivonenas mėgo lankytis Solvalos hipodrome ne vien tik tarnybiniais reikalais.

– O Danielsono ir to laikraščių išnešiotojo žmogžudystės susijusios?

– Na, žingsnis po žingsnio, vis daugiau aplinkybių rodo, kad Danielsono nužudymas bus susijęs su tuo berniuku, kur ištraukė iš Ulvsundos įlankos aną naktį. Kolega Niemis net pasiruošęs lažintis iš pinigų, kad juos abu bus nužudęs tas pats asmuo arba asmenys. Gal vienas, o gal du ar keli, – tarė Toivonenas.

– Bet ar šios žmogžudystės kaip nors susijusios su apiplėšimu?

– Jeigu būtum paklaususi manęs dar šį rytą, būčiau atsakęs, kad ne. Bet dabar, man atrodo, apsigalvojau, – pasakė jis, tiesdamas Anai Holt plastikinę įmautę. – Užmesk akį, – pridūrė jis. – Čia mano pokalbis su anoniminiu informatoriumi ir medžiaga, kurią Nadja Hiogberg surinko iš Danielsono kišeninės darbaknygės, kartu su jos pačios išvadomis...

– Gerai, – atsakė Holt. – Duok man penkias minutes.

– Ką gi, aš su tavim sutinku, – tarė ji po keturių minučių.

– Taip, dauguma mąstančių kaip tu ir aš, man atrodo, sutiktų, – pasakė Toivonenas. – Dar reikia sudėti visus taškus ant „i“, bet, ko gero, jau galima būtų sakyti, kad Karlas Danielsonas dirbo asmeniniu Ibrahimų ir jų pusbrolio bankininku.

– O šie, praėjus vos dviem dienoms po apiplėšimo, patyrė nemenką dviejų milijonų vertės nuostolį, – užbaigė Holt.

– Išsrėbti pačių privirtą košę brangiai kainuoja, – pridūrė Toivonenas.

46

Po susitikimo su Toivonenu pėsčiomis eidama namo Ana Holt pakeliui stabtelėjo apsipirkti. Ji gyveno bute Jungfrudanseno gatvėje, vos už poros kilometrų nuo Solnos nuovados, kai tik ištaikydavo, mėgdavo pasivaikščioti, ypač tokiomis dienomis kaip ši. Švietė saulė, žydrame danguje nebuvo nė debesėlio. Dvidešimt šeši laipsniai šilumos, pats vasaros įkarštis Švedijoje, nors gegužė dar tik ėjo į pabaigą.

Nuo tada, kai tapo vakarų Stokholmo regiono policijos viršininke, ji vis dažniau pasijusdavo tarsi sėdėtų karaliaus, tiksliau – karalienės, soste, ir vis dažniau pagalvodavo, kaip svarbu būti geru, šviesaus proto valdovu, kuriam rūpi teisybė, dorovė ir čia gyvenantys žmonės. „Anos Holt grafystė“, – pamanė Holt, nes žmonės, greičiausiai, ją taip ir vadintų, jeigu Holt būtų šerifė kur nors centrinėje arba pietinėje JAV dalyje.

Daugiau kaip trys šimtai penkiasdešimt kvadratinių kilometrų sausumos ir vandens teritorijos, plytinčios nuo Melareno ežero vakaruose iki Edsvikeno įlankos ir Baltijos jūros rytuose, nuo senųjų centrinio Stokholmo užkardų pietuose iki Jakobsbergo ir atokiausių Melareno salelių šiaurėje. Šioje karalystėje gyveno maždaug trys šimtai tūkstančių gyventojų, iš jų pustuzinis milijardierių, keli šimtai milijonierių ir gal koks dešimt tūkstančių tų, kurie neužsidirba kasdienei duonai ir gyvena iš pašalpų. Visi kiti buvo paprasti vidutiniai žmonės.

Šiose valdose dirbo penki šimtai policijos pareigūnų, iš kurių daugelį buvo galima pagrįstai vadinti vienais geriausių visoje šalyje. Čia dirbo ir vienas Bekstriomas. Visi kiti buvo paprasti, normalūs pareigūnai.

O dabar į jos valdomą ir prižiūrimą karalystę ėmė kėsintis ugnimi besispjaudantis drakonas. Keturios žmogžudystės per vieną savaitę. Tiek, kiek šioje teritorijoje, kur nusikaltimų skaičius, manoma, bene didžiausias visoje šalyje, galėtum tikėtis nebent per metus.

„Reikia riterio su baltais šarvais ant grynakraujo žirgo, kuris už mane nugalėtų drakoną, ne kitaip“, – pagalvojo Holt ir net sukikeno įsivaizdavusi, kas nutiktų, jei ji, moterų policininkių tinklo valdybos narė, apie tai garsiai pareikštų kitame jų susirinkime.

„Tas, kuris nugalės drakoną, gaus princesę ir pusę karalystės, – šyptelėjusi vėl pagalvojo Holt. – Jeigu tik kuris nors iš mūsiškių ryžtųsi tokiam žygdarbiui, tai mūsų mažutė Magdalena Hernandes būtų labai rimta pretendentė princesės vaidmeniui“, – pamanė ji. Juo labiau, jeigu vyriškos lyties pareigūnams būtų leista balsuoti.

„Man pačiai rudenį jau bus keturiasdešimt aštuoneri, per sena“, – atsiduso Holt. Be to, jos gyvenime jau ir taip buvo vyriškis, kurio kompanija darėsi vis malonesnė. Jis jai labai patiko, galbūt netgi buvo įsimylėjusi, nors iki šiol stengdavosi apie tai negalvoti. „Užtektų ir to baltojo riterio, kuris nugalėtų drakoną“, – pamanė ji.

„Tas, kuris nugalės drakoną, gaus princesę ir pusę karalystės, – nutarė Ana Holt ir pati sau pritariamai linktelėjo. – Ir būtų gerai, jeigu jis ilgai netemptų“, – mintyse pridūrė ji.

47

Penktadienį inspektorius tyrėjas Larsas Almas tikėjosi paspruksiąs iš darbo kiek ankstėliau, juk vis tiek jau beveik savaitgalis. Jis planavo maloniai praleisti laiką su mylima žmona ir pora gerų draugų, kuriuos buvo pakvietęs užsukti pas juos vakarienės, be to, prieš jiems ateinant turėjo šį tą sutvarkyti.

Tai atrodė natūralu. Jų tiriama byla, regis, įgavo stulbinamą pagreitį ir be jo pastangų. Netikėta Akofelio mirtis, žinoma, įnešė painiavos, bet viską buvo įmanoma išsiaiškinti, jei tik kas duotų jam progą ramiai pamąstyti. Deja, visos viltys nuėjo šuniui ant uodegos, o jis net nebespėjo nupirkti vyno, kaip buvo pažadėjęs. Teko skambinti žmonai atsiprašyti, o ši, po ilgų ginčų, galiausiai nusileido ir viską padarė pati.

Praėjus valandai po pietų, kai jau buvo daugmaž susiruošęs ir pasirengęs dingti pro pačias atkampiausias nuovados pastato duris, pas jį apsilankė nelauktas svečias. Kai Almas pagaliau grįžo namo, jo svečiai jau sėdėjo ir laukė svetainėje. Žmona žvangino indais ir taurėmis virtuvėje, o jos mestas žvilgsnis bylojo, kad gero nelauk.

– Labas, brangioji, – pasisveikino Almas, ir pasilenkė ją pabučiuoti. „Gal bent į žandą leis“, – vylėsi jis.

– Jei inspektorius tyrėjas teiktųsi pasirūpinti mūsų svečiais, aš pasirūpinčiau, kad jie gautų ko nors išgerti, – atsakė žmona, sukdama veidą į šoną.

– Aišku, brangioji, – tarė Almas. „Visa diena šuniui ant uodegos“, – pagalvojo jis.

– Tai kuo tau galiu padėti, Sepai? – Almas draugiškai linktelėjo Sepui Laurenui ir nevalingai dirstelėjo į savo laikrodį. Gal reikia iškart įsijungti diktofoną, pamanė jis, dėdamas šį daikčiuką ant stalo. Vaikinukas toli gražu nebuvo galvotas, tad ką gali žinoti.

– Na, kuo tau galiu padėti, Sepai? – šypsodamasis pakartojo jis.

– Dėl nuomos, – tarė Sepas. – Ką man daryt dėl nuomos? – jis ištiesė Almui mokėjimo pranešimą.

– O ką visada darai? – žiūrėdamas į lapelį maloniai pasiteiravo Almas. „Penki tūkstančiai kronų su trupučiu. Brangoka kaip už dviejų kambarių butą tokiame name“, – pamanė jis.

– Mama daro, – atsakė Sepas. – Bet kadangi susirgo, tai atiduodavau Kaliui. Bet dabar jį nužudė. Ką man dabar daryt?

– Kalis Danielsonas tau padėdavo apmokėti nuomą? – paklausė Almas. – Nuo tada, kai mama susirgo? – pasitikslino jis. „Reikės pranešti kam nors iš socialinės rūpybos“, – pamanė Almas ir vėl dirstelėjo į laikrodį.

– Taip, ir dar maistui gaudavau pinigų, – tarė Sepas. – Iš Kalio. Kai mama susirgo.

– Labai gerai, kad Kalis tau padėdavo, – pasakė Almas. „Juk turėtų jis gauti kokią nors pašalpą ar invalidumo pensiją“, – mintyse svarstė jis.

– Nežinau, – gūžtelėjo pečiais Sepas. – Jis pykdavosi su mama.

– Jis pykdavosi su tavo mama?

– Taip, – patvirtino Sepas. – Iš pradžių pykosi. Paskui pastūmė. Ji nukrito ir susitrenkė galvą. Į mūsų virtuvės stalą.

– Jis pastūmė ją? – apstulbo Almas. – Jūsų namuose? Ir ji susitrenkė galvą? „Ką tas vaikis čia šneka?“

– Taip, – pakartojo Sepas.

– Bet kodėl jis taip elgėsi?

– Ji paskui susirgo ir nualpo darbe, turėjo važiuoti į ligoninę. Su greitąja, – paaiškino Sepas ir kuo rimčiausiai linktelėjo galva.

– O tu ką darei, kai Kalis pykosi su tavo mama?

– Trenkiau, – atsakė Sepas. – Karatė ranka, paskui spyriau karatė koja. Jam kraujas iš nosies pradėjo bėgti. Aš supykau. Aš retai kada supykstu.

– O Kalis ką darė, kai jam trenkei?

– Nuvedžiau iki lifto, – tarė Sepas. – Kad eitų namo.

– Visa tai buvo prieš dieną, kai tavo mama susirgo ir turėjo gultis į ligoninę?

– Taip.

– O paskui? Kas buvo, kai mamą paguldė į ligoninę?

– Aš gavau naują kompiuterį ir daug kompiuterinių žaidimų.

– Nuo Kalio?

– Taip. Ir jis atsiprašė. Mes paspaudėm rankas ir susitarėm, kad daugiau nebesimušim. Jis pažadėjo, kad man padės, kol mama pasveiks ir sugrįš namo.

– Ir nuo to laiko tu nebesimušei?

– Na, – nutęsė Sepas, purtydamas galvą. – Esu trenkęs dar vieną kartą.

– Dėl ko? – paklausė Almas.

– Ji vis negrįžta, – atsakė Sepas. – Ji dar ligoninėje. Ji nenori su manimi kalbėtis, kai nueinu.

„Kaip tai suprasti? – pamanė Almas. – Reikia pakviesti Aniką Karlson.“

48

Trys vardai, kuriuos sužinojo iš Toivoneno. Hasanas Talibas, Afsanas Ibrahimas ir Faršadas Ibrahimas. Įvardyti inicialais H., AFS. ir F.I. Karlo Danielsono kišeninėje darbaknygėje. „Taigi, beliko du“, – tarė sau Nadja Hiogberg, įjungdama kompiuterį penktadienį, aštuntą ryto. Penkiomis valandomis anksčiau, nei jos kolega Larsas Almas savo kabinete sulaukė netikėto svečio.

„S.L., vardas ir pavardė, ir R., tiktai vardas“, – galvojo ji.

Pirmiausia Nadja susirado jų turimą sąrašą tų žmonių, kurie buvo vienaip ar kitaip susiję su Karlo Danielsono ir Septimo Akofelio žmogžudystėmis. Į jį buvo įtraukti šeimos nariai, draugai ir pažįstami, bendradarbiai, kaimynai, liudytojai, įtariamieji ir dar bala žino kas. Peržiūrėjusi trijų šimtų šešiolikos asmenų vardus ir pavardes ji surado tris atitikmenis: Siuzana Larson, aštuoniolikos metų, Sala Lučik, trisdešimt trejų metų, ir Sepas Laurenas, dvidešimt devynerių.

Siuzana Larson dirbo „Žaliajame kurjeryje“ su Akofeliu. Sala Lučik gyveno bute virš jo, ir policija ją turėjo apklausti, bet prisibelsti taip ir nepavyko, nes dvi savaites ji buvo suimta ir sėdėjo Solnoje dėl rimtų įtarimų prekiaujant narkotikais. Sepas Laurenas buvo Danielsono kaimynas. Tas pats jaunuolis, kuriam, pasak Bekstriomo, „galvoje trūksta vieno varžto“.

„Lengva patikrinti“, – pamanė Nadja Hiogberg, imdama Sepo Laureno bylą. Artimiausia jo giminaitė buvo keturiasdešimt devynerių metų Ritva Lauren, jau du mėnesius gulinti ligoninėje po insulto. „Tėvas nežinomas“, – perskaitė Nadja.

„Ar ne per lengva?“ – po sekundėlės pamanė ji.

„Greičiausiai taip ir bus“, – galvojo ji, kai po penkių minučių kompiuterio ekrane pasirodė Ritos Lauren paso nuotrauka. Fotografuota, kai jai buvo keturiasdešimt dveji. Šviesiaplaukė, graži moteris, droviai besišypsanti, kiek pasukusi galvą į šoną. Neatrodė nė trupučio vyresnė nei trisdešimt penkerių, kai paskutinį kartą fotografavosi prieš išduodant naująjį pasą.

Tame pačiame bute Lazdynų take ji pragyveno beveik dvidešimt devynerius metus. Įsikraustė dar nesulaukusi nė dvidešimties su savo trijų mėnesių sūnumi. Jos dvidešimčia metų vyresnis kaimynas Karlas Danielsonas tame name gyveno jau penkerius metus. „Niekada netikėk sutapimais“, – pagalvojo Nadja Hiogberg.

Beveik prieš keturis mėnesius, vasario aštuntąją, penktadienį, S.L. gavo dvidešimt tūkstančių kronų iš Karlo Danielsono. Dieną prieš, vasario septintąją, Sepo motiną Ritvą Lauren darbe rado be sąmonės gulinčią tualete, išvežė į Karolinskos ligoninės skubios pagalbos skyrių, ir nepraėjus nė dviem valandoms atliko operaciją neurochirurgijos skyriuje. Po mėnesio ją perkėlė į reabilitacijos centrą. Operacija ją išgelbėjo nuo mirties, bet tik tiek.

Po penkių minučių Nadja jau kapstėsi po šūsnį kvitų, kuriuos teismo ekspertai buvo suradę per paiešką Danielsono bute. Vienas iš jų rodė jį pirkus kompiuterį su įvairiais priedais, programomis ir šešiais kompiuteriniais žaidimais, bendra suma siekė devyniolika tūkstančių aštuonis šimtus septyniasdešimt penkias kronas. Pirkinys įsigytas Solnos prekybos centro kompiuterių parduotuvėje vasario aštuntą dieną, sumokėta grynaisiais.

„Tėvas nežinomas, – šmėstelėjo Nadjai. – Visi vyrai kiaulės, – mintyse pridūrė ji. – Na, bent jau kai kurie tai tikrai“, – pataisė pati save daktarė Nadežda Ivanova. Šį kartą užtruko vos valandą, kol jį atkapstė.

Likusią dienos dalį ji užsiėmė kitais reikalais. Daugiausia laiko praleido ieškodama tinkamos vietos, kur būtų galima slėpti dešimties metų senumo buhalterinius duomenis. „Šį kartą turbūt nesukišo į seifą“, – galvojo Nadja, nes tokie dokumentai turėjo užimti kelias dėžes. Jis turėjo laikyti juos kažkokioje išnuomotoje vietoje. Nei per arti, nei per toli. Danielsonas, atrodo, buvo ir praktiškas, ir tingus žmogus, toks, kuris neapsunkina sau gyvenimo. „Turėtų būti ne toliau, nei privažiuojama su taksi“, – nusprendė ji ir ėmė tarškinti kompiuterio klaviatūra.

Prieš pat penkias į jos kabinetą uždusę įgriuvo Anika Karlson ir Larsas Almas. Per šią popietę jie apklausė Sepą Laureną ir paaiškėjo šis tas naujo. Tai kėlė nerimą.

– Įdėmiai klausau, – tarė Nadja Hiogberg ir atsilošusi kėdėje susinėrė rankas ant nedidelio apvalaus pilvuko. „Kažin, kur tą velnias nešioja?“ – pamanė ji, prisiminusi, kad Bekstriomo visą dieną nebuvo nė ženklo.

– Jis prisipažino, kad yra trenkęs Danielsonui. Atrodo dėl to, kad, jo manymu, per Danielsoną motina atsidūrė ligoninėje. To vaikino santykiai su Danielsonu visai ne tokie, kaip mes anksčiau manėme. Jis nebuvo tiktai pasiuntinukas. Danielsonas, atrodo, mokėdavo už jų butą ir duodavo Sepui pinigų, kad pavalgytų. Ir ne tik. Sakyčiau, užuodžiu kerštą, – padarė išvadą Almas.

– Jis dar nupirko kompiuterį, atsiėjusį nemažai tūkstančių, – pridūrė Karlson.

– Turbūt nieko keisto, turint omenyje, kad jis buvo Sepo tėvas, – pasakė Nadja.

– Ką? – apstulbo Anika Karlson.

– Po velnių, kaip suprasti? – apstulbo ir Almas.

– Siūlau padaryti štai ką, – tarė Nadja, rankos mostu prašydama nepertraukinėti. – Anika, paimk iš Sepo mėginį, ir tuoj pat išsiaiškinsim dėl tėvystės. Juk Danielsono DNR mes jau turime. Atsakymas dėl Laureno iš Valstybinės teismo ekspertų laboratorijos greičiausiai ateis po dviejų savaičių, kaip visada, bet kai tik jį gausim, pažadu, viską smulkiai paaiškinsiu. Paskui jūs su Larsu galėtumėt nuvažiuoti į Sepo butą ir išimti kietąjį diską iš jo kompiuterio, – pridūrė ji.

– Kam tau jo reikia? – smalsiai pažvelgė į ją Almas.

– Jei gerai prisimenu, tai per apklausą jis minėjo, kad visą vakarą ir visą naktį pražaidė kompiuterinius žaidimus, – tarė Nadja Hiogberg. „Tai asilai, argi aš, paprasta civilė, turiu perimti žmogžudystės tyrimą“, – pamanė ji.

Per pusantros valandos viskas buvo atlikta. Iš pradžių Nadja papasakojo, ką sužinojusi apie Karlą Danielsoną, Ritvą Lauren ir Sepą

Laureną. Jai baigus kalbėti, Almas su Karlson tik susižvalgė, paskui atsisuko į Nadją ir galiausiai jai linktelėjo. Kad ir nenoromis.

– Bet kodėl jis tiek metų neigė esąs tėvas? – spėliojo Anika Karlson.

– Kad nereikėtų mokėt alimentų, – atsakė Nadja. – Karlas Danielsonas norėjo sutaupyti kelis šimtus tūkstančių kronų.

– Bet kodėl netgi savo paties sūnui nesakė? Juk Sepas aiškiai nė nenumano, kad Danielsonas yra jo tėtis, – tarė Almas.

– Gal jo gėdijosi. Tikriausiai per prastas buvo sūnus tokiam vyrui kaip Karlas Danielsonas, – nusprendė Nadja. „Kai kurie vyrai – tikri kiaulės“, – pamanė ji.

Paskui visi trys patraukė į Almo kabinetą. Ten sėdėjo ne kas kitas, kaip Sepas Laurenas, regis, smagiausiai sau leisdamas laiką su Felicija Peterson ir gerdamas kokakolą.

Nadja prijungė jo kietąjį diską ir visi kartu išsiaiškino, ką Sepas veikė nuo gegužės keturioliktosios, trečiadienio, popietės, iki gegužės penkioliktosios, ketvirtadienio, ryto. Paaiškėjo, kad visą tą laiką, nuo trečiadienio iki ketvirtadienio, jis prasėdėjo prie savo kompiuterio, nuo penkiolikos po šešių vakaro iki penkiolikos po šešių ryto. Atsitraukęs tebuvo trečią ryte aštuonioms minutėms. Be šios pertraukėlės be atvangos pražaidė dvylika valandų.

– Tada truputį išalkau, – paaiškino Sepas. – Nuėjau pasidaryt sumuštinį ir išgert pieno.

– O paskui ką darei? Po to, kai baigei žaisti kompiuteriu? – paklausė Almas, vis nenorėdamas nuleisti rankų, nors Nadja jį buvo jau keletą kartų įspėjusi akimis.

– Užmigau, – atsakė Sepas, su nuostaba žvelgdamas į Almą. – O ką, tu nebūtum?

49

Penktadienį Bekstriomas tiesiu taikymu nukeliavo pas savo šefę Aną Holt paprašyti pastiprinimo. Ant jo galvos staiga nukritusios net dvi žmogžudystės, o komanda nepastiprėjusi ir nuo pat pradžių jau buvusi nepakankama.

– Suprantu, suprantu, Bekstriomai, – atsakė jam Holt, vis labiau panašėjanti į savo buvusį viršininką Larsą Martiną Johansoną. – Visa bėda, kad aš neturiu žmonių. Šiuo metu mes visi verčiamės per galvas.

– Toivonenas turi trisdešimt žmonių tirti apiplėšimą su viena mirtimi. Aš teturiu penkis dviem žmogžudystėms tirti. Šioje nuovadoje keisti prioritetai, – maloniai šypsodamasis papriekaištavo Bekstriomas. „Susimąstyk apie tai, perdžiūvus baidykle“, – mintyse nusikeikė jis.

– Aš paskirsčiau tokius prioritetus, – tarė Holt. – Tai jų ir laikysiuos. Jei paaiškės, kad apiplėšimą organizavę žmonės nužudė ir

Danielsoną su Akofeliu, tuomet tave su kolegomis perkelsiu padėti Toivonenui.

– Kažin ar būtų protinga? – pasvarstė Bekstriomas. „Ji ne tik perdžiūvusi“, – pamanė jis.

– Kodėl ne?

– Aš nelinkęs manyti, kad broliai Ibrahimai būtų nužudę žmogų, padėjusį jiems slėpti pinigus. Ir juo labiau nemanau, kad Danielsonas bandė juos apiplėšti. Jis gal ir *bomžas*, bet gyventi, atrodo, norėjo. O žinai, kas man išvis neįtikėtina?

– Ne, – nenoromis nusišypsojo Holt. – Kas?

– Jeigu jie vis dėlto tai padarė, tai yra, nužudė Danielsoną, nes jis bandė pavogti jų pinigus, tuomet negi būtų pamiršę apie tuos pinigus, gulinčius Danielsono banko seife?

– Žinai ką, Bekstriomai? Man susidarė įspūdis, kad visai neblogai perpratai reikalą. Gal netgi įtari ir žudiką, gal numanai, kas nužudė Danielsoną ir Akofelį?

– Taip, – atšovė Bekstriomas. – Tik duok man dar vieną savaitę.

– Na ką gi, tiesiog puiku, – nukirto Ana Holt. – Laukiu nesulaukiu, kada išgirsiu daugiau. O dabar atsiprašysiu. Tiesą sakant, turiu daug darbo.

„Kodėl gi nenušovus dviejų *lesbių* vienu šūviu“, – pagalvojo Bekstriomas ir patraukė tiesiai pas Aniką Karlson, norėdamas sužinoti, kaip vyksta darbai.

– Šiuo metu ne kažin kaip, – atsiduso Karlson. – Apėjom kaimynus, bet nieko. Teismo ekspertai tyli, jokių žinių nei iš Valstybinės laboratorijos, nei iš medikų. O mes patys pritrūkom minčių ir naujų versijų.

– Akofelis, – sumurmėjo Bekstriomas, linguodamas apvalainą galvą. – Kažkas ten ne taip.

– Bet, man atrodo, Felicija jau išsiaiškino? – nustebusi į jį pažvelgė Anika Karlson. – Tiesą sakant, daugiausia tavo dėka, nes tu užvedei ją ant kelio.

– Aš nekalbu apie jo skambučius, – papurtė galvą Bekstriomas. – Man kelia nerimą dar kažkas.

– Bet nežinai, kas? – paklausė Anika Karlson.

– Ne, nežinau, – atsakė Bekstriomas. – Kažkas čia yra, bet kas būtent, dar negaliu pasakyti.

– Manai, kažkas svarbaus?

– Svarbaus? – prunkštelėjo Bekstriomas. – Kai išsiaiškinsiu, kas, tai byla bus išgliaudyta. Paaiškės ir dėl Danielsono, ir dėl Akofelio.

– Eina šikt, – išpūtusi akis žvelgė į jį Anika Karlson.

„Ačiū ir viso gero, – pamanė Bekstriomas. – Ar užteks to protelio?“

– Turi man padėti, Anika, – jis kuo rimčiausiai linktelėjo. – Turiu nuojautą, kad tik tu viena sugebėsi.

– Pažadu, – tarė Anika Karlson.

„Štai, pamąstyk, o aš einu švęsti savaitgalio“, – pamanė Bekstriomas.

Paskui jis padarė tai, ką darydavo kiekvieną penktadienį. Telefono atsakiklyje paliko žinutę, kad yra išvykęs „darbo reikalais“. Išjungė savo mobilųjį. Išėjo iš nuovados. Įsėdęs į taksi nuvažiavo į saugią vietelę Kungsholmene, netoli namų, kur visai neblogai papietavo. Tada parpėdino į savo jaukų būstą užsitarnauto vidudienio poilsio, o galiausiai užbaigė penktadieninę rutiną apsilankymu pas naują masažuotoją.

Nepaprastai rūpestinga ir atidi dvidešimt šešerių lenkė Elena teikė sveikatinimo paslaugas netoli jo namų, o Bekstriomas būdavo jos paskutinis klientas kiekvieną penktadienį. Ji visuomet kruopščiai atlikdavo programą su laiminga pabaiga, nuteikdama jo aukščiausios rūšies saliamį artėjantiems savaitgalio malonumams.

Vėliau vakare Bekstriomas ketino vakarieniauti su vienu senu pažįstamu, garsiu meno dirbinių prekiautoju Gustavu Gustavsonu Heningu, kuriam Bekstriomas turėjo garbės ne kartą pasitarnauti. Dabar jis norėjo pakviesti Bekstriomą vakarienės.

– Gal susitikime pusę aštuonių pagrindinėje Karališkosios operos vyno rūsio salėje? – pasiūlė Heningas.

Jis buvo turtingas, nepriekaištingai besirengiantis žilaplaukis, išgarsėjęs po televizijos laidų apie antikvarinius daiktus ir įkopęs į aštuntą dešimtį. Tam tikruose sluoksniuose jis buvo žinomas kaip Gegura, ir visiškai nepriminė kadaise dar paauglystėje pagarsėjusio bandito Juhos Valentino Andersono-Gražuoliuko, gimusio 1937-aisiais, ir dingusio iš Stokholmo policijos archyvų prieš daugelį metų.

– Gal geriau aštuntą? – tarė Bekstriomas, norėdamas pasilikti sau į valias laiko svarbiems kūniškiems ir dvasiškiems reikalams.

– Aštuntą tai aštuntą, – sutiko Gegura.

50

Savajai apsaugininko nužudymo bylai tirti vyresnysis inspektorius Toivonenas turėjo ne trisdešimties žmonių grupę, kaip manė Bekstriomas. Penktadienio rytą atvyko pastiprinimas. Jam buvo duotas leidimas įtraukti žmones iš Valstybinės nusikaltimų tyrimo tarnybos, iš greitojo reagavimo būrio ir iš riaušių malšinimo grupės, iš Stokholmo lėno kriminalinės policijos ir kitų jam priklausančių apylinkių. Netgi Skonės policija atsiuntė tris tyrėjus iš specialiosios paskirties ginkluotųjų apiplėšimų būrio. Šiuo metu jis vadovavo beveik septyniasdešimčiai pareigūnų ir tyrėjų, taip pat ir savo paties skyriui, o panorėjęs būtų galėjęs gauti ir dar daugiau. Šiomis dienomis Toivonenas gaudavo viską, ko paprašydavo, ir visą dieną su savo komandos lyderiais praleido planuodamas tinkamiausią strategiją.

Operacija pamažu įgavo aiškius kontūrus. Sekti namus, aplinką, asmenis; klausyti laidinių ir mobiliųjų telefonų pokalbių, sudėti „blakes“; daryti spaudimą, provokuoti, infiltruoti savus žmones tarp asmenų, besitrinančių su brolių Ibrahimų ir jų pusbrolio Hasano Talibo gaujomis. Suimti, tardyti, stabdyti automobilius, apieškoti juos pačius kiekvienai progai pasitaikius, o reikalui esant – prilupti tuos šiknius, jei tik leptelės kokį žodį, padarys per staigų judesį ar apskritai bent krustelės.

– Na ką, kimbam į darbus. Ibrahimai keliaus už grotų, – rūsčiu veidu tarė Toivonenas ir linktelėjo savo kolegoms.

Tą vakarą, aštuoniolika nulis nulis, vyresnysis inspektorius Jorma Honkamekis su vyrukais iš greitojo reagavimo būrio ir Stokholmo policijos riaušių malšinimo grupės surengė iš viso dešimt reidų į butus ir kitas patalpas Hudingėje ir Botkyrkoje, Tenstoje bei Rinkebiu ir šiaurinėje Jarvoje. Įsiverždavo neprašydami leidimo. Visur be išimties patekdavo išspyrę duris. Visus butuose ar patalpose buvusius asmenis išvesdindavo su antrankiais. Į vidų suleisdavo narkotikų ir sprogmenų ieškančius šunis bei paprastus tarnybinius keturkojus, apversdavo aukštyn kojomis baldus ir interjero detales, kai kuriuose biuruose Flemingsberge netgi išgriovė sienas. Rado visko: pinigų, narkotikų, ginklų, šaudmenų, sprogmenų ir sprogstamųjų medžiagų, dūminių granatų, vadinamųjų ežių, balaklavų, kombinezonų, antrankių, automobilių numerių ir vogtų transporto priemonių.

Iki kol gražiausioje pasaulio sostinėje išaušo naujas rytas, čia buvo suimti trisdešimt trys žmonės, ir tai dar tebuvo tiktai pradžia.

Valstybinės nusikaltimų tyrimo tarnybos sekimo skyriaus vyresniajai inspektorei Lindai Martines, neseniai paskirtai į šį postą, Toivonenas buvo pavedęs vadovauti sekant Ibrahimus ir jų pusbrolį. Ji kruopščiai rinkosi savo komandą ir puikiai žinojo savo priešininkų silpnąsias vietas.

– Nė vieno paprasto švedo, kiek akys užmato, – nužvelgdama savo pajėgas tarė Martines. – Vien tik juoda, ruda ir mėlyna, – patenkinta nusišypsojo ji.

Prieš išeidamas iš Solnos nuovados Toivonenas užsuko pas savo šefę Aną Holt pranešti naujausių žinių iš Kriminalinių tyrimų tarnybos apie galimus Danielsono ir brolių Ibrahimų bei Hasano Talibo ryšius. Dabar, kai jie jau žinojo, ko ieškoti, tai ir surasti buvo gerokai lengviau. Buvo atkastas netgi devynerių metų senumo pranešimas, kuriame Karlas Danielsonas buvo kaltinamas pinigų plovimu po didžiulio ginkluoto apiplėšimo, įvykdyto Akaloje, Stokholmo šiaurėje. Įkalčių rasti taip ir nepavyko, todėl byla buvo atidėta į šalį ir ilgainiui pamiršta.

1999-ųjų metų kovą, po devynerių metų, mažiausiai šeši ginkluoti vyrai su kaukėmis įsiveržė į transporto apsaugos kompanijos saugyklą Akaloje. Su penkiolikos tonų galios šakiniu keltuvu įvažiavo kiaurai sieną. Personalui įsakė gultis ant žemės, o po penkių minučių dingo su maždaug šimtu milijonų kronų nepažymėtomis kupiūromis.

– Tiksliau, su vienu milijonu šešiais šimtais dvylika tūkstančių kronų, – patikslino Toivonenas, užmetęs akį į užrašus, kad nepameluotų.

– Va čia tai rimtas darbas, – tarė Holt. – Ne koks ten paprastas šūdinas apiplėšimas.

– Taip, nors mums tai buvo tikra tragedija, – atsakė Toivonenas.

Policijai nepavyko atgauti nė vienos kronos. Nė vienas iš nusikaltėlių neatsidūrė teisme, nors visi lyg ir numanė, kas jie tokie, ir kaip viskas buvo suplanuota. Vienintelė paguoda tokiomis aplinkybėmis buvo ta, kad nė vienas iš darbuotojų nenukentėjo, bet už tai reikėjo dėkoti plėšikams, o ne policijos pareigūnams.

Svarbiausia figūra šioje gaujoje buvo gerai žinomas marokiečių kilmės banditas Abdulas Ben Kaderas, gimęs 1950 metais. Švedijoje jis gyveno daugiau kaip dvidešimt metų ir kriminalinio pasaulio įvykiuose šmėžuodavo reguliariai. Pradedant nelegaliais lošimais ir alkoholiu, viešnamiais, organizuotomis vagių gaujomis ir prekyba vogtais daiktais, baigiant sukčiavimu siekiant neteisėtai pasisavinti draudimo išmokas ir ginkluotais apiplėšimais.

Jis nuolat patekdavo tarp policijos įtariamųjų, buvo ne kartą suimtas ir net tris kartus įkalintas. Bet niekada nepripažintas kaltu ir nė dienos nepraleidęs kaip nuteistasis švediškuose pataisos namuose.

– Praėjus porai mėnesių po Akaloje įvykdyto apiplėšimo šunsnukis išėjo į pensiją ir išvažiavo atgal į Maroką, – ironiškai šyptelėjo Toivonenas. – Dabar, kiek žinau, turi kelis barus ir viešbutį, bent jau vieną tai tikrai.

– O kur čia nagus prikišę Ibrahimai ir jų pusbrolis? – paklausė Holt.

Visi trys dalyvavo tame apiplėšime. Toivonenas ir jo kolegos buvo tuo tvirtai įsitikinę. Faršadas, kuriam tuo metu buvo dvidešimt aštuoneri, vadovavo operacijai. Trimis metais jaunesnis jo pusbrolis vairavo krautuvą, o jaunėlis brolis Afsanas, tada vos dvidešimt trejų, prisiglemžė tiek pinigų, kiek tik pajėgė, nors vilkėjo kombinezoną, pirštines ir tik akis atidengiančią kaukę.

– Ben Kaderį galima vadinti savotišku Faršado ugdytoju. Šis buvo jo mylimiausias, nors kilęs ir ne iš Šiaurės Afrikos, o iš Irano. Beje, jie abu musulmonai ir visiškai negeria alkoholio, – nežinia kodėl pridūrė Toivonenas. – Faršadas atvyko į šalį su savo šeima kaip pabėgėlis, kai jam dar tebuvo treji. Jaunėlis brolis gimė jau Švedijoje. Ben Kaderis vaikų neturi, o Faršadas nuo mažumės buvo ne iš kelmo spirtas, matyt todėl jam ir patiko. Jie vis dar palaiko ryšį, nes vos prieš kelias savaites kolegos iš Prancūzijos per Interpolą mums pranešė, kad visai neseniai, kovo mėnesį, jiedu buvo susitikę Rivjeroje.

– O kaip Danielsonas? – nekantravo Holt.

– Ben Kaderis jį samdė kaip buhalterį, finansininką ir patarėją teisiniais klausimais. Be viso kito, jis dar turėjo ir maisto prekių krautuvę Solentunoje, o čia, Solnoje, tabako parduotuvėlę ir cheminę valyklą. Dabar jau aišku, kad greičiausiai ne vien tiktai jų buhalteriją Danielsonas tvarkė, bet kadangi jokių įrodymų neturėjome, tegalėjome jį apklausti. Kai Ben Kaderis išvažiavo atgal į Maroką, Faršadas perėmė maisto krautuvę su visu Danielsonu ir tebėra jos savininkas. O štai Danielsono pavardės dokumentuose nebeliko.

– Akofelis, – toliau nekantravo Holt. – Kuo jis čia susijęs? Kažin ar važiavo plėšti Akalos būdamas tuo metu, kiek, šešiolikos?

– Jei atvirai, neturiu žalio supratimo, – prisipažino Toivonenas ir papurtė galvą. – Nemanau, kad buvo kuo nors susijęs su Danielsonu ar Ibrahimais. Gal tiesiog ne laiku pasipainiojo netinkamoje vietoje, slystelėjo ant banano žievės. Kad jis būtų nužudęs Danielsoną, manau, nėra nė kalbos.

– O kaip tuomet broliai Ibrahimai ir Hasanas Talibas? Ar jie galėjo nužudyti Danielsoną ir Akofelį?

– Neturiu supratimo, – atsakė Toivonenas ir atsiduso.

– Gal kas paaiškės, – šypsodamasi tarė Holt. – Bekstriomas pažadėjo, kad greit išsiaiškins. Sakė, jam reikia tik dar vienos savaitės.

– Tiesiog spirgu iš nekantrumo, – prunkštelėjo Toivonenas.

Po jų pokalbio Toivonenas patraukė namo, į savo vienbutį namą Spongoje. Kadangi žmona buvo išvykusi į Norlandą aplankyti pasiligojusio tėvo, pats paruošė vakarienę dviem paaugliams sūnums. Pavalgę berniukai išlėkė pas draugus. Toivonenas įsipylė alaus, pavymui šlakelį viskio ir pradėjo savaitgalį priešais televizorių. Kai vienuoliktą valandą grįžo jaunėlis sūnus, jo tėtis, įjungęs sporto kanalą, gulėjo ant sofos ir snaudė.

– Ar dar neini gulti, tėti? – paklausė sūnus. – Man atrodo, esi šiek tiek pavargęs.

51

Ponas Bekstriomas ir ponas Gegura susitiko pagrindinėje Karališkosios operos vyno rūsio salėje šiek tiek po aštuntos valandos vakaro, ir nepaprastai paslaugus vyriausiasis padavėjas juos pasodino prie nuošalaus stalelio terasoje. Priėmęs gėrimų užsakymą jis darsyk nusilenkė ir nuskubėjo šalin. Gegura, kaip įprastai, pasakė apmokėsiąs sąskaitą.

– Džiugu matyt, vyresnysis inspektoriau, – tarė jis, keldamas taurę sauso martinio, ir paėmęs nuo šalimais pastatytos lėkštelės alyvuogę atsargiai krimstelėjo.

– Smagu ir man, – savo ruožtu atsakė Bekstriomas ir pakėlė savąją dvigubą atšaldytos degtinės. „Nors tu kasdien vis labiau panašėji į *pyderą*“, – pamanė jis.

Paskui jiedu užsisakė maistą. Bekstriomas rinkosi pirmas, ir netgi *pyderas* Gegura pritarė jo normaliam žmoniškam pasirinkimui. Na, bent jau daugmaž.

– Man, prašom, Skageno salotų su sūdyta lašiša ir Rydbergo kepsnį su dviem kiaušinio tryniais. Gersiu alaus ir degtinės, o visa kita išsirinksiu vėliau, – pareiškė Bekstriomas.

– O kokios degtinės *monsieur le directeur** pageidautumėt? – pasiteiravo vyriausiasis padavėjas, dar labiau pasvirdamas į šoną.

– Čekiško šviesaus alaus, rusiškos degtinės. Gal turite „Standart“? – „Koks dar direktorius?“ – nesuprato Bekstriomas.

– Bijau, kad neturime, – apgailestaudamas atsakė vyriausiasis padavėjas. – Bet turime „Stolichnaya“ – ir krištolinės, ir auksinės.

– Reikia tarti „Staličnaja“, – pataisė Bekstriomas, neseniai šį tą pramokęs rusiškai. – Ką gi, tada prie salotų atneškite auksinės, o prie kepsnio – krištolinės, – lyg tikras žinovas pareiškė jis.

– Viengubą ar dvigubą?

„Jis turbūt išsidirbinėja? – pamanė Bekstriomas. – Čia kokia nors degustacija, ar ką?“

– Dvigubą, pilną, – atsakė jis. – Visą vakarą. Jokių viengubų.

Gegura paprašė to paties ir pagyrė Bekstriomo pasirinkimą. Susilaikė tiktai nuo sūdytos lašišos ir užsisakė vieną kiaušinio trynį vietoj dviejų, pasitenkino vienguba degtinės prie užkandžio, o prie pagrindinio patiekalo pasakė gersiąs raudonojo vyno.

– Gal turite kokio gero „Cabernet Sauvignon“ taurėmis?

Be abejonės, užtikrino jį vyriausiasis padavėjas. Jie turintys gero amerikietiško, 2003-iųjų metų derliaus vyno iš Sonomos slėnio, pagaminto iš devyniasdešimties procentų vynuogių „Cabernet Sauvignon“.

---

* „Mielas pone“ (pranc..).

– Su vos juntamu „Petit Verdot“ vynuogių dvelksmu pakilesniam skoniui.

„Iškrypėliai, – pasibaisėjo Bekstriomas. – Iš kokios subinės jie traukia tokius pasakymus? *Dvelksmas*. Man dvelkia nebent *pyderais*.“

Visgi vakarą jie leido maloniai. Gegura buvo nusiteikęs plepėti. Padėkojo Bekstriomui už pastarąjį kartą suteiktą pagalbą, kai šis maloniai įspėjo jį apie policijos turimą informaciją dėl vienos stambios meno kūrinio vagystės, kurią policija tyrė visą žiemą. Puskvailiai Bekstriomo kolegos, žinoma, vėl viską sudirbo, bet Gegura šįkart netgi nefigūravo pirminiame tyrime.

Tai buvo paskutinė Bekstriomo paslaugėlė, kol dar dirbo radinių skyriuje. Kadangi pačiam tokia informacija nebuvo prieinama, jis prisijungė, kaip daugelį kartų jau buvo daręs, iš vieno nevispročio bendradarbio kompiuterio. Šis buvo kadaise dirbęs teismo ekspertu, bet turėjo susimažinti darbo laiką iki pusės etato po to, kai pabandė nunuodyti žmoną. Bekstriomas anuomet įsirašė duomenis į du diskus. Vieną Gegurai ir vieną sau – dėl viso pikto.

– Menkniekis, – kukliai priėmė padėką Bekstriomas.

– O mūsų nauja apmokėjimo tvarka veikia? – nežinia kodėl pasiteiravo Gegura. – Tikiuosi, ji tave tenkina, mielas mano?

– Viskas puiku, – užtikrino Bekstriomas, nes nepaisant visų jo tragiškų nukrypimų, Gegura bent jau buvo labai dosnus *pyderas*. „Kas tiesa, tai tiesa“, – mintyse pripažino jis.

– Tiesa, noriu paklaust ne į temą, kad jau turiu laimės tave pamatyti, – tarė Gegura. – Per televiziją pasakojo apie tą siaubingą ginkluotą apiplėšimą Bromos oro uoste, – pradėjo jis. – Kai sušaudė vargšus apsauginius. Tie plėšikai atrodo visai sužvėrėję. Tikriausiai profesionalų darbas, tiesa? Iš to, ką mačiau per televizorių, praktiškai susidarė įspūdis, kad pasidarbavo koks nors komandosų dalinys.

– Tai jau tikrai ne kokie homofobai mušeikos, – sutiko Bekstriomas, prisiminęs tą patį kadaise Stokholmo parkuose ir alėjose siautėjusį Juhą Valentiną.

– Kalbėjausi su geru bičiuliu, čia, miesto centre, turinčiu daug parduotuvių. Jo darbuotojai kasdien nešioja į banką nemažas sumas grynųjų. Mano draugas labai išsigandęs, – pasakė Gegura.

– Džiunglių įstatymai, – sutiko Bekstriomas. – Yra ko bijoti, tiesa.

– Gal kartais pats jam galėtum pagelbėti? Peržvelgti, kaip jie dirba, šį tą patarti? Esu tikras, jis tau kaip reikiant atsidėkotų.

– Ar jis moka laikyt liežuvį už dantų? – paklausė Bekstriomas. – Čia subtilus reikalas, tikriausiai ir pats supranti.

– Žinoma, žinoma, – nuramino Gegura, pakėlęs mėlynomis gyslomis išvagotą ranką. – Jis labai diskretiškas žmogus.

– Gali bet kada duoti jam mano numerį, – leido Bekstriomas. Jis buvo jau suplanavęs prieš vasarą atnaujinti savo garderobą.

– Ir dar be galo dosnus, – pridūrė Gegura, keldamas savo taurę į Bekstriomo sveikatą.

Kai atėjo eilė desertams, jiedu sulaukė netikėtos kompanijos. Gegura, pateisindamas savo iškrypėlišką reputaciją, paprašė šviežių uogų, o Bekstriomui užteko ir gero konjako. Minėtoji kompanija buvo Geguros „sena brangi bičiulė“, kaip ir jis besisukiojanti meno versle.

„Sena, kurgi ne, – pagalvojo Bekstriomas. – Daugių daugiausiai trisdešimt penkerių, o papai kokie, eina šikt, – būtų čia Stigsonas, neatlaikytų“, – mintyse nusišaipė jis.

Seni pažįstami pabučiavo vienas kitam į skruostą, tada Gegura juos supažindino.

– Mano brangus draugas Evertas Bekstriomas, – pristatė jis, – o čia mano žavingiausioji draugė Tatjana Turen. Mano vieno seno verslo partnerio, ne visada pasižyminčio išmintingais sprendimais, buvusi žmona, – patikslino Gegura.

„Kam tau tokios moters kompanija?“, – pamanė Bekstriomas. Ištiesęs ranką jis vyriškai pasisveikino ir nusišypsojo jai it Klintas Istvudas.

– Jūs taip pat domitės meno kūriniais, Evertai? – pasiteiravo Tatjana Turen, savo dailiu užpakaliuku prisėdusi ant Geguros paslaugiai atitrauktos kėdės taip, kad jos nekukli iškirptė atsidurtų tinkamame aukštyje, ir Bekstriomas ja galėtų grožėtis pačiu tinkamiausiu rakursu.

– Aš esu policijos pareigūnas, – griežtai linktelėjo Bekstriomas.

– Policijos pareigūnas, Dieve, kaip įdomu, – atsakė Tatjana, išplėtusi dideles tamsias akis. – O kokia jūsų darbo sritis?

– Žmogžudystės, sunkūs nusikaltimai, esu vyresnysis inspektorius, – tarė Bekstriomas. – Kitokiais dalykais neužsiimu. „Klintui Istvudui iki manęs toli“, – pamanė jis.

Visi trys šnekučiavosi, kol Tatjana kiek apmalšino alkį paprastu sumuštiniu su lašiša ir taure šampano, praktiškai visą dėmesį skirdama Bekstriomui.

– Dieve, kaip įdomu, – pakartojo ji, šypsodamasi raudonomis lūpomis ir rodydama savo baltus dantis. – Dar niekada nebuvau sutikusi tikro žmogžudysčių tyrėjo. Tik mačiau per televizorių.

Bekstriomas kaip įprastai papasakojo jai keletą didvyriškiausių žygdarbių, įvykdytų per savo dinamišką legendomis apipinto policininko kasdienybę. Jo puikusis saliamis jau buvo pradėjęs nerimti, o kai ledai pajudėjo, tai pajudėjo.

Gegura apgailestaudamas atsisveikino iškart, vos tik apmokėjo sąskaitą. Tokio amžiaus žmogui, esą, reikia gerai išsimiegoti. Tatjana su Bekstriomu užsuko į šalia restorano esantį naktinį klubą „Café Opera“ ir išgėrė dar vieną kitą taurę apšilimui. „Nors kam man jų reikia, – galvojo Bekstriomas, mat jo saliamis jau buvo visai prabudęs. – Gerai, kad nestoviu čia nuogas su kokia nors šūdina beisbolo kepuraite, – pamanė jis, atsiremdamas į barą. – Iš šono atrodyčiau kaip kokia sušikta „F“. – Jis kiek galėdamas įtraukė pilvą ir atstatė plačią krūtinę.

– Oho, vyresnysis inspektoriau, – tarė Tatjana, delnu slysdama per jo marškinius. – Čia ne šiaip koks eilinis ištreniruotas pilvukas, ar ne?

Tatjana gyveno Ostermalme, nedideliame dviejų kambarių bute Mergelės gatvėje. „Mergina turi humoro jausmą, gyventi tokioje gatvėje“, – pamanė Bekstriomas. Vos tik įžengus pro buto duris, kelnės liko koridoriuje, o likusius drabužius jis nusimetė pakeliui į miegamąjį. Kai parvertė ją ant plačios lovos, buvo jau kuo puikiausiai pasirengęs. Ant šios lovos, lyg darbo tvarkos paisantis pirmas į įvykio vietą atvykęs patrulis, Bekstriomas ją kaip reikiant patvarkė. Jis dejavo ir švokštė, o Tatjana garsiai aimanavo. Paskui Bekstriomas pakeitė pozą ir leido jai jodinėti ant savo saliamio tol, kol nujojo mažų mažiausiai apie kilometrą ir dar sykį priartėjo pabaiga.

Tada jis užmigo, o kai vėl prabudo, saulė jau ridinėjosi aukštai žydrame danguje virš Mergelės gatvės. Tatjana paruošė pusryčius ir davusi jam savo telefono numerį liepė pasižadėti, kad jiedu vėl pasimatys vos tik jai grįžus iš atostogų Graikijoje.

52

Penktadienio popietę, baigęs tirti nužudymo bylą, iš Ostergotlando grįžo Valstybinio žmogžudysčių tyrimo skyriaus vyresnysis inspektorius tyrėjas Janas Levinas. Parvažiavo tiesiai namo pas savo mylimąją Aną Holt ir atrakino jos buto duris, o ši jau stovėjo koridoriuje ir laukė.

– Kaip gerai, kad grįžai, Janai, – imdama jį už rankos pasakė Holt.

„Mylimoji ir atsidavusi policijos viršininkė“, – galvojo Janas, sėdėdamas ant sofos ir sklaidydamas šūsnį jos įbruktų dokumentų. Žmogžudystė, pasikėsinimas nužudyti, ginkluotas apiplėšimas, vieno iš įtariamųjų nužudymas, taip pat seno alkoholiko žmogžudystė ir dar jį radusio laikraščių išnešiotojo žmogžudystė. „Bet ką bendro tai turi su Ana ir manimi?“ – svarstė jis.

– Ką manai, Janai? – pasislinkdama arčiau jo paklausė Holt.

– Ką apie tai sako Toivonenas? – pasmalsavo Levinas.

– Neturi žalio supratimo, – sukikeno Ana Holt.

– Tada, matyt, jis teisus, – nusišypsojo jai Levinas. – Aš irgi neturiu supratimo.

– Atrodo, tau nelabai įdomu, – pasakė Holt, imdama iš jo popierius ir dėdama ant kavos stalelio.

– Mano mintys dabar kitur, – atsakė Janas Levinas.

– Tavo mintys dabar kitur?

– Na, aš grįžau namo pas gražiausią pasaulio moterį prieš kokį pusvalandį, – tikrumo dėlei Levinas dirstelėjo į savo laikrodį. – Ji mane pabučiavo, apkabino ir įdavė didelę šūsnį popierių. Mes dabar sėdime ant vienos sofos, aš skaitau, ji mane stebi. Suprantama, kad mano mintys kitur, – Janas linktelėjo jai, patvirtindamas savo žodžius.

– Ir apie ką gi galvoji?

– Kad noriu atsegti tavo marškinukus, – atsakė Janas Levinas.

53

Tą patį vakarą lygiai vienuoliktą Faršadas su savo broliu Afsanu išėjo iš didelio nuosavo namo Solentunoje, kur gyveno su savo tėvais, trimis seserimis ir jauniausiuoju broliu Nasiru, kuriam buvo dvidešimt penkeri. Tiesa, šiuo metu jaunėlis, atrodo, buvo kažkur pradingęs. Visą savaitę jo nebuvo nė kvapo, ir Toivonenas jau ėmė numanyti, kodėl.

Broliai įsėdo į juodą Faršado leksusą, ir geriau būti nė negalėjo, kadangi šis jau buvo paruoštas sekimui. Prieš kelias valandas Faršadas jį buvo aplaidžiai palikęs automobilių aikštelėje prie „NK“ universalinės parduotuvės, kol pats su Talibu apsipirkinėjo kulinarijos krautuvėlėje. Užsuko ten tik penkioms minutėms, nupirkti ko nors gardaus mylimai mamai. Kas gi čia tokio?

Lindos Martines kolegoms teprireikė vos minutės, kad prie automobilio pritvirtintų GPS siųstuvą, tad dabar jie galėjo ramiausiai stebėti objektą „Alfa-1“ – raudoną strėlytę su vienetu – savo specialiai įrengto autobusiuko kompiuterio ekrane.

Afsanas vairavo, o Faršadas daugiausia kalbėjosi telefonu. Valdovų gatvėje jiedu stabtelėjo ties libanietišku restoranu paimti Hasano Talibo, kuris irgi elgėsi aplaidžiai. Prieš įsėsdamas į leksusą jis atidarė šviesiai pilko palei šaligatvį stovinčio mersedeso bagažinę, ir, išsitraukęs iš jos mobilųjį telefoną, įsikišo jį į priekinę savo striukės kišenę.

Paskui leksusą važiuojančiame automobilyje tučtuojau įsijungė kameros, fiksuodamos vaizdą iš už nugaros.

– *Bingo*, – šūktelėjo Linda Martines, mat jie tik ką atrado dar vieną automobilį, apie kurį anksčiau nežinojo, o kai po penkių minučių pati pritvirtino prie jo siųstuvą, jautėsi pakylėta. „Alfa-3“, – nutarė ji, žymėdama mersedesą savo elektroninėje užrašinėje.

„Štai kur gyvenimas, – pamanė. – Argi darbas biure galėtų prilygti gatvei?“ Nors būtent biure, ko gero, ji ir turėjo būti. „Kokio velnio tapau vyresniąja inspektore?“ – klausė savęs Linda. Jeigu jos viršininkas Larsas Martinas Johansonas nebūtų išėjęs į pensiją, ji būtų atkišusi jam vidurinį pirštą, kadangi tai jis taip pasiūlė.

Jos kolegos antrajame automobilyje sekė taikinį. Atsekę jį iki klubo „Café Opera“ Karališkajame miesto parke stebėjo, kaip Afsanas sustoja dvidešimt metrų nuo įėjimo, užstatydamas kitą automobilį, ir su abiem savo bendrakeleiviais išlipa. Paskui draugiškai sveikinasi su apsaugininkais, ir, paplekšnoję vieni kitiems per nugaras, dingsta naktiniame klube.

„Atsirado mat, ajatolos, pakarsiu už kiaušų aš tuos kupranugarių raitelius“, – pamanė trisdešimtmetis pareigūnas Frankas Motoelis, laikydamas dūzgiančią kamerą.

– Frankas nevirškina musulmonų, – dvidešimt septynerių metų Sandra Kovač paaiškino Magdai Hernandes, kuri buvo išzyzusi, kad jai leistų sėdėti priekinėje keleivio sėdynėje. Ją buvo perkėlę iš patrulių į Lindos Martines komandą pačios Lindos pasirinkimu.

– Frankas, nors ir juodukas, bet tikras rasistas, – linktelėjusi Magdai patikino Kovač. – Šitas dičkis juodaodis, žinok, nekenčia visų, tai todėl ir atrodo toks piktas.

– Išskyrus tave, Magda, – šyptelėjo Frankas. – Jei nusimesi tuos savo raudonus marškinėlius, aš tau parodysiu, kaip tu man patinki.

– Jis dar ir seksistas, – pridūrė Kovač. – Nesakiau? Ir daikčiukas jo miniatiūrinis. Mažiausias visoj Afrikoj.

– Gal tu pabūk mašinoj, Sandra, ir baik šūdą malti, o mes su Magda tuos tris paseksim, – nusprendė Motoelis. Jis neturėjo jokio noro klausytis tokių paistalų, mat jo kolegė Kovač apie šiuos reikalus sužinojo per kalėdinį darbo vakarėlį, vykusį prieš pusantrų metų.

Iš patirties Linda Martines žinojo, kad joks pareigūnas nebūtų patekęs į madingiausią klubą vien pamojavęs apsauginiams tarnybiniu ženkleliu. Ji buvo suradusi kitų būdų, tačiau Magdai Hernandes jos pagalbos neprireikė. Ji tiesiog nusišypsojo savo akinamai balta šypsena ir su savo raudonais marškinėliais bei trumpu sijonėliu prasmuko vidun be eilės.

O štai Franką Motoelį prie įėjimo sustabdė. Toliau viskas klostėsi kaip įprastai.

– Atsiprašau, – papurtė galvą apsauginis. – Šiomis valandomis įleidžiami tiktai nuolatiniai lankytojai. „Metro devyniasdešimt, šimtas kilogramų raumenų, o akys tokios, kad, ačiū Dievui, tokių dar nesu matęs. Beveik garantuoju, kad iškels sceną, kaip visada, nors aš tiktai dirbu savo darbą, – pamanė jis. – Milijoną atiduočiau, jei mano pana būtų kaip to *nigerio*. Tokia galėtų išeiti su pižama ir šlepetėmis, o visi prasčiokai, apspitę ratu, jai lankstytųsi.“

– Aš svečių sąraše, – atsakė jam Motoelis, galvos mostu rodydamas į popieriaus lapą antrojo apsauginio rankose. – Motoelis, – prisistatė jis. „Kada nors, vieną labai šaltą ir niūrią dieną, kai lietus čaižys Kronobergo kalėjimo langus, mes būtinai ir vėl susitiksim“, – mintyse pridūrė, nes nepaisant grėsmingos išvaizdos jis laisvalaikiu dažniausiai rašydavo eiles.

– Yra, – greit žvilgtelėjęs į sąrašą patvirtino antrasis apsauginis.

– Taip ir maniau, kad kažkur matytas, – pasakė pirmasis ir stengdamasis išspausti šypseną pasitraukė šalin.

– Šį kartą tiek to, – tarė Motoelis, verdamas jį žvilgsniu. „Vieną dieną mes su tavim susitiksim, – pamanė jis. – O iki tol sutiksiu dar daug tokių kaip tu.“

„Jėzau, koks baisuoklis“, – pagalvojo apsaugininkas, žiūrėdamas jam įkandin.

– Tu matei to *nigerio* paną?

– Garantuoju, jinai iš tų, kurios savo patinus gyvus suėda, – pareiškė jo kolega ir papurtė galvą.

Surasti brolius Ibrahimus ir jų pusbrolį nebuvo labai sunku. Milžiniška plikai skusta Talibo galva sausakimšame klube švietė lyg švyturys.

– Išsiskirstom, – pasakė Frankas, šypsodamasis, lyg omenyje būtų turėjęs visai ką kita.

Magda Hernandes jam irgi nusišypsojo ir pakreipė galvą į šoną. Erzindama jį kyštelėjo liežuvio galiuką.

„Aš tave galėčiau suvalgyt“, – galvojo Motoelis, lydėdamas ją žvilgsniu. „Panele Magda, gal kartais norėtumėt nuo manęs vaiko?“ – pamanė jis.

Praėjus penkioms minutėms ji grįžo. Dabar buvo užsidėjusi didelius saulės akinius, nors klube tvyrojo prieblanda.

– Labukas, Frankai, – pasisveikino ji glostydama jo ranką, kadangi visi aplink stovintys vyrai laidė žvilgsnius čia į raudoną jos palaidinę, čia į raudonas lūpas, čia į baltus dantis. – Man rodos, turim problemą, – pridūrė ir apkabinusi jo kaklą kažką pašnibždėjo į ausį.

– Gerai, – tarė Frankas. – Pasikeiskit su Sandra. Papasakok Lindai ir pažiūrėk, ar kas nors galėtų čia normaliai pafotografuoti.

– Tai pasimatysim vėliau, branguti, – atsakė ji ir pasistiebusi ant savo grakščių kojų švelniai pabučiavo į skruostą.

54

Sandra Kovač buvo dvidešimt septynerių metų, gimusi imigrantų šeimoje ir užaugusi Tenstoje. Jos tėtis, kilęs iš Serbijos, matyt, jautėsi pernelyg didelis patinas ir paliko žmoną, kai Sandrai tebuvo dveji, o jo pavardė po septyniolikos metų tik pridarė dukrai problemų stojant į Solnos policijos akademiją.

– Tu tikriausiai žinai, kad Sandra Kovač yra Janko Kovačo duktė, – nervingai šyptelėjusi tarė viena priėmimo komisijos darbuotoja, žvelgdama į komiteto pirmininkę.

– Nemanau, kad šeimos nuodėmės paveldimos, – atšovė jai pirmininkė. – Tarp kitko, o kas buvo tavo tėvas? – pridūrė ji, smalsiai žiūrėdama į kolegę.

– Jis buvo kaimo klebonas, – atsakė priėmimo komisijos darbuotoja.

– Tikrai? – pernelyg nenustebo pirmininkė.

~

Tą pačią dieną, kai Sandra Kovač baigė policijos akademiją, į jos kambario duris studentų bendrabutyje Bergshamroje pasibeldė sportiškas maždaug keturiasdešimties metų vyriškis. „Kolega, – pamanė Sandra. – Tiksliau, būsimas kolega“, – mintyse pasitaisė, nes tai buvo svarbi detalė. Ji tevilkėjo chalatą – ruošėsi į absolventų vakarėlį, tačiau atidarė duris.

– Kuo galiu padėti? – pasiteiravo Sandra Kovač, stipriau verždama chalato diržą, kad neparodytų, ko nereikia.

– Tikiuosi, kad daug kuo, – draugiškai nusišypsojo jai sportiškas vyrukas, rodydamas savo pažymėjimą. – Mano pavardė Viklanderis, – prisistatė jis. – Aš iš Saugumo policijos. Vyresnysis inspektorius, jeigu ką.

– Tai bent staigmena, – atsakė jam Sandra Kovač.

Po savaitės ji ėmė dirbti Saugumo policijoje. Po penkerių metų su savo viršininku perėjo į Valstybinę nusikaltimų tyrimo tarnybą, kadangi jų abiejų vadovas buvo paaukštintas pareigose ir tapo atsakingas už kriminalistų komandą, greitojo reagavimo būrį, sraigtasparnius, užsienio žvalgybą ir visa kita nuo įslaptintų iki viešų Saugumo policijos reikalų.

– Viklanderi, tu pereini su manimi, – pareiškė Larsas Martinas Johansonas dieną prieš tai, kai buvo paskelbta apie jo naująjį postą. Kaip kirviu nukirto.

– Ar galiu pasiimti Sandrą? – tepaklausė Viklanderis.

– Janko dukterį? – pasitikslino Johansonas.

– Taip.

– Geriau nesugalvosi, – tarė Johansonas, nes buvo tas, kuris matė kiaurai.

~

Magdalena Hernandes buvo dvidešimt penkerių, imigrantų iš Čilės duktė. Jos tėvai pabėgo tą naktį, kai Pinočetas užgrobė valdžią ir diktatūros šalininkams įsakė nužudyti išrinktąjį šalies prezidentą Salvadorą Aljendę. Ilga jų kelionė iki Argentinos sienos, prasidėjusi pėsčiomis, pagaliau baigėsi čia, taip toli šiaurėje, kaip tik įmanoma nusigauti iš Čilės Valparaiso miesto gyventojams.

Magda gimė ir augo Švedijoje. Po to, kai atšventė dvyliktąjį gimtadienį, nė vienas vyras nebežiūrėdavo jai į akis, bet spoksodavo į krūtinę. „Nuo septynmečio iki septyniasdešimtmečio“, – manydavo ji, o septyneriais metais vyresnis jos brolis dėl šios priežasties kasdien įsiveldavo į muštynes.

Per savo penkioliktąjį gimtadienį Magda su juo pasikalbėjo.

– Susimažinsiu, Čikai, – pasakė ji. – Pažadu.

– Net nebandyk, – atsakė Čikas ir kuo rimčiausiai jai linktelėjo. – Suprask pagaliau, Magda, – pridūrė jis. – Mums, vyrams, esi Dievo dovana, ir joks žmogus neturi teisės taisyti to, kuo jis apdovanojo.

– Ką gi, gerai, – tarė Magda.

Po dešimties metų ji susipažino su Franku Motoeliu, kuriam buvo trisdešimt. Jos pamaina baigėsi šeštą ryto, ir nors norėjosi išsimiegoti savoje lovoje, vis dėlto nuvažiavo pas jį.

– Panele Magda, gal kartais norėtumėt nuo manęs vaiko? – paklausė jis, sodindamas Magdą ant lovos, kad galėtų žiūrėti jai į akis iš apačios, o ne pasilenkęs.

– Labai, – tarė Magda. – Jei pažadi manim rūpintis.

– Pažadu, – atsakė Frankas Motoelis. – Niekada tavęs nepaliksiu, – patikino jis. „Nes visoje Šiaurėje nerasi karštesnės liepsnos už manąją“, – mintyse pridūrė.

Frankas Motoelis augo Kenijoje, vaikų namuose. Tėvai jo gyvenime atsirado prieš dvidešimt penkerius metus. Tėtis Gunaras, dailidė iš Borlengės, atvyko į Keniją dirbti viename „Skanska“ kompanijos statomame viešbutyje, ir su savo žmona Ula šioje šalyje pragyveno dvejus metus. Franką jiedu pasiėmė iš vaikų namų tik likus savaitei iki grįžimo atgal į Švediją.

– O kaipgi visi dokumentai? – dvejojo tuomet Ula. – Ar mums nereiktų pirmiausia jų susitvarkyti?

– Viskas bus gerai, – patikino vyras. Paskui tik gūžtelėjo plačiais pečiais ir išsivežė žmoną su sūnumi namo.

Arlandos oro uoste teko pralaukti dvidešimt keturias valandas, bet galiausiai visi formalumai buvo išspręsti, ir šeimai leista grįžti namo į Burlengę.

– Tas baltas daiktas už lango vadinasi sniegas, – paaiškino Gunaras Andersonas, rodydamas pro išnuomoto automobilio langą. – *Snow,* – pridūrė angliškai.

– *Snow,* – linksėdamas pakartojo Frankas. „Toks pat kaip ant Kilimandžaro viršūnių“, – pamanė jis, mat viena maloni teta vaikų namuose jam jau buvo pasakojusi. Netgi rodė nuotraukų, taigi jis bemat atpažino, nors tebuvo tik penkerių. „Atrodo kaip daug daug vanilinių ledų“, – galvojo Frankas.

Per aštuonioliktąjį gimtadienį Frankas Andersonas pasikalbėjo su savo tėčiu Gunaru. Paaiškino jam norįs susigrąžinti tikrąją pavardę. Iš Andersono vėl tapti Motoeliu.

– Jeigu tu nieko prieš, – tarė Frankas.

– Tikrai ne, – atsakė Gunaras. – Išsižadėti savo kilmės yra tas pats, kas išsižadėti savęs.

– Tai galiu? – pasitikslino Frankas, norėdamas būti visiškai tikras.

– Jei tik nepamirši, kad aš tavo tėtis, – pasakė Gunaras.

– Tu dulkinaisi su Franku, ar ne? – paklausė Sandra Kovač kitą rytą, kai jos stovėjo garaže laukdamos buvusio vaikų namų auklėtinio iš Nairobio, vėluojančio į savo pamainą jau penkiolika minučių.

– Taip, – linktelėjusi atsakė Magda.

– Tai bent, – atsiduso Sandra. – Na, nesijaudink, – pridūrė ji. – Vienas kartas nesiskaito, – paaiškino, mat vis dėlto buvo Janko Kovačo duktė ir nuo Magdos Hernandes, ko gero, skyrėsi kaip diena ir naktis.

– Jis nori su manimi vaiko, – tarė Magda.

– O aš maniau, kad tu pereini dirbti pas mus, į sekimo skyrių? – pasitikslino Kovač. – Bent jau Linda minėjo, kai su ja kalbėjomės.

– Na, tai jo žodžiai, – paaiškino Magda. – Jis man taip sakė.

– Jeigu sakė, tai turbūt tikrai nori, – nusileido Sandra. „Su manim tai jis nenorėjo jokių prakeiktų vaikų“, – apmaudžiai pamanė ji.

– Aš jam sakiau, kad viskam savas laikas, – pasakė Magda.

– Ir kaip jis sureagavo?

– Kaip ir visi romantikai, – šyptelėjo Magda. – Ir seksistai, – pridūrė ji, dar plačiau nusišypsodama.

– Štai kaip, – teatsakė Sandra.

55

Šeštadienio rytą trisdešimt šešerių metų vyriškis, pasivadinęs Grislundu, išliejo širdį vyresniajam inspektoriui Jormai Honkamekiui, keturiasdešimt dvejų metų Stokholmo policijos riaušių malšinimo būrio vadui, dabar vadovaujančiam Toivoneno sekimo komandai.

Vyriškis jau nebeturėjo ko slėpti, kadangi prieš tris dienas buvo ir taip viską išklojęs senam draugui Frederikui Okarei, penkiasdešimt vienus atšventusiam Solnos „Pragaro angelų“ vadeivai. Okarė išdygo pas Grislundą garaže toks įniršęs, kad jam, vargšui automechanikui ir dviejų vaikų tėvui, tiesiog nebebuvo kur dėtis.

– Grislundai, arba tu pasakai, kur tas velnio Nasiras, arba tuojau pat paspringsi savo šitais tepalais, – pagrasino Okarė ir paspyręs alyvos rinktuvę ištaškė jos turinį ant švariai nušveistų Grislundo dirbtuvių grindų, kad įrodytų, jog nė kiek nejuokauja.

Grislundas viską išpasakojo. Net ir nebūdamas itin gudrus jis suprato, kad pats laikas pasirinkti, kieno pusėn stos. Kaip žinia, jo tikroji pavardė buvo ne Grislundas – kas gi vadintųsi „kiauliadaržiu“? Iš tiesų jis buvo kilęs iš puikios šeimos. Tėvo garbei jį pavadino Stigu, o kadangi mama po vedybų persivadinti į ponią Nilson atsisakė, tai iš motinos jis paveldėjo žavingą senovinę Svinhufvudo pavardę, reiškiančią „kiaulės galvą“. Jos pasididžiavimas virto sūnaus nelaime, o ji pati, nepaisant garbingos kilmės, deja, neturėjo nė skatiko, ir ištverti jam šios kankynės nė kiek nepadėjo.

Draugai praminė jį Grislundu dar nuo darželio laikų; vienintelė paguoda buvo tik ta, kad visą gyvenimą galėjo valgyti nesureikšmindamas etiketo ir gana greit savo pavardę pateisino. Kai paaugo, tėvas vadindavo jį Stigliuku, o mama liovėsi su juo bendrauti tada, kai sužinojo apie ketinimus su draugu atidaryti automobilių remonto dirbtuvę šiaurinėje Jarvoje. Tėtis dar ir dabar tebevadindavo jį Stigliuku. Galbūt dėl to, kad nieko geresnio nesugalvojo, arba norėjo paerzinti žmoną. „Greičiausiai labiau dėl mamos“, – manydavo Grislundas; jis buvo ką tik atšventęs septynioliktąjį gimtadienį ir baigęs mechanikų kursus Solnoje.

Automobilių remonto verslas ėjosi puikiai, o jo seni draugai pagelbėjo, kiek galėjo. Daugiausiai padėjo Faršadas Ibrahimas, su kuriuo susipažino lankydamas vidurinę mokyklą Solentunoje, taip pat ir visi kiti, kuriuos jau tada Faršadas laikydavo patikėtiniais.

Su Okare susipažino gerokai vėliau. Vieną dieną jis tiesiog atvažiavo su sunkvežimiu, išvertė iš jo seną autobusiuką ir liepė suremontuoti tą griozdą iki sutemstant. Grislundas padarė kaip lieptas ir taip įgijo dar vieną klientą.

Viskas, kaip sakoma, ėjosi kaip per sviestą. Retkarčiais jį šiek tiek išgąsdindavo paniurę mentai, sugalvoję pašniukštinėti po dirbtuves, bet su tuo buvo galima taikstytis. Iki vakar vakaro septintos valandos, kai užvirė tikras pragaras.

Jis ramiai sau tysojo po numylėtuoju 1956-ųjų metų „Chevrolet Bel Air“, priveržinėdamas senas veržles, galima sakyti, savo malonumui. Staiga su trenksmu atsilapojo garažo durys, ir jam nė nespėjus pasukti galvos į tą pusę, kažkas čiupo jį už kojų ir ištįsė iš po automobilio. Grislundas tik per stebuklą neprasiskėlė galvos į „Chevrolet“ kėbulą.

– Grislundai, – tarė Jorma Honkamekis, šelmiškai žvelgdamas į jį savo siauromis akimis. – Skambink savo bobai, kad nebeplikytų arbatos, šiandien Solnos cypėje gausi dešrelių su koše.

Palyginus su Okare, Honkamekis elgėsi pakenčiamai, o kadangi šiek tiek atsargos gėdos nedaro, tai Grislundas dar sykį išsikalbėjo.

Tiesa, prieš tai Honkamekiui reikėjo užvesti vaikiną ant kelio. Paaiškinti, kad policija rado šiokių tokių daiktų, plieninės vielos, lydmetalio, visų reikiamų įrankių, tuziną vadinamųjų ežių, kuriuos jis greitosiomis buvo sukalęs ir jau pamiršęs, taip pat keletą senų numerių, kurių visada pravartu turėti atsargoje. Šiaip, aišku, nedaug, jeigu tai būtų buvę viskas.

Jei tik Nasiras, praeitą pirmadienį užbėgęs pasiimti šūsnies vadinamųjų ežių, nebūtų paprašęs pasaugoti to šimto gramų maišelio.

– Tik iki vakaro, – patikino jis. – Šiandien turiu vieną darbą, reikės pavairuoti, taigi paliksiu, maža kas, – jis iškalbingai gūžtelėjo liaunais pečiais.

– Gerai, – neprieštaravo Grislundas, mat buvo geras ir malonus žmogus, ir kaip galėdamas stengėsi pasitarnauti klientams. Ypač turintiems vyresnįjį brolį vardu Faršadas Ibrahimas. Be to, Nasiras juk pažadėjo, kad tą patį vakarą jį pasiims. Atlikęs darbą ketino su mergina traukti į Kopenhagą atšvęsti. Planavo ten susitikti su vienu draugu, Grislundo pažįstamu. Norėjo pašėlti ir iš širdies pasilinksminti.

– O ką, aš gi negeriu alkoholio kaip tu ir visi kiti švedai, – paaiškino Nasiras.

– Šimtas gramų *kokso*, – tarė Honkamekis. – Kaip žinia, po keturiolika parų už gramą, Grislundai, o ant maišelio tavo pirštų antspaudai, kažin kodėl man atrodo, kad tau staiga smegenys išsilydė?

„Ketveri metai“, – šmėstelėjo Grislundui, nes jis kuo puikiausiai mokėjo skaičiuoti. Pats laikas atverti širdį.

– Nesikarščiuok, Jorma, – pasakė jis. – Aš tesu paprastas pėstininkas didelėje organizuoto nusikalstamumo armijoje. Iš kur daugiau toks žmogelis kaip aš gautų tokių pinigų?

„Ir viskas per tą sušiktą spanielį“, – mintyse keikėsi Grislundas. Iš pradžių jis tiesiog šmirinėjo aplink, kaip ir visi ankstesni mentų šunys. Paskui staiga stabtelėjo ties didele garaže stovinčia alyvos rinktuve ir ėmė skalyti kaip pašėlęs. Net pats Okarė nepultų tokios spardyti. Juo labiau jos trankyti lazda, kaip nė akimirkos nesudvejojęs padarė spanielio šeimininkas.

Taigi Grislundas dar sykį viską išpasakojo ir paaiškino, kas ir kaip. Palyginus su Okare, Honkamekis bent jau elgėsi daugmaž žmoniškai. Jis negriebė jo už kaklo ir nekankino įbrukęs į nosį pirštą.

Nasiras ir Tokarevas po šaudynių Bromoje spruko. Nuvažiavo penkis šimtus metrų. Paliko autobusiuką už dvidešimt metrų nuo

„Pragaro angelų“ šventovės. Prie pat jų klubo pastato, įsikūrusio oro uosto kaimynystėje.

Kodėl – nežinia. Gal kad pro šoninį langą tebevirto laukan raudoni dūmai? Norėjo pridaryti bėdų savo priešams? Ar tiesiog rado tuščią stovėjimo vietą? Tik kvailys Nasiras besprukdamas nusitraukė nuo veido kaukę vos už kelių skersgatvių ir lyg tyčia prasilenkė su vienu iš daugybės Okarės kompanionų, kai už jo nugaros jau buvo ėmusios kaukti sirenos.

– Nasiras, – užbaigė Grislundas. – Vairuoja kaip velnio lenktynininkas.

– Jaunėlis Nasiras, – tarė Honkamekis. „Kažin kiek pinigų jo piktasis didysis brolis turėjo sukišti šį kartą, kad parūpintų jam saugią vietelę?“ – pamanė jis.

– Sušiktas vaikigalis, – nusikeikė Grislundas. – Žinai, ką tas suskis man sako, kai susirenka savo prakeiktus spyglius ir išzyzia, kad pasaugočiau tą prakeiktą *koksą*? Žinai, ką tas šiknius man sako išeidamas?

– Ne.

– *Kriu kriu.*

– Nelengva tau, Grislundai, – išsišiepė Honkamekis.

– Nelengva, – sutiko Grislundas. „O kas sakė, kad gyvent lengva?“ – pamanė jis.

– Ar dar kam nors apie tai pasakojai? – paklausė Honkamekis.

– Ne, – papurtė galvą Grislundas. „Viskam yra ribos“, – pagalvojo jis.

– Paukštelis man pačiulbėjo, kad Okarė buvo užsukęs, – nutęsė Honkamekis taip, lyg balsu galvotų.

– Tikrai ne, – išsigynė Grislundas. „Kokio velnio jam dar reikia?“ – mintyse svarstė jis.

– Vis tiek paaiškės, – tarė Honkamekis.

– Kaip dėl pirštų atspaudų? – paklausė Grislundas. – Ant to sušikto maišelio. Su Nasiro *koksu*, – patikslino jis.

– Kokių dar atspaudų? – purtydamas galvą atsakė Honkamekis. – Nesuprantu, apie ką čia kalbi.

Grislundas pats pasiprašė į cypę. Bent jau iki pirmadienio, kad nepasklistų nereikalingų gandų.

– Jauskis kaip namie, Grislundai, – tarė Honkamekis.

Paskui paskambino Toivonenui ir viską papasakojo.

– Ko tam suskiui prisireikė į Kopenhagą? – nusistebėjo šis. „Ar kartais „Pragaro angelai“ ten nesėdi savivaldybės taryboje?“ – pridūrė mintyse.

– Aš jau kalbėjau su mūsų kolegomis iš Danijos, – pranešė Honkamekis. – Jie pažadėjo, kad paieškos. Jei pasiseks, rasim dar gyvą.

„O jeigu ne, tai bus dar blogiau“, – pagalvojo Toivonenas.

56

Maždaug tuo pat metu, kai Grislundas liejo širdį Honkamekiui, inspektorius Almas apsipirkinėjo Solnos centre. Vienos valstybei priklausančios alkoholio krautuvės tarpduryje jis kaktomuša susidūrė su baisiai įpykusiu Roliu Stolhamariu ir nepaisydamas jo rūstaus žvilgsnio surizikavo užduoti paprastą klausimą.

– Kaip einasi, Roli?

– O kaip tau atrodo, ką? – atsakė Stolhamaris.

– Norėjau paklaust apie Sepą, – tarė Almas. – Sepą Laureną. Na tą, žinai, vaikinuką, kuris buvo Kaliui Danielsonui už pasiuntinuką, – patikslino jis.

– Einšteiną, – pasakė Stolhamaris.

– Einšteiną? – „Kaip suprast?“ – sutriko jis.

– Mes taip jį vadindavom, – paaiškino Stolhamaris. – Geras vaikas, tik šiek tiek pasimetęs, ne kaip visi normalūs žmonės. Kalis jį kartais vesdavosi kartu į Valą, kai būdavo geros nuotaikos. Jis už mus subėgiodavo ir pastatydavo pinigus, o mes sau galėdavom ramiai sėdėti ir gurkšnoti alutį.

– Ir kaip jam sekdavosi? – paklausė Almas.

– Kuo puikiausiai, – atsakė Stolhamaris. – Jokių problemų. Skaičiuoja kaip velnias tas vaikis. Tik kalba ne taip gerai.

– Skaičiuoja kaip velnias, – pakartojo Almas. „Stolhamaris, matyt, girtas“, – pamanė jis.

– Prisimenu, vieną kartą Kalis atsitempė Sepą prieš prasidedant didžiosioms Elito ristūnų taurės lenktynėms. Dar buvo visai mažas. Prieš vienas lenktynes pasakiau, kad jos visiškai neprognozuojamos. Laimėti turėjo šansų visi. Iš dešimties arklių vienas favoritas, du antrieji favoritai. Šansai laimėti nuo vieno iš dviejų iki vieno iš penkių. Kitų septynių šansai dar mažesni nei vienas iš dvidešimt. O sėkmės atveju galėjai laimėti net šimtąkart daugiau už pastatytą sumą.

– Matai kaip, – numykė Almas. „Tikrai girtas“, – nutarė jis.

– Taigi vaikėzas, nors buvo tada kokių dešimties, ne daugiau, paprašė Kalio paskolinti septynis šimtus kronų. Kalis buvo geros nuotaikos, kiek įkaušęs. Ankstesnėse lenktynėse jis laimėjo pastatęs už autsaiderį. Taigi, ištiesė Sepui tūkstančio kronų banknotą. Sepas manęs paprašė, kad pastatyčiau po šimtą keturiasdešimt dvi kronas ir aštuoniasdešimt šešias eres už kiekvieną iš tų septynių žirgų su mažiausiais šansais laimėti. Pats tada buvo per jaunas statyti. Net kasos langelio dar nepasiekdavo. Aš jam paaiškinau, kad negalima statyti dviejų kronų ir aštuoniasdešimt šešių erių. „Tada po šimtą keturiasdešimt“, – neatlyžo jis. Na ir aš padariau, kaip jis prašė. Laimėjo vienas iš to septyneto. Nakties Bėgikas, toks buvo to žirgo vardas. Pastatyta suma atsipirko aštuoniasdešimt šešis kartus. Žinai, ką jis tada man pasakė?

– Ne, – atsakė Almas. „Kam visa tai pasakoti?“ – negalėjo suprasti jis.

– „Duok man dvylika tūkstančių keturiasdešimt kronų“, – pasakė jis.

– Aš nelabai suprantu, ką tu man nori pasakyt, – tarė Almas.

– Todėl, kad neturi smegenų. O Sepas turi. Jis kitoks. Nors ir kalba kaip *mapetas*, ir iš išvaizdos panašus, bet smegenų turi. Ir išvis, kažin ko man staiga taip panižo tau užvažiuoti per snukį? – paklausė Stolhameris.

– Kaip manai, ar Kalis nebuvo šio to užmezgęs su jo motina? – savo ruožtu paklausė Almas, manydamas, kad pats laikas pakeisti pokalbio temą.

– Dėl šito tai nežinaaau, – išsišiepęs numykė Stolhamaris. – Gal jos ir paklausk? Jeigu buvo tarp jų kas nors, tai, manyčiau, tikrai prisimins.

„Vadinasi, tai tiesa, ar ne?“ – mintyse nutarė Almas.

– Kaip manai, ar Kalis galėjo būti Sepo tėvas?

– Tai gal tu jo ir paklausk? – vėl nusvaipė Stolhamaris. – Tik ne vaikėzo, nes jis mažai kalba. Verčiau jūs su Bekstriomu pabandykit paklausti Kalio. Susitarkit su kokiu nors mediumu iš televizijos, ten gi pilna tų psichų, kurie gali susikalbėti su anuo pasauliu. Tai paprašykit, kad jie pakviestų Kalį, ir paklauskit. Gal net pavyks nesumokėtus alimentus išmušti.

„Vadinasi, tai tiesa“, – pagalvojo Almas, tačiau už pokalbį padėkoti Stolhamariui taip ir nespėjo, mat šis staiga apsisuko ant kulno ir nudrožė savo keliais.

57

Ankstų pirmadienio rytą Linda Martines papasakojo Toivonenui, kaip sekėsi sekti brolius Ibrahimus ir jų pusbrolį Hasaną Talibą.

Viskas ėjosi pagal planą, netgi geriau, nei tikėtasi. Prie trijų Ibrahimų šeimai priklausančių automobilių jau buvo pritvirtinti siųstuvai. Jų komanda aptiko mersedesą, apie kurį anksčiau nežinojo, ir manė jį esant Hasano Talibo. O jei viską matantys dievai bus palankūs, pasak Martines, greičiausiai dar šiandien pavyks nulaužti du telefono numerius.

– Jie išvažiavo skirtingomis kryptimis. Talibas klube užkalbino vieną merginą ir išvažiavo pas ją su taksi. Ji gyvena Flemingsberge. Faršadas ir Afsanas išėjo iš klubo netrukus po jo ir grįžo namo į Solentuną. Talibas, išlipęs iš taksi prie merginos namų, kažkam skambino, o po kelių sekundžių, Faršadui stovint prie savo namų, ėmė skambėti jo mobilusis. Vaikinai jau tikrina ryšio bokštus, o kadangi jie žino ir tikslią buvimo vietą, ir tikslų laiką, tai mano, kad viskas pavyks.

– Aišku, kad pavyks, – pasakė Toivonenas. „Jei jau pradėjom karą, tai turi pavykti“, – pamanė jis. – Kas dar?

– Ko gero, yra viena problema, – atsakė Linda Martines. – Pasižiūrėk į šias nuotraukas, ir pats suprasi, apie ką aš kalbu, – tarė ji, tiesdama aplanką su slapta darytomis nuotraukomis.

Užteko tik žvilgtelėti į viršutinę nuotrauką. „Nudėsiu tą mažą tešlių“, – mintyse pagrasino Toivonenas.

– Pasakok, – paliepė jis.

Faršadas su Afsanu išėjo iš namų Solentunoje vienuoliktą valandą. Po dvidešimties minučių sustojo paimti Talibo Valdovų gatvėje. Tada visi trys nuvažiavo į klubą „Café Opera“.

– Lygiai pusę dvylikos jie pradingsta klube, – pasakojo Linda Martines. – Du maniškiai nuseka paskui juos. Viduje vienas iš jų pamato mūsų kolegą Bekstriomą, stovintį prie baro su mergina. Broliai Ibrahimai su Talibu stovi kiek tolėliau, ir, pasak vieno iš mano vyrukų, Franko Motoelio, akivaizdžiai stebi Bekstriomą. Motoelio teigimu, jam susidarė įspūdis, kad Faršadas stengėsi užmegzti akių kontaktą su Bekstriomo kompanione. Iš visko sprendžiant, su pačiu Bekstriomu jie nekontaktavo. Šis, atrodo, į nieką daugiau nekreipė dėmesio kaip tik į savo kompanionę.

Padarytas koks pustuzinis nuotraukų, kuriose užfiksuotas Bekstriomas su savo drauge. Dar daugiau kadrų su trimis sekamaisiais. Dviejose nuotraukose Bekstriomas su mergina matomi tolumoje, o pirmame plane, atsukęs nugarą į fotokamerą, stovi Faršadas Ibrahimas.

Toliau Bekstriomas, atsirėmęs į barą. Šypsosi ir ekstravagantiškai gestikuliuoja, žiūrėdamas į šalia stovinčią gražią moterį. Ši plačiai šypsosi, juokiasi, regis, absoliučiai įsitraukusi į jų bendravimą.

– Ar mes žinom, kas ji tokia? – paklausė Toivonenas.

– Taip, – atsakė Martines. – Sandra Kovač vos tik įėjusi ją atpažino, nes pažinojo dar nuo tada, kai dirbo Saugumo policijoje. Jos pavardė Tatjana Turen. Kilusi iš Lenkijos, dabar Švedijos pilietė, buvo ištekėjusi už Tureno, bet paskui išsiskyrė. Išlaikoma meilužė. Sako, viena iš brangiausių. Nuo dešimties iki dvidešimties tūkstančių už naktį. Turi butą Mergelės gatvėje Ostermalme. Klientų ten nesivedžioja. Dažniausiai vežasi į viešbučius.

– Ir kaip viskas vyko toliau?

– Netrukus Turen su Bekstriomu išvažiavo iš klubo. Gatvėje susirado taksi, nuvažiavo į Turen butą ir ten prabuvo per naktį. Bekstriomas išėjo tiktai dešimtą valandą ryto. Iškart po to, kai Bekstriomas su Turen išėjo iš klubo, tą patį padarė ir broliai Ibrahimai. Patraukė tiesiai namo į Solentuną. Važiavo Faršado automobiliu, juodu leksusu. Vairavo, kaip visada, Afsanas. Net nebandė sekti paskui Bekstriomą. Talibas išėjo po pusvalandžio, lydimas jaunos moters. Įsėdę į taksi nuvažiavo pas ją, kaip jau sakiau. Sužinojau, kas ji tokia: dvidešimt trejų metų Josefina Vėber, dirba vienoje džinsų parduotuvėje Karalienės gatvėje. Eilinė mergina. Rodos, mėgsta trainiotis baruose ir bendrauti su tokiais kaip Talibas. Būtų gerai, jei pavyktų gauti jos numerį. Turiu nuojautą, kad nebūtų labai sudėtinga.

– Ir kaip tu paaiškintum visą šį reikalą? – paklausė Turenas.

– Manau, jie nuvažiavo į klubą pašniukštinėti Bekstriomo. Pirmiausia Turen jį užkalbino ir pasakė kitiems, kur jiedu yra. Man panašu į tipišką bandymą užverbuoti, ir, sakyčiau, mūsų vadinamasis kolega Evertas Bekstriomas jau užkibo. Vargu ar gali būti tik sutapimas, kad išsirinko būtent jį. Tikrai ne, žinant jo reputaciją.

– Aš linkęs manyti tą patį, – atsakė Toivonenas. „Nudėsiu tą neūžaugą tešlių“, – pamanė jis.

58

Kadangi Bekstriomas nė nenumanė, kas buvo kalbama Toivoneno kabinete, darbe pasirodė puikios nuotaikos. Be to, atvažiavo kaip niekad anksti, mat tą dieną kaip tik buvo susitaręs pagaliau atsiimti savo tarnybinį ginklą. Ginklą, kurį galingos prieš jį susimokiusios jėgos taip stengėsi atimti, kad būtų mažiau vargo pasiųsti jį anapilin.

Bekstriomas praktiškai niekada nesinešiodavo su savimi tarnybinio ginklo. Kai turi tokį saliamį, ar bereikia, kad be pimpalo dar kas kabotų, be to, dėklas su rankena baisiai trindavo, kad ir kur jį nešiotum – po kairiąja pažastimi ar prie juosmens. Pakeisti nuomonę privertė tiktai greitojo reagavimo būrio pasikėsinimas jį nužudyti per vadinamąjį reidą prieš pusmetį. Jis tuo metu lankėsi parlamento rūmuose, norėjo apklausti vieną iš parlamento narių, kuris buvo glaudžiai susijęs su ministro pirmininko Ulofo Palmės žmogžudyste, tačiau buvo apkaltintas, kad bandė paimti jį įkaitu.

Bekstriomas buvo nekaltas kilnus riteris, jis neketino į Švedijos parlamentą ateiti su ginklu ir įžengė ten savo šarvais net nepridengęs veido, priešingai, negu jo klastingi priešai. Kai užpuolė jį svaidydami savo bombas ir granatas, tegalėjo gintis plikomis rankomis.

Kai pagaliau jam buvo leista išeiti iš Hudingės ligoninės, Bekstriomas tučtuojau paprašė grąžinti tarnybinį ginklą, kurį apsukrūs priešai jau buvo suspėję atimti šiam gulint ligos patale. Taip pat pareikalavo leidimo nešiotis tarnybinį ginklą ne darbo metu, ir šį prašymą puikiai pagrindė.

Tačiau tesulaukė griežto atsakymo, pagrįsto keistais formalumais. Darbdaviams svarstant jo pateiktą prašymą paaiškėjo, kad Bekstriomas nėra laikęs kasmetinio šaudymo įgūdžių testo, privalomo norint turėti tarnybinį ginklą, nuo tada, kai prieš trejus metus paliko postą Valstybiniame žmogžudysčių tyrimo skyriuje. Ten dirbdamas kiekvienais metais juos išlaikydavo, ir nors iš tiesų viską jam sutvarkydavo senas bičiulis inspektorius tyrėjas Rogersonas, darbdaviui tai neturėjo rūpėti. Tai buvo jo ir Rogersono paslaptis, o kalbant apie įvairius patikrinimus, tai ir taip buvo aišku, kur viršininkai juos galintys susikišti.

Žodžiu, Bekstriomui teko iš naujo pasitikrinti šaudymo įgūdžius. Išlaikė tik iš trečio karto, prieš pat pereidamas į Vakarų regiono policiją. Viršininkai ir tuomet bandė vilkinti, o nusileido tik po skambučio profsąjungai. Pranešimas, kad Bekstriomas vėl yra visateisis policijos pajėgų narys ir turi teisę nešiotis ginklą, o reikalui esant netgi ką nors nužudyti, atėjo praeitą savaitę, ir jis nedelsė nė sekundės. Tučtuojau paskambino susitarti, kada gali ateiti paimti savojo ginklo, ir štai tas laikas atėjo.

Šiai akimirkai jis netgi pasiruošė. Iš ginklų prekeivio už savus pinigus įsigijo prie kulkšnies segamą dėklą, tokį kaip jo kolega Popajus turėjo klasikiniame amerikietiškame filme apie policininkus „Prancūzų ryšininkas“. Paskui pasisiūdino šaunų lininį kostiumą: laisvai krintantį švarką ir kelnes plačiomis klešnėmis. Šortai būtų niekais pavertę visą sumanymą, o kadangi vasarą prognozavo saulėtą ir šiltą, prakaituoti taip pat nesinorėjo.

Apsivilkęs dailiai pasiūtą geltoną lininį kostiumą ir prie kairiosios kulkšnies jau prisisegęs dėklą jis pasirodė Vakarų regiono ginklų išdavimo skyriuje.

– Tarnybinis pistoletas „Sig Sauer“, devynių milimetrų kalibro, standartinė penkiolikos šovinių dėtuvė, viena dėžutė tarnybinių šaudmenų, dvidešimt šovinių, – išvardijo tenykštis darbuotojas, rikiuodamas viską ant stalo. – Pasirašyk čia, – pridūrė, pastūmęs jam išdavimo kvitą.

– Pala pala, – paprieštaravo Bekstriomas. – Dvidešimt šovinių? Kas čia per nesąmonė?

– Standartinis komplektas, – atsakė darbuotojas. – Jeigu nori daugiau, atsinešk raštišką policijos viršininko leidimą.

– Tiek to, – tarė Bekstriomas. – O šitą šūdą gali pasilikti, – pasakė, grąžindamas dėklą atgal. Pistoletą, dėtuvę ir šaudmenis susikišo į švarko kišenę, mat nenorėjo atskleisti, kur laikys savo ginklą.

„Tas Bekstriomas iš tikrųjų nestabilios psichikos“, – pamanė darbuotojas, žvelgdamas geltonam švarkui įkandin. „Ir dar rengiasi kaip koks sušiktas mafijozas. Gal reiktų paskambinti greitojo reagavimo būriui ir juos įspėti?“ – svarstė jis.

Vos tik uždaręs savo kabineto duris Bekstriomas nutarė pasitreniruoti. Įkišęs pistoletą į dėklą jis pasitaisė kelnes, kad laisvai kristų, tada greitai priklaupė ant dešiniojo kelio, kairiąja ranka mikliai pakėlė kairiąją kelnių klešnę, o tiksliu dešinės rankos judesiu išsitraukė ginklą, nusitaikė ir šovė.

„Štai taip, šūdžiai“, – pagalvojo Bekstriomas.

Meistriškumas ateina treniruojantis, nusprendė jis, ir pakartojo viską iš naujo. Štai jis mikliai priklaupia ant vieno kelio, sutrikę priešininkai šaudo ir nepataiko, o Bekstriomas išsitraukia ginklą, atidžiai nusitaiko ir meta jiems paniekinamą šypseną.

– *Come on punk! Make my day, Toivonen**, – išrėžė Bekstriomas.

– Jėzau, Bekstriomai, ko čia gąsdini, – pro duris eidama tarė Nadja Hiogberg, nešina šūsnimi popierių.

– Treniravausi truputį, – vyriškai šyptelėjo jai Bekstriomas. – Kuo galiu tau padėt, Nadja?

– Atnešiau popierius, kurių prašei, – atsakė Nadja, kraudama visą šūsnį ant jo stalo. – Apie brolius Ibrahimus ir jų pusbrolį Hasaną Talibą. Ir, kaip pažadėjau, primenu, kad po penkiolikos minučių prasideda komandos susirinkimas.

– Aha; gerai, – tarė Bekstriomas. Užkėlęs kairiąją koją ant stalo jis įsikišo pistoletą į dėklą.

Nadja susilaikė ir tik uždariusi jo kabineto duris palingavo galva. „Tikri vaikai“, – pagalvojo ji.

---

* „Eikš čia, niekšeli! Pralinksmink mane, Toivonenai“ (angl.) – užuomina į Klinto Istvudo personažą iš filmo „Purvinasis Haris“.

~

Prieš eidamas į susirinkimą Bekstriomas užtaisė dėtuvę. Penkiolika šovinių, vienas į lizdą. Likusius keturis pasiliko dešinėje kišenėje, o progai pasitaikius ketino nusipirkti visą dėžutę ir pasidėti namie.

Praeidamas pro užvertas Toivoneno kabineto duris jis vos atsilaikė jų neatlapojęs ir nepradėjęs šaudyti tam asilui į lubas. „Kulka į galvą tikriausiai jau būtų per daug, bet keletas šūvių į lubas bent jau priverstų tą apsišikusį suomį užčiaupti srėbtuvę, nieko daugiau jis ir nenusipelnė“, – pagalvojo Bekstriomas.

59

– Sveiki susirinkę, – pasisveikino Bekstriomas, rikiuodamas savo karius į vietas, ir kuo maloniausiai šypsodamasis prisėdo gale stalo.

Nuotaika tebebuvo tokia pat puiki, o dabar dar ir ginklą turėjo. „Slaptą ginklą“, – pamanė Bekstriomas, kadangi nė vienas iš čia susirinkusių puspročių nė nenumanė, ką jis nešiojasi po tomis dailiai pasiūtomis geltonomis kelnėmis.

– Pagalvojau, kad iš pradžių galime pasidalyti idėjomis, – pareiškė Bekstriomas. O kad susirinkimas nenueitų velniop vos tik prasidėjęs, jis pats pamėtėjo jiems vieną užuominą.

– Sąsajos, – tarė jis. – Ar yra kokių sąsajų tarp Karlo Danielsono ir Septimo Akofelio žmogžudysčių?

– Aišku, kad yra, – atsiliepė Nadja Hiogberg. – Karlo Danielsono nužudymas nulėmė ir Akofelio mirtį, – tarė ji.

Inkarė, gražioji juodukė ir atsilikėlis Klumpakojis pritariamai linktelėjo. Nuosavas šios kompanijos kelmas kažko neryžtingai muistėsi.

– Tu kažko abejoji, Almai? – paklausė Bekstriomas. – Įdėmiai klausau.

Almas vis dar kamavosi su Sepu Laurenu. Jis, kaip ne kaip, prisipažino, kad du kartus yra užvažiavęs Danielsonui. Be to, jie galėjo būti sūnus ir tėvas, ir dar nereikėjo pamiršti smurtinių Danielsono nužudymo aplinkybių.

– Užpuolikas iš jo praktiškai paliko košę, – priminė Almas. – Lyg būtų norėjęs, kad jo nebeliktų nė pėdsako. Man atrodo, Sepas gana neblogai tinka šiam vaidmeniui, ypač jeigu galvojo, kad jo mama atsidūrė ligoninėje dėl Danielsono kaltės. Sakyčiau, tipiškas tėvažudystės atvejis.

– O kas paskui? – klastingai šyptelėjo Bekstriomas. – Kaip toliau viskas klostėsi? – „Jeigu būtum genys, laisvai supainiotum Almą su medžio uoksu“, – pamanė jis.

– Na, aš laikausi pačios paprasčiausios versijos, – atsakė Almas. – Akofelis pašniukštinėjo po Danielsono butą, rado lagaminą, prikimštą pinigų, parsinešė jį namo ir gavo galą. Dabar tikriausiai paklausi, kas jį nužudė?

– Taip, tikrai taip, – draugiškai nusišypsojo Bekstriomas. – Kas jį nužudė? „Įlendi sau į drevę ir kaleni visą dieną“, – mintyse toliau šaipėsi jis.

– Manau, kad nereikia kapstyti labai giliai, – tarė Almas. – Pats paprasčiausias paaiškinimas, turint omenyje jo gyvenamą vietą, kur nusikaltėlių iš tiesų netrūksta, ir dar tuos bandymus kažkam skambinti, mano galva, yra tas, kad čia būta bendrininko. Jie susitiko pas Akofelį pasidalyti grobio, susiginčijo, ėmė muštis, ir Akofelį nužudė, o kūną paslėpė.

– Mat kaip, – tepasakė Bekstriomas. Inkarė, gražioji juodukė ir nelaimingas mamos tvirkintas bernas iš kaimo abejodami pasimuistė, o Nadja Hiogberg tik užvertė akis į lubas ir aiškumo dėlei dar atiduso. – Atrodo, tu nelabai pritari, Nadja?

„Rusaitė tuojau nukirs tą medinę galvą“, – džiūgavo Bekstriomas.

– Man susidaro įspūdis, kad Akofelis užpultas labai netikėtai, iš nugaros. Be to, Sepas negalėjo nužudyti Danielsono, nes jis turi alibi. Sėdėjo prie savo kompiuterio, kai buvo įvykdyta žmogžudystė. Tai vadinama alibi. Lotyniškas žodis, jis reiškia „kitur“, kitaip sakant, Sepas Laurenas buvo prie savo kompiuterio jų su mama bute, viršutiniame namo aukšte. Vadinasi, ne pirmame aukšte pas Danielsoną.

– Apie tokį vadinamąjį alibi aš, jei atvirai, nekokios nuomonės, – atšovė Almas. – Iš kur mums žinoti, kad ten tikrai buvo jis? Mes tik žinome, kad *kažkas* tuo metu sėdėjo prie jo kompiuterio. Bet nebūtinai tai buvo Laurenas.

– O kas dar galėjo būti? – paklausė Nadja. „Almas turbūt visiškas idiotas, o tai retas atvejis netgi šioje nuovadoje“, – pamanė ji.

– Bet kuris jo pažįstamas, – atsakė Almas. – Jis suplanavo viską iš anksto, susirado draugelį, kuris suteiks jam alibi, ir aš visai neatmesčiau, kad Akofelis galėjo būti jo pagalbininkas.

– Jiedu kalbėjosi, kai Akofelis nešiojo laikraščius, – pertraukė Nadja.

– Jo teigimu, taip, – nenusileido Almas. – Jeigu rastume žmogų, kuris tuo metu sėdėjo prie Sepo kompiuterio, viskas būtų išspręsta, – užbaigė jis.

– Dabar aš noriu rimtai pasisakyti, – tarė Nadja ir giliai įkvėpė, kad nepratrūktų.

– Įdėmiai klausau, – paragino Bekstriomas. „Viskas, šakės, geniukai paliks be drevės“, – pamanė jis.

– Prie Sepo kompiuterio galėjo sėdėti tik jis pats. Apie tai, kad ten buvo ne jis, o kažkas kitas, nėra nė kalbos.

– Kodėl taip manai, Nadja? – pasiteiravo Bekstriomas.

– Todėl, kad Sepas yra unikalus, – atsakė Nadja. – Ko gero, visame pasaulyje tokių daugiau nėra.

„Ką ji čia kliedi? – nustebo Bekstriomas. – Dieve brangus, juk tas vaikinukas nevisprotis.“

– Tą naktį jis sprendė sudoku, turbūt žinote tuos japoniškus skaičių galvosūkius, kurių pilna kiekviename laikraštyje. Skirtumas tiktai tas, kad kompiuteryje jis sprendė trimates jų versijas, sakykime, panašias į Rubiko kubą. Iš kompiuterio duomenų aš žinau, kokius būtent galvosūkius jis tada sprendė ir kaip tai darė. Jo sprendimo metodai ir greičiai tokie, kad man rodos, vaikinas yra unikalaus intelekto. Visame pasaulyje tikriausiai tėra vienas toks Sepas.

– Bet juk vargšas be vieno varžto, – įsiterpė Bekstriomas.

– Ne, – paprieštaravo Nadja. – Aš ne gydytoja, bet drįstu spėti, kad jis serga tam tikra autizmo forma ir jo kalba prastai išsivysčiusi. Mums atrodo, kad jis šneka kaip vaikas. Iš tiesų jis pasako tik tiek, kiek būtina susikalbėti. Panašiai kalba maži vaikai, kol tėvai jų nespėja išmokyti daugybės nereikalingų žodžių, ironijos, sarkazmo ir melo.

– Tai ką, tas vaikėzas genijus? „Ką ji čia, po velnių, paisto?“ – nesuprato Bekstriomas.

– Matematikos genijus tai tikrai, – patvirtino Nadja. – Ar socialiai neįgalus? Jeigu lyginsime pagal save, tuomet, žinoma. Pirmą kartą jis smogė Danielsonui į veidą, kaip pats sakė, iš pykčio, už tai, kad šis pastūmė jo motiną. Kitą sykį vėl trenkė dėl to, kad motina nenorėjo su juo kalbėtis. Ar įmanoma pasakyti dar tiesmukiau? Sepas sako po pirmojo karto nuvedęs Danielsoną iki lifto, o šis įlipęs vidun ir važiavęs namo. Nesako, kad jis paspaudė mygtuką važiuoti žemyn ar kad išlipo pirmame aukšte, kur gyvena, ir kad įėjęs į savo butą uždarė duris. Nesako nieko, ką paprasti suaugusieji pasakytų net iš tiesų nežinodami. Paskaityk savo paties apklausą, Larsai. Paskaityk, – paragino ji.

– Tu tuo visiškai įsitikinusi, Nadja? Tikra dėl šių savo išvadų? – paklausė Anika Karlson.

– Visiškai tikra, – patvirtino Nadja. – Šį rytą jam nusiunčiau vieną trimatį sudoku, kurį bandžiau spręsti kokias tris savaites, kai neturėjau ką veikti. Ir iškart gavau atgal išspręstą. Jis man netgi paaiškino, ką reikėjo daryti. Savo vaikiška elementaria kalba.

– Gerai, – tarė Bekstriomas. – Apie tai, manau, daugiau nebėra ką diskutuoti. Be to, turim daug darbo.

– Įdėmiai klausom, – pasakė Anika, palinkusi prie savo užrašinės.

– Turėsime trečią kartą pereiti per kaimynus Lazdynų take, – pareiškė Bekstriomas. – Reikia parodyti jiems kokybiškas brolių Ibrahimų ir Hasano Talibo nuotraukas, gal kas nors juos bus ten pastebėjęs. Jeigu kas nors pasakytų juos matęs bendraujant su Danielsonu, būtų išvis įdomu.

– Tu manai, kad abi mūsų žmogžudystės galėtų būti kaip nors susijusios su Toivoneno tyrimu? – paklausė Anika Karlson.

– Nežinau, – atsakė Bekstriomas. – Bet Toivonenas, regis, mano, kad taip, – pridūrė jis. – O aš visada buvau geras ir paslaugus kolega, tai pamaniau, kad reikėtų pasidomėti.

– Gerai, tada pasidomėsime, – tarė Anika ir nedelsdama pakilo eiti.

– Manau, kad šį kartą aš prisijungsiu padėti, – pasakė Bekstriomas, mat jau keletą valandų prie savęs laikė mirtinai pavojingą ginklą ir nekantravo ištrūkti į džiungles kitapus policijos nuovados durų.

– Galiu prisėst? – pasiteiravo Nadja, užsukusi į Bekstriomo kabinetą iškart po susirinkimo.

– Tai aišku, Nadja, – kuo draugiškiausiai nusišypsojo jai Bekstriomas. – Žinok, kad mano durys tau visada atviros. „Kažin kaip ten su ta degtine, juk sakė, galės parūpinti?“ – prisiminė jis. – Kuo galiu tau padėt?

– Gali man padėti dėl šito, – atsakė Nadja, tiesdama jam juodąją Karlo Danielsono darbaknygę.

– Maniau, kad šį klausimą jau išsprendėm... – nesuprato Bekstriomas.

– Jau nebesu tuo tikra, – prisipažino Nadja.

– Pasakok, – paragino Bekstriomas, įsitaisydamas savo mėgstama poza ir dėl visa ko užsikeldamas kojas ant stalo, kad viešnia pastebėtų bent mažą kraštelį jo *sigučio**.

– Kažkas čia ne taip, – tarė Nadja.

– Neteisingai apskaičiavai sumas, kurias pervedinėjo? – pasitikslino Bekstriomas.

– Ne, – atsakė Nadja. – Šioje vietoje, jeigu tik prielaidos teisingos, viskas gerai, o aš esu visiškai įsitikinusi, kad reikalas susijęs su pinigais.

---

* Policininkų žargonu taip vadinamas „Sig Sauer“ pistoletas.

– Įdėmiai klausau, – vėl paragino Bekstriomas. „Gudri kaip gyvatė“, – pamanė jis.

– Psichologinės žinios prieštarauja mano įsivaizduojamo Danielsono paveikslui, – pareiškė Nadja. – Jeigu jis iš tiesų beveik kas savaitę pervesdavo pinigų Faršadui Ibrahimui, Afsanui Ibrahimui ir Hasanui Talibui, kitaip sakant, inicialams F.I., AFS. ir H., tai negaliu suprasti, kam dar reikėjo taip rizikuoti ir užsirašinėti tai darbo knygoje.

– Gal norėjo palikti mums mažą užuominą, jeigu kas būtų nutikę, – spėliojo Bekstriomas. – Savotiškai apsidrausti.

– Aš irgi turėjau šią versiją, – tarė Nadja. – Bet jei taip, tai kodėl tada neparašė tikslių sumų? Kam jam rašyti, kad Faršadas gauna dešimt kartų daugiau už Hasaną, vieną kartą net dvidešimt kartų daugiau, o Afsanui išmokama keturiskart daugiau nei Hasanui?

– Na, čia suprantama. Faršadas juk lyderis, Afsadas jo jaunesnysis brolis, o štai Hasanas tiktai pusbrolis iš kaimo, kuriam leidžiama susirinkti trupinius.

– Esminė prielaida, regis, yra ta, kad tie pinigai pagrobti per Akalos apiplėšimą, įvykdytą prieš devynerius metus, tąkart jie pasiglemžė praktiškai visą saugyklą, – svarstė Nadja. – Faršadas vadovavo operacijai, Hasanas atliko juodą darbą ir sunkvežimiu kiaurai pramušė sieną, o jaunėlis Afsanas kišo pinigus į maišus. Aš gal ir patikėčiau, kad Faršadas iš to uždirbo daugiausiai, bet ar Ben Kaderis neturėjo Hasanui Talibui atseikėti kiek daugiau nei Afsanui Ibrahimui?

– Gal jie tiesiog savo finansininkui Danielsonui patikėjo tiek, kiek kas norėjo? – gudriai šypsodamasis žvelgė į savo kolegę Bekstriomas.

– Galbūt, – gūžtelėjo pečiais Nadja. – O gali būti ir taip, kad mes išvis šaudom pro šalį, nepaisydami Toivoneno turimos informacijos.

– Kaip tai?

– Gal raidės F.I., AFS. ir H. reiškia visai ne tai, gal tai kiti žmonės, o gal net ne žmonės, bet apskritai kažkas kita, – pasakė Nadja ir vėl gūžtelėjo pečiais, pabrėždama savo dvejonę.

– Bet juk pinigai pervedami tik žmonėms, kam daugiau? – paklausė Bekstriomas. – Tu pati sakei, kad reikalas tikrai susijęs su pinigais, o inicialai sutampa su jų pavardėmis. Be to, pavardės irgi ne iš populiariųjų. Man rodos, be reikalo suki galvą, – nuramino jis.

– Aš kartais klystu, – atsakė Nadja ir atsistojo.

– Mes viską išsiaiškinsim, – tarė Bekstriomas ir galvos linktelėjimu padrąsino vienintelę kolegės vardo vertą būtybę, kuri, regis, šiek tiek palūžo.

– Taip, net neabejoju, – atsakė jam Nadja.

60

Prieš palikdamas tvirtovę Bekstriomas nutarė paskaitinėti tą šūsnį Nadjos atneštų popierių.

„Ką gi, berniukai tikrai ne bažnyčios chore giedoję“, – pagalvojo, kai baigė skaityti.

Faršadui Ibrahimui buvo trisdešimt septyneri, į Švediją jis atvyko būdamas ketverių. Kartu su tėčiu, mama, dviem vyresnėmis seserimis ir senyva močiute. Šešių asmenų šeima, politiniai pabėgėliai iš Irano.

Švedijoje ši šeima pasipildė dar dviem Faršado broliais. Afsanui dabar buvo trisdešimt dveji, o jaunėliui Nasirui dvidešimt penkeri. Močiutė mirė praėjus metams po to, kai atvyko į Švediją. Dvi vyriausios seserys ištekėjo ir išsikraustė. Šiuo metu prabangiame šeimos name Solentunoje gyveno penki asmenys: trys broliai Ibrahimai ir jų tėvai, o tikroji šeimos galva buvo pats Faršadas, nes jo tėvas prieš trejus metus patyrė stiprų insultą.

Iš etinės pusės žiūrint, jis buvo labai abejotinas lyderis. Būdamas dar penkiolikmetis Faršadas mokykloje smogė peiliu vienam savo bendraamžiui, ir šis mirė. Jį pripažino kaltu ir perdavė socialinėms tarnyboms. Tai, regis, visai neišėjo į gera. Nebent tik išmokė jį elgtis gudriau, mat į kalėjimą jis pirmąkart pateko tik po dešimties metų. Buvo pasodintas ketveriems metams už apiplėšimą sunkinančiomis aplinkybėmis, ir didžiąją dalį bausmės laiko praleido ten pat, kur buvo patekęs ir pats uoliausias Toivoneno informatorius.

Kai sėdėti tebuvo likę keli mėnesiai, Faršadą perkėlė į paprastus pataisos namus, kad pradėtų ruoštis gyvenimui laisvėje. Tačiau paaiškėjo, kad tai irgi buvo labai didelė klaida.

Vos po savaitės vienas iš kartu su Faršadu sėdėjusių kalinių buvo rastas skalbyklos patalpose pasmaugtas skalbinių virve. Viskas rodė, kad Faršadas surado progą atsikratyti skundiko. Viskas, išskyrus tvirtus įkalčius, o pats Faršadas tylėjo tarsi uola.

Kai pagaliau jį išleido, iškart buvo pareikšti įtarimai dėl stambaus masto apiplėšimo Akalos saugykloje. Suimtas trims mėnesiams jis ir vėl atkakliai tylėjo, ir neturint svarių įrodymų teko paleisti. Taip Faršadas užsitarnavo reputaciją. Ben Kaderis jį pasirinko įpėdiniu, nors pats buvo marokietis, o Faršadas – iš Irano. Musulmonas, abstinentas, kaip manoma, nevartojąs narkotikų. Nesiveliantis į trumpalaikius santykius su moterimis, tiesą sakant, išvis neieškantis jų draugijos, neskaitant tik motinos ir seserų. Be viso to dar ir nebaustas nei už ne vietoje pastatytą automobilį, nei už viršytą greitį, nei už chuliganizmą. Pavojingas tylenis, pasitikintis tik trimis žmonėmis, ir tik su jais tepalaikantis santykius: su Afsanu ir Nasiru, dviem jaunesniaisiais broliais, ir pusbroliu Hasanu Talibu.

Jaunesnieji broliai, sprendžiant iš susidūrimų su teisėsauga, sekė Faršado pėdomis, arba bent jau stengėsi sekti, nors ne itin sekėsi. Visuomenės akyse šeimos gėda, ko gero, atrodė jaunėlis Nasiras, mat per ketverių metų laikotarpį kalėjime sėdėjo netgi keturis kartus, o jam tebuvo tik dvidešimt penkeri. Sunkus kūno sužalojimas, išprievartavimas, apiplėšimas. Kaip rodė policijos turimi įrašai, jam buvo nesvetimas nei seksas, nei narkotikai pačiomis įvairiausiomis formomis. Bet alkoholio taip pat nevartojo. Šiuo požiūriu buvo klusnus musulmonas. Ne koks eilinis švedas, prisigeriantis ir liežuvaujantis apie viską visiems, kas tik turi noro klausyti.

Per visus tuos metus policija buvo tardžiusi Nasirą daugiau kaip šimtą kartų. Pirmuosius kartus – dalyvaujant ir motinai, ir darbuotojams iš socialinių tarnybų. Nasiras tylėdavo kaip akmuo.

– Aš esu Nasiras Ibrahimas, – sakydavo Nasiras, o paskui išpyškindavo savo asmens kodą. – Daugiau neturiu ką pasakyti.

– Tu toks pat kaip ir tavo vyresnis brolis Faršadas, – savo ruožtu atsakydavo jam vis kitas pareigūnas.

– Faršadas yra mano vyriausias brolis. Pagarbiau, kai apie jį kalbi.

– Žinoma, – neprieštaraudavo pareigūnas. – Nuo to ir pradėkim, pasikalbėkim apie tavo vyriausią brolį, Faršadą Ibrahimą. Jis tuo ir garsėja, kad pagarbiai elgiasi su kitais žmonėmis.

– Aš esu Nasiras Ibrahimas, aštuoni trys, nulis du, nulis šeši...

Daugiau nepratardavo nei žodžio policijos pareigūnų akivaizdoje. O mieste būdavo visai kita kalba. Tai liudijo užfiksuotos nuotraukos, pasiklausymo aparatais įrašyti pokalbiai ir nenoromis prabilę liudininkai. Netgi pats Faršadas buvo keletą kartų priverstas jį sudrausminti kaip kokiame Senajame Testamente, nors jiedu abu buvo musulmonai.

Hasanas Talibas buvo pusbrolis iš kaimo tiek perkeltine, tiek tiesiogine to žodžio reikšme. Į Švediją jis atvyko su savo šeima keliais metais vėliau už Ibrahimus. Pirmuosius metus savo naujojoje tėvynėje jis praleido su artimais giminaičiais tame pačiame name Solentunoje. Jam buvo trisdešimt šešeri, trisdešimt trys iš jų pragyventi Švedijoje. Teistas už žmogžudystę, sunkų kūno sužalojimą, apiplėšimą, neteisėtus grasinimus, turto prievartavimą. Pareikšti įtarimai dėl žmogžudystės, kelių ginkluotų apiplėšimų, dar vienos žmogžudystės ir pasikėsinimo nužudyti. Tris kartus nuteistas kalėti, bendras bausmės laikas – dešimt metų, iš jų atsėdėti aštuoneri. Faršado asmens sargybinis, raumenų kalnas ir dešinioji ranka. Grėsmingo sudėjimo, dviejų metrų ūgio, šimto trisdešimties kilogramų svorio skustagalvis su tamsiomis įdubusiomis akimis, apžėlęs šeriais ir be paliovos griežiantis dantimis lyg kažką kramtytų.

„Neblogas veikėjas, mielai savo šautuvuku jam ant galvos padaryčiau sklastymą“, – tarė sau Bekstriomas. Tada staigiai pašoko nuo kėdės ir papurtė geltoną gražiai pasiūtų kelnių klešnę.

– *Come on punks, come on all of you, make my day!* – narsiai sušuko vyresnysis inspektorius tyrėjas Evertas Bekstriomas.

61

Lazdynų takas. Trečias apsilankymas pas kaimynus, gyvenančius pirmuoju numeriu pažymėtame name. Šį kartą paklausinėti, ar kas ką žino apie Faršadą Ibrahimą, jo brolį ir pusbrolį bei galimus jų ir Karlo Danielsono ryšius. Pareigūnai turėjo kokybiškų, neseniai darytų įtariamųjų nuotraukų, o dėl tvarkos dar atsinešė ir kelias fotografijas su keliais panašiais į juos, nors niekuo nesusijusiais, asmenis. Tai buvo ištikimieji Lindos Martines kolegos. Ji pasirinko tuos, kurių oda buvo rusva, bet ne per tamsi, tad pasisiūlęs padėti Frankas Motoelis tarp jų nepateko.

Sepas Laurenas neturėjo ką pasakyti, nors Almas visaip kaip stengėsi jį užvesti ant kelio.

– Aš jų nesu matęs, – pasakė Sepas, kratydamas galvą.

– Pasižiūrėk dar kartą, dėl visa ko, – įkalbinėjo Almas. – Mus domina kitataučiai, arba, pavadinkime, imigrantai.

– Aš tavęs nesuprantu, – pasakė Sepas, kratydamas galvą.

„Mažasis genijus, kurgi ne“, – pamanė Almas ir atsidusęs pasiėmė savo nuotraukas.

– Betgi šiose nuotraukose vien kitataučiai, ar imigrantai, kaip šiais laikais turbūt reikia vadinti, – tarė ponia Styna Holmberg.

– O jūs nė vieno neatpažįstate, ponia Holmberg? – paklausė Janas O. Stigsonas.

– Pas mus Solnoje beveik visi imigrantai, – atsakė ponia Holmberg, draugiškai linktelėdama Felicijai Peterson. – Nieko blogo nenoriu tuo pasakyti, – pridūrė ji.

Dauguma kaimynų nė vieno iš jiems parodytų asmenų neatpažino.

Tačiau vienas irakietis iš trečio aukšto, dirbantis metro bilietų kontrolieriumi, išreiškė susižavėjimą policija dėl gerai atliekamo darbo.

– Aš manau, kad jūs teisingame kelyje, – pasakė jis, linktelėdamas Anikai Karlson.

– Kodėl taip manote? – paklausė Anika.

– Juk čia iraniečiai, aišku kaip dieną, – sukrizeno bilietų kontrolierius. – Jie bepročiai, jie gali padaryti bet ką.

Bekstriomas prisijungė gerokai vėliau ir prieš tai dar persimetė vienu kitu žodžiu su kolege Karlson.

– Manau, bus geriausia, jei mes su tavim eisim pas tą moteriškę Anderson, – tarė jis. – Pati supranti, dėl Stigsono, – paaiškino jis.

– Suprantu kuo puikiausiai, – sutiko su juo Anika Karlson.

Iš tiesų Bekstriomas nė negalvojo apie jų jaunąjį kolegą Stigsoną. Jis ketino atlikti asmeninį tyrimą. Po pažinties su Tatjana Turen, kuri neišvengiamai turėjo peraugti į ilgalaikį romaną, kadangi ši moteris, regis, visai pametė dėl jo galvą, reikėjo suskubti atlikti palyginamąją analizę, kad neįsiveltų į galimas problemas ateityje.

„Pagyvenusioms moterims su metais viskas taip šūdinai nukąra“, – galvojo jis.

Ponia Brita Merė Anderson jo analizei pasirodė esanti tikras aukso grynuolis. Tiksliau, ji turėjo du grynuolius.

„Velnias, gal ten įdėta kokia nors metalinė konstrukcija?“ – spėliojo Bekstriomas, kai po pusvalandžio su kolege Karlson sėdėjo ant sofos pas Britą Merę Anderson ir rodė jai atsineštas nuotraukas. Nors jų galima liudininkė buvo tokių pat įspūdingų apimčių kaip ir perpus jaunesnė už ją Tatjana, biustas dar buvo išlaikęs pakilią formą.

„O kai viską nusisega, kas tada? – nesiliovė spėliojęs Bekstriomas. – Ant nugaros pirma atsigula, ar ką?“

– Šitą atpažįstu, – susijaudinusi pasakė ponia Anderson, rodydama į Faršado Ibrahimo nuotrauką. Dėl visa ko ji pasilenkė arčiau Bekstriomo ir bakstelėjo savo raudonu nagu.

„Neįtikėtina“, – pamanė Bekstriomas, vos pajėgdamas atplėšti akis ir žiūrėti ten, kur rodė jos pirštas.

– Jūs tvirtai įsitikinusi? – paklausė Anika Karlson.

– Tvirtai, – atsakė ponia Anderson ir atsisukusi į Bekstriomą linktelėjo.

– Kada paskutinį kartą jį matėte? – pasiteiravo Bekstriomas.

– Tą dieną, kai Danielsonas buvo nužudytas, – pasakė moteris. – Atrodo, ryte, kai išvedžiau Širduką į lauką. Jie stovėjo ant gatvės kalbėdamiesi. Prie pat laiptinės durų.

– Jūs tvirtai įsitikinusi? – pakartojo Anika Karlson, mesdama iškalbingą žvilgsnį į Bekstriomą, kuriam pagaliau buvo pavykę suimti save į rankas ir atsilošti į sofos atkaltę kuo toliau nuo pagundos. Tik susikelti koją ant kojos jis negalėjo, nes pamačiusi bent akies krašteliu šautuvuką, ta senė tikrai būtų seksualiai susijaudinusi.

– Šitą irgi, – ponia Anderson pirštu bakstelėjo į Hasaną Talibą. – Jis labai stambus vyras, ar ne?

– Dviejų metrų ūgio, – patvirtino Bekstriomas.

– Tada tikrai jis. Stovėjo atsirėmęs į mašiną kitoj gatvės pusėj, stebėjo Danielsoną ir tą kitą, su kuriuo jis kalbėjosi.

– Ar matėte, kokia tai buvo mašina? – paklausė Karlson.

– Juoda, spalvą tikrai prisimenu. Viena iš tų brangesnių, žemesnių. Gal mersedesas, o gal BMW.

– Ar galėjo ten būti leksusas? – pasufleravo Karlson.

– Nežinau, – tarė ponia Anderson. – Nelabai skiriu mašinas. Vairuotojo pažymėjimą turiu, bet jau daug metų nebeturiu mašinos.

– Bet prisimenate, kad prie jos stovėjo stambus vyras? – pasitikslino Bekstriomas.

– Dėl to esu visiškai tikra, – patikino ponia Anderson. – Jis stovėjo ir į mane spoksojo, atvirai kalbant. Kai netyčia į jį atsisukau, jis... na, jis man kai ką parodė. Na, suprantate, liežuviu, – paaiškino ponia Anderson. Jos skruostai buvo pradėję rausti.

– Tai buvo nepadorus gestas? – paslaugiai, kaip visada, pasufleravo Anika Karlson. – Nešvankus gestas?

– Taip, – šnopuodama iš susijaudinimo patvirtino ponia Anderson. – Tikrai nemaloniai pasijaučiau ir iškart parėjau namo.

„Štai, prašom, – pamanė Bekstriomas. – Nukaršusi, bet, matyt, turi gerą atmintį."

– Kodėl apie tai nepranešėte? – paklausė Karlson.

– Nepranešiau? Dėl ko? Dėl to, ką jis parodė liežuviu?

– Dėl seksualinio priekabiavimo, – paaiškino Anika Karlson.

– Ne, – pareiškė ponia Anderson. – Kiek skaičiau laikraščiuose, nėra prasmės.

„Viskas, viskas, gana", – mintyse meldė Bekstriomas.

– Ką gi, tikrai labai ačiū jums už pagalbą, ponia Anderson, – padėkojo jis.

– Gali būti rami, Nadja, – po pusvalandžio sugrįžęs į nuovadą pareiškė Bekstriomas. – Turiu galvoje tą darbaknygę. Yra liudininkė, kuri atpažino Faršadą ir Talibą. Sako mačiusi juos besikalbančius su Danielsonu prie jo laiptinės tą pačią dieną, kai jį nužudė.

– Gerai, gerai, Bekstriomai, – teatsakė Nadja Hiogberg.

„Gal vis dėlto ji ir nėra tokia įžvalgi", – nusprendė Bekstriomas, dėl visa ko kresteldamas kelnių klešnę.

62

Prieš eidamas namo Bekstriomas kyštelėjo nosį į Toivoneno kabinetą, norėdamas jam pasakyti, ką matė ponia Anderson. „Jis juk iš Suomijos, reikia padėti vargšeliui, turbūt nelabai pats ką sugeba“, – manė Bekstriomas. Be to, negražu būtų savo buvusį mokinį palikti likimo valiai.

Toivonenas kažkodėl nė kiek nesusidomėjo.

– Senos naujienos, – atsakė jis. – Bet vis tiek ačiū.

– Jei reikės kokios nors pagalbos, sakyk, – tarė Bekstriomas, šypsodamasis taip maloniai, kaip tik mokėjo. – Per pietus girdėjau, kad turi šimto žmonių komandą, bet nelabai sekasi pasistūmėti iš vietos.

– Žmonės dažnai šūdą mala, – atšovė Toivonenas. – Kol kas susitvarkom, tad gali nesijaudinti dėl Ibrahimų ir jų pusbroliuko. Kaip pačiam einasi?

– Duok man savaitę, – pasakė Bekstriomas.

– Laukiu nesulaukiu, – tarė Toivonenas. – Kas žino, Bekstriomai, gal tau medalį įteiks?

~

„Kažin ko iš tikrųjų tam tešliui reikėjo? – spėliojo Toivonenas, kai Bekstriomas išsinešdino. – Reikia pasikalbėti su Linda Martines“, – nusprendė jis.

„Įleisk suomį bažnyčion, tai būtinai ant altoriaus užlips“, – galvojo Bekstriomas, išėjęs iš Toivoneno kabineto. Bet šį kartą jis to neketino leisti. „Kažin, ką tas šiknius rezga?“ – svarstė jis.

Nekreipdama dėmesio nei į Toivoneno informatorių, nei į Bekstriomo liudininkę iš Lazdynų tako, Nadja Hiogberg vis negalėjo išmesti iš galvos Karlo Danielsono darbaknygės. Maža to, jai kilo viena mintis.

„Pinigai mokami ne vien tik žmonėms, – mąstė Nadja. – Juk mokama ir už prekes, ir už paslaugas. Ir dažniausiai net negalvojant apie gamintoją ar tiekėją.“

„Pabandyti verta“, – nutarė ji. Į Bekstriomo kabineto duris ji dėl visa ko pasibeldė, gal kartais šis vėl žaidžia policininkus ir plėšikus pats su savimi. Kabinete nieko nebuvo, o mobilusis išjungtas, kaip visada.

„Reikės pabandyti su juo šnektelėti rytoj iš pat ryto, – pamanė Nadja. – Kai tik ateis, iškart ir pasikalbėsiu.“

Iš tiesų tokia proga jai pasitaikė tik po kokios savaitės. Tą vakarą Kungsholmene, jaukioje Bekstriomo buveinėje nutikę įvykiai sukrėtė visą tautą, o apie vyresnįjį inspektorių tyrėją Bekstriomą ėmė kalbėti visi be išimties. Šie įvykiai vos nekainavo vyriausiajam inspektoriui Toivonenui gyvybės, mat net ir būdamas kuo puikiausios formos jis vos nepatyrė insulto ir širdies smūgio vienu metu.

63

Šį kartą, juodam leksusui išvažiavus iš Solentunoje stovinčio namo kiemo aštuntą valandą vakare, Hasanas Talibas jame jau sėdėjo. Įtariamuosius sekantis automobilis, atsilikdamas per porą kvartalų, važiavo lygiagrečiai einančia gatve: taikinys buvo stebimas kompiuterio ekrane, tad rizikuoti nebuvo reikalo.

Tik pravažiavus senąsias užkardas, artėjant link miesto centro, sekimo komandai reikėjo šiek tiek priartėti. Eismas buvo judrus, o prie vairo sėdinti Sandra Kovač, pamačiusi, kaip Svėjų gatvės gale juodas leksusas suka į kairę, tučtuojau viską suprato. „Didžiausia daugiaaukštė automobilių aikštelė Stokholmo centre“, – pamanė ji. Keli korpusai, trys aukštai po žeme. Keturi išvažiavimai automobiliams ir daugybė išėjimų pėstiesiems.

– Šūdas, – nusikeikė Sandra. – Sprunka, šunsnukiai.

Magda Hernandes pačiupo radijo stotelę, iššoko iš automobilio ir atsistojo prie įvažiavimo, jei kartais jie viduje staiga apsisuktų ir pro ten pat išvažiuotų atgal.

Kovač su Motoeliu įvažiavo į vidų ieškoti juodojo leksuso, ir galiausiai surado tuščią, pastatytą pačiame apatiniame aukšte, greta vieno iš daugelio išėjimų. Tuo metu Kovač jau buvo susisiekusi su Linda Martines ir kalbėjosi per specialų koduotą radijo ryšio kanalą.

– Sandra, ramiai, – tarė Martines. – Pasitaiko. Ne pasaulio pabaiga. Pavažinėkite aplink, pasižiūrėkite, ar nėra kitų jiems priklausančių automobilių.

– Na, kaip tai interpretuosime? – po pusvalandžio paklausė Toivonenas. – Sugalvojo važiuoti į užsienį, pasišildyti saulėje?

– Nemanau, – atsakė Martines. – Visą dieną buvo ramu, į tuos du nulaužtus mobiliuosius skambučių nepadaugėjo. Nuo tada, kai išėjo iš to garažo, išvis jokių skambučių, o tai turbūt reiškia, kad jie tebėra kartu ir nėra reikalo skambinėti. Bet faktas, kad kažką rezga. Klausimas, ką?

– Oro uostai, keltai, lėktuvai? – paklausė Toivonenas.

– Jau sutvarkyta, – patikino Martines. – Tenykščiai kolegos jau įspėti, pažadėjo padėti, kiek tik galės.

– Velnias, – išsprūdo Toivonenui, mat į galvą staiga šovė mintis. – Taigi Bekstriomas, tas tešlius, mums reikia patikrinti...

– Toivonenai, tikriausiai laikai mane višta, – pertraukė Martines. – Mes jį akylai stebime jau keturias valandas, vos tik išėjo iš nuovados, prieš keturias valandas ir trisdešimt dvi minutes, jeigu tiksliai.

– Ir kuo jis užsiima?

– Namo parėjo be septyniolikos penkios. Ką veikia savo bute, neaišku, bet sprendžiant iš triukšmo, tikriausiai kaip reikiant numigo. Prieš pusantros valandos pasirodė vietos bare ir vis dar ten sėdi.

– Ką ten veikia? – paklausė Toivonenas.

– Geria bokalą po bokalo, kemša nesuvokiamą porciją daržovių košės su kiaulės koja ir dar flirtuoja su padavėja. Daili blondinė, vardu Saila, tavo tėvynainė, jei įdomu.

„Kokia neteisybė“, – pamanė Toivonenas.

Tą naktį maždaug pusę dvyliktos trumpuoju numeriu 112 Stokholmo policija sulaukė skambučio. Tai buvo vienas iš kelių tūkstančių per paskutinę parą gautų skambučių, ir, deja, nelabai kuo skyrėsi nuo daugelio kitų.

– Sveiki, atsiprašau, kad drumsčiu jūsų ramų vakarą, – pasakė balsas ragelyje.

– Prisistatykite, kuo jums galiu padėti? – paklausė dispečeris. „Girtas“, – pamanė jis.

– Aš Hasė Arenas, – prisistatė balsas. – Direktorius Hasė Arenas, buvęs TV3 vadovas, – paaiškino jis.

– Ir kuo jums galiu padėti? „Gatavas“, – vėl pagalvojo dispečeris.

– Kažkoks beprotis šaudo mano kaimyno bute, – pasakė Arenas.

– Kokia jūsų kaimyno pavardė?

– Bekstriomas. Toks mažas tešlius, dirba kažkur policijoje. Pila diena iš dienos, tai nenustebčiau, ponas policininke, jeigu pats ten ir šaudytų.

64

Bekstriomui kaip Švedijos policijos pareigūnui turėti ginklą atrodė nediskutuotina žmogaus teisė, nors ketinimai jį susigrąžinti buvo sužlugdyti net tris kartus.

Pirmą kartą jam net nepavyko paleisti nė vieno šūvio.

Į šaudyklą pietiniame miesto pakraštyje Bekstriomas nuvažiavo taksi. Ten susitiko su savo šaudymo instruktoriumi, tipišku plikiu, į kurį žvelgdamas nelabai suprasi, kur baigiasi suraukta kakta ir prasideda skustas pakaušis. Gavęs ginklą Bekstriomas įstatė dėtuvę, užtaisė ir atsisuko paklausti, kurį taikinį suvarpyti kiaurai.

Instruktorius, išbalęs kaip aspirinas, staiga metėsi į šoną ir riktelėjo tuojau pat padėti ginklą. Bekstriomas padarė kaip lieptas.

– Būčiau dėkingas, Bekstriomai, jeigu nemosikuotumei man užtaisytu ginklu palei bambą, nuspaudęs saugos sklendę. Žinok, būčiau labai labai laimingas, – kažko įsitempęs pasakė instruktorius.

Tada čiupo ginklą, spragtelėjo saugos mechanizmą, išėmė šovinį iš lizdo, ištraukė dėtuvę ir pirštu patikrino, prieš įsidėdamas ginklą į kišenę.

– Tik žiūrėk, neapsišik, – kaip galėdamas mandagiau tarė Bekstriomas.

Tai nepadėjo. Šaudyti jam neleido. Instruktorius tik papurtė galvą ir nuėjo sau.

Antrą kartą jam pasitaikė instruktorė moteris, ir vos tik ją pamatęs Bekstriomas jau žinojo, ką rezga jo priešai. Ta kalė netgi vilkėjo neperšaunamą liemenę bei šalmą, ir visą laiką stovėjo už nugaros, kol aiškino, ką daryti. Bekstriomas jos nė nesiklausė. Nelabai ir būtų galėjęs, kadangi jos paliepimu jau buvo užsimaukšlinęs ausines. Jis tiesiog stengėsi susikaupti ties užduotimi, taigi pakėlęs ginklą kruopščiai nusitaikė, užmerkė kairiąją akį, netgi dešiniąją šiek tiek primerkė, ir paleido taiklių šūvių seriją į kartoninę iškarpą, pastatytą priešais.

„Nerealiai“, – pamanė Bekstriomas, po minutės apžiūrinėdamas rezultatus. Bent pusė šūvių pataikė į taikinį, ir netgi nebūdamas medikas jis iškart pamatė, kad dauguma jų būtų baigęsi mirtimi.

– Tai kur man atsiimti savo tarnybinį ginklą? – pasiteiravo Bekstriomas.

Instruktorė iš pradžių tik papurtė galvą, išbalusi kaip ir jos kolega prieš tai, o paskui, kai pagaliau prabilo, net ir balsas virpėjo labai panašiai.

– Švedijos policijos pareigūnas užpuolimo atveju, kai gresia rimtas pavojus, kitaip tariant, jam atsidūrus vadinamojoje ekstremalioje situacijoje, turėtų taikytis į užpuoliko kojas. Žemiau kelio, kadangi net šūvis į šlaunį yra pavojingas ir gali baigtis mirtimi, – paaiškino ji.

– Ar aš teisingai supratau? – pasitikslino Bekstriomas. – Jeigu koks beprotis puola mane su peiliu ir kėsinasi papjauti, reikia šauti tam suskiui į kelį?

– Žemiau kelio, – pataisė instruktorė. – Taip, būtent, nes taip nurodyta šaunamųjų ginklų įstatyme.

– Aš asmeniškai dar paklausčiau, ar jis nenorėtų, kad pabučiuočiau ir pamyluočiau, – kreivai šyptelėjo Bekstriomas. Paskui tik palingavo galva ir nuėjo. Vos tik įsėdo į taksi, paskambino savo pusbroliui, dirbančiam policijos pareigūnų profsąjungoje.

– Tai sakai, darbdavys vis dar neduoda tau teisės priglaust šautuvuko? – pasiteiravo pusbrolis kraugeriška balsu, atliepiančiu Bekstriomo savijautą.

– Būtent, – atsakė Bekstriomas. – Darysi ką nors, po velnių, ar ne?

Pusbrolis patikino padarysiąs viską, ko reikia. Pavyzdžiui, pasikalbės su senu patikimu kolega, kuris kadaise buvo profsąjungos įgaliotasis kontrolierius, o dabar dirbo šaudymo instruktoriumi Policijos akademijoje ir galėjo pasirašyti visas reikiamas pažymas.

– Pakalbėsiu su juo ir paprašysiu, kad tau paskambintų susitarti dėl laiko, – pažadėjo pusbrolis.

– O iš mano pusės ko nors reikės? – paklausė Bekstriomas.

– Nusinešk butelį, – atsakė pusbrolis.

Taupydamas laiką Bekstriomas atkišo butelį savo geriausio salyklinio viskio vos tik įžengęs pro Policijos akademijos šaudyklos duris.

– Labai ačiū, tikrai, – padėkojo patikimasis kolega, apsilaižęs lūpas. – Na ką, laikas priglaust šautuvuką, – tarė jis, tiesdamas Bekstriomui savo paties „Sig Sauer“. – Jauti? – pridūrė jis ir žiūrėdamas, kaip Bekstriomas gniaužia jį rankoje, pritariamai linkčiojo galva.

– Ką jaučiu? – nesuprato Bekstriomas.

– Kai laikai rankose šautuvuką, va tada tai tikrai stovi, – paaiškino instruktorius, toks pat patenkintas, koks buvo ir prieš minutę, paėmęs iš Bekstriomo dovaną.

„Tikriausiai nesveikas“, – pamanė Bekstriomas, apsižiūrėdamas, ar instruktorius kartais nestovi už nugaros su kitu ginklu, kurį laikė kur nors paslėpęs.

Paskui atidžiai nusitaikė, dėl visa ko užmerkė kairiąją akį, dešiniąją šiek tiek primerkė, ir paleido kaip įprastai taiklų šūvį, pataikydamas ten, kur visada.

– Eina šikt, – tarė instruktorius, sunkiai tramdydamas susižavėjimą. – Dabar tai tu jį nukenksminai.

Prieš Bekstriomui išeinant su pasirašyta pažyma kišenėje, naujasis jo draugas nepagailėjo kelių patarimų.

– Bekstriomai, žinai, man čia dingtelėjo...

– Kas?

– Nors tu žemai taikaisi, bet kliudai šiek tiek per aukštai, jei taip galima pasakyti.

– Supratau, – atsakė Bekstriomas.

– Gal pabandyk taikytis į žemę palei kojas? – pasiūlė instruktorius. – Na, supranti, kad tos senos bobų iš drausmės kontrolės neprisikabintų.

„Nenusišnekėk, skystakiauši“, – pamanė Bekstriomas. Dabar jis ir vėl buvo pilnavertis pilietis ir policijos pareigūnas. „Jeigu kas nors prieš mane bent ranką pakels, aš jam galvą nunešiu“, – galvojo jis.

65

Iš savo pamėgto baro Bekstriomas išėjo prieš pat vidurnaktį. Siautulingoji blondinė iš Juveskiulės šį kartą jo neparlydėjo, mat netikėtai pas ją į barą užsuko kitas, daugmaž nuolatinis kompanionas. Be to, jis piktai šnairavo į Bekstriomą. Taigi, šis parlingavo namo, atsirakino savo jaukios buveinės duris ir saldžiai nusižiovavęs įžengė vidun.

„Kur tas mano šautuvukas?“ – šmėstelėjo Bekstriomui, kai tik suprato namie turintis neprašytų svečių.

– Sveikas sugrįžęs namo, vyresnysis inspektoriau, – draugiškai šypsodamasis namų šeimininkui tarė Faršadas Inbrahimas.

Jo milžinas pusbrolis nepasakė nieko. Jis tik žvelgė į Bekstriomą juodomis įdubusiomis akimis. Jeigu ne tas hipnotizuojantis griežimas dantimis, veidas atrodytų lyg iš akmens iškaltas.

– Ir kuo gi galiu jums padėti, ponai? – pasiteiravo Bekstriomas. „Šūdas, ką man daryt?“ – karštligiškai svarstė jis. – Gal galėčiau įpilti jums po šlakelį? – pasiūlė, galva rodydamas virtuvės pusėn.

– Mes negeriam, – purtydamas galvą atsakė Ibrahimas. Jis buvo patogiai įsitaisęs Bekstriomo mėgstamiausiame fotelyje, tuo metu pusbrolis stovėjo kambario viduryje ir tebespoksojo iš padilbų. – Nesijaudink, vyresnysis inspektoriau, – pridūrė jis. – Mes atėjome su taikiais tikslais ir norėtume tau pasiūlyti vieną verslo sandorį.

– Įdėmiai klausau, – tarė Bekstriomas, bandydamas nepastebimai krestelėti savo geltonas linines kelnes, kurios, regis, staiga spėjo permirkti nuo prakaito, o kojos pačios pradėjo keistai drebėti.

– Mus domina tavo kolegų užmačios, – paaiškino jam Faršadas, – ir, mano manymu, išeitys čia tėra dvi, – tęsė jis, tarsi garsiai mąstytų.

Tada įkišo ranką į kišenę, ištraukė iš jos pluoštelį banknotų po tūkstantį kronų ir padėjo ant marmurinio Bekstriomo stalelio. Šis pluoštelis buvo stebėtinai panašus į tuos, kuriuos Bekstriomas buvo radęs tame nelaimingame aukso puode. Paskui Faršadas kažkodėl iš savo vidinės kišenės išsitraukė spyruoklinį dviašmenį peilį, atlenkė geležtę ir ėmė rakinėti nagus.

„Tebūnie dvigubas spektaklis“, – nusprendė Bekstriomas. O kadangi pasirinkimo nebuvo, šiam vaidmeniui jis susitelkė savo visa esybe.

– Pasigailėkit, pasigailėkit! – šūktelėjo jis, perkreipęs savo apvalų veidą ir pakėlęs į viršų sunertas rankas, tarsi melstų gailestingumo. Paskui suklupo ant vieno kelio priešais milžiną Talibą lyg norėdamas jam pasipiršti.

Talibo žandikaulis tučtuojau liovėsi krutėti, o jis pats žengtelėjo atgal, su užuojauta žvelgdamas į maldaujantį Bekstriomą, pritūpusį ant vieno kelio. Paskui milžinas gūžtelėjo pečiais ir atsisuko į savo viršininką. Matyt, buvo sutrikęs, ar bent jau taip atrodė.

– Elkis kaip vyras, Bekstriomai, nebūk boba, – griežtu tonu įspėjo Faršadas, papurtė galvą ir nukreipė į jį peilį.

Kaip tik tą akimirką Bekstriomas pasiryžo pulti.

66

Maždaug tuo pat metu, kai Stokholme, Kungsholmeno rajone, Bekstriomas buvo nuėjęs į savo mėgstamą barą, Kopenhagos policija gavo pranešimą. Trumpuoju numeriu jiems paskambino vienas Danijos pilietis, iš balso sprendžiant, vidutinio amžiaus vyriškis, bet prisistatyti jis nepanoro.

Fazanų tako pabaigoje esančioje didelėje automobilių aikštelėje, už poros šimtų metrų nuo buvusio „SAS“ viešbučio ir už penkių minučių kelio nuo miesto centro, stovėjo konteineris. Į jį kažkas buvo įmetęs lavoną, įsuktą į paprastą drobinį maišą nuo kombinuotojo kiaulių pašaro. Žmogus maiše į konteinerį akivaizdžiai neįsiropštė pats, o kad policijai būtų lengviau surasti, jį ten įkišę asmenys paliko kyšoti basas pėdas.

– Tai tiek ir norėjau pranešti, – prieš padėdamas ragelį pasakė policijai anonimas, kaip ir dauguma jų, paskambinęs iš mobiliojo telefono su išankstinio mokėjimo kortele, kurios neįmanoma atsekti.

Po trijų minučių į įvykio vietą atvyko pirmasis patrulių automobilis, o pusvalandžio šie du uniformuoti policijos pareigūnai jau buvo sulaukę didžiulio būrio kolegų iš Kopenhagos kriminalinės policijos ir teismo ekspertų skyriaus.

Maždaug tuo pat metu, kai Bekstriomas užsisakė dvigubą puodelį espreso ir vieną taurelę pavymui, policijos pareigūnai jau buvo atrišę maišą ir apžiūrinėjo išrengto žmogaus kūną jo viduje. Ant jam po kaklu parištos virvutės kabojo tvarkinga kortelė su užrašu: „Nasiras Ibrahimas, prašom perduoti Stokholmo policijai“. Į gerklę negyvėliui kažkas buvo sugrūdęs parkavimo bilietą, o sprendžiant iš sužalojimų, jis mirė ilga ir skausminga mirtimi.

Pamoka musulmonui plėšikui, privirusiam košės, pasprukusiam ir numetusiam automobilį, vargu ar galėjo būti aiškesnė, o kadangi policija Kopenhagoje buvo įspėta iš anksto, jie iškart pranešė savo kolegai iš Švedijos, Stokholmo riaušių malšinimo būryje dirbančiam vyresniajam inspektoriui Jormai Honkamekiui. Šis atsiliepė į skambutį stovėdamas gatvėje prie Bekstriomo namo, kur kolegos ir medikai tvarkėsi su dramatiškų įvykių pasekmėmis.

Vyriausiąjį Nasiro brolį Faršadą kaip tik kėlė į greitosios pagalbos automobilį. Du medikai atnešė jį neštuvuose, medicinos sesuo laikė lašelinę, o Faršadas gulėjo numautomis kelnėmis, visas kruvinas, ir kažką aimanavo Honkamekiui nesuprantama kalba.

Jo pusbrolį Hasaną Talibą tik ką buvo išvežę kitu greitosios pagalbos automobiliu. Be sąmonės ir su kaklo įtvaru. Jį iš pastato išnešė trys medikai, o dabar gydytojas su slauge kovojo už jo gyvybę.

Mažiausiai kliuvo, regis, kitam Nasiro broliui Afsanui. Nosis, tiesa, buvo lūžusi, drabužiai ir veidas kruvinas, rankos surakintos antrankiais už nugaros, o vedamas baisiai priešinosi, bet nepaisant to atrodė beveik kaip visada.

– Supisti mentai, aš jus visus padarysiu per subinę, – rėkė Afsanas, kol du Honkamekio kolegos jį grūdo į riaušių malšinimo būrio autobusiuką.

„Kas čia per šūdas?“ – papurtė galvą negalėdamas atsitokėti Honkamekis.

– Kas čia per šūdas? – po minutėlės paklausė ir vyresnysis inspektorius Toivonenas, išlipdamas iš automobilio ir eidamas prie Honkamekio.

67

Vos tik Talibas – toks milžinas, o suskystėjęs kaip boba, – aiškiai sutrikęs nusigręžė, Bekstriomas ryžosi atakuoti. Jis žaibo greičiu čiupo jam už kulkšnių ir iš visų jėgų truktelėjo.

„Talibas virto aukštielninkas lyg nupjauta eglutė, nors eglučių jo šalyje lyg ir nebuvo“, – nusistebėjo Bekstriomas. Tik rankomis sumosikavo ir tėškėsi tiesia nugara aukštielninkas, sprandu ir pakaušiu trenkdamasis į Bekstriomo kavos stalelį, netgi įskėlė stalviršį iš geriausio Kolmordeno marmuro.

Tada Bekstriomas akimirksniu išsitraukė šautuvuką, pašoko ant kojų – tiesa, šiek tiek nerangiai, – dėl visa ko užmerkė kairiąją akį ir atidžiai nusitaikė.

Faršadas taip pat atsistojo, pakėlė rankas, rodydamas, kad pasiduoda, ir numetė savo peilį smaigaliu žemyn ant Bekstriomo prabangaus kilimo.

– Ramiai, vyresnysis inspektoriau, – tarė Faršadas, mosikuodamas iškeltomis rankomis.

– *Make my day, punk!* – užriko Bekstriomas ir paleido griausmingą salvę, nė nemanydamas taikytis į savo naujai iškloto parketo grindis.

68

Bekstriomo kaimynui iš tiesų net nereikėjo skambinti į pagalbos tarnybą, nes policija jau ir taip buvo pašonėje.

Tą vakarą, kiek po vienuolikos, Sandros Kovač kompiuterio ekrane staiga ėmė judėti baltasis mersedesas, arba „Alfa-3“. Dar prieš kelias valandas jis ramiai stovėjo viršutiniame tos pačios daugiaaukštės aikštelės aukšte, kur buvo paliktas ir leksusas.

Kovač, Hernandes ir Motoelis kaip tik buvo netoliese, todėl vos po kelių minučių jie jau sekė mersedesą per kelių šimtų metrų atstumą, o šis traukė tiesiai į Kungsholmeną. Afsanas vairavo, Faršadas sėdėjo priekyje, o Hasanas Talibas buvo išsikėtojęs ant galinės sėdynės.

Kovač pranešė tai Lindai Martines radijo ryšiu. Martines kreipėsi į kitą ekipažą, kuris kiek anksčiau tą vakarą sekė Bekstriomą, o dabar užkandžiavo „McDonald‘s“ restorane už kelių kvartalų nuo Bekstriomo pamėgtojo baro.

Inspektorius tyrėjas Tomas Singas, įsivaikintas iš Malaizijos, ir kolega seržantas tyrėjas Gustavas Halbergas, nors ir su švediška pavarde, tačiau įvaikintas iš Pietų Afrikos, nedelsdami šoko į automobilį ir grįžo prie baro, kuriame buvo palikę Bekstriomą prieš ketvirtį valandos, apsikabinusį didelę taurę konjako. Jis tebebuvo ten. O štai konjako nebe, nes priešais jį pastatyta taurė jau buvo tuščia.

– Ką darom? – paklausė Halbergas.

– Laukiam, – atsakė Singas.

Praėjus penkioms minutėms Bekstriomas pasišaukė šviesiaplaukę barmenę, atsistojo, išsitraukė iš savo kišenės nemažą krūvelę banknotų, suglamžė sąskaitą, iš krūvelės išlupo penkių šimtų kronų kupiūrą ir papurtė galvą, kai barmenė, matyt, bandė jam atiduoti grąžą.

– Kolega Bekstriomas, kaip matau, nesiskundžia nepritekliumi, – pastebėjo seržantas Halbergas.

– O kaip tau atrodo, kurių velnių mes čia sėdim? – atšovė inspektorius tyrėjas Singas. Jis penkeriais metais ilgiau dirbo šį darbą ir buvo jau užsigrūdinęs vaikinukas.

Kai Bekstriomas stojosi užmokėti, per dvidešimt metrų nuo jo laiptinės durų sustojo baltas mersedesas. Faršadas su Talibu išlipo lauk ir įėjo į namo laiptinę, o Afsanas pastatė automobilį, išjungė šviesas ir liko laukti. Kovač stabtelėjo kiek atokiau, per penkiasdešimt metrų nuo jo. Užgesino variklį, šviesas, ir automobilis, šiek tiek pariedėjęs, sustojo.

– Ką darom? – paklausė Magda Hernandes.

– Bekstriomas, rodos, pareina, – atsakė Kovač, girdėdama kolegą Singą per savo ausinę. – Tomas su Gustavu seka jį pėsčiomis, – tarė ji ir atsisukusi į Hernandes linktelėjo.

– Kažkas čia ne taip, – papurtė galvą Motoelis.

– Kaip suprasti „ne taip“? – sukluso Hernandes.

– Kažkokia nuojauta, – paaiškino Motoelis. – Jaučiu, kad Bekstriomas nežino turėsiąs svečių.

– *Dirty Cop**, – piktai prunkštelėjo Sandra. – Žino, kur nežinos.

– Bekstriomo mobilusis išjungtas jau nuo pietų, – paprieštaravo Motoelis.

– Na ir kas, arba turi kitą mobilųjį, arba kitaip susitarė, kada susitiks, – tarė Kovač.

Po keturių minučių Bekstriomas pasirodė prie savo namo ir dingo laiptinėje.

– Net nesvajok, kad įsėlinsi ir paklausysi pro durų plyšį paštui įmesti, – Kovač metė įspėjamą žvilgsnį į Motoelį. – Mes be reikalo nerizikuosim.

– Šūdas, kaip čia karšta. Ar nepyksi, jeigu atsidarysiu langą, mamyte? – pasiteiravo Motoelis, nuleisdamas galinį langą žemyn.

– Aš maniau, mėgsti karštį iš prigimties? – atsikirto Kovač. – Tik neperšalk, Frankai.

– Tai sakai, „susitarė“? – metė jai Motoelis, tolumoje išgirdęs kažką dusliai pokštelint. Kai iššoko iš automobilio ir pasileido bėgti gatve, jau poškėjo be paliovos. Tai buvo duslus, prislopintas garsas, toks pat, kokį girdėjo tūkstantį kartų šaudykloje, kai su ausinėmis treniruodavosi šaudyti iš tarnybinio ginklo.

---

* „Parsidavęs faras“ (angl.).

Afsanas Ibrahimas nieko nei matė, nei girdėjo. Jis klausėsi muzikos per savo „iPod“, niūniavo į taktą ir mėgavosi užmerkęs akis, kai staiga ėmė dėtis prasti dalykai, mat kažkas netikėtai atplėšė automobilio duris ir griebė jam už gerklės. Afsanas instinktyviai pačiupo tarp sėdynių padėtą peilį. Po akimirkos jis jau gulėjo ant grindinio pilvu į žemę, o kažkas, nuspyręs į šalį iškritusį peilį, primynė jam ranką ir smarkiai spyrė į šoną, kai šis pabandė stotis. Paskui sugriebė už plaukų, atlenkė galvą ir užvožė kumščiu taip, kad net nosis trakštelėjo, o akyse sumirgėjo žvaigždutės. Paskui vožtelėjo dar ir dar kartą, kol jis nugrimzdo į tamsą ir nebegirdėjo nieko aplink.

– Baik, Frankai! – riktelėjo Sandra Kovač. – Ar nori jį užmušti? – ji nustūmė savo kolegą į šoną, apsižergė Afsaną per juosmenį ir užlaužusi jo rankas už nugaros surakino antrankiais, pirma dešinę, paskui kairę. – Jėzus Marija, tu beprotis, – pakartojo ji.

– Arabo išpera bandė mane nudurti, – pasakė Motoelis, galva rodydamas į peilį, nuskriejusį palei kanalizacijos angą kitapus gatvės.

– Nurimk, Frankai, – tarė Kovač. – Jis nebeturėjo peilio, kai tu puolei talžyti.

Frankas Motoelis, regis, jos nesiklausė. Jis tik truktelėjo pečiais, išsitraukė ginklą ir dingo Bekstriomo namo laiptinėje.

69

Faršadas po pirmojo šūvio susmuko lyg maišas. Atrodo, kulka kliudė kairę koją, nors Bekstriomas niekada gyvenime nė nebūtų pamanęs ten taikytis.

Jis paleido dar keletą šūvių, dėl viso pikto, kur tik pakliuvo, paskui viskas nurimo. Talibas gulėjo ant nugaros ir nejudėjo, akys buvo pusiau pramerktos, bet apsiblaususios, žandikaulis jau nekrutėjo, iš nosies ir ausų lašėjo kraujas, o kojos keistai trūkčiojo. Pasilenkęs prie jo Bekstriomas ištraukė už diržo užkištą juodą pistoletą ir įsikišo už savojo.

Tada nužingsniavo prie Faršado, gulinčio ir dejuojančio ant grindų, susiėmusio kairiąją koją abiem rankomis. Jis kraujavo kaip šviežiai paskersta kiaulė, gadindamas brangų Bekstriomo kilimą, ir balsu apraudojo savo likimą.

– Tuoj užsičiaupsi, verksny nelaimingas, – pasakė Bekstriomas, ir, kad jau ėjo pro šalį, smagiai spyrė jam į tą pačią koją, kurią buvo jau kliudęs šautuvukas.

Faršadas tik užvertė akis ir neteko sąmonės. Bekstriomas susikišo kišenėn banknotus ir mintyse nužvelgė situaciją. „Pagaliau nors truputis ramybės“, – pamanė jis, bet kaip tik tą akimirką suskambo telefonas.

– Bekstriomas, – burbtelėjo į ragelį jis, žvilgsniu klaidžiodamas po betvarkę namuose.

– Kokia situacija, Bekstriomai? – paklausė moters balsas. – Čia Kovač iš sekimo komandos, – prisistatė ji.

– Normali, – atsakė Bekstriomas.

– Aš stoviu ant laiptų prie tavo buto su savo kolegomis ir galvoju, gal kartais norėtum mus įsileisti vidun, – tarė Kovač.

– Asilų iš greitojo reagavimo būrio su jumis nėra? – paklausė Bekstriomas. Jis neketino dar kartą lipti ant to paties grėblio.

– Tik normalūs kolegos, – patikino Kovač.

– Gerai, – tarė Bekstriomas. – Minutėlę.

Tada nunešė pinigus į savo slaptą vietelę, šliūkštelėjo sau viskio ir užsikišo šautuvuką už diržo, nors ten jau buvo mažoka vietos.

„Tikriausiai viskas, – pamanė Bekstriomas, ir dar kartą nužvelgė visą šią betvarkę. – Mažą ką“, – tarė sau jis.

Paskui atidarė duris ir įleido vidun kolegas, o pats atsisėdo ant sofos gurkšnoti stipriojo gėrimo. Dėl viso pikto šliūkštelėjo dar. „Kur, po velnių, ritasi mūsų policija?“ – liūdnai svarstė Bekstriomas. Štai jis mažiausiai ketvirtį valandos buvo mirtiname pavojuje, kol galų gale vienas pats pajėgė atstatyti tvarką ir sugrąžinti harmoniją. Jo darbdavys tegalėjo pasiūlyti penketą apsisnarglėjusių vaikų, pasirodžiusių tik po laiko. Dvi moteris, du negrus ir dar vieną vargšelį, kuris tik pusiau negras, tad tikriausiai kolegos jį laiko užguję. „Kas, po velnių, darosi su Švedijos policija?“ – mąstė Bekstriomas.

* * *

Po pusvalandžio atvažiavęs Peteris Niemis tik stabtelėjo tarpduryje ir giliai atsiduso. „Kadaise čia buvo nusikaltimo vieta, – pagalvojo jis. – Teoriškai dar tebėra, nors čia bus praėję jau kokie penkiasdešimt žmonių, medikų ir policijos pareigūnų, iškilnojusių viską, ką tik galėjo pakelti, ir pridėliojusių pirštų atspaudų ant visko, ko nepakėlė."

– Gerai, – tarė Niemis. – Paprašysiu visų dingti iš buto, kad mes su kolega galėtume imtis darbo.

– Nenusišnekėk, Niemi, – atsakė Bekstriomas. – Aš čia gyvenu.

– Bekstriomai, Bekstriomai, – palingavo galva Niemis. „Matyt, šokas", – pamanė jis.

– Štai tau Talibo pistoletas, – tarė Bekstriomas, dėdamas jį ant apgailėtinos griuvenos, kuri kadaise vadinosi jo kavos staleliu su dailiu stalviršiu iš Kolmordeno marmuro. – O čia maniškis, – pridūrė jis.

– O tas peilis ant grindų? – galvos mostu parodė Niemis.

– Faršado Ibrahimo, – atsakė Bekstriomas. – Imk ir neškis, nesivaržyk.

– O kulkų skylės? – kamantinėjo Niemis.

– Kas vyko, tas vyko čia, – tarė Bekstriomas. – Tie suskiai matyt atrakino spyną ir laukė, kol grįšiu. O tada jau užvirė velniava, – gūžtelėjo jis pečiais. „Visa kita pats išsiaiškink", – pridūrė mintyse.

– Ar be tavęs dar kas nors šaudė, Bekstriomai? – paklausė Čikas Hernandesas.

– Neturiu supratimo, – pamelavo Bekstriomas. – Velnias, viskas įvyko taip greit, taip susijaukė, jeigu galima taip pasakyti. O dabar, ponai, atsiprašysiu, – pridūrė jis. – Jauskitės kaip namie. Man reikia truputį prigulti.

Tai pasakęs jis nukulniavo į miegamąjį ir užsidarė duris. Niemis su Hernandesu tik susižvalgė ir gūžtelėjo pečiais.

Po valandos pas Bekstriomą atvažiavo Ana Holt ir jo kolegė Anika Karlson.

– Kaip jautiesi, Bekstriomai? – pasiteiravo Holt.

– Kuo puikiausiai, – atsakė jis, nors savijauta buvo ne per geriausia. Be to, viskas plaukė tarsi per miglą. Tarsi ne jam visa tai būtų nutikę.

– Ar galiu tau kuo nors padėti? – paklausė Holt. – Tave apžiūrės medikai, bus aptarimas, ir, beje, užsakiau tau kambarį viešbutyje.

– Pamiršk, – atsakė Bekstriomas, tvirtai purtydamas galvą.

– Ar nesupyksi, jeigu pasiliksiu tave prižiūrėti? – paklausė Anika Karlson. – O paskui galėsiu šiek tiek aptvarkyti svetainę. Kalbėjau su Niemiu, jis nieko prieš, – įkalbinėjo ji.

– Kaip nori, – nustebęs atsakė Bekstriomas. „*Lesbė* man siūlosi sutvarkyt svetainę. Man! Kur, po velniais, mes ritamės?“ – pamanė jis.

– Miegosiu ant sofos, pažadu, – šyptelėjo Anika Karlson.

– Gerai, – sutiko Bekstriomas. „Ką ji čia nusišneka?“ – nesuprato jis.

– Gatvėje jau koks penkiasdešimt žurnalistų, – įsiterpė Holt. – Tu tikriausiai neprieštarausi, jeigu prie durų paliksiu kelis pareigūnus?

– Nė kiek, – gūžtelėjo pečiais Bekstriomas.

– Pasikalbėsim rytoj, – tarė Holt. – Jei norėsi, paskambink.

~

Bekstriomas palindo po dušu. Stovėjo ir leido vandeniu tekėti jo kūnu. Paskui nusišluostė, apsisiautė chalatu, pasiėmė vieną rudą ir vieną mėlyną piliulę iš buteliukų, kuriuos jam buvo išrašęs gydytojas Mengelė, ir nuėjo į lovą. Užmigo iškart, vos tik padėjęs galvą ant pagalvės, o kai atsibudo, pirmiausia užuodė šviežiai išvirtą kavą ir bandeles su sūriu ir sviestu.

– Labas rytas, Bekstriomai, – plačiai nusišypsojo jam Anika Karlson. – Atnešti į lovą, ar pusryčiausi virtuvėje?

– Virtuvėje, – atsakė Bekstriomas. „Verčiau nerizikuosiu“, – pamanė jis.

70

Antradienio rytą Ana Holt su Toivonenu apžvelgė situaciją.

Karolinskos ligoninės neurochirurgijos skyriuje Hasanui Talibui tą naktį buvo atliktos dvi operacijos. Po sunkios traumos kraujavo smegenys, intensyviosios terapijos skyriuje gydytojai kovojo už jo gyvybę.

Hasanas Talibas buvo dviejų metrų ūgio ir šimto trisdešimties kilogramų raumenų kalnas, varantis baimę visam Stokholmo nusikaltėlių pasauliui, netgi tokiems pat kaip jis, bet štai parvirto aukštielninkas ir susitrenkė galvą į kavos stalelį. Jei būtų buvęs eilinis niekšelis iš kokio nors filmo, greičiausiai būtų pakėlęs galvą, pasipurtęs, atsistojęs ir pritalžęs Bekstriomą kaip obuolį. O tikrovėje buvo neaišku, ar išgyvens.

Faršadas Ibrahimas taip pat naktį praleido operacinėje, nors vienintelė jam kliuvusi kulka pataikė kaip tik ten, kur reikalavo policijos darbo taisyklės, žemiau kairiojo kelio. Pirmiausia, kaip ir reikėjo tikėtis, kulka sutrupino abu kojos kaulus, blauzdikaulį ir šeivikaulį, tiksliai pagal planą. Bet paskui nutiko šis tas neplanuoto. Kulka buvo naujoviška, išsiplečianti pataikius į taikinį, mat taip, nors ir padaroma didesnė skylė pašauto žmogaus kūne, bet esti mažesnė rizika, kad kulka perskros kiaurai arba atšoks. Šį kartą atskilusi kulkos apvalkalo skeveldra perskrodė šlaunikaulį ir pažeidė šlaunies arteriją. Kol Faršadą nuvežė į ligoninę, jis buvo netekęs trijų litrų kraujo. Greitosios pagalbos automobilyje dukart buvo sustojusi jo širdis. Po dešimties valandų jis gulėjo intensyviosios terapijos skyriuje, ateities prognozės buvo neaiškios.

Jaunesniajam broliui sužalojimai buvo nustatyti čia pat gatvėje, prie Bekstriomo namo. Lūžusi nosis, galimai lūžę dešinės rankos pirštai ir plaštakos kaulai. Nieko tokio, kuo negalėtų pasirūpinti kalėjimo medikai. Kelias iki centrinės policijos būstinės buvo neilgas, tačiau vežamas riaušių malšinimo autobusu jis nualpo ir susmuko ant grindų. Iš pradžių pareigūnai manė, kad apsimetinėja, paskui vis dėlto nutarė vežti į Karolinskos ligoninę, ir, nepraėjus nei valandai, Afsanas taip pat atsidūrė ant operacinės stalo. Keli lūžę dešinės pusės šonkauliai, subliuškęs pradurtas plautis, bet būklė vis vien geresnė nei brolio ir pusbrolio.

– Tikrai išgyvens, – patvirtino Honkamekiui chirurgas. – Nebent, žinoma, atsitiks kažkas nenumatyto, – pridūrė jis, kaip gydytojai paprastai mėgsta.

Nasiras Ibrahimas buvo negyvas, nukankintas, atrodo, pačiu paprasčiausiu lituokliu. Kaukolė suknežinta klasikiniu buku daiktu, nors konkrečiai neaišku kokiu. Tikrumo dėlei jis dar buvo pasmaugtas laidu, ant kurio po kaklu kabojo kortelė su užrašu. Kūną turėjo atvežti į Solnos teismo medikų laboratoriją tą pačią dieną, jei kartais Švedijos patalogai anatomai norėtų dar kartą patikrinti tai, ką jau išsiaiškino jų kolegos danai iš Kopenhagos universiteto ligoninės teismo medicinos skyriaus.

Saugumo dėlei prieš keletą valandų įtariamiesiems Faršadui Ibrahimui, Afsanui Ibrahimui ir Hasanui Talibui buvo išduoti arešto orderiai dėl pasikėsinimų nužudyti vyresnįjį inspektorių tyrėją Evertą Bekstriomą ir inspektorių tyrėją Franką Motoelį bei dėl nelegalių ginklų laikymo. Daugiau aplinkybių turėjo paaiškėti netrukus. Daug daugiau.

Nors nė vienas iš tų trijų įtariamųjų negalėjo nei pajudėti, nei pakilti iš savo ligoninės lovų, juos saugojo įspūdingas skaičius policininkų. Dvidešimt uniformuotų pareigūnų iš greitojo reagavimo ir riaušių malšinimo būrio bei paprastų policijos pajėgų. Taip pat ir pustuzinis tyrėjų, kuriems staiga nebereikėjo skubėti.

Vyriausiasis inspektorius Toivonenas tuo nebuvo patenkintas.

– Paaiškink man, kaip tas mažas tešliukas keliais šūviais sugebėjo paleisti velniop visą policijos darbą, – paklausė savo viršininkės, niūriai spoksodamas raudonomis akimis. – Čia Švedija ar ne Švedija?

– Na, – nutęsė Ana Holt. – Kol kas Švedija, bet ne viskas taip paprasta, kaip sakai.

– Nasirą nužudė, Faršadas su Talibu ir Afsanu guli intensyviosios terapijos skyriuje, – priminė Toivonenas, demonstratyviai skaičiuodamas juos ant pirštų.

– Na, – pakartojo Holt, – visų pirma, kolega Bekstriomas prie Nasiro nužudymo savo nagų neprikišo. Dėl to tau reikėtų kreiptis į poną Okarę ir jo draugelius, – pasiūlė ji.

„Ji ką, iš manęs tyčiojasi?“ – pamanė Toivonenas. Per savo ilgą karjerą policijoje jis buvo jau nežinia kiek kartų beprasmiškai kalbinęs Frederiką Okarę ir jo bičiulius iš „Pragaro angelų“. Po paskutinio pokalbio Okarė, prieš nueidamas su savo glotniai susišukavusiu advokatu, netgi paplekšnojo jam per petį.

– Tu juk prakeiktas suomis, Toivonenai? – pasitikslino Okarė.

– Kuo čia dėta Suomija? – savo ruožtu paklausė Toivonenas, bandydamas atlaikyti žvilgsniu jo pašaipią šypseną.

– Tikriausiai pažįsti mūsų buvusį vadą, – paaiškino Okarė. – Jis irgi prakeiktas suomis. Tarp kitko, tau siunčia linkėjimų. Jei norėsi pasilakstyt ir išgert alaus, paskambink.

Toivonenas jam nepaskambino. Dabar neturėjo kur dėtis, ir tai jo nė kiek nedžiugino.

– Niemis sako, – toliau tęsė Toivonenas, nė neketindamas taip lengvai pasiduoti, – kad Faršadas kišenėje turėjo raktą nuo Bekstriomo buto.

– Jei gerai supratau, neseniai pagamintą dublikatą, – tarė Holt. Ji taip pat jau buvo šnektelėjusi su Niemiu.

– Vis tiek labai keista, kad būtent nuo Bekstriomo buto, – atkakliai laikėsi savo Toivonenas.

– Suprantu, kur suki, ir žinau Bekstriomo reputaciją, bet jeigu jie tik norėjo jam duoti kyšį, tai būtų tiesiog pasibeldę. O jei vis tik to ir atėjo, tuomet derybos, atrodo, ne itin nusisekė. Man labai nesinori tuo patikėti, – pasakė Holt, garbinga policijos pareigūnė.

– Gal jie atsinešė per mažai pinigų, – spėliojo Toivonenas. – Niemis sako, kad Faršadas su savimi neturėjo nė skatiko.

– Taip, taip, – nesileido į spėliones Holt. – Gal nespėliokime ir nenukrypkime nuo esmės. Sprendžiant iš visko, ką mes kol kas žinome, Faršadas su Talibu įsigavo į Bekstriomo butą be jo žinios ir užklupo jį netikėtai. Galbūt norėjo jį nužudyti, pagąsdinti, šantažuoti, priversti talkinti. O gal bandė papirkti. Mes to nežinom. Atrodo, kad Bekstriomas pagrįstai gynėsi. Ir šovė Faršadui į koją pagal visas taisykles.

– O kaip tuomet kitos penkios kulkos? Kurias Niemis iškrapštė iš sienų ir lubų?

– Matyt, buvo didelė sumaištis. Bekstriomas sako, kad jiedu puolė jį vos tik įėjus į butą. Talibas su pistoletu rankoje, Faršadas su peiliu. Bekstriomas spėjo išsitraukti ginklą, pradėjo šaudyti. Kas tau čia nepatinka?

– Pataisyk, jeigu klystu, – tarė Toivonenas ir giliai įkvėpė, kad nesprogtų galva. „Aš ramus“, – tikino pats save. – Žodžiu, Bekstriomas pargriovė Talibą ant žemės, nuginklavo ir pritrenkė iki sąmonės netekimo. Jo pistoletas kažkaip netyčia iššovė kelis kartus. Kai Talibas jau nebekėlė grėsmės, jis pašovė Faršadą į koją, labai taikliai, šiek tiek žemiau kelio. Nors Faršadas tuo metu puolė jį su peiliu. Ar gerai supratau? – pasiteiravo Toivonenas.

– Daugmaž, – gūžtelėjo pečiais Holt. – Pasak mūsų kolegės Karlson, kuri su Bekstriomu šįryt pusryčiavo, jis teigia parbloškęs Talibą kažkokiu keistu triuku, nes vaikystėje lankė dziudo. Atseit, jam gerai sekėsi treniruotis. O Talibas, nelaimei, griuvo aukštielninkas ir atsitrenkė galva į Bekstriomo kavos stalelį, bet tokiomis aplinkybėmis mes gi negalime kaltinti Bekstriomo. Paskui, kai Faršadas šoko prie jo su peiliu, Bekstriomas peršovė jam kelį.

– Tai yra, taip jis pats sako.

– Aš kalbėjausi ir su Niemiu, ir su Hernandesu. Per teismo ekspertų apžiūrą jie nerado nieko, kas prieštarautų Bekstriomo versijai. Dėl Talibo abu netgi nekelia klausimo. Į lubas, pagal viską, taip pat negalėjo būt šaudoma stovint ramiai. Tai lyg ir sutampa su Bekstriomo žodžiais.

– Teismo ekspertų apžiūra, kurgi ne, – piktai prunkštelėjo Toivonenas. – Pati matei, kaip ji vyko. Tame bute maklinėjo mažiausiai kokie penkiasdešimt žmonių.

– Mes su tavim irgi, kaip ir visi kiti kolegos. Čia irgi ne Bekstriomo kaltė.

– Ne ne, gink Dieve, – pasakė Toivonenas. – Duokim tam tešliui medalį ir pridėkime prie atlyginimo. Tarp kitko, ar pastebėjai, kokie baldai pas tą teš...

– Pala, pala, Toivonenai, – nutraukė jį Holt.

– Ką? Įdėmiai klausau, – atsakė šis. „Aš ramus, visai ramus“, – tikino save mintyse.

– Aš jau imu manyti, kad tu pavydi mūsų brangiam Bekstriomui, – šyptelėjusi tarė Holt. „Vaikai, visai kaip vaikai“, – pamanė ji, akimis nulydėdama iš kabineto žygiuojantį Toivoneną.

Netgi vakaro žiniose Bekstriomą pateikė kaip naują tautos didvyrį. Kai kurie jo kolegos tik purtė galvas, spėliodami, kaip, po galais, taip galėjo nutikti. Galiausiai beveik visi nutarė patylėti ir susitaikyti. Tik vienas kitas išreiškė abejones.

Vienas iš jų buvo Jorma Honkamekis. Karolinskos ligoninės tarpduryje jis kaktomuša susidūrė su Franku Motoeliu.

– Kas ten per velnias nutiko? Žinok, niekaip nesuprantu, rimtai, – atsiduso Honkamekis.

– Apie ką tu? – paklausė jo Motoelis, o jo akys staiga tapo juodos lyg dangus virš savanos gūdžią žiemos naktį.

– Apie tą mažą tešlių, – paaiškino Honkamekis.

– Galvok, ką šneki, – atšovė jam Motoelis, nudelbęs akis. – Juk jis didvyris. Kalbėk pagarbiau.

71

Bekstriomas su Anika Karlson išsėlino iš namų pro vidinį kiemą. Iš gatvės pusės prie namo buvo tikras chaosas, ir uniformuoti pareigūnai turėjo darbo per akis. Būriavosi žurnalistai ir smalsūs praeiviai, keletas asmenų bandė patekti į vidų ir įsitikinti, kad Bekstriomas ten tikrai gyvena. Prie pastato žmonės nešė laiškus, gėles ir dovanėles, išaugo savotiškas memorialinis sodas su transparantais ir žvakėmis, nors lauke tvyrojo vasariška šiluma.

– Du dalykai, – pasakė Anika, kai tik jiedu įlipo į automobilį. – Tau reikia dalyvauti aptarime ir pasikalbėti su kolegomis iš vidaus tyrimų skyriaus.

– Ar būtina? – paniuro Bekstriomas.

– Kuo greičiau, tuo geriau, ir bus baigta, – nukirto Anika Karlson. – Ką pirma renkiesi?

– Pati ir nuspręsk, kad jau taip, – atšovė Bekstriomas.

– Labai protingas sprendimas, – atsakė Anika Karlson, tada paplekšnojo jam ranką ir šyptelėjo.

~

Aptarimas praėjo greitai. Jam buvo paskirtas Bekstriomo buvęs kolega iš Valstybinės nusikaltimų tyrimo tarnybos, pats spėjęs patirti pervargimą darbe ir asmenybės krizę, paskui vėl atsiskleisti ir rasti sau naują vaidmenį nuolat kintančioje policijos organizacijoje.

– Kaip jautiesi, Bekstriomai? – pasiteiravo jo buvęs bendradarbis, palenkęs galvą į šoną.

– Puikiai, – atsakė Bekstriomas. – Kaip niekada. O kaip tu? Girdėjau, buvai liepto galą priėjęs? „Žmogeli tu niekam tikęs“, – mintyse nusišaipė jis.

Bekstriomas su juo neužtruko net penkių minučių.

– Bet ką man rašyti ataskaitoje? – paklausė kolega.

– Pasitelk vaizduotę, – patarė Bekstriomas.

Apsilankymas Stokholmo policijos vidaus tyrimų skyriuje užtruko net valandą. Bekstriomui ir anksčiau buvo tekę keletą kartų ten apsilankyti. Visi ginčijosi ir atvirai keitėsi nuomonėmis pakeltu tonu, kaip kolegoms ir dera, todėl viskas truko gerokai ilgiau. Šį kartą jie iš pradžių maloniai pasiūlė kavos, o pats vyresnysis inspektorius, vadovaujantis Skundikų skyriui, asmeniškai jį pasitiko ir dar patikino, kad niekas, esą, jo niekuo neįtarinėja. Tai išgirdęs Bekstriomas tik susižvalgė su Anika Karlson, atlydėjusia jį, jeigu kartais prireiktų liudininkės, be to, ji buvo policininkų profsąjungos atstovė Vakarų regione.

Viskas, kas iki šiol buvo paaiškėję, neabejotinai patvirtino Bekstriomo įvykių versiją. Teismo ekspertų komanda, tai yra, Peteris Niemis ir Chorchė Hernandesas, rado gausybę tai liudijančių įkalčių. Pirmieji į įvykio vietą atvykę policijos pareigūnai, tai yra

Sandra Kovač, Frankas Motoelis, Magda Hernandes, Tomas Singas ir Gustavas Halbergas, vienbalsiai paliudijo jo naudai.

– Su Motoeliu kalbėjome vos prieš valandą. Jis, kaip žinia, atbėgo į butą pirmasis, ir kiek pasakojo, reikalai buvo išties prasti. Sakė, kad viskas atrodė kaip po karo, ir kad likai gyvas tik per stebuklą, Bekstriomai. Pats, tikriausiai, taip pat jau girdėjai, kad vienas iš užpuolikų mėgino nudurti Motoelį lauke, prieš pat jiems atskubant į vidų tau padėti.

– Siaubas, – pasakė Bekstriomas. – Vargšas jaunuolis. Tarp kitko, kaip jis dabar? „Ką reiškia padėti? Tai snargliai“, – pamanė jis.

– Gerai, kaip tokiomis aplinkybėmis, – nesileisdamas į smulkmenas atsakė tyrėjas. – Ką gi, išties turime tiktai keturis klausimus, – tarė jis.

– Įdėmiai klausau, – pasakė Bekstriomas, o Anika Karlson iškart prisimerkė, net buvo smagu žiūrėti.

Grįždamas į savo butą pusę dvyliktos nakties Bekstriomas su savimi turėjo tarnybinį pistoletą. Kam?

– Buvau tarnyboje, – atsakė Bekstriomas. – Turint omenyje dabartinę padėtį, mes su kolegomis ginklus nešiojamės visuomet, kai paliekame nuovadą. Grįžau namo persirengti ir truputį užkąsti prieš grįžtant atgal į Solnos policijos nuovadą.

– Mes šiuo metu galima sakyti ištisą parą dirbame, – įsiterpė Anika Karlson. – Tiriame dvi dvigubas žmogžudystes, ir jos abi, rodos, susijusios su ginkluotu apiplėšimu Bromoje. Mums tragiškai trūksta žmonių. Du žmogžudysčių tyrimai, o pareigūnai tik šeši.

„Šakės, – apstulbo Bekstriomas. – Ji gal tikrai mane įsižiūrėjo, ar ką?“

– Taip, tragiška, – sutiko tyrėjas ir palingavo savo žila galva. – Šiuo metu mums visiems striuka.

Faršadas Ibrahimas turėjo raktą nuo Bekstriomo buto. Ar Bekstriomas bent numano, iš kur jis galėjęs jį gauti?

– Tai jau tikrai ne iš manęs, – atsakė Bekstriomas. – Akyse nebuvau matęs Ibrahimo, kol jis neužpuolė manęs įsibrovęs į butą. Turiu du raktus, vieną laikau darbe, stalčiuje, antrą nešiojuosi su visais kitais raktais. Na, dar namo ūkvedys turi dublikatą.

– Nenumanai, kaip Ibrahimas gavo tą raktą?

– Ne, – pamelavo Bekstriomas. Jis jau buvo supratęs, kur čia šuo pakastas, bet ketino pats išsiaiškinti su Gegura ir Tatjana Turen. – Aš nepamečiau rakto, jei to tu klausi. Jeigu būčiau pametęs, būčiau iškart spyną pakeitęs.

– O ūkvedys? – iškėlė prielaidą tyrėjas.

– Kad nelabai jį pažįstu, – atsakė Bekstriomas.

– O tas antras raktas, kur guli darbe, stalčiuje. Ar tą stalčių laikai užrakintą?

– Pala, pala, – paprieštaravo Bekstriomas. – Tu rimtai man sakai, kad kas nors iš kolegų galėjo perduoti mano namų raktą tokiam tipui kaip Ibrahimas arba Talibas?

– Gal kas iš valytojų? – neatlyžo tyrėjas.

– Man rodos, toliau diskutuoti neverta, – įsiterpė Anika Karlson. – Be to, kaip čia pasakius, ne mes turime rūpintis tokiais reikalais.

– Ne, žinoma ne, – sutiko tyrėjas.

„Reikės nepamiršti padėti į stalčių raktą, – galvojo Bekstriomas. – Dėl viso pikto. Bet iš kur dabar gauti panašų, tik ne nuo mano buto?“

Bekstriomas savo bute gėrė alkoholį. Kodėl?

– Išgėriau viskio, – paaiškino Bekstriomas. – Širdis nesveikai daužėsi, tai norėjau nusiraminti. Jau žinojau, kad tąnakt nebevažiuosiu į darbą, ir savo ginklą buvau atidavęs Niemiui iškart, kai tik jis pasirodė.

Tyrėjas ir tai kuo puikiausiai suprato, gal netgi juo dėtas pats būtų padaręs tą patį.

„Kokia laimė“, – mintyse nusišaipė Bekstriomas.

Iš viso Bekstriomas paleido šešis šūvius. Vienas iš jų kliudė Faršadą Ibrahimą. Ar jis galėtų pasakyti, kuris?

– Pats paskutinis, – atsakė Bekstriomas. – Dabar, kai turėjau laiko gerai pagalvoti, esu tuo beveik įsitikinęs.

Pirmiausia jį puolė milžinas Talibas, laikydamas rankoje ginklą. Bekstriomas gindamasis išsitraukė savąjį. Keletą šūvių paleido galynėdamasis su Talibu, prieš pargriaudamas jį ant žemės ir nuginkluodamas plikomis rankomis.

– Paskui mane puolė tas kitas, norėjo padurti peiliu, – aiškino Bekstriomas. – Taigi aš nusitaikiau ir šoviau į kairę koją, kuo žemiau.

– Taip, – atsiduso tyrėjas. – Na ką gi, matyt, viskas. Kartais tikrai, rodos, pats likimas globoja mus, policijos pareigūnus.

~

– Ką toliau nori veikt, Bekstriomai? – pasiteiravo Anika Karlson. – Nori važiuot namo ir pailsėt valandėlę kitą? Ir užkąsti, tikriausiai, reikėtų?

– Į nuovadą. Bus gerai ir mėsainis kur nors pakeliui, – atsakė Bekstriomas. – Juk bylos tyrimas laukia.

– Kaip pasakysi, Bekstriomai, – tarė Karlson.

72

Nadja jį apkabino ir pakuždėjo šį tą į ausį.

– Į tavo stalčių įdėjau maišelį.

Bekstriomas kone susigraudino. Kaip visada, kai kas nors jam paglostydavo širdį.

– Dėkui, Nadja, – pasakė jis. „Ak tie rusai, sentimentalūs, žalčiai“, – pridūrė mintyse.

Jaunasis Stigsonas atsistojo ir atidavė pagarbą, nors net nevilkėjo uniformos.

– Sveikas sugrįžęs, šefe, – pasveikino jis. – Džiaugiuosi matydamas.

– Ačiū, – padėkojo Bekstriomas, plekšnodamas jam per petį. „Kažin, gal ir tėvas vaikystėje prie jo lindo?“ – spėliojo jis.

– Gerai, kad viskas gerai baigėsi, – pasidžiaugė Almas.

– Dėkui, – atsakė Bekstriomas. „Pataikūne tu nelaimingas. Negana to, kad psichas, tai dar į šikną lendi“, – pamanė jis.

~

– Kaip džiaugiuos, kad tu gyvas, – pasakė Felicija Peterson ir stipriai jį apkabino. Tiesiog apglėbė rankomis kaklą ir tvirtai spustelėjo.

– Na jau, na, – numykė Bekstriomas. „Bobos pametusios dėl manęs galvą“, – nusprendė jis.

– Grįžtam prie reikalų, – galiausiai paskelbė Bekstriomas. – Kokių turit naujienų?

Viskas ėjosi pagal planą. Na, bent jau daugmaž. Tik gyventojų apklausos Rinkebiu vargiai stūmėjosi, kad ir kaip būtų gaila. Jokios įdomios informacijos, nors tenykščiai kolegos stengėsi išsijuosę, kaip tikino Anika Karlson.

Planai apklausti visą Danielsono pažįstamų ratą taip pat šiek tiek strigo. Dauguma jo senų draugų ne itin norėjo ką nors pasakoti, o keli iš jų Almui kėlė vis daugiau dvejonių.

– Mūsų buvęs kolega Stolhamaris išties nelabai malonus žmogus. Gaila, bet visai nebe tas žmogus.

– Dabar jau kitaip užgiedojai, – pasakė Bekstriomas ir nutaisė itin draugišką šypseną.

– Nežinau, ar kitaip, – atsakė Almas. – Aš visą laiką turėjau dvejonių.

Nadja Hiogberg tebeieškojo Danielsono buhalterinių dokumentų. Ji buvo radusi ir patikrinusi kelias įmones, sandėliavimo paslaugų teikėjas. Iki šiol nepavyko aptikti jokių pėdsakų.

Kol nebuvo Bekstriomo, Toivonenas jos klausinėjo, kaip sekasi ieškant sąsajų tarp Faršado ir Danielsono. Netgi siūlė pagelbėti, jeigu reikia. Sakė galintis perleisti porą žmonių iš ginkluoto apiplėšimo tyrėjų grupės. Nadja paaiškinusi, kad, jos manymu, viskas ir taip išsispręs sugrįžus jos viršininkui. Be to, ne jai priiminėti tokius sprendimus.

– Ką jis norėjo atsiųsti? – pasiteiravo Bekstriomas. – Kokius žmones norėjo įbrukti?

– Liuftą iš Valstybinės nusikaltimų tyrimo tarnybos ir Asfą iš Stokholmo centrinės nuovados, – atsiduso Nadja.

„Tuščiagalvis ir Bukaprotis“, – pamanė Bekstriomas. Jis juos abu pažinojo. „Jau ir taip turiu nuosavą kelmą“, – mintyse nusišaipė.

– Susitvarkysim ir be jų, – pareiškė Bekstriomas. „Ne, rimtai, ką daugiau aš galiu pasakyti? – niršo mintyse. – Man bando smegenis ištaškyti, o tie iškart puola į mano tyrimą kaišioti saviškius.“ – Kas dar? – paklausė jis.

– Na, man rodos, kad sužinojau kai ką įdomaus, – tarė Felicija Peterson.

– Įdėmiai klausau, – paragino Bekstriomas.

Felicija Peterson prisikasė iki Akofelio skambučių. Ji paprašė smulkių išklotinių, kam jis skambino per pastaruosius tris mėnesius. Tas numeris, kurį rinko penkis kartus prieš pradingdamas, šmėžavo beveik kasdien.

– Atrodo, jis tuo numeriu skambindavo beveik kiekvieną dieną, – pasakė Felicija Peterson. – Dažniausiai anksti ryte. Tarp pusės šešių ir šešių, išnešiodamas laikraščius. Daugiau niekam jis taip dažnai neskambindavo.

– Bet mes vis tiek nežinom, kas tas žmogus? – tarė Bekstriomas.

– Ne. Bet tikrai ne koks bendradarbis, aš išklausinėjau. Niekas iš jo šeimos irgi nežino. Draugai taip pat. Tiesą sakant, jis ne per daugiausia jų ir turėjo. Daugiausiai bendraudavo su bendradarbiais iš kurjerių tarnybos arba su pažįstamais iš universiteto laikų, dar su pora mokyklos draugų ir vienu kaimynu. Nė vienas iš šių asmenų nežinojo, kieno šis numeris.

– Tai kas juo naudojasi? Kokia jo buvimo vieta? – paklausė Bekstriomas.

– Solna, – atsakė Felicija. – Solna, Sundbybergas. Visada tie patys ryšio bokštai.

– O ar patikrinai policijos duomenų bazėse?

– Žinoma, – tarė Felicija. – Numeris neįtrauktas į sekamų telefono numerių sąrašą. Dabar jau įtrauktas, nes aš jį ten įrašiau.

– Gerai, – glostydamas smakrą numykė Bekstriomas. – Kažkas ne taip su tuo... Akofeliu.

– Vis dar nežinai, kas tau neduoda ramybės, šefe? – pasiteiravo Felicija.

– Senstu, – atsakė Bekstriomas. – Jei nusišypsos sėkmė, anksčiau ar vėliau yla išlįs iš maišo. Laikykimės savo plano. Anksčiau ar vėliau įminsim mįslę. Nenuleisk rankų dėl Akofelio, Felicija. Nuojauta man kažką kužda. Norėčiau ką nors pasakyti tiksliau, bet kol kas tai tik nuojauta.

„Štai, prašom, turėsite ką pamąstyti“, – pamanė Bekstriomas. Jis jautė, kaip pamažu grįžta į savo vėžes. „Ne, rimtai, kokia dar nuojauta? Ir kaip, po velnių, atsikratyt pareigūnės Karlson, kad galėčiau ramiai atsigert alaus?“ – suko galvą jis.

73

Tą popietę lėno policijos viršininkė sušaukė neeilinį savo komandos susirinkimą. Žiniasklaidos spaudimas darėsi nebepakeliamas. Žmonės reikalavo parodyti jų didvyrį, vyresnįjį inspektorių tyrėją Evertą Bekstriomą. Ji pati, tiesą sakant, neprisiminė tokio sujudimo dar nuo tada, kai buvo nužudyta Ana Lind*, bet tąsyk reporteriai persekiojo ne ją, o tuometinį lėno policijos viršininką. Dabar jis ėjo kitas, mažiau visuomenei matomas pareigas, tačiau prireikė nemažai laiko ir pastangų atsikratyti to įkyraus žiniasklaidos dėmesio.

Naujasis žmogiškųjų išteklių skyriaus vadovas pradėjo idėjų paiešką nuo įdomaus pasiūlymo. Jis buvo dirbęs Nuosaikiųjų partijos politinėje komisijoje ir kartą ėjęs ministro pirmininko spaudos atstovo pareigas. Kaip sykis prieš mėnesį dalyvavo Gimo dvare vykusioje konfidencialioje, be galo įdomioje savaitgalio konferencijoje ir dabar manė, kad nebus nieko blogo atskleisti kelias paslaptis šiame uždarame rate.

---

* Ana Lind (Anna Lindh) – Švedijos užsienio reikalų ministrė, 2003 m. užpulta vieno Stokholmo prekybos centro moteriškų drabužių parduotuvėje ir subadyta peiliu.

Žmonių tuštybė ir noras pasipuikuoti buvo neišmatuojami. Daugybė atliekamų apklausų tai patvirtino. Vadinamasis „savitaigos koeficientas“ per tuos trisdešimt metų, kai pradėtos vykdyti panašios apklausos, tiesą sakant, niekada nebuvo toks aukštas kaip dabar, ir ši tendencija nenumaldomai augo.

Kariuomenė ir policija, net paprasti muitinės pareigūnai, pakrantės sargybiniai ir gaisrininkai norėjo aiškesnio skirstymo pagal laipsnį ir rangą, daugiau titulų, antpečių, ordinų, apdovanojimų ir medalių. Paprasti žmonės norėjo, kad karališkoji šeima švedų visuomenei taptų dar matomesnė, norėjo atkurti garbės apdovanojimų sistemą, ir dauguma reikalavo juos teikti ne tik generolams ir kultūros veikėjams, bet ir paprastiems piliečiams, tokiems kaip jie.

Taigi ministras pirmininkas, dalyvavęs diskusijoje paskutinę šios konferencijos dieną, pateikė vieną be galo įdomų pasiūlymą. Tai buvo išties drąsus ir išmintingo politiko vertas pasiūlymas, netgi vienas iš labiausiai skatinančių susimąstyti, kokį tik žmogiškųjų išteklių skyriaus vadovui yra tekę girdėti.

– Tai kas per idėja? – paklausė lėno policijos viršininkė.

– Kilnumas. Ministras pirmininkas siūlė apsvarstyti idėją, kad reiktų atkurti apdovanojimą už kilnumą. Matyt, finansų ministerija jau apskaičiavo, kiek milijardų galėtume sutaupyti nuo atlyginimų, premijų ir išeitinių pašalpų. Šiais laikais žmonės vaikosi savo svajonių. Penkiolika minučių šlovės, ar galimybė parodyti užpakalį per realybės šou, patys palyginkite, – kalbėjo žmogiškųjų išteklių skyriaus vadovas.

– Tai ką tu mums konkrečiai siūlai? – paklausė lėno policijos viršininkės vyriausioji patarėja. Ji buvo smulkaus sudėjimo, tokio pat amžiaus kaip viršininkė, ir labai palankiai vertino jų marketingo maestro nuo pat jo pirmųjų dienų šitame darbe.

– Policijos garbės aukso medalį, – paskelbė žmogiškųjų išteklių skyriaus vadovas. – Prestižiškiausią policijos pareigūnų apdovanojimą, apie kurį buvom seniai pamiršę.

Paskutinį kartą jį teikti svarstyta beveik prieš trisdešimt penkerius metus, po viename Normalmo aikštėje esančiame banke įvykusios dramos, kai du inspektoriai tyrėjai Jonis Jonsonas ir Gunvaldas Larsonas, vėliau pakrikštyti „Normalmo aikštės didvyriais“, išvadavo saugykloje uždarytą įkaitą ir išvilko iš banko nusikaltėlius, surakintus antrankiais, – kaip tik laiku, kad spėtų patekti į laikraščius prieš atiduodant spaudai ir sumirgėti visose vakaro žiniose, apsupti miško mikrofonų ir akinančių blyksčių.

Tačiau tą kartą nepavyko. Tuometiniam policijos viršininkui, senyvam Liaudies partijos kandidatui, gavusiam postą tik iš bėdos, tiesiog neužteko drąsos šiam sumanymui įgyvendinti.

– Rinkimų kampanija buvo įpusėjusi, vyriausybei vadovavo socialdemokratai ir taip toliau, Palmė ėjo iš proto, taigi policijos viršininkas pabijojo. Neturėjo kiaušų, kaip sakant, – vaizdžiai paaiškino žmogiškųjų išteklių skyriaus vadovas.

Paskutinį kartą šis medalis buvo įteiktas beveik prieš šešiasdešimt metų. Jį anuomet gavo Stokholmo policijos inspektorius Vikingas Ornas, nusipelnęs tokios garbės už lemiamą savo indėlį 1948-ųjų lapkritį vykusiose vadinamosiose Margarino riaušėse.

– Policijos garbės aukso medalis, – pakartojo lėno policijos viršininkė, tarsi tikrindama, ar pavadinimas malonus ausiai. Ji pati turėjo visiškai kitokį sumanymą, bet nusprendė jį pasilaikyti sau. Na, bent jau kol kas. – Kaip manai, ar galėtum tuo pasidomėt, Margareta? – pasiteiravo ji patarėjos. – Užsirašyk, ką surasi, o ryt iš pat ryto dar kartą aptarsim.

– Mielai pasidomėsiu, – atsakė jai patarėja ir kažkodėl šiltai nusišypsojo naujajam žmogiškųjų išteklių skyriaus vadovui. – Su mielu noru, – pridūrė ji.

Tiktai kas buvo tas Vikingas Ornas?

Ir kas tos Margarino riaušės?

74

Kas buvo tasai Vikingas Ornas?

Vikingas Ornas gimė 1905 metais Klipano miestelyje, Skonėje. Jis buvo malūnininko Toro Balderio Orno ir Fidelijos Josefinos, mergautine pavarde Markov, sūnus. Policininkas ir legendinis imtynininkas, 1936 metų Berlyno olimpinėse žaidynėse laimėjęs graikų-romėnų imtynių aukso medalį sunkiasvorių kategorijoje. Žmonės kalbėjo, kad heraklišką jėgą jis įgijo dar būdamas jaunas berniokas, laiptais aukštyn ir žemyn tampydamas po devyniasdešimt kilogramų sveriančius miltų maišus savo tėvo malūne gimtajame Klipane.

Kai Vikingą Orną 1926-aisiais priėmė į Stokholmo policiją, sielvartavo ir Klipanas, ir visa Skonė. Klipanas buvo Švedijos imtynių lopšys. Vikingas Ornas jau buvo laimėjęs ne vieną titulą savo klubui, o dabar ketino išvykti į Stokholmą ir skinti laurus tenykštei bendruomenei.

1936-aisiais Berlyne, per legendinį olimpinių žaidynių imtynių finalą Berlyno sporto halėje, jis įveikė garsųjį Trečiojo reicho didvyrį, imtynių karalių Klausą Nikolajusą fon Habeniksą. Vos per minutę Ornas partiesė Habeniksą ant kilimo, sugriebė oponentą atvirkštinio užrakto judesiu ir atsistojo, savo milžiniškomis letenomis laikydamas jį galva žemyn, o tada galingai užriaumojo, žengė atbulas ir nušveitė fon Habeniksą į pirmą žiūrovų eilę.

Po dvylikos metų šį švedą apdovanojo Policijos garbės aukso medaliu.

Vikingas Ornas tuomet buvo inspektorius ir vadovavo Stokholmo policijos riaušių malšinimo būriui. Prieš penkiolika metų, kai tik būrys buvo įkurtas, pirmasis jo viršininkas apibūdino jį kaip švediškąją Vokietijos smogikų padalinio versiją. Pokario metais jo paskirtis pasikeitė ir keliamos užduotys iš esmės buvo dvi: pervežti itin pavojingus kalinius iš vieno šalies kalėjimo ar kitos institucijos į kitą bei saugoti svarbius „pastatus, įstaigas ir kitas vertybes“ Karališkojoje sostinėje.

Šiam būriui taip pat priklausė pirmasis specialus policijos pajėgų transportas. Tai buvo juodas didelis „Plymouth“ su aštuonių cilindrų „V“ formos varikliu, kuriame, neskaitant vairuotojo, sutilpdavo dar dešimt pareigūnų. Visi buvo stambaus sudėjimo, mat Ornas sau žmones rinkdavosi, galima sakyti, vien tik iš Stokholmo policijos imtynininkų klubo. Jų autobusiukas liaudyje buvo vadinamas „Juodąja Marija“*, o jo įgula dėl ausų formos praminta „Kalafiorų brigada“.

---

* Black Maria – anglų kalboje žargonu taip vadinamas kalėjimo automobilis.

Trečiąją Margarino riaušių dieną, tą kritišką akimirką tautos istorijoje, kai viskas kybojo ant plauko, Vikingas Ornas pagaliau užbaigė nelemtus įvykius ir išgelbėjo šalį nuo galimos tragedijos. Už tai jis buvo apdovanotas Policijos garbės aukso medaliu.

Kas per daiktas tos Margarino riaušės?

Margarino riaušės ilgą laiką buvo pamirštas puslapis Švedijos visuomenės istorijoje. Tik gerokai vėliau istorikė Maja Lundgren savo disertacijoje apie normavimo politiką, kurią Švedijos valdžia taikė po Antrojo pasaulinio karo, šį įvykį kruopščiai išnagrinėjo (*Storuliai tėvai – sulysusios motinos*, „Bonnier Fakta“, 2007).

Riaušės kilo 1948-ųjų lapkričio ketvirtąją. Demonstracijos dalyviai piktinosi, kad šalies valdžia vis dar normuoja margariną, nors nuo karo pabaigos 1945-ųjų gegužę jau buvo praėję pusketvirtų metų. Tarp demonstrantų buvo daugiausia namų šeimininkės iš darbininkų klasės, o pats protestas iš pradžių buvo gana kuklus. Susirinko apie penkiasdešimt moterų, kelios iš jų nešėsi plakatus.

Dėl iš pradžių nesuprantamų priežasčių moterys nutarė protestuoti ne prie vyriausybės rūmų senamiestyje, o priešais prekybininkų konfederacijos valdybą Šiaurinės stoties aikštėje. Ministras pirmininkas Tagė Erlanderis ir pats ministras Gustavas Mioleris tąsyk lengvai išsisuko, mat protestuotojų pyktis nukrypo į prekybininkų konfederacijos pirmininką ir jo dešiniąją ranką, konfederacijos iždininką Gestą Eriksoną.

Pirmą kartą Švedijos istorijoje Darbininkų partijos atstovai sudarė daugumą parlamente. Bet kuris sveiko proto socialdemokratas puikiai suvokė, kad vyriausybė šoka pagal prekybininkų konfederacijos dūdelę. Dėl to protestuojančios moterys ir būriavosi prie prekybininkų konfederacijos rūmų, o ne prie vyriausybės pastato.

Maždaug penkios dešimtys ten susirinkusių moterų perdavė reikalavimų sąrašą konfederacijos atstovui, tačiau joms buvo liepta išsakyti savo priekaištus vyriausybei. Moterys iš esmės nieko nedarė, tik stoviniavo.

Antrą dieną šių moterų tonas tapo griežtesnis, o protestuotojų padaugėjo. Keli šimtai moterų reikalavo „margarino ant duonos darbininkų vaikams“, piktinosi, kad „turtuoliams sviestas, o mums – daviniai“, garsiai šūkavo ir skandavo. Trečią protesto dieną, lapkričio šeštąją, situacija tapo kritiška. Atsirado ir užgaulių plakatų, pavyzdžiui, viename iš jų buvo pavaizduotas Strandas ir Erlanderis su taurėmis rankose, o šūkis greta skelbė: „Storuliai tėvai – sulysusios motinos“.

Toks protestas savaitgalio išvakarėse, ir dar per didžiojo karvedžio bei karaliaus Gustavo II Adolfo mirties metines, buvo išties prastas sumanymas.

Darbininkų klasės moterys traukiniais plūdo iš visų Melareno apylinkių, protestuotojų skaičius tą rytą perkopė penkis šimtus. Stokholmo Klaros rajono policija kreipėsi į policijos viršininką Henriką Tamą pagalbos, nes vietos policijos pajėgos jau nebepajėgė užtikrinti viešosios tvarkos ir saugumo. Tamas išsiuntė riaušių malšinimo būrį, vadovaujamą legendinio Vikingo Orno, ir šis pats asmeniškai ten nuvažiavo „Juodąja Marija“, lydimas dar kelių paprastų patrulių automobilių. Prasiskynęs kelią pro įsisiautėjusią minią jis užlipo konfederacijos pastato laiptais, ir apsuptas įspūdingo stoto kolegų imtynininkų atsistojo ant viršutinės pakopos. Niekam net nereikėjo parodyti ginklo.

– Eikit namo, senos bobos, kitaip gausit lupti, – užriko Ornas, grūmodamas dešine ranka, kuri dydžiu prilygo kumpiui, patiekiamam per Kalėdas ant karaliaus stalo.

Ir kadangi tai buvo seni gūdūs laikai, kai praktiškai visos moterys savo vyrams paklusdavo, protestuotojos išsiskirstė. Dauguma jų prisiminė turinčios prižiūrėti vaikus, be to, buvo lapkritis, ir pradėjo pliaupti šaltas rudens lietus.

Per vieną naktį Vikingas Ornas tapo valdančiosios viduriniosios klasės herojumi ir buvo apdovanotas Policijos garbės aukso medaliu, išgirtas policijos viršininko ir išliaupsintas visose dešiniosios pakraipos laikraščių redaktorių skiltyse. Deja, jis taip pat leptelėjo keletą komentarų, kurie po šešiasdešimties metų, nupūtus istorijos dulkes, atrodo gana abejotinai.

Viename interviu radijui jis netgi nuginčijo jam priskirtus nuopelnus. Esą, tai tik triukšmas dėl nieko, užgožiantis visiškai kitą problemą. Kaip vyrai gali būti tokie skystablauzdžiai, kad nepajėgia užčiaupti pulkelio isterikuojančių moterų ir neliepia joms užsiimti savais reikalais, tai yra, eiti virti, šluoti, skalbti ir prižiūrėti vaikų, užuot lakstčius gatvėmis ir kėlus rūpesčių jam, jo būriui, ir apskritai visiems padoriems žmonėms? Jis pats, esą, tai tikrai neturįs problemų dėl drausmės namuose.

Tarp visos karingai nusiteikusios žiniasklaidos buvo girdėti tik vienas tam prieštaraujantis balsas. Žurnalistė pavarde Bang tiesiai šviesiai pareiškė, kad Vikingas Ornas esąs tikras „Kalafiorų brigados“ lyderis iš prigimties, ir jei jo nebūtų, tuomet jie turėtų jį išgalvoti.

~

Lėno policijos viršininkė perskaitė šią patarėjos surinktą informaciją tylomis. Sekundėlei jai dingtelėjo, kad Evertas Bekstriomas tiesiog sutvertas tokiam apdovanojimui, bet po akimirkos ji atsikvošėjo.

Žmogiškųjų išteklių skyriaus vadovas, kaip visad, pabandė gelbėti savo uodegą.

– O kas dar yra gavęs tą aukso medalį? – pasiteiravo jis. – Negi visi buvo tokie kaip Ornas?

– Žinoma, ne, – neįprastai lipšniu balseliu atsakė jam patarėja. – Šitas medalis buvo įteiktas visame pasaulyje garsioms asmenybėms.

– Tikrai? – nudžiugo žmogiškųjų išteklių skyriaus vadovas. Jis buvo nepataisomas optimistas, tad ir dabar neprarado vilties.

Garsiausia iš šių visų asmenybių buvo Vokietijos SS generolas Reinhartas Heidrichas. 1939-aisiais švedų iniciatyva jis buvo paskirtas Interpolo prezidentu. Po metų jam buvo įteiktas Policijos garbės aukso medalis už „pavyzdinį indėlį palaikant teisėtvarką karo negandų smarkiai draskomoje Čekoslovakijoje“.

– Ar norėtum daugiau pavyzdžių? – maloniai šypsodamasi pasiteiravo patarėja.

„Elgsimės kaip visada“, – skubėdama į kitą susirinkimą pamanė lėno policijos viršininkė. Išvengti spaudos konferencijos su ta vaikščiojančia stora nelaime, deja, nepavyks. Beliko tikėtis, kad Ana Holt sugebės suvaldyti situaciją. Pati lėno policijos viršininkė žinojo bent vieną žmogų, kuris toje konferencijoje nieku gyvu nedalyvaus.

75

Tą pačią dieną Bekstriomas ir jo vadovė policijos viršininkė Ana Holt surengė spaudos konferenciją. Greta jų ant pakylos taip pat sėdėjo tiesioginis Bekstriomo viršininkas, vyresnysis inspektorius Toivonenas ir lėno policijos viršininkės atstovas spaudai. Buvo tikimasi didelės minios žurnalistų, tad lėno policijos viršininkė paskyrė jiems Kungsholmene esančios Policijos valdybos renginių salę.

Ji pati, deja, spaudos konferencijoje dalyvauti negalėjo, nes laukė keli itin svarbūs susirinkimai. Bent taip ji pasakė Anai Holt, o tikrovėje, kur nelabai ką nuslėpsi nuo smalsių akių ir ausų, ji sėdėjo viena savo kabinete ir viską stebėjo per tiesioginę TV4 transliaciją.

Ana Holt pradėjo spaudos konferenciją trumpa įvykių santrauka. Klausimų jai niekas beveik neturėjo, nors salė buvo sausakimša žurnalistų.

Tada Toivonenas papasakojo apie ginkluoto apiplėšimo Bromoje tyrimo eigą ir leido aiškiai suprasti, kad pagrindiniai įtariamieji jau sulaikyti. Kiek vėliau prokuroras turėjo patvirtinti oficialų Faršado Ibrahimo, Afsano Ibrahimo bei Hasano Talibo areštą ir pateikti kaltinimus dėl žmogžudystės, pasikėsinimo nužudyti ir apiplėšimo sunkinančiomis aplinkybėmis.

Apie du ginkluotą apiplėšimą įvykdžiusius asmenis Toivonenas beveik nekalbėjo. Susiklosčiusi situacija buvo itin sudėtinga, todėl jis nenorėjo komentuoti. Žurnalistai, regis, su tokiu jo požiūriu nesutiko, nes beveik visi klausimai sukosi būtent apie tai. Be to, daugumą šios bylos detalių jie jau ir patys, atrodo, žinojo.

Karis Virtanenas, Nasiras Ibrahimas? Ką apie juos Toivonenas galįs pasakyti?

Jokių komentarų.

Karis Virtanenas nušautas prie savo merginos namų Bergshamroje. Jį nužudė ginkluoto apiplėšimo organizatoriai, keršydami už privirtą košę ir nušautus apsaugininkus, tiesa?

Jokių komentarų.

Nasiras Ibrahimas vairavo automobilį, kuriuo jie spruko iš Bromos oro uosto, ir numetė jį greta „Pragaro angelų“ klubo, už penkių šimtų metrų nuo nusikaltimo vietos. Paskui Nasiras rastas nužudytas Kopenhagoje. Ar tai „Pragaro angelų“ kerštas?

Jokių komentarų.

~

Maždaug tada spaudos atstovas nutraukė žurnalistų klausimus ir pasiūlė suteikti žodį vyresniajam inspektoriui Bekstriomui. Prieštaraujančių nebuvo.

Ar Bekstriomas negalėtų papasakoti, kas įvyko pirmadienio naktį jo bute?

Salėje staiga stojo mirtina tyla. Žurnalistai netgi pritildė Bekstriomą paveiksluojančius fotografus.

Šis nustebino visus, kas tik jį pažinojo. Kalbėjo santūriai, glaustai, kone atžariai. Tais retais kartais, kai veide sušmėžuodavo kažkas panašaus į šypseną, Bekstriomas netgi atrodydavo panašus į Endį Sipovičių, herojų iš televizijos serialo „Niujorko policija“. Tai neprasprūdo pro akis nei reporteriams, nei spaudos žurnalistams. Nors visgi buvo sunku apsispręsti tarp Endžio Sipovičiaus ir Klinto Istvudo suvaidinto Purvinojo Hario.

– Nelabai ką yra pasakoti, – tarė Bekstriomas. – Jie įsiveržė į mano butą ir vos tik įžengiau pro duris puolė, norėdami nužudyti.

Tiek tepasakęs jis linktelėjo ir kreivai šyptelėjo.

Susirinkusi publika tai priėmė kaip dramatišką pauzę ir laukė, kas bus toliau. Bet Bekstriomas tiktai gūžtelėjo pečiais ir dar kartą linktelėjo, tarsi jam būtų vis vien.

– Na, tiesą sakant, ir viskas, – pakartojo jis.

Publika taip nemanė. Pasipylė klausimų lavina, tad spaudos atstovas pirmiausia turėjo visų paprašyti laikytis tvarkos, o tada pakvietė kalbėti reporterę iš didžiausio televizijos kanalo.

– Ką jūs tuomet darėte? – šūktelėjo ji, iškeldama mikrofoną, nors Bekstriomas sėdėjo nuo jos per penkis metrus su prie atlapo prisegtu savo paties mikrofonu.

– O ką man beliko daryti? – savo ruožtu paklausė Bekstriomas. – Vienas iš jų puolė su pistoletu ir bandė mane nušauti. Kitas bandė padurti peiliu. Taigi, aš gyniausi, kad išsaugočiau savo kailį.

– Tai ką darėte? – riktelėjo kitas, nacionalinio radijo ir televizijos reporteris, nenorėdamas antrą kartą likti nuošalyje.

– Padariau taip, kaip esu mokytas, – atsakė Bekstriomas. – Nuginklavau tą, kuris puolė su pistoletu, kad nekeltų pavojaus. Kitas bandė mane padurti, todėl pašoviau jam koją. Žemiau kelio, – kažkodėl patikslino jis.

– Hasanas Talibas, – vos atgaudamas kvapą išbėrė reporteris iš „Ekspreso“. – Vienas iš grėsmingiausių piktadarių visoje šalyje, pagarsėjęs galvažudys. Jis bandė jus nušauti, o jūs, kaip pats sakėte, jį nuginklavote, kad nekeltų pavojaus. Iš Karolinskos ligoninės gavome informacijos, kad Talibui skilusi kaukolė, jis guli intensyviosios terapijos skyriuje, vis dar kritinės būklės.

– Pirmiausia nuginklavau, nes jis taikėsi mane nušauti, tada pargrioviau vienu dziudo judesiu, kurį moku nuo paauglystės. Nelaimei, jis trenkėsi galva į stalą, dėl to aš labai apgailestauju.

– Jūs jį nuginklavote ir pargriovėte...

– Aš manau, kad čia ne vien mano kaltė, – pertraukė Bekstriomas. – Ką, jūsų manymu, man reikėjo daryti? Šiltai apkabinti ir pabučiuoti?

~

Niekas iš salėje esančių, regis, taip nemanė: pasigirdo pritarimo šūksniai, plojimai ir begalinės liaupsės Bekstriomui; visa tai aiškiai būtų užsitęsę iki išnaktų, jeigu jis pats po dešimties minučių nebūtų sutramdęs įsišėlusios publikos.

– Jums leidus atsiprašysiu, – stodamasis pasakė jis. – Manęs laukia darbas. Be viso kito, turiu ištirti dvigubą žmogžudystę.

– Paskutinis klausimas, – maldaujamai šūktelėjo viena TV3 žurnalistė, o kadangi buvo geriau žinoma dėl savo šviesių plaukų ir didelės krūtinės nei dėl profesinių pasiekimų, Bekstriomas vėl nutaisė Sipovičiaus antrininko išraišką ir geranoriškai linktelėjo.

– Kaip manote, kodėl jie norėjo jus nužudyti? – paklausė ji.

– Gal manęs jie bijojo labiau nei kitų mano kolegų, – gūžtelėjęs pečiais tarė Bekstriomas. Po šių žodžių nusisegė mikrofoną ir patraukė link durų. Pro Toivoneną jis praėjo tokia veido išraiška, kokios tiesiog negalėjai nepastebėti.

„Jeigu gerai Bekstriomui, tai gerai ir visai policijai, ir man, – nutarė lėno policijos viršininkė, išjungdama televizorių. – Bent jau kol kas.“

76

Šis neįprastai santūrus herojus, kitaip nei Endis Sipovičius ir Purvinasis Haris, egzistavo tikrovėje, o kadangi pats nekalbėjo, tai apie jį pasakoti turėjo kiti. „Vakaro žiniose“ pasirodė ilgas ir itin poetiškas interviu su Bekstriomo šaudymo instruktoriumi.

„Pats geriausias iš mano visų mokinių... vienas geriausių šaulių policijoje... visų laikų... tiesiog fenomenalus... ypač ekstremaliose situacijose... visiškai šaltakraujiškas...“

Prabilo ir keletas pareigūnų, tik dauguma nenorėjo, kad būtų paviešintos pavardės, mat Bekstriomas, esą, visada buvo „labai prieštaringai vertinama asmenybė policijos valdybos akyse“.

Visi vienbalsiai sutarė ir žarstė vien teigiamus atsiliepimus.

„Legendinis žmogžudysčių tyrėjas...“

„Jis niekada neklysta...“

„Jis visada stoja ginti kolegų...“

„Bebaimis, niekada nesiliauja kovojęs, niekada nenumoja ranka...“

„Kai ko nors imasi, tai niekas jo nesustabdys..."

Ir taip toliau, ir taip toliau...

Du pareigūnai sutiko nurodyti savo pavardes. Vienas iš jų buvo senas bičiulis ir kolega inspektorius tyrėjas Rogersonas, irgi „legendinis žmogžudysčių tyrėjas", tepasakęs, kad „Bekstriomas yra velniškai geras vyrukas". Kitas – buvęs viršininkas Larsas Martinas Johansonas, šiuo metu jau išėjęs į pensiją, o kadaise išmetęs jį iš Valstybinės nusikaltimų tyrimo tarnybos.

– Klausiate mano nuomonės apie Evertą Bekstriomą? – pasitikslino Johansonas.

– Taip, ką apie jį manote? – pakartojo „Dienos naujienų" reporteris, nors apie Johansono ir Bekstriomo tarpusavio santykius jau buvo pasidomėjęs.

– Evertas Bekstriomas yra visiška tragedija, – atsakė Johansonas.

– Ar galiu pacituoti šiuos jūsų žodžius?

– Be abejo, – tarė Johansonas. – Jei tik daugiau nebeskambinėsite.

Johansono atsiliepimas laikraštyje kažkodėl taip ir nepasirodė.

Vos tik spaudos konferencija baigėsi, Holt pakvietė artimiausius kolegas neištaigingų pietų. Bekstriomas gavo padėką: krištolinę vazą su išgraviruota jo pavarde ir nuopelnus policijai liudijančia emblema bei senovišką policininko ženklelį, kaip sakoma, priklausiusį Vikingui Ornui.

Vos grįžęs namo Bekstriomas pasibeldė į savo prasigėrusio kaimyno, buvusio televizijos prodiuserio, buto duris ir įteikė jam šią vazą.

– Kokio bybio ji man reikalinga? – pasakė kaimynas, nepatikliai į jį spoksodamas.

– Kad prisprogtum joje, žiurke tu nelaiminga, – atrėžė Bekstriomas. Per apsilankymą vidaus tyrimų skyriuje jam pasitaikė proga pasiklausyti pagalbos tarnybos priimto skambučio įrašo.

Likusį vakarą jis praleido skaitydamas gautus laiškus ir elektroninį paštą, į kai kuriuos, daugiau žadančius, netgi atsakė. Išpakavo visas dovanas ir lauknešėlius, išlenkė kelias taureles.

„Geriausia degtinė pasaulyje, – galvojo Bekstriomas, keldamas nedidukę taurelę, kurią rado Nadjos maišelyje kartu su degtinės buteliu. – Ta moteris turi didelę širdį.“

Trečiadienį, praėjus dviem savaitėms po Karlo Danielsono nužudymo, nutiko dar kai kas reikšmingo. Iš „policijos įžymybės“ Bekstriomas virto „tautos įžymybe“.

Didžiausias Stokholmo policijos kriminalinis tyrimas nuo užsienio reikalų ministrės Anos Lind žmogžudystės laikų virto griuvėsiais ir pelenais, ir nors dėl to buvo galima kaltinti tik pačius nusikaltėlius, Toivoneno juokas anaiptol neėmė. Jam ir komandai dabar reikėjo išsrėbti privirtą košę, o tai neatrodė labai lengvas darbas.

Apklausti Hasaną Talibą buvo neįmanoma. Gydytojai tik purtė galvas. Jeigu jų pacientas ir išgyventų, jis net ateityje nelabai galės būti naudingas. Smarkiai pažeistos smegenys. Visam laikui.

– Patarčiau nebedėti į tai jokių vilčių, vyresnysis inspektoriau, – kalbėdamasis su Toivonenu palingavo galva gydytojas.

~

Faršadas ir Afsanas, laimei, galėjo kalbėti. Visa bėda buvo ta, kad nei vienas iš jų nenorėjo bendrauti su policija.

Frederikas Okarė jau buvo apklaustas. Jis bendravo noriai, kaip visuomet atsivedė advokatą, tačiau visiškai nesuprato, ko iš jo nori policija. Jis su draugais neva nužudęs Nasirą Ibrahimą? Žmogų, kurio Okarė gyvenime nebuvo sutikęs ir nė neketino? Ir dar Kopenhagoje? Paskutinį kartą į Danijos sostinę jis buvo nuvykęs lankyti senų draugų ir pažįstamų prieš kokius metus.

– Kartais aš netgi nerimauju dėl tavęs, Toivonenai, – šyptelėjo Okarė. – Pradėjai gerti, ar ką?

Peteris Niemis pateikė naujas teismo ekspertų išvadas, kurios įprastu atveju būtų laikomos proveržiu tyrime.

– Pistoletas, kurį Bekstriomas paėmė iš Hasano Talibo, atitinka kulkas, ištrauktas iš Kario Virtaneno kaukolės, – pasakė Niemis. – Tik velnias žino, kas mums dabar iš to.

Toivonenas tik balsu atsiduso. „Supistas mažas tešlius“, – pamanė jis.

– Ką darom? – paklausė Niemis.

– Perduok tai prokurorei, kad paskaitytų, – atsakė Toivonenas. – Kol Bekstriomas nesurengė dar vienos spaudos konferencijos.

– Suprantu, suprantu, – tarė Niemis. – Pats nori, ar man reiks? – pridūrė jis.

– Ką?

– Pasmaugti tą šiknių plikom rankom, – išsišiepė Niemis.

78

Nadja Hiogberg nedalyvavo spaudos konferencijoje ir mandagiai atsisakė kvietimo pietų, nors pats Bekstriomas prašė atvykti. Ji buvo labai užsiėmusi, nes tą rytą atrado kompanijai „Shuregard“ priklausantį sandėlį vos už puskilometrio nuo Solnos policijos nuovados. Ji buvo užmetusi meškeres, kur galėjo, ir štai viena draugiška kolegė surado siūlo galą. Ji palygino įmonės nuomininkų sąrašą su tuo, kurį buvo gavusi iš Solnos policijos kriminalinio skyriaus, ir aptiko, kad nedidelė sandėlio dalis išnuomota bendrovei „Žaibo elektrikai“.

Nadja, pasikvietusi jaunąjį Stigsoną, išvažiavo apsižvalgyti. Nuomojamame sandėlyje buvo dešimt dėžių su Karlo Danielsono bendrovės dokumentais. Tačiau „Žaibo elektrikų“ pavadinimo juose nė kvapo.

Apatinėje dėžėje ji surado ir dvidešimt devynerių metų senumo testamentą, sudarytą 1979-aisiais per Kūčias, užrašytą ranka ir pasirašytą liudininkų. Štai kas jame buvo.

Viršuje, vidury lapo, išplėšto iš paprasčiausio liniuoto bloknoto, tušinuku užrašytas vienintelis žodis.

Testamentas.

Po juo dvigubas tarpas, toliau tekstas.

Aš, Karlas Danielsonas, būdamas sveiko kūno ir proto, ir velniškai geros nuotaikos po skanių šiandienos pietų, pareiškiu savo paskutinę valią ir šiuo testamentu po mirties visą turtą palieku Ritvai Lauren ir savo pirmagimiui sūnui Sepui.

1979 m. gruodžio 24 d., Solna.

Testamentą stambia rašysena pasirašęs pats Karlas Danielsonas ir du liudininkai: Rolis Stolhamaris bei Halfis Siodermanas.

„Tikriausiai buvo girti“, – atsiduso Nadja, kurios požiūris į tokius reikalus buvo senamadiškas.

Jiedu su Stigsonu susirinko dėžes ir kartu su testamentu parsivežė į policijos nuovadą.

Pirmąsias kelias valandas ji knaisiojosi po buhalterinius dokumentus. Daugiausia tai buvo įvairių sandorių išrašai su akcijomis ir įvairiausiomis pažymomis, stori pluoštai kvitų, patvirtinančių įmonės patirtas išlaidas, daugiausiai pramogoms ir kelionėms.

Viską peržiūrėjusi ji suprato, kaip pinigus uždirbdavo Karlo Danielsono bendrovė. Jos savininkas nebuvo genialus investuotojas, tiesiog kažkas, matyt, jam patikėdavo dideles sumas, uždirbtas juodojoje rinkoje, o šis plaudavo pinigus įvairiomis finansinėmis machinacijomis.

Prieš aštuonetą metų beveik nė skatiko neturinti įmonė gavo itin dosnią penkių milijonų kronų paskolą iš vienos užsienio paskolų bendrovės. Vienintelis skolintojui suteiktas garantas buvo asmeninis Karlo Danielsono laidavimas, o jo pajamos tuo metu tesiekė vos du šimtus tūkstančių kronų per metus. Viską išsprendė pasaulio akcijų rinkų svyravimai. Paskola, regis, buvo grąžinta per tris metus, o deklaracijoje nurodytas bendrovės turtas jau siekė daugiau kaip dvidešimt milijonų, nors tikroji vertė buvo dar keliais milijonais didesnė.

Atsidususi Nadja paskambino į Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybą ir priminė jiems apie pažadą perimti tyrimą, kai tik paaiškės pakankamai informacijos. Šie ir vėl pažadėjo, kad susisieks. Dabar buvo darbų iki kaklo, bet kitą savaitę, esą, situacija turinti pagerėti.

Nadja žvilgtelėjo į laikrodį. Pats laikas traukti namo ir paruošti pietus, kuriuos paprastai valgydavo viena pati, žiūrėdama televizorių.

Užuot tai padariusi, ji surinko Rolando Stolhamario telefono numerį, prisistatė, kas tokia esanti, ir pasiteiravo, ar jis nenorėtų kartu užkąsti. Pasakė turinti jam keletą klausimų.

Stolhamaris iš pradžių nerodė didelio noro. Manė, kad policija jau užtektinai privedžiojo už nosies ir jį, ir draugus. Esą, nei gyviems, nei mirusiems nedavė ramybės.

– Aš tavęs nežadu vedžioti už nosies, – patikino Nadja. – Noriu paklausti apie seną Danielsono testamentą. Be to, žinok, aš gera virėja.

– Niekada negaliu atsispirti tokioms moterims, – sutiko Stolhamaris.

~

Po poros valandų Stolhamaris jau stovėjo prie jos buto durų Žiemos gatvėje, Solnoje, ir spaudė skambutį. Orkaitėje kepė pyragėliai, ant viryklės garavo burokėlių sriuba, o ant stalo virtuvėje jau stovėjo rusiška marinuota silkė, alus, vanduo ir geriausia pasaulio degtinė.

Pati Nadja buvo net įraudusi nuo tokio triūso, o Rolis Stolhamaris jai pirmiausia kyštelėjo puokštelę gėlių. Be kita ko, jis vilkėjo dailų švarką, dvelkė losjonu po skutimosi ir atrodė absoliučiai blaivus.

– Tu velniškai gera virėja, Nadja, – pareiškė jis po valandos, kai abu jau sėdėjo svetainėje gerdami kavą ir net paragavo šlakelį armėniško konjako. – Atsiprašau, jei telefonu pasirodžiau nemandagus.

Rolis Stolhamaris kuo puikiausiai prisiminė Kalio Danielsono testamentą.

– Mūsų buvo koks šešetas vaikinukų, nusprendėme švęsti kartu Kalėdas, o Marijas buvo atsakingas už maistą. Visi žinojome apie Sepą, žinojome, kad jis Ritvos ir Kalio sūnus. Aišku, tada vaikui tebuvo keli mėnesiai. Taigi mes matyt ėmėm erzinti Kalį ir klausinėti, kas jį išlaikys – mes ar jis pats. Tais laikais Kaliui tai sekėsi, tai nesisekė, o per tas Kalėdas, jei gerai prisimenu, jis neturėjo nė grašio. O kaip ten buvo po jo mirties, tu tikriausiai žinai geriau už mane. Tikriausiai liko keli daiktai, kuriuos būtų galima parduoti, bet nemanau, kad tas vaikinukas galėtų tikėtis milijonų. O dėl motinos irgi prasti reikalai.

– O jeigu aš pasakyčiau, kad Kalis Danielsonas prieš mirdamas buvo sukaupęs mažiausiai dvidešimt penkis milijonus, ką tu į tai?

– Atsakyčiau, kad panašiai svaičiodavo ir Kalis, kai prieš kelis metus ėmė gerti, – kreivai šyptelėjo Stolhamaris ir palingavo galva. – Kalis buvo meniškos sielos, gyveno bohemiškai, – tęsė jis. – Jei turėdavo pinigų kišenėje, būdavo net per daug dosnus. Na, gerai, jų niekada lyg ir nepritrūkdavo. Iš dalies todėl, kad gaudavo kelias pensijas, dar buvo šį tą investavęs, bet nemažai išleisdavo Valoje. Šiais metais mums, tiesą sakant, visai neblogai sekėsi. Kartu dažnai lošdavom, kaip ir pati žinai. Šį pavasarį per „V65" netgi pastatėm ant vieno žirgo, kuris atsipirko mums beveik šimtą kartų.

– O kaip buvo prieš dešimt metų?

– Tai sekėsi, tai nesisekė, – atsakė Stolhamaris, gūžtelėjęs plačiais pečiais. – Tai kiek jis ten buvo prikaupęs? – jis smalsiai pažvelgė į ją, sukiodamas tarp sugrubusių pirštų savo taurę su konjaku.

– Dvidešimt penkis milijonus, – pakartojo Nadja.

– Tu įsitikinusi? – Stolhamariui sunkiai sekėsi slėpti nuostabą. – Kalis gerai sukdavosi su buhalterija, na, žinai. Prisimenu, „Žaibo elektrikų" verslas vienu metu buvo jau ant ribos, bet Kalis viską sutvarkė. Tereikėjo nueiti į banką ir išpešti nemažą paskolą, o visą kitą sutvarkė. Grašis prie grašio, štai ir auksinas, kaip sakydavo Kalis.

– Dvidešimt penki milijonai – tai jau ne grašiai, – tarė Nadja.

– Šakės, – apstulbęs papurtė galvą Stolhamaris.

79

Almas niekaip negalėjo išmesti iš galvos Sepo Laureno ir tėvažudystės versijos. Jis pasikalbėjo su bičiuliu iš Valstybinės nusikaltimų tyrimo tarnybos, gerai išmanančiu apie kompiuterius; šio teigimu, buvo keletas būdų sukurti netikrą alibi pasinaudojant kompiuteriu. Tiesiog reikia, kad kas kitas prie jo pasėdėtų vietoj tavęs. Jei viską gudriai susuksi, tai tam žmogui net nereikės fiziškai būti ten.

– Galima prisijungti iš kito kompiuterio, ir kartais tikrai sudėtinga atsekti tokius dalykus, – pasakė ekspertas.

– Tikrai? – paklausė Almas, kuris tiesiog patrankydavo savo kompiuterį, kai šis neklausydavo.

– Šiais laikais yra programinė įranga, kuri tai padaro. Gali eiti ir veikti ką nori, kompiuteris pats susitvarko, darydamas tai, ką jam liepia programinė įranga.

– Pavyzdžiui, žaisdamas už tave žaidimus?

– Taip, gali būti ir taip.

~

Almas perpasakojo Nadjai, ką sužinojo iš vieno „gudriausių kompiuterijos moksliukų“ visoje policijoje, tačiau šiai visa tai nepadarė didžiulio įspūdžio.

– Gerai, gerai, Almai, – tepasakė ji. – Problema ne tai.

– Kaip tai? – nesuprato Almas.

– Sepui patinka kompiuteriniai žaidimai, – paaiškino Nadja. – Tai vos ne vienintelis jam patinkantis užsiėmimas. Tai kam jam reikėtų, kad kažkokia programa tai darytų už jį? Jau nekalbu apie tai, kad tokią programą tikriausiai galėtų sukurti ir pats.

– Taip, na štai, prašom, – suskubo Almas. – Nadja, tu juk pati ką tik pasakei.

– Pamiršk Sepą, – nukirto Nadja. – Danielsono jis nenužudė.

– Kodėl taip sakai? Iš kur tu gali žinoti?

– Sepas nemeluoja, – atsakė Nadja. – Tokie žmonės nemoka meluoti. Jeigu jis būtų nužudęs Danielsoną, būtų tau taip ir pasakęs. Lygiai taip pat, kaip atsakė ir į visus kitus klausimus, kuriuos mes jam uždavėm.

„Na ir asilas“, – pagalvojo Nadja, kai Almas išėjo.

„Ne tik kompiuterių ekspertė, bet, kaip matau, dar ir psichiatrė“, – pagalvojo Almas, uždarydamas paskui save duris.

Jis nepasidavė, ir kitą dieną jam pagaliau buvo atlyginta. Balandžio devintą dieną, trečiadienį, maždaug mėnesį prieš nužudymą, Karlas Danielsonas buvo atvežtas į Karolinskos ligoninės skubiosios pagalbos skyrių. Tą vakarą, apie vienuoliktą valandą, kažkas iš kaimynų jį rado be sąmonės gulintį prie laiptinės ir iškvietė greitąją pagalbą.

Jokių išorinių žaizdų nesimatė, tad greitosios pagalbos medikai pagalvojo, kad jis patyrė širdies smūgį arba insultą, bet vėliau, kai nurengė, jį apžiūrėdamas gydytojas aptiko kitų sužalojimų. Karlas Danielsonas buvo pargriautas ant žemės iš nugaros. Didžiulės kraujosruvos ant kūno bylojo apie smūgius į pakinklius, į nugarą ir į sprandą. Jis patyrė nestiprų smegenų sukrėtimą ir neteko sąmonės.

Skubiosios pagalbos skyriuje jis atsigavo. Gydytojas paklausė, ar atsimena, kas nutiko. Karlas Danielsonas atsakė, kad veikiausiai nugriuvo nuo laiptų.

– Bet jūs tuo nepatikėjote? – kalbėdamasis su gydytoju paklausė Almas.

– Ne, – atsakė gydytojas. – Apie tai nėra nė kalbos. Kažkas jį užpuolė iš nugaros. Greičiausiai pirma trenkė per kelio linkį, ir jis griuvo kniūbsčias. Paskui sumušė jį gulintį ant žemės.

– Gal bent numanote, kuo užpuolikas jį talžė? – pasiteiravo Almas.

Gydytojo nuomonė šiuo klausimu buvo gana aiški. Jis netgi buvo tai pažymėjęs savo pastabose.

– Beisbolo arba kita panašia lazda. Pacientas atrodė lyg nukentėjęs nuo futbolo chuliganų. O tą vakarą iš tiesų vyko rungtynės Rosundoje. „Stokholmo AIK“ žaidė su „Djurgårdeno IF“, jei gerai prisimenu.

– Tikrai prisimenate? Jūs tuo tikras? – paklausė Almas.

– Ir jūs prisimintumėt, jeigu būtumėte budėjęs tą naktį, – kreivai šyptelėjo gydytojas. – Pasijutau kaip karo lauko ligoninėje.

~

Paskui Almas pasikalbėjo su Sepo kaimyne iš gretimo buto. Labai įspūdinga moterimi su dailia ir gerai išlaikyta figūra, nors iš pažiūros ji jau seniai buvo atšventusi penkiasdešimtmetį, manė Almas, kuriam prieš kelis mėnesius buvo suėję šešiasdešimt.

– Gaila to vargšo vaikino, ką bepridursi, – pasakė Brita Merė Anderson. – Juk jis, kaip čia pasakius, protiškai atsilikęs.

– Ponia Anderson, gal bent numanote, kokie buvo jo santykiai su Karlu Danielsonu? – paklausė Almas.

– Turite galvoje, išskyrus tai, kad jis buvo jo sūnus? – vos pastebimai šyptelėjusi perklausė Brita Merė Anderson.

– Tai jūs žinote?

– Tikriausiai žino beveik visi, kas čia seniai gyvena. Tik nežinau, ar pats vaikinukas tai žino. Jo mama...

– Taip? – padrąsindamas ją įsiterpė Almas.

– Na, nors ji ir ligoninėje, – sučiaupusi lūpas sekundėlę nutilo ponia Anderson. – Sepo mama buvo labai jaunutė. Ji nė kiek neslėpė, kad su Danielsonu buvo pora, nors jis už ją buvo mažiausiai kokiais dvidešimt penkeriais metais vyresnis. Bet nesu tikra, ar Sepas žinojo.

– Tai kaip jis sutardavo su Karlu Danielsonu? – priminė savo klausimą Almas.

– Jis iš esmės būdavo Danielsono pasiuntinukas. Liepdavo jam tai tą, tai aną. Tikriausiai Sepas ir padarydavo, ko paprašytas. Bet kartais jie pykdavosi kaip šuo su kate, o pastaraisiais metais, kaip čia pasakius, išvis nesuprasi.

– Ar galėtumėte pateikti pavyzdį, ponia Anderson?

– Na, buvo toks įvykis praeitą žiemą, kai grįžau namo ir norėjau išvesti savo mažiuką su reikaliukais. Prie laiptinės durų išgirdau didelį triukšmą. Danielsonas buvo girtas, jis rėkė ir keikėsi, o Sepas staiga puolė prie jo ir pradėjo smaugti. Siaubas, – prisiminusi net papurtė galvą ponia Anderson. – Aš užrikau jiems, kad liautųsi, ir jie iš tiesų aprimo.

– Bet prieš tai Sepas bandė pasmaugti Danielsoną? – pasitikslino Almas.

– Taip, jei nebūčiau išskyrusi, nežinia, kuo tai galėjo baigtis, – atsiduso ponia Anderson, o jos krūtinė kilnojosi iš susijaudinimo.

„Hmm“, – pagalvojo Almas ir nieko nepasakęs linktelėjo.

„Metas čiupti jautį už ragų“, – nutarė jis, kai tik atsisveikino su ponia Anderson, ir paskambinęs Stigsonui į mobilųjį liepė tuoj pat atvažiuoti į Lazdynų taką. Stigsonas atlėkė per penkiolika minučių. Teko skambinti į duris apie porą minučių, kol pagaliau Sepas jas atidarė.

– Aš žaidžiu kompiuteriu, – tarė jis.

– Turėsi šiek tiek atsitraukti. Mums reikia su tavim pasikalbėti, – paaiškino Almas, stengdamasis, kad jo balso tonas tuo pat metu būtų ir draugiškas, ir įsakmus.

– Gerai, – gūžtelėjo pečiais Sepas.

Ar Sepas prisimena, kai antrąkart trenkė Karlui Danielsonui? Kurią dieną tai buvo?

– Neprisimenu, – papurtė galvą Sepas.

– O jei pasakysiu, kad tą pačią dieną AIK žaidė su „Djurgården IF“? Ar dabar prisimeni?

– Balandžio devintą, – džiugiai linktelėjo Sepas. – Dabar prisimenu. Buvo trečiadienis.

– Netgi tai prisimeni? – nustebo Stigsonas. – Prisimeni, kad buvo trečiadienis? Iš kur gali prisiminti?

– Nes šiandien irgi trečiadienis, – atsakė Sepas. – Trečiadienis, gegužės dvidešimt aštunta. Balandis turi trisdešimt dienų, – paaiškino, tiesdamas ranką su laikrodžiu Stigsonui, kad šis suprastų.

„Tas vaikis visiškai be galvos“, – pamanė Almas ir nutarė keisti temą.

– Ar prisimeni, kaip jam trenkei? – paklausė jis.

– Taip, – linktelėjo Sepas.

– Karatė smūgiu? – toliau klausinėjo Almas.

– Ne, – atsakė Sepas. – Trenkiau su savo beisbolo lazda.

– Sepai, tai labai rimtas reikalas, – paaiškino Almas. – Anksčiau man sakei, kad pirmą kartą trenkei Karlui karatė smūgiu, o šįkart jau su beisbolo lazda? Kodėl taip padarei?

– Aš jau sakiau, – tarė Sepas. – Buvau labai supykęs.

Almas paskambino prokurorei ir pusbalsiu kažką pakalbėjo. Paskui jie su Stigsonu paėmė beisbolo lazdą, tačiau Sepo kartu neišsivežė.

– Tikriausiai rytoj mums reikės dar kartą su tavim pasikalbėti, – pasakė Almas. – Taigi niekur neišeik.

– Tai gerai, – atsakė Sepas. – Aš ir taip niekur neinu.

80

Kitą dieną po surengtos spaudos konferencijos Bekstriomas sukaupė valią dar vienam tyrėjų grupės susirinkimui. Almas tiesiog nenustygo vietoje iš didelio noro pasisakyti, taigi Bekstriomas neskubėdamas pirma atliko visus formalumus, o paskui paprašė Nadjos papasakoti apie savo radinį, Danielsono sąskaitas su testamentu.

Nadja papasakojo irgi nė kiek neskubėdama.

– Tai tu nori mums pasakyti, kad Danielsonas buvo sukaupęs dvidešimt penkis milijonus? – pasitikslino Bekstriomas. – Paprastas alkoholikas? „Kur ritasi Švedija, po velnių?“

– Daugmaž, – linktelėjo Nadja. – Kadangi paveldimo turto mokesčio nebėra, maždaug tiek ir dalysis Sepas su motina.

– O kaip mokesčių inspekcija? – paklausė Bekstriomas. – Juk jie irgi bandys pasiimt vieną kitą kroną.

– Nelabai tikiu, kad pavyks, – tarė Nadja. – Jie suvargs, kol ką nors iškapstys tokioje buhalterijoje.

– O tai tik patvirtina mano teorijas, – nebeištvėręs įsiterpė Almas. – Čia ne vien tiktai neapykanta tėvui. Vaikinas turėjo rimtų finansinių motyvų nužudyti Danielsoną. Manau, kad pats laikas mums būtų rimtai šnektelėti su prokurore, kad galėtume atsivesti tą vaikėzą čia ir oficialiai paskelbti įtariamuoju. Ir gerai apieškoti jo butą. Ir paprašyti, kad teismo ekspertai ištirtų tą beisbolo lazdą, kurią vakar iš jo paėmėm.

Šiek tiek nuleidęs garą Almas nežinia ko įsispoksojo į Nadją ir Bekstriomą.

– Gal nenukrypkime, – draugiškai šyptelėjęs pasakė Bekstriomas. – Kaip sekasi tikrinti tuos skambučius, Felicija?

Felicijos Peterson teigimu, viskas ėjosi puikiai. Vakar ji buvo gavusi to numerio, kuriam Akofelis skambindavo praktiškai kasdien kelis mėnesius prieš savo mirtį, išklotines. Būtent tam numeriui jis penkiskart skambino ir parą prieš tai, kai dingo.

– Ta išankstinio mokėjimo kortelė aktyvi dar tik pusmetį, – pasakė Felicija. – Atrodo, naudojama praktiškai tik atsiliepti į skambučius.

– Akofelio skambučius, – pasitikslino Bekstriomas.

– Daugiausia Akofelio. Radau dar vieną išankstinio mokėjimo numerį, bet jo savininkas paskambindavo tik kartą per savaitę, ne dažniau, o kortelė naudojama jau kelerius metus.

– Ir ką žinome apie tą kitą numerį? – paklausė Bekstriomas.

– Viską, – patenkinta savimi šyptelėjo Felicija. – Bent jau aš drįstu sakyti, kad žinome viską.

– Viską? – pakartojo Bekstriomas. „Ką ji čia paisto?“ – nesuprato jis.

– To antrojo numerio išklotinę gavau irgi tik vakar, todėl dar tik pradėjau ją tikrinti. Bet jau žinau, kam priklausė tas numeris.

– Ir kam gi? – paragino Bekstriomas.

– Karlui Danielsonui, – tarė Felicija.

– Ką čia šneki? – apstulbo Bekstriomas.

– Šakės, – išsprūdo Stigsonui.

– Iš kur žinai? – paklausė Anika Karlson.

– Kaip įdomu, – tarė Nadja.

„Kas čia per velnias?“ – pamanė Almas. Jis vienintelis nieko nepasakė.

– Nebuvo labai sunku išsiaiškinti, – pasakė Felicija. – Kaip jau minėjau, tai jūs, šefe, mane nukreipėte teisingu keliu.

– Įdėmiai klausau, – tarė Besktriomas.

– Šis numeris buvo nuolat naudojamas iki tos dienos, kai įvykdyta Karlo Danielsono žmogžudystė, – pasakojo Felicija. – Nuo tada stojo tyla. Tris paskutinius kartus skambinta apie septintą valandą vakaro, likus vos keletui valandų iki žmogžudystės. Pirmiausia skambinta ir trumpai kalbėta su numeriu, priklausančiu Rolandui Stolhámariui. Tikriausiai Danielsonas norėjo paklausti, ar šis jau pakeliui pas jį. Paskui kiek ilgiau kalbėta su Gunaru Gustavsonu, arba Gunaru Žokėjumi. Gal norėjo jam padėkoti už patarimą, už kurį arklį statyti. Galiausiai trečias skambutis, į kurį neatsiliepta, tik įsijungusi balso pašto paslauga. Tikriausiai todėl, kad Sepas Laurenas žaidė kompiuteriu ir nenorėjo nuo jo atsitraukti. Tiesą sakant, yra dar daugybė ankstesnių skambučių visokiems Danielsono draugams ir pažįstamiems. Aš tik ką pradėjau darbuotis, tad išsamų sąrašą turėsiu tik po kelių dienų.

– Pažiūrėkim, – pradėjo Bekstriomas. – Vadinasi, yra trys numeriai. Visi išankstinio mokėjimo kortelių. Pirma Akofelio, antra Danielsono, ir jie abu skambina į tą trečią, kuri naudojama tik atsiliepti į skambučius, o savininkas kol kas nežinomas. Ir Danielsono, ir Akofelio telefonai pradingę iškart po nužudymo.

– Taip, – patvirtino Felicija Peterson.

– Tuomet kitas klausimas, – tarė Bekstriomas. – Ar jie...

– Ne, – pertraukė jį Felicija ir papurtė galvą. – Danielsonas su Akofeliu niekad vienas kitam neskambino, jei to norėjote klausti, šefe.

– Turi gudrią galvą, Felicija, ar ne? – pagyrė Bekstriomas.

– Dėkui, šefe, – pasakė Felicija. – Jeigu jums įdomu, aš manau...

– Žinoma, įdomu, – suskubo Bekstriomas.

– ...kad užbaigsim šią bylą, kai tik surasim tą trečiojo numerio savininką.

– Be abejonės, – pritarė Bekstriomas. „Nematydamas jos turbūt pagalvotum, kad mažulė Peterson turi rusiško kraujo“, – pamanė jis.

– Palaukit, palaukit, – prabilo Almas. – Kas sieja Danielsoną ir Akofelį? Išskyrus tai, kad abu nužudyti ir kad abu skambindavo į tą patį numerį?

– Negi to neužtenka? – atšovė Nadja. „Reikia būti visišku idiotu“, – pagalvojo ji.

– Jie abu pažįsta žudiką, bet nepažįsta vienas kito. Bent jau aš taip galvoju, – atsakė Felicija.

– O kas jis galėtų būti? – paklausė Almas. Staiga jam toptelėjo viena mintis. – Vienintelis žmogus, prisipažinęs, kad abu juos pažįsta, yra Sepas Laurenas. Aš, pavyzdžiui, visiškai nenustebčiau, jeigu Sepas turėtų dar vieną mobilųjį telefoną su išankstinio mokėjimo kortele.

– Na, kaip pasakius dėl to „prisipažinimo“, – patraukė pečiais Bekstriomas, – kiek man teko susidurt su žudikais, visa bėda, kad dažniausiai jie nieko nelinkę prisipažinti.

– Negaliu patikėti, – visas išraudęs pratarė Almas. – Atsakyk man tiesiai. Ką darysim su Laurenu?

– Eik ir pasikalbėk su juo, – pasiūlė Beskriomas. – Paklausk, ar tai jis užmušė Danielsoną ir pasmaugė Akofelį.

– Dėl Danielsono aš jau klausiau, – priminė Almas.

– Ir ką jis atsakė?

– Gynėsi to nedaręs, – tarė Almas.

– Na štai, prašom, – išsišiepė Bekstriomas. – Gerai, man atrodo, sėdėdami ir kalbėdami nieko daugiau nepešim. Grįžkime prie darbų. Bent jau aš taip ir padarysiu.

„Bet tiktai po to, kai pavalgysiu visaverčius pietus, – mintyse pridūrė jis. – Net ir gyvai legendai reikia skaniai užkąsti.“

81

Po pietų Bekstriomas leido laiką duodamas išskirtinius interviu, o žurnalistai, kuriems teko tokia garbė, turėjo progą išgirsti keletą išminties perlų.

Vienai žurnalistei iš krikščioniško dienraščio „Diena“ jis išpažino su vaikišku nuoširdumu tikįs Dievą.

– Kai buvau negailestingai parblokštas ant žemės, man buvo suteikta stiprybės pakilti ir kirsti atgal, – pasakojo Bekstriomas su dievobaimingu žvilgsniu akyse.

Dviem vakaro laikraščių žurnalistams jis savo ruožtu atskleidė jau seniai manantis, kad policija nepagrįstai vengia dalytis turima informacija. Ypač su vakariniais laikraščiais.

– Kaipgi kitaip tu pasieksi geriausius seklius – mūsų visuomenę? Juk be jūsų ir jūsų kolegų mes būtume žlugę, – atsiduso Bekstriomas, linkčiodamas galva reporteriui iš „Ekspreso“.

– Visuomenės interesai, – po pusvalandžio jis kalbėjo „Vakaro žinių“ žurnalistui. – Iš tikrųjų, policijos pareiga yra informuoti žiniasklaidą, kad jie, savo ruožtu, papasakotų mūsų piliečiams, kaip viskas klostosi.

Duodamas interviu „Švedijos dienai“ Bekstriomas išreiškė susirūpinimą dėl įvairių spragų šalies teisėsaugos sistemoje.

– Mūsų kova su nusikalstamumu turėtų būti vykdoma atvirai, – pasakė jis, mąsliai žvelgdamas į šio laikraščio atstovą. – Pernelyg daug mano kolegų pareigūnų labai aplaidžiai tesilaiko įstatymų.

Galiausiai, kalbėdamas su „Dienos naujienomis“, jis tiesiog pritariamai linkčiojo atsakydamas į visus pagrindinius jam užduotus klausimus.

– Visiškai su jumis sutinku, – šimtąjį kartą kartojo Bekstriomas. – Geriau nė pats nebūčiau pasakęs. Tai tiesiog siaubinga. Na, kurgi ritasi mūsų konstitucinė valstybė?

Eidamas namo Bekstriomas užsuko pas Gegurą, norėdamas atvirai pasikalbėti su juo akis į akį. Gegura ne tik apstulbo, bet buvo visiškai pasibaisėjęs, kai tik suprato, kaip į tų niekšų rankas pateko Bekstriomo buto raktas.

– Galiu užtikrinti, mano mielas Bekstriomai, – tarė Gegura. – Ta moteris apgavo ne tik tave, bet ir mane. Kai ji paskambino man ir pasiūlė pavakarieniauti kartu, aš pasakiau, kad jau esu susitaręs. Sakiau, kad vakarieniausiu Karališkosios Operos vyno rūsyje su geru bičiuliu, kuris dirba policijoje. Net neįtariau, kad ji atėjo pas mus turėdama blogų ketinimų. Man atrodė, kad ji tiesiog šiaip susižavėjo tavimi.

„Kurgi ne“, – pamanė Bekstriomas.

– Tai ką darysim dėl mano kavos stalelio, kilimo ir kulkų skylių sienose? – paklausė Bekstriomas.

~

Dėl šito, esą, jam visai nereikėtų jaudintis. Gegura turėjo užtektinai pažįstamų ir viso kito, ko reikia tam sutvarkyti. Žinoma, tuojau pat.

– Prašau patikėti tai man, Bekstriomai, – tarė Gegura. – Nežinojimas neatleidžia manęs nuo įsipareigojimų nė per nago juodymą. Juk aš, galų gale, kad ir prieš savo valią, bet pastūmėjau tave į mirtiną pavojų.

– Tai kavos stalelis, kilimas, sienos, – pakartojo Bekstriomas, neleisdamas užliūliuoti savęs tokiomis gražbylystėmis.

– Žinoma, mano mielas drauge, – atsakė Gegura. – Tarp kitko, o kaip tau patinka štai šitas kavos stalelis? – paklausė jis, mostelėjęs ranka į čia pat jo kabinete pastatytą stalelį. – Antikvarinis, kiniška politūra, spalvos idealiai tiktų prie tavo sofos, – įtikinėjo Gegura.

– Gražus kilimas, – pagyrė Bekstriomas, galvos mostu rodydamas į kilimą, ant kurio buvo pastatytas stalelis.

– Taip pat antikvarinis, iš Kinijos, – tarė Gegura. – Puikus pasirinkimas, jeigu galiu įterpti savo nuomonę.

Pareigūnus, saugančius Bekstriomo butą, buvo pakeitę du samdomi apsaugininkai iš įmonės „Securitas“. Jie ir padėjo Bekstriomui užsinešti kavos stalelį, kilimą ir dar vieną kitą dėžę, kurias jam pristatė tą dieną.

Bekstriomas pasiruošė užkąsti iš to, ką aptiko šaldytuve. Paskui apžiūrėjo dienos laimikį. Perskaitė laiškus ir elektroninį paštą, atidarė siuntinius, išpakavo dovanas. Jos buvo pačios įvairiausios: nuo megztos vištos – arbatinuko apdangalo – ir ranka parašyto laiško su pridėtu šimto kronų banknotu iki gerokai didesnės sumos, kurį neprisistatęs geradarys pervedė į jo banko sąskaitą.

Arbatinuko apdangalą jis išmetė į šiukšliadėžę.

Laišką perskaitė. Kažkoks Gustavas Lansas, aštuoniasdešimt trejų metų pensininkas, buvęs banko direktorius, jam parašė: *Tesaugo jus Dievas, vyresnysis inspektoriau. Ačiū už tai, kad taip sunkiai dirbate.*

„Ir tau ačiū, senas šykštuoli“, – pagalvojo Bekstriomas. Jis įsikišo šimtinę į piniginę, o laišką išmetė.

Vos tik baigė šiuos einamuosius darbus, pasigirdo beldimas į duris.

– Labas, Bekstriomai, – šypsodamasi pasisveikino Anika Karlson. – Pagalvojau, užsuksiu pasižiūrėt, kaip laikaisi, kol dar neatsigulei.

„Labas, labas“, – pamanė Bekstriomas.

– Gal kavos? – pasiteiravo jis.

Anika Karlson susižavėjo naujuoju kavos staleliu ir kilimu. Kulkų paliktomis skylėmis sienose irgi.

– Aš tavo vietoje jas palikčiau, – pareiškė Anika Karlson. – Kietai atrodo, rimtai. Tik pagalvok, kaip reaguos merginos, kurios pas tave turbūt virtinėmis vaikšto. Oho, pas jį sienose skylės nuo kulkų, – pamėgdžiojo Anika. – Tai bent, aš net...

– Klausyk, Anika, – pertraukė Bekstriomas. – Galiu asmeninį klausimą?

– Aišku, – nusišypsojo Anika. – Varyk. Aš klausau.

– O pažadi, kad neįsižeisi? „Mažą ką, dar sulaužys žandikaulį man prieš miegą, kam reikia“, – pamanė jis. Užtektinai pasilinksmino su Talibu ir tuo kitu vargšeliu, gana.

– Spėlioji, ar aš *lesbė*? – mėgaudamasi jo smalsumu paklausė Anika.

– Taip, – prisipažino Bekstriomas.

– Tiek daug kalbų sklando, – pasakė ji, truktelėdama savo plačiais pečiais. – Paskutinį kartą draugavau su viena pareigūne iš miesto buitinių nusikaltimų tyrimo skyriaus. Bet prieš pusmetį išsiskyrėm. O paskutinis seksas, jei nori žinoti, tai buvo su vyru, neskaitant, žinoma, tų kartų su savimi. Ir jis net nebuvo policininkas. Kažkoks pardavėjas. Pakabinau jį bare.

– Ir kaip? – pasiteiravo Bekstriomas.

– Nieko gero, – papurtė galvą Anika. – Liežuviu malė, bet mažai darė. Iš tikro, beveik vien tik liežuviu malė.

„Moteris, o taip šneka. Kurgi mes ritamės?“ – pamanė Bekstriomas, bet nutylėjo, tik linktelėjo.

– Stengiuosi būti viskam atvira. Nenoriu, kaip čia pasakius, riboti pasirinkimo, – patikslino Anika Karlson. – Ar norėjai dar ko nors konkrečiai paklausti, Bekstriomai?

– Tiesą sakant, galvojau jau eiti į lovą, – atsakė Bekstriomas. „Kas, po velnių, darosi Švedijai? – apgailestavo jis. – Kas bus su manim ir kitais normaliais, padoriais, sunkiai dirbančiais vyrais? Kas su mumis bus?“

82

Penktadienį iš pat ryto Bekstriomas nutarė išsklaidyti paskutinius debesis savo žydroje padangėje. Jis patraukė tiesiai į Toivoneno kabinetą ir paprašė naujo tarnybinio ginklo, kadangi senasis, matyt, buvo užstrigęs pas teismo ekspertus, kol tinginiai iš vidaus tyrimų skyriaus teiksis bent pirštą pajudinti.

– Kam tau jo reikia? – niūriai pažvelgė į jį Toivonenas.

„Ne tavo sušiktas reikalas“, – pagalvojo Bekstriomas, bet susilaikė. Kai tenka bendrauti su tokiais asilais kaip Toivonenas, geriausia laikytis dalykinio etiketo.

– Aš policijos pareigūnas, – atsakė jis. – Turiu teisę į savo tarnybinį ginklą. Tavo pareiga užtikrinti, kad jį gaučiau.

– Ką sugalvojai nušauti šį kartą, Bekstriomai? – pasiteiravo Toivonenas, aiškiai šiek tiek pralinksmėjęs.

– Jis man reikalingas dėl asmeninio saugumo tarnybos metu ir dėl kitų tarnybinių priežasčių, – paaiškino Bekstriomas. Jis jau žinojo, kuo baigsis jų pokalbis.

– Net nesvajok, Bekstriomai, – papurtė galvą Toivonenas. – Kam čia slėpti? Juk tau patinka lakstyti su ginklu ir šaudyt į žmones.

– Man reikia naujo ginklo, – tvirtai pakartojo Bekstriomas plieniniu balsu.

– Bekstriomai, paklausyk, – draugiškai šyptelėjo Toivonenas. – Pasakysiu tau tiesiai šviesiai. Kuo paprasčiau, kad net ir tau būtų aišku. Naujo tarnybinio ginklo aš tau neduosiu. Net jeigu tu paprašysi, kad pats asmeniškai jį tau sukiščiau į storą subinę.

– Tada gausi raštišką prašymą, – tarė Bekstriomas. – Vieną kopiją nusiųsiu valdybai, kad išsisaugotų, o kitą policininkų profsąjungai.

– Pirmyn, – atšovė Toivonenas. – Jeigu valdyba tau leis pasiimti ginklą, tai jų reikalas. O aš nebenoriu teisintis dėl pralieto kraujo.

Daugiau jiedu nebeturėjo apie ką kalbėti.

Tą vakarą Toivonenas, Niemis, Honkamekis, Alakoskis, Aroma, Salonenas ir keli kiti broliai suomiai iš Solnos policijos susirinko „Karelijos“ restorane. Net vyresniajam inspektoriui Somarlundui buvo leista prie jų prisijungti, nors teoriškai jis buvo ne iš Suomijos, o iš švediškai kalbančių Alandų salų. Vyrai, įleidę šaknis Suomijos žemėje, žinantys, kas yra kas, linkintys tiktai gero, – Somarlundas neabejojo, kad Suomijos žemė galėjo laisvai būti ir jo gimtinė. Bet kartu su jais švęsti pergales ir apraudoti pralaimėjimus? Koks skirtumas, argi būna netinkamų priežasčių, o ir šį kartą ketinimai buvo tik kuo geriausi.

Jie valgė rūkytą elnio snukį, lašišą su kiaušiniais tešloje, avienos su virtomis ropėmis. Gėrė alaus ir degtinės, traukė „Kotkos rožę“ po pirmo, antro ir trečio bokalo.

„*Kotkan Ruusu*, – užsisvajojo Somarlundas. – Tikriausiai buvo velniškai ugninga moteris.“

Bekstriomas griebė jautį už ragų ir nuėjo į pasimatymą su pačia atkakliausia savo naująja gerbėja, atsiuntusia jam elektroninį laišką su pridėtomis nuotraukomis. Iš jų sprendžiant buvo tikrai verta nueiti, o kadangi ta moteris gyveno miesto centre, buvo galima bet kada iš ten dingti, jei kartais paaiškėtų, kad ji jau visai nebetinkama naudoti.

„Turbūt nuotraukos ne naujausios“, – po valandos nusprendė Bekstriomas, bet prieš jos meilikavimą neatsilaikė. Saliamis pasidarbavo kaip visuomet, o kai taksi pagaliau parvežė Bekstriomą į namus, buvo išaušusi dar viena saulėta diena. Bekstriomas laiptais užlipo į antrą aukštą, nes kažkuris iš tingių kaimynų, matyt, buvo pamiršęs parsiųsti liftą žemyn, o kol stovėjo laiptų aikštelėje apgraibomis ieškodamas raktų, virš savo galvos išgirdo žingsnius.

Kiek anksčiau tą penktadienį su inspektore tyrėja Anika Karlson susisiekė vienas liudininkas.

– Čia Šerifas, – prisistatė jis. – Nežinau, ar prisimenate. Aš tas, iš „Žaliųjų kurjerių“. Akofelio bendradarbis.

– Prisimenu. Kuo galiu tau padėti? – pasiteiravo Anika Karlson. „Kažin, ar jie susirinko tuos dviračius nuo šaligatvio, kaip liepiau anąkart?“ – pasvarstė ji.

– Noriu papildyti savo parodymus, – pasakė Šerifas.

– Kur esi? – paklausė Anika. Jai labiau patikdavo su žmonėmis kalbėti akis į akį.

– Visai netoli, – atsakė Šerifas. – Kaip tik atvežiau siuntinį į jūsų nuovadą. Tam karingajam šauliui Bekstriomui. Kažkoks pamišęs klientas užsimanė nusiųsti jam dovanų čekį. Kaip teisininkas pasakyčiau, kad rizikinga, bet...

– Tuoj pas tave nusileisiu, – nutraukė jį Anika, ir po penkių minučių Šerifas jau sėdėjo jos kabinete.

Anądien Šerifui šis tas toptelėjo. Kai kas, ką jis buvo pamiršęs, kai Anika su kolege lankėsi biure.

– Prisimenate, kad Akofelis klausė manęs apie teisę į būtinąją gintį? Domėjosi, kiek toli galima eiti, ir taip toliau?

– Prisimenu, – patvirtino Anika. Ji jau buvo suradusi jo parodymus.

– Aš jums kai ką pamiršau pasakyti, – tarė Šerifas. – Visai iš galvos išgaravo.

– Kas? – paklausė Anika.

– Jis manęs prašė pateikti pavyzdį, koks smurtavimas būtų pateisinamas kaip būtinoji gintis. Aš jam tada išvardijau visokiausius šiurkščius veiksmus, net pasikėsinimą nužudyti. Taip pat užsiminiau apie *jus necessitatis*, tai yra, teisę padėti kitam.

– Žinau, – tarė Anika. – Ką pamiršai mums pasakyti?

– Ponas Septintas, tai yra, Septimas, man uždavė dar vieną konkretų klausimą. Lyg ir tarp kitko, kaip man tada pasirodė, turint omenyje mūsų pokalbio kontekstą.

– Ko jis paklausė?

– Jis norėjo žinoti, kaip dėl išprievartavimo, – pasakė Šerifas. – Jei kas nors bando tave išprievartauti, ar galima gintis taip pat, kaip ir tuo atveju, kai kėsinasi į gyvybę.

– Ir ką tu tada atsakei? – paklausė Anika Karlson.

– Gal kiek grubokai, – atsakė Šerifas. – Paklausiau, ar kuris nors mūsų psichas klientas prie jo bandė lįsti.

– O jis ką į tai?

– Tik patraukė pečiais, – tarė Šerifas. – Nenorėjo kalbėti.

„Neigimas“, – pamanė Anika Karlson. Kaip tik apie tai sužinojo šį rudenį, per mokymus apie seksualinio pobūdžio nusikaltimus. „Aukos viską neigia“, – galvojo ji. Tačiau Bekstriomas jau buvo baigęs darbą, nebuvo su kuo pasitarti.

„Pasakysiu rytoj iš pat ryto, kai tik pas jį užsuksiu“, – nutarė ji.

Žingsniai laiptinėje. „Šautuvukas guli pas tinginius teismo ekspertus, taigi belieka firminis Bekstriomo triukas“, – pamanė jis, ir žengė į priekį, pakeldamas kairę ranką, o dešinę kišdamas po skvernu.

– Stok ir kad man nė iš vietos, kitaip galvą nunešiu, – pasakė jis.

– Raminkis, ko čia psichuoji, – atsakė laikraščių išnešiotojas, mojuodamas jam po nosimi „Švedijos dienos“ egzemplioriumi, kurį prenumeravo pats Bekstriomas.

„Laikraščių išnešiotojas“, – suvokė Bekstriomas, imdamas laikraštį.

– Ko nevažiuoji liftu? – tarė jis. – Ko čia šliaužioji laiptais, gąsdini kaip nesveikas?

– Nemaniau, kad tu toks baikštus, vyresnysis inspektoriau, – išsišiepė laikraščių išnešiotojas. – Beje, neblogai padirbėjai. Mačiau tave per *teliką* aną vakarą.

– Yra liftas, – pakartojo Bekstriomas.

– Žinau, – atšovė laikraščių išnešiotojas. – Bet aš darau kaip visi. Tai yra, kaip visi laikraščių išnešiotojai. Užvažiuoju į viršutinį aukštą, tada leidžiuosi laiptais.

– Kodėl atgal nevažiuoji liftu? – neatlyžo Bekstriomas. – Nereikėtų pačiam lipti.

– Per ilgai užtrunka, – atsakė laikraščių išnešiotojas. – Pats pagalvok. Kiek reiktų laipioti į tą liftą pirmyn atgal, jeigu leisčiausi po vieną aukštą. Iki vakaro savo laikraščio lauktum.

Kai Bekstriomas pagaliau buvo namie ir uždarė duris, jam staiga toptelėjo viena mintis, tarsi žaibas perskrodė, nušviesdamas jo apvalainą galvą.

„Akofelis“, – pamanė Bekstriomas. Pirmasis namas Lazdynų take, penkių aukštų pastatas su liftu. „Kokio velnio, žmogau, nevažiavai juo į viršų?“ – galvojo jis.

83

– Ateinu su šviežiom bandelėm, taikiais ketinimais ir karštomis naujienomis, – išpyškino Anika Karlson, mojuodama maišeliu iš kepyklos.

– Užeik, – burbtelėjo Bekstriomas. Jis buvo nedaug tenumigęs, nes prieš griūdamas į savo lovą dar valandėlę kitą skendėjo apmąstymuose. – Kiek dabar apskritai valandų?

– Dešimt, – atsakė Anika Karlson. – Taip ir maniau, kad iš vakaro būsi gerai paūžęs su kuria nors iš minios gerbėjų, tai labai anksti ir nėjau.

– Kokia tu gera, – ironiškai šyptelėjo Bekstriomas. „Atvira visiems pageidaujantiems“, – mintyse pridūrė jis. Bet vis dėlto miela.

– Tai va, jei paskubėsi į dušą, geroji teta Anika tau paruoš pusryčius.

– Blynų bus? Arba šoninės? – pasiūlė Bekstriomas.

– Net nesvajok, – prunkštelėjo Anika.

~

– Ką manai, Bekstriomai? – pasiteiravo ji po pusvalandžio, kai perpasakojo Šerifo žodžius.

– Dėl ko? – paklausė Bekstriomas. Jo mintys sukosi apie visai ką kita.

– Kaip manai, ar Kalis Danielsonas būtų bandęs jį išprievartauti? Visai atitinka tokių nusikaltėlių tipažą. Senyvo amžiaus, alkoholikas, visi draugai praktiškai vien tik vyrai, kas be ko, seksualiai aktyvus, nes turėjo *Viagros* ir prezervatyvų. O Akofelis jaunas, juodukas, perpus smulkesnis. Tikriausiai visai patrauklus tokiam tipui kaip Danielsonas, ypač šiek tiek išgėrus, kai sunku susitvardyti.

– Be šansų, – papurtė galvą Bekstriomas. – Danielsonas ne toks.

– Kaip suprasti, ne toks? – nustebo Anika.

– Ne toks, kad dulkintųsi per subinę, – paaiškino Bekstriomas.

– Kaip suprasti? – vis tiek nesutiko Anika. – Tu ir pats pabandytum, jei tik kas leistų.

– Tik ne vyrišką subinę, – patikslino Bekstriomas. „Atvira visiems pageidaujantiems“, – vėl prisiminė jis.

– Na, jeigu jau taip sakai, – nusileido Anika Karlson ir atsainiai gūžtelėjo pečiais.

– Verčiau paklausyk, – pradėjo Besktriomas. – Vakar naktį, kai grįžau namo, staiga supratau, kas man neduoda ramybės dėl Akofelio. Prisimeni, vis sakydavau, kad kažkas ne taip.

– Na, gerai, – po penkiolikos minučių pasakė Anika Karlson. – Užlipo laiptais, užuot pakilęs liftu. Na ir kas? Gal norėjo šiek tiek pasportuoti. Aš ir pati dažnai laipioju laiptais. Labai sveika, jei ką.

– Gerai, štai ką mes padarysim, – pasakė Bekstriomas.

– Gerai, – tarė Anika, jau pasiruošusi savo juodąją užrašinę.

– Noriu žinot viską apie tą laikraščių išnešiojimą, – pareiškė Bekstriomas. – Koks būdavo Akofelio maršrutas, nuo kurio namo pradėdavo, kuriame baigdavo, kiek laikraščių išnešiodavo per dieną, kiek atnešdavo į Lazdynų taką, ir kokia tvarka juos palikdavo. Aišku?

– Gerai, – linktelėjo Anika Karlson. – O kur man tave rast, kai žinosiu?

– Darbe, – atsakė Bekstriomas. – Tik apsirengsiu.

84

Nors buvo šeštadienis, Bekstriomas sėdėjo darbe ir įtemptai mąstė. Taip įtemptai, kad net pietūs jam iš galvos išgaravo.

– Tai va kur tu, – tarė jam Anika Karlson. – O aš ieškojau tavęs valgykloje.

– Galvoju, – atsakė Bekstriomas.

– Tu buvai teisus, – pasakė Anika. – Akofelis tikrai keistai išnešiodavo savo laikraščius.

„Tai bent staigmena“, – pamanė Bekstriomas. Jis jau tarėsi perkandęs, kur čia šuo pakastas.

– Pasakok, – paragino jis.

Kasdien nuo trijų ryto Akofelis su kitais tame rajone dirbančiais išnešiotojais pasiimdavo laikraščius iš spaudos platinimo bendrovės paskirstymo punkto Rosundos gatvėje. Akofelis gaudavo virš dviejų šimtų „Dienos naujienų“ bei „Švedijos dienos“ egzempliorių ir dar keletą „Verslo žinių“. Tada išnešiodavo juos pagal nustatytą maršrutą, kurį spaudos platinimo įmonė buvo sudariusi specialiai taip, kad būtų kuo patogiau ir greičiau.

– Jis, galima sakyti, apeidavo kvartalą iš šiaurės vakarų pusės, o po Lazdynų tako pirmojo namo jo maršrute telikdavo tiktai du namai. Viską apeiti reikėdavo per dvi su puse arba tris valandas, kad visi gautų laikraščius vėlų vėliausiai šeštą ryto.

– Kokie tie du paskutiniai namai? – paklausė Bekstriomas.

– O čia ir prasideda keisti dalykai, – atsakė Anika Karlson. – Paskutinis namas jo maršrute yra Lazdynų takas numeris keturi, o priešpaskutinis – Lazdynų takas numeris du. Numeris keturi stovi prie sankryžos su Rosundos gatve, ja šiek tiek paėjėjus yra metro stotelė, iš kurios Akofelis parvažiuodavo namo iki Rinkebiu. Bet užuot pasirinkęs trumpiausią maršrutą, jis, atrodo, kiek perdėliojo paskutinius taškus. Pro Lazdynų tako pirmąjį namą praeidavo neužnešęs laikraščių, o keliaudavo tiesiai iki ketvirtojo, kuris turėtų būti jo maršrute paskutinis, ir išnešiodavo laikraščius ten. Tada grįždavo atgal iki antrojo namo, priešpaskutiniojo įprastame maršrute. Paskui pereidavo į kitą gatvės pusę nunešti laikraščių į pirmąjį namą Lazdynų take.

– Padarydavo kelių šimtų metrų lankstą, – tarė Bekstriomas. Jis jau žinojo geografinius to kvartalo ypatumus.

– Tiesą sakant, prisidėdavo daugiau nei trys šimtai metrų, – patikslino Anika, prieš kelias valandas pati patikrinusi visus atstumus. – Visiškai bereikalingas lankstas, dėl kurio jis sugaišdavo dar mažiausiai penkias minutes, – pridūrė ji. – Šiek tiek keista, nes logiškai mąstant, jis juk turėjo norėti greičiau grįžti namo į Rinkebiu, numesti šalin vežimėlį ir kelias valandas pamiegoti prieš vėl išvažiuodamas dirbti į kurjerių tarnybą.

– Tai kas toliau? – paklausė Bekstriomas. – Užeidavo į pirmą Lazdynų tako namą, ir?

– Čia prasideda dar keistesni dalykai.

Pirmajame Lazdynų tako name rytinius laikraščius prenumeruodavo vienuolika jo gyventojų, šeši „Dienos naujienas“, penki „Švedijos dieną“. Po Karlo Danielsono žmogžudystės beliko tik dešimt, ir kadangi ponia Holmberg pradėjo prenumeruoti „Dienos naujienas“ vietoj „Švedijos dienos“, abu leidiniai buvo pasiskirstę jėgas po lygiai.

– Penkios „Dienos naujienos“, penkios „Švedijos dienos“, – suskaičiavo Anika Karlson.

„Ir kas iš to?“ – nesuprato Bekstriomas.

– Įdėmiai klausau, – paragino jis.

– Pirmoji laikraštį gaudavo ponia Holmberg, gyvenanti pirmame aukšte. Nieko keisto, nes jos durys šiaip ar taip yra pakeliui iki lifto. Tada Akofelis turėdavo kilti liftu iki viršutiniojo aukšto, o paskui lipti žemyn ir išnešioti dešimt likusių egzempliorių. Vadinasi, paskutinis laikraštį gauti turėdavo nužudytasis Karlas Danielsonas, kadangi gyvena antrajame aukšte ir vienintelis iš to aukšto prenumeruoja laikraštį.

– Bet ne tą rytą? – įsiterpė Bekstriomas.

– Ne, – patvirtino Anika Karlson. – Kaip tu pats ir sakei vos atvykęs į įvykio vietą, Akofelis vis dar turėjo laikraščių savo krepšyje. Pagal Niemio ir Hernandeso padarytą nusikaltimo vietos inventorizaciją, tame krepšyje buvo devyni laikraščių egzemplioriai. O jie abu dirba labai skrupulingai. Vienuolika minus vienas, kurį jau paliko poniai Holmberg, ir dar minus vienas, kurį ketino palikti Karlui Danielsonui, bet pamatė pravertas duris ir lavoną koridoriuje.

– Tą laikraštį jis padėjo ant žemės palei duris, – pasakė Bekstriomas.

– Būtent, – pasakė Anika Karlson.

– Ar jis visada taip darydavo?

– Atrodo, kad bent jau kurį laiką tai tikrai, – atsakė Anika. – Aš bent jau taip manau.

– Iš ko sprendi? – paklausė Bekstriomas.

– Atvažiavau į įvykio vietą prieš pat septynias ir susitariau su Niemiu, kad apieškosiu pastatą, kol jie darbuosis Danielsono bute. Pirmame aukšte yra patalpa, skirta dviračiams ir vežimėliams. Apytuštė, nes daugiausia tame name gyvena pensininkai, bet vienas vežimėlis ir keli dviračiai vis dėlto ten stovėjo. Ir dar Akofelio laikraščių vežimėlis. Pažymėjau tai darydama inventorizaciją, nors tuo metu man nepasirodė keista.

– Kodėl nepaliko jo prie laiptinės? – paklausė Bekstriomas. – Taip būtų buvę lengviausia.

– Ir aš taip manau, nors tada nė nepagalvojau. Ką darysi, tu juk už mane gudresnis, – nusišypsojo jam Anika Karlson.

– Na... – kaip įmanydamas kukliau nusišypsojo ir Bekstriomas.

– Žodžiu, kol aš ten stovėjau, viena namo gyventoja nusileido paimti dviračio, – toliau pasakojo Anika.

– Baisiai sunerimusi, – įsiterpė Bekstriomas.

– Taip, ji manęs klausinėjo, kas darosi, kadangi tada pastate buvo mažiausiai dešimt mūsiškių, visi zujo po pastatą. Aš daug neaiškinau. Pasakiau, kad atvažiavome, nes buvo gautas pranešimas.

Paklausiau, kas ji tokia ir ką veikia dviračių sandėliuke. Ji pasakė savo pavardę, netgi parodė asmens tapatybės kortelę man dar nespėjus nė paprašyti. Paaiškino, kad čia gyvena ir važiuoja į darbą, visada mina dviračiu, kai tik orai geri. Sakė dirbanti administratore viešbutyje „Scandic", šalia greitkelio į Arlandos oro uostą. Maždaug penki kilometrai kelio, o jos darbas prasideda nuo aštuonių.

– O laikraščių vežimėlis?

– Man nereikėjo nė klausti. Ji sakė, kad vežimėlis ten nuolat stovi. Jau kelis mėnesius tai tikrai. Sakė, ją erzindavo, nes visada būdavo užstatytas jos dviratis. Ji netgi norėjusi jam palikti raštelį. Supratusi, kad tai laikraščių išnešiotojo vežimėlis. Ji pati laikraščių neprenumeravo. Galėdavo juos nemokamai paskaityti darbe.

– Taigi ji nestebėdavo Akofelio apsilankymų laiko?

– Ne, – tarė Anika Karlson. – Ji manė, kad paprasčiausiai su juo prasilenkdavo. O aš, kaip sakiau, irgi nieko neįtariau. Bent jau tada tai tikrai ne.

– Ar kol kas neprasitarei kaimynams? – paklausė Bekstriomas.

– Kuo tu mane laikai? – įsižeidė Anika. – Kaip atrodytų?

– Išmintinga kolegė yra aukso vertės, – tarė Bekstriomas.

– Akofelis pas kažką iš to namo lankydavosi, – pasakė Anika Karlson.

– Be abejonės, – pritarė Bekstriomas. – Aš visą laiką tai įtariau.

85

Tą rytą Ana Holt nubudo apie septintą. Per miegus regėjo miglotą erotinį sapną, visai malonų, o pakėlusi galvą pamatė šalia gulintį Janą Leviną. Jis žiūrėjo į ją, pasirėmęs viena ranką galvą, o kita žaidė su jos dešiniosios krūties speneliu.

– Nebemiegi, – sumurmėjo Holt.

– Dar ir kaip nebemiegu, – patikino Janas Levinas ir šyptelėjęs galvos mostu parodė po antklode.

– Vaje, – tarė Holt, pakišusi ranką pačiupinėti. – Man rodos, mes turim nemažą problemą.

– Ir ką mes dabar su ja darysim? – paklausė Janas Levinas, apkabindamas ją per kaklą.

– Spręsim, – atsakė Holt ir nutraukusi antklodę jį apsižergė.

„Rytais geriausia“, – po pusvalandžio galvojo Holt. Ji jautė energijos antplūdį, kaip visada po to. Janas, rodos, kaip tik atsipalaidavo, beveik snūduriavo. „Tipiška“, – nutarė ji ir tuomet sučirškė jos mobilusis.

– Koks mulkis neduoda ramybės šeštadienį, tokiu laiku? – vangiai burbtelėjo Janas.

– Numanau, – tarė Holt, keldama ragelį. „Lėno policijos viršininkė“, – pamanė ji.

– Tikiuos, nepažadinau, Ana? – paklausė lėno policijos viršininkė. Iš balso buvo tokia pat žvali kaip ir Holt, tik gerokai įpykusi.

– Jau atsikėliau, – atsakė Holt. Kodėl, neketino aiškintis, tik nutaisiusi linksmą mimiką atsisuko į Janą.

– Skaitei laikraščius? – pasiteiravo lėno policijos viršininkė.

– Ne, – atsakė Holt. – Kurį būtent?

– Visus, – tarė viršininkė. – Bekstriomas, – paaiškino ji. – Atrodo, jis jau visiems davė interviu. Net tam krikščioniškam laikraštpalaikiui nepatingėjo pasisakyt, kaip tvirtai tiki Dievą.

– Šnektelėsiu su juo, – pažadėjo Holt. „Sakyk, ką nori, bet Bekstriomas vis dėlto ne kvailys“, – pagalvojo ji.

– Ačiū, – padėkojo lėno policijos viršininkė ir padėjo ragelį.

– Atsirado svarbus reikalas, – tarė Janui Ana Holt. – O tu pamiegok, jeigu nori.

– Galiu padaryt pusryčių, – pasisiūlė Janas, atsisėdamas lovoje.

– Tikriausiai galvoji, kas...

– Ne, – papurtė galvą Janas. – Aš irgi policininkas, ar neminėjau? Jau ir pats numanau, kas per reikalas. „Bekstriomas, kas daugiau“, – pagalvojo jis.

~

Ana Holt atsisėdo prie savo kompiuterio ir ėmė skaityti rytinių laikraščių naujienas internete. Jos baimės pasitvirtino. Paskui ji paskambino Bekstriomui į mobilųjį. Šis nekėlė, kaip visada. Tuomet ji šnektelėjo su Anika Karlson.

„Jeigu ji gali, tai ir aš galiu“, – pagalvojo Ana Holt, turėdama omenyje lėno policijos viršininkę, o tada surinko Toivoneno numerį.

– Toivonenas, – užkimusiu balsu burbtelėjo į ragelį šis.

– Čia Holt, – prisistatė ji.

– Klausau, šefe, – tarė Toivonenas. – Vakar vėlai grįžau, – paaiškino jis.

– Dėl Bekstriomo, – tiesiai prie reikalo perėjo Holt ir per porą minučių paaiškino, koks reikalas.

– Tokiu atveju siūlau palaukti iki pirmadienio, – atsakė Toivonenas. – Kadangi savaitgalis, o Bekstriomas, na, pati supranti, – patikslino jis.

– Bet jis šiandien darbe, – pranešė Holt. – Tik ką kalbėjau su Anika Karlson. Sakė, kad jis šiandien nuovadoje nuo pat ryto.

– Nebent tik todėl, kad mane sugalvojo paerzinti, – tarė Toivonenas.

86

– Ką darom? – paklausė Anika Karlson.

– Neskubam ir susikaupiam, – atsakė Bekstriomas. – Kad per skubėjimą visko nesugadintume.

– Įdėmiai klausau, – tarė Karlson.

– Almas sudarė kažkokį Danielsono pažįstamų sąrašą, – prisiminė Bekstriomas. – Būtų gerai jį peržiūrėti. Paskambink jam, tegu tuoj pat atvažiuoja ir duoda man tą sąrašą.

– O kam? – paklausė Karlson. – Imk mano. Pasidariau kopiją.

– Tai gaila, – pasakė Bekstriomas. – Taip norėjau pasinaudot proga paerzinti tą idiotą.

„Senoji šutvė iš Solnos ir Sundbybergo“, – pagalvojo Bekstriomas, kai po penkiolikos minučių jau buvo peržiūrėjęs Almo darytą Karlo Danielsono pažįstamų suvestinę. Halfis, Žaibas ir Gunaras Žokėjus. Krikštatėvis Grimaldis ir buvęs kolega Rolis Stolhamaris. Seni geri bičiuliai, neišsiblaivantys jau kokius penkiasdešimt metų.

Tada jis vienam iš šios šutvės paskambino.

– Vyresnysis inspektorius Bekstriomas, tautos didvyris? – pasitikslino Halfis Siodermanas. – Už ką man, paprastam žmogeliui, tokia garbė?

– Reikia pasikalbėti, Siodermanai, – pasakė Bekstriomas. „Jau spėjo prilakti, o aš džiūstu prie darbo stalo, blaivas, pražilusia galva ir su maža alga“, – pamanė jis.

– Mano durys tau visada atviros, – patikino Halfis. – Garbė man ir mano kukliems namams. Ar vyresnysis inspektorius turi kokių konkrečių pageidavimų dėl gėrimų?

– Tiks ir kava, – atžariai tarė Bekstriomas. – Juoda, be cukraus.

Paskui jis nuėjo į Nadjos kabinetą, pasiėmė juodąją Karlo Danielsono darbaknygę ir išsikvietė taksi.

– Tikrai nenorėsi šlakelio? – paklausė Siodermanas, žvilgsniu rodydamas į konjako butelį, stovintį ant virtuvės stalo prieš juos.

– Dėkui, ne, – atsakė Bekstriomas.

– Tai tu ne tik pirmas prie ginklo, – pareiškė Siodermanas, – bet dar ir tvirtą charakterį turi, Bekstriomai, – pridūrė, gausiai šliūkštelėdamas į savo kavą konjako. – Mm, geras daiktas, – net atsiduso iš malonumo jis. – Ir naudingas. Milijonas alkoholikų juk negali klysti.

„Kai kurie, matyt, klysta“, – pamanė Bekstriomas.

– Norėjau užduot tau kelis klausimus, – pasakė jis, traukdamas iš kišenės juodąją Danielsono darbaknygę.

– Kaip tau, Bekstriomai, atsakysiu, – tarė Halfis. – Bet jei būtų atėję tie tavo vadinamieji kolegos, jau būčiau pradėjęs snukius talžyti.

– Karlo Danielsono kišeninė darbaknygė, – parodė Bekstriomas. – Čia radome keletą įrašų, dėl kurių niekaip galva neišneša.

– Įsivaizduoju, – išsišiepė Siodermanas. – Kalis buvo gudrus šunsnukis.

– Kai kurie įrašai vis pasikartoja. Mes manom, kad jis išmokėdavo pinigus trims asmenims.

– Ko gero, – sutiko Siodermanas. – Nenoriu žmogaus apkalbėti. Kas jie tokie?

– Parašytos tik pirmosios raidės, – atsakė Bekstriomas. – Mūsų manymu, pavardžių inicialai. Šalia jų nurodytos sumos. Inicialai yra H., AFS. ir F.I., didžiosiomis raidėmis, gali pažiūrėti, – tai sakydamas Bekstriomas ištiesė Siodermanui darbaknygę.

– Ir ką jie galėtų reikšti? Kas per inicialai? Kokie jų vardai?

– Hasanas Talibas, Afsanas Ibrahimas ir Faršadas Ibrahimas.

– Čiagi tie šūdžiai, kurie tave bandė nudėti, Bekstriomai, – tarė Siodermanas, sklaidydamas Danielsono darbaknygę.

– Taip, – patvirtino Bekstriomas. – Gal prisimeni, ar Danielsonas kada nors apie juos užsimindavo?

– Apie tokius reikalus jis niekada nekalbėdavo. Net ir visiškai nusitašęs. Ta prasme, kad plaudavo pinigus tokiems veikėjams? Nenustebčiau, kad taip būtų daręs, bet nebuvo toks kvailas, kad pasakotų.

– Ne? – paklausė Bekstriomas.

– Ne, – užjaučiamai tarė Siodermanas. – Bijau, kad kažką būsi ne taip supratęs, vyresnysis inspektoriau. Žinok, jei galėčiau, tai mielu noru padėčiau įkišti už grotų tuos kupranugarių raitelius, kad supūtų. Bet, deja, teks tave nuvilti, nes greičiausiai jie čia niekuo dėti.

– Tikrai? – tepaklausė Bekstriomas.

– Kalis Danielsonas buvo šmaikštus pimpagalvis, – paaiškino Halfis. – Čia parašyta visai ne tai, ką tu galvoji, ir tie atsilikėliai iš kažkokio ten Sušiktastano tikrai nesusiję.

– Pasakok, – tarė Bekstriomas.

– Smagi istorija, – pasakė Halfis Siodermanas, linguodamas galva, ir patenkintas nusišypsojo svečiui. – Ar patogiai sėdi, Bekstriomai? – pasiteiravo jis.

– Taip, – atsakė Bekstriomas.

– Tai tuoj papasakosiu, – tarė Halfis. – Tik žiūrėk, kad ausys neužlinktų.

87

– Ką veikei, Bekstriomai? – paklausė Anika Karlson, kai šis grįžo į nuovadą po trijų valandų.

– Pavalgiau visaverčius pietus ir baigiau tirti dvigubą žmogžudystę, – atsakė Bekstriomas. „O grįždamas dar nusipirkau gerklės pastilių“, – pridūrė pats sau mintyse. – O tu ką veikei? – paklausė jis.

– Patikrinau, ko prašei, – tarė Anika. – Kol kas viskas atitinka. Radau tą išnuomotą automobilį, kaip ir prašei. Išnuomotas iš bendrovės „OK“ filialo Sundbyberge gegužės septynioliktą dieną, šeštadienį. Kitą dieną grąžintas.

– Rimtai? – tepasakė Bekstriomas. – Ir kas tuomet negerai?

– Toivonenas, – pranešė Karlson. – Bijau, kad tau teks su juo pasikalbėti.

– Jeigu nori kalbėtis, tai pats žino, kur mane rasti, – atšovė Bekstriomas.

– Bekstriomai, duosiu tau patarimą, – pasakė Anika Karlson. – Tavo vietoje eičiau pas jį ir pasikalbėčiau, per daug nedraskydama akių. Tik vieną kartą jį temačiau tokį, žinok, nieko gero.

– Rimtai? – atsakė Bekstriomas. „Mat kaip, smirdžius lapiūkštis vaizduoja viršininką“, – pagalvojo jis.

Toivonenas bent jau neatrodė įsiutęs. Net priešingai. Bekstriomui pasirodžius kabinete jis tik draugiškai linktelėjo ir pasiūlė prisėsti.

– Gerai, kad užsukai, Bekstriomai, – tarė jis. – Turiu keletą gražių nuotraukų, pamaniau, parodysiu.

„Ką jis čia svaičioja?“ – nesuprato Bekstriomas.

– Gal nuo šitų pradėkim, – pasakė Toivonenas ir ištiesė jam pluoštelį sekimo komandos darytų nuotraukų. – Čia iš praeito penktadienio, kai buvai išėjęs į miestą ir susitikai su Tatjana Turen. Prieš tai, kiek žinau, vakarieniavote su Juha Valentinu Andersonu, Gražuoliuku, arba Gustavu Gustavsonu Heningu, kaip dabar jis pasivadinęs. Spėju, jis jus ir supažindino.

– Kas čia per velnias? – užstaugė Bekstriomas. – Aš vykdau tyrimą, kurį mes vos pavelkam, nes neužtenka galvų. O tu įkinkei sekimo komandą, kad galėtum pašantažuoti savo paties kolegą? Tikiuosi, gali pasiaiškinti.

– Tu kaip visada perdedi, Bekstriomai, – atsakė Toivonenas. – Sekimo komanda stebėjo brolius Ibrahimus ir Talibą. Nusekė paskui juos į „Café Opera“, o jau ten netikėtai išdygote jūs su miela panele Turen. Kadangi Faršadas atrodė tavim itin susidomėjęs, nusprendėme, kad ir šitą tyrimo versiją reikia patyrinėti.

– Niekada nebuvau sutikęs to asilo. Iki tol, kol neatėjo į mano namus manęs nudėti, – pasakė Bekstriomas.

– Ar girdi, ką kalbi? – paklausė Toivonenas. – Iš dalies aš tavim tikiu. Manau, kad jie buvo atėję tikėdamiesi tave papirkti. Iš ko nors sužinojo, kaip vyksta ginkluoto apiplėšimo tyrimas. Tikriausiai pajuto, kad padai svyla. Faršadas yra suktas niekšelis, jam pinigų aiškiai netrūksta. O Turen tikriausiai parūpino jiems tavo buto raktus. Kaip matau, daug nereikėjo, kad nusimautum kelnes.

– Aš nedaviau jai jokių raktų.

– Nedavei, – sutiko Toivonenas. – Bet kai tik atsijungei, ji padarė dublikatą. Tarp kitko, ji prostitutė. Viena iš brangesnių.

– Tu sakai, tu žinai, Toivonenai, – gūžtelėjo pečiais Bekstriomas. – Man nereikėjo mokėti nė grašio. O kiek iš tavęs paėmė? Penkis šimtus suomiškų markių, ar kiek?

– Gali nesijaudinti, Bekstriomai, – nuramino Toivonenas. – Nežadu skųsti tavęs už įstatymo pažeidimą perkant nelegalias seksualines paslaugas. Daug blogiau, – tęsė jis. – Štai šitas nuotraukas padarėm tą vakarą, kai siautėjai su ginklu savo bute. Štai, čia tu sėdi ir išgėrinėji bare prie namų. Alus ir didelė taurė viskio prieš atnešant maistą, dar bokalas ir kelios taurelės bevalgant, kava ir konjako taurė pavalgius. Policijos pareigūnas, kuris laisvu nuo darbo metu eina į barą, prisilaka ir nešiojasi su savimi tarnybinį pistoletą. Puikiai suprantu, kodėl tu laikei rankoje taurę, kai pagaliau teikeisi įleisti mūsiškius vidun. Tarp kitko, kaip tau šios nuotraukos? Velniškai geros kokybės, ar sutinki?

– Nesuprantu, apie ką tu kalbi, – tarė Bekstriomas, imdamas vieną nuotrauką. – Štai čia aš sėdžiu su bokalu nestipraus alaus, šalia stovi stiklinė su obuolių sultimis. Tarp kitko, skanu, pabandyk.

– Aišku, – išsišiepė Toivonenas. – O paskui dar užsisakei vandens taurelėse, ir dar vieną bokalą savo silpno alaus. Ir pabaigai dar vieną obuolių sulčių. Šį kartą konjako taurėje. Juokingas tu, Bekstriomai. Jei neturėčiau sąskaitos kopijos iš to baro, tikriausiai nuleisčiau rankas.

– Ko tau iš manęs reikia? – tepaklausė Bekstriomas.

– Turiu šiokį tokį pasiūlymą, – pasakė Toivonenas.

– Įdėmiai klausau, – tarė Bekstriomas.

– Man vienodai rodo tie mūsų vadinamieji kolegos iš vidaus tyrimų, – pradėjo Toivonenas. – Aš ne toks, kad norėčiau išėsti kolegą. Jeigu kažkas man pridaro bėdų, tai su juo ir aiškinuosi. Viską aiškinamės nuovadoje. Čia, Solnoje, mes taip pratę nuo seno.

– Koks pasiūlymas? – priminė Bekstriomas. – Sakei, kad turi pasiūlymą.

– Daug ką jau pradeda užpisti tos tavo blevyzgos žiniasklaidai. Dėl viso kito iš reikalo dar kaip nors pakentėsim. Jeigu nori toliau šikti mums ant galvų laikraščiuose, tai verčiau keisk darbą. Gal, pavyzdžiui, įsidarbink nusikaltimų reporteriu, arba eik dirbti vietoj to nusenusio profesoriaus iš Nacionalinės policijos tarnybos, to Persono, ar kaip jis ten, kurį rodo per „Ieškomus“ kiekvieną ketvirtadienį. Žodžiu, jei nutilsi, tai ir mes patylėsim. Bet jeigu toliau laidysi gerklę, tai, bijau, kad ir nuotraukos, ir sąskaita iš baro, ir viskas, ką turim sukaupę stalčiuje, netikėtai pateks į rankas kokiam nors aršiam laikraštukui. Tarp kitko, ar kartais ne to ir norėjai? Didesnio policijos atvirumo žiniasklaidai?

– Supratau, supratau, – tepasakė Bekstriomas.

– Tai gerai, – tarė Toivonenas. – Kaip matau, smegenų turi, tai drįstu manyti, kad susitarėm. Tiesa, kaip einasi tavo tyrimas?

– Puikiai, – atsakė Bekstriomas. – Tikiuosi, pirmadienį jau bus baigtas kriukis.

– Įdėmiai klausau, – susidomėjo Toivonenas.

– Tada ir pašnekėsim, – atšovė Bekstriomas ir atsistojo.

– Laukiu nesulaukiu, – išsišiepė Toivonenas.

„Susitiksim spaudos konferencijoje“, – pamanė Bekstriomas ir atžariai linktelėjęs išėjo.

88

– Kaip sekėsi? – pasiteiravo Anika Karlson. – Aš jau buvau pradėjusi nerimauti.

– Normaliai, – atsakė Bekstriomas.

– Tai ko jis norėjo? Atlėkė pas mane visas perpykęs. Jau buvau pradėjusi nerimauti.

– Mano senas smirdžius lapiukas, – atšovė Bekstriomas. – Jam tik reikėjo pagalbos ir seno mokytojo patarimo.

– Džiugu girdėt, – ironiškai šyptelėjo Anika Karlson. – O ką darysim su mūsų byla?

– Ką ir visad, – tarė Bekstriomas. – Medžiosim įtariamąjį, seksim jo telefono pokalbius ir visa kita, būsim tylūs, nematomi kaip šešėliai. Paskambink Nadjai, kad ir ji prisijungtų. Pasirašysiu jai viršvalandžius. Be jaunimo, manau, išsiversim, ir Almas taip pat mums nebūtinas.

– Atrodo, neturim to numerio, – pasakė Anika. – Bent jau aš niekur nerandu.

– Yra, štai, radau, – pranešė Bekstriomas. – Tas numeris, į kurį skambindavo ir Danielsonas, ir Akofelis. Naudojamas, kiek mes žinom, tik atsiliepti į skambučius. Duok Dieve, gal dar naudojamas. Namų telefonas irgi turėtų būti.

– Jau pradėjau jo paieškas, – patvirtino Anika Karlson.

– Na ką gi, – gudriai šyptelėjo Bekstriomas. – Pirmadienį, aš manau, jau galėsim paruošti antrankius.

89

Ankstyvą sekmadienio rytą vėl prasidėjo kraujavimas Hasano Talibo smegenyse. Gydytojui, išgelbėjusiam jo gyvybę beveik prieš savaitę, ir vėl teko dėti visas pastangas. Šį kartą jos buvo ne itin sėkmingos. Operacija buvo nutraukta vos po ketvirčio valandos. Pusę šešių ryto neurochirurginiame Karolinskos ligoninės skyriuje gydytojai konstatavo Talibo mirtį.

Tokių asmenų mirtys nežadėdavo nieko gero. Per daug buvo į jį panašių veikėjų, kurie galėjo prisigalvoti velniai žino ko. Per penkias minutes vyresnysis inspektorius apsisprendė sustiprinti saugumą ir pasikalbėjo su Toivonenu bei Linda Martines. Toivonenas ėmėsi oficialių veiksmų ir paskyrė dar šešis pareigūnus pastiprinimui bei šešis į sekimo komandą.

Uniformuoti pareigūnai turėjo sustiprinti ligoninės apsaugą. Sekimo komandai buvo duota užduotis nuolat sukiotis ligoninės teritorijoje ir laiku pastebėti įtartiną transporto priemonę, asmenį ar bet ką, kas tik atrodys neįprastai.

Tą rytą devintą valandą ortopedinės chirurgijos skyriuje pasirodė Frankas Motoelis. Jis pasisveikino su kolegomis, stovinčiais prie įėjimo, ir pakilo liftu į septintą aukštą, kur rakinamoje vienvietėje palatoje gulėjo Faršadas Ibrahimas, nuo pat kulkšnies iki tarpkojo sugipsuota kairiąja koja.

– Kokia situacija? – paklausė Motoelis, linktelėjęs pareigūnui, sėdinčiam prie palatos durų, už kurių buvo slaugomas Faršadas Ibrahimas.

– Viskas gerai, – šyptelėjo pareigūnas. – Pacientas miega. Ne per seniausiai šnekėjausi su slauge. Sako, jis kenčia didžiulį skausmą, gydytojai nuolat pumpuoja nuskausminamuosius, tad nelabai ką tepešim. Beveik visą laiką miega. Jeigu nori pakalbinti jo jaunėlį brolį, tai jis krūtinės chirurgijos skyriuje. Šįkart be peilio.

– Gal ir nueisiu žvilgtelėti, – atsakė Motoelis.

– Prašom, – tarė jam kolega. – Aš tuo metu sulakstysiu į rūkomąjį. Baigiu išprotėti. Ta prakeikta nikotininė kramtomoji guma yra visiška nesąmonė.

„Kažkas čia ne taip“, – šmėstelėjo Motoeliui dar nė nespėjus praverti Faršado palatos durų.

Atsargumo dėlei jis stumtelėjo duris koja, laikydamas ranką ant pistoleto. Palata buvo tuščia, lova pristumta prie atverto lango, o prie jos kojų kažkas buvo pririšęs virvę.

Nuo septinto aukšto iki žemės buvo dvidešimt metrų. Apačioje jau kažkas stovėjo ir laukė vyruko, kuris bandė leistis žemyn virve, nepaisydamas sugipsuotos kojos. Kai Frankas iškišo galvą pro langą, vyrukas tebuvo pasistūmėjęs keletą metrų.

Motoelis griebė už virvės ir ėmė traukti vidun. Tokiam šimtą kilogramų sveriančiam raumenų kalnui tai buvo vieni juokai, o

Faršadas, pakibęs ant virvės, tesvėrė daugiausiai septyniasdešimt. Maža to, Faršadas padarė klaidą. Užuot kiek atleidęs virvę ir čiuožęs žemyn, jis tik dar tvirčiau įsikibo. Motoelis jau buvo pakėlęs per kokį metrą, kai susiprato ir virvę paleido. Tuo pat metu Faršadas ją irgi paleido ir lyg maišas nudribo žemyn. Jis tėškėsi ant nugaros iš beveik dvidešimties metrų aukščio ir mirė vietoje. Tik tada Motoelis suvokė, kad Faršado sėbras apačioje turi ginklą ir į jį šaudo.

Tačiau jis buvo prastas šaulys. O štai Motoelis nesikarščiavo. Jis išsitraukė ginklą, pritūpė prie palangės, nusitaikė į koją, kuo aukščiau, suėmė abiem rankom ginklą ir neprimerkęs akies nusitaikė. Viską padarė pagal taisykles, vildamasis, kad pasiseks kliudyti šlaunies arteriją. Apačioje šaudęs vyras suklupo, paleido iš rankų ginklą ir griebėsi už šlaunies, plūsdamasis savo kalba, tik Motoelis jos nesuprato.

Atsikvošėjęs Motoelis įsikišo ginklą atgal į dėklą ir nuskubėjo į koridorių ieškoti kolegų. Jis jau girdėjo kažką lakstant ir rėkiant kitapus palatos durų.

Nepraėjus nė pusvalandžiui vyresnysis inspektorius Honkamekis paskambino Toivonenui ir trumpai nupasakojo situaciją. Kažkas padėjo Faršadui atidaryti palatos langą. Tas pats asmuo jam parūpino ir paprastą laipiojimui skirtą virvę su mazgais įsikibti. Maždaug dvidešimties metrų ilgio. Motoelis bandė jį įtraukti atgal į vidų. Faršadas neišsilaikė ir krito, trenkėsi nugara ant žemės iš dvidešimties metrų aukščio. Vienas iš sėbrų pradėjo šaudyti į Motoelį. Paleido kelis šūvius. Motoelis ėmė šaudyti atgal. Paleido vieną šūvį. Pataikė į viršutinę kojos dalį ir taip nuginklavo. Sėbras suimtas, išsiaiškinus tapatybę jis nugabentas į skubiosios pagalbos skyrių, esantį vos už šimto metrų nuo ortopedinės chirurgijos skyriaus. Buvo pagrįstų įtarimų, kas galėjo atnešti Faršadui virvę ir atidaryti langą.

– Užbėgdamas už akių pasakysiu, kad ieškome vienos slaugės, iranietės. Ji dingo maždaug prieš valandą, vidury pamainos, – pranešė Honkamekis.

– O kokioj subinėj jūs buvot? – niršo Toivonenas.

– Dirbome pagal visas taisykles, – atsakė jam Honkamekis. – Manai, pats būtum geriau susitvarkęs?

– Ar bent jaunėlis brolis dar gyvas? – paklausė Toivonenas.

– Gyvas, gyvas. Bet suprantu, kodėl klausi, – kreivai šyptelėjęs atsakė Honkamekis.

– Vežkit jį į kalėjimą, – paliepė Toivonenas. – Mums reikia spręst problemas su apsauga.

– Jau norėjau, – paaiškino Honkamekis. – Bet tenykščiai nepriima. Sako, neturi reikiamos medicininės įrangos.

– Tada vežkit į Hudingės ligoninę, – tarė Toivonenas.

– Į Hudingę? – nustebo Honkamekis. – O ko ten?

– Kad dingtų iš mano rajono, – atsakė Toivonenas. – Kol mano pareigūnų saugomi žmonės krenta kaip musės, tol ačiū, gana.

– Gerai, – pakluso Honkamekis.

– O tas Motoelis...

– Jau sutvarkyta, – patikino Honkamekis. – Teismo ekspertai jau čia, vidaus tyrimų skyriaus žmonės jau pakeliui. Mums tikriausiai betrūksta tik Bekstriomo, – nesusilaikęs nusijuokė jis.

„Šakės. Trys nulis krikščionių naudai, – pamanė Bekstriomas, įsijungęs ryto žinias. – Blynai ir šoninė, pagaliau“, – apsidžiaugė jis, mat jo sargybinė šiandien turėjo kitų reikalų.

~

– Motoeli, žinau, kad tau šokas, – pasakė jam vienas vidaus tyrimų skyriaus tyrėjas.

– Ne, – papurtė galvą Motoelis. – Man visai ne šokas. Viskas buvo atlikta pagal darbo tvarkos taisykles. „Pagarbiau“, – pamanė jis ir nudelbė akis.

90

Pirmadienį po pietų Bekstriomas buvo pasiruošęs smogti. Iš pradžių jis šnektelėjo su Anika Karlson ir paaiškino jai visas smulkmenas.

– Bekstriomai, Bekstriomai, – palingavo galva Anika. – Su gudresniu pareigūnu man dar tikriausiai nėra tekę dirbti. Jau net negaliu suskaičiuoti, kiek įkalčių tu planuoji gauti per vieną pokalbį su ta baisia žmogysta.

– Aš irgi, – atsakė Bekstriomas. – Tai padarysi, ko paprašiau?

– Aišku, šefe. O ką mes darysime su Felicija ir Stigsonu?

– Bus kaip pastiprinimas, – tarė Bekstriomas. – Stigsono tai tikrai nesivesim, o dėl Felicijos irgi nenoriu turėt problemų, juk nežinia, kaip viskas klostysis.

– Logiška, – sutiko Anika.

– Tegu dėl visa ko laukia mašinoje, kol pakviesim, – nusprendė Bekstriomas.

~

Dviem automobiliais be skiriamųjų ženklų jie išvažiavo į pirmąjį Lazdynų tako namą. Stigsonas ir Felicija Peterson laukė prie laiptinės. Bekstriomas su Anika Karlson pakilo liftu. Anika pasislėpė, kad jos nematytų, o Bekstriomas paskambino į duris. Kadangi ryte jau buvo sutaręs dėl apsilankymo, tai jam atidarė iš antro karto.

– Prašom užeiti, vyresnysis inspektoriau, – pakvietė Brita Merė Anderson ir plačiai nusišypsojo, parodydama savo akinamai baltus dantis, o ranka lyg netyčia perbraukė per laukan virstantį tarpkrūtį. – Kuo galiu pavaišinti, vyresnysis inspektoriau?

– Neatsisakyčiau puodelio kavos, – tarė Bekstriomas. – Tiesą sakant, jei jūs ne prieš, ar galėčiau pasinaudoti jūsų tualetu?

– Žinoma, – atsakė Brita Merė Anderson. Ji pakreipė galvą į šoną ir visu kūnu pasviro į priekį, kad būtų geriau matyti. – Apskritai, kam tas oficialumas? Aš Brita Merė, – pasakė ji, tiesdama savo įdegusią ranką.

– Bekstriomas, – tarė šis, ne itin nuoširdžiai vaidindamas Purvinąjį Harį.

– Bekstriomai, Bekstriomai, koks vis dėlto tu senamadiškas, bet šaunus vyrukas, – šypsodamasi palingavo galva Brita Merė Anderson. – Jauskis kaip namie, o aš einu atnešiu kavos.

Bekstriomas dingo tualete. Kai tik išgirdo ją kuičiantis virtuvėje, nutykino ir atrakino lauko duris. Jis nenorėjo, kad jo kolegoms reikėtų laužtis vidun, jei situacija kartais taptų nevaldoma. Tai padaręs nuleido vandenį, grasiai trinktelėjo tualeto durimis ir nupėdinęs į svetainę prisėdo ant gėlėtosios šeimininkės sofos.

Brita Merė Anderson nukrovė pilną padėklą. Ji netgi paliepė savo tarakoniūkščiui pabūti geru Širduku ir eiti gulti į mažą gėlėtą pintinę. Tada atsisėdo į rožinį fotelį ir prisitraukė jį tiek, kad pilant kavą įdegę keliai beveik lietėsi prie Bekstriomo dailių geltonų kelnių.

– Atrodo, geri juodą, – pasakė Brita Merė ir palaimingai atsiduso.

– Taip, – patvirtino Bekstriomas.

– Kaip ir visi tikri vyrai, – vėl atsiduso Brita Merė.

„Tik kai geriu espreso, tada dar pagardinu šlakeliu šilto pieno“, – pamanė Bekstriomas.

– Juodos, ačiū, – pasakė jis.

– O gal sugundyčiau lašeliu konjako? Arba viskio? – paklausė ji, žvilgsniu rodydama į butelius ant padėklo. – Aš ir pati ketinau įsipilti lašelį konjako, – įtikinėjo ji. – Nedaug, tik truputėlį.

– Prašom, prašom, – paragino Bekstriomas. – Gal ir visai nebloga mintis, – pridūrė jis, nors nepaaiškino, kodėl.

– Na, tai pasakok, – tarė Brita Merė ir vėl pakreipė galvą. – Aš kone mirštu iš smalsumo. Telefonu užsiminei, kad norėsi užsukti man už kažką padėkoti.

– Taip, teisingai, – patikino Bekstriomas. – Būtent taip ir sakiau.

– Atsiprašau, kad pertrauksiu, – įsiterpė Brita Merė, atsargiai siurbtelėjusi kavos atkištomis lūpomis, – bet negaliu nepagirti tavo drabužių. Geltonas lininis kostiumas ir šviesiai rudi marškiniai, ir kaklaraištis priderintas, ir tamsiai rudi batai – itališki, odiniai ir rankų darbo, ne kitaip. Kiek esu mačiusi pareigūnų, jie visuomet atrodydavo lyg būtų nakvoję kur nors ant suoliuko parke, o paskui atėję tiesiai į darbą.

– Iš drabužių vyrą pažinsi, – atsakė Bekstriomas. – Na, ačiū už komplimentą, o aš iš tiesų atėjau padėkoti.

– O aš, štai, nė nenutuokiu, kuo gi galėjau pagelbėti! – prisipažino Brita Merė Anderson.

– Aš irgi, – pasakė Bekstriomas. – Bet žinau, kad iš pradžių tu pakišai mums buvusį mūsų kolegą, Rolį Stolhamarį. Tik pamiršai paminėti vieną dalyką, kad prieš kokius keturiasdešimt metų jūs su juo buvot pora ir dulkindavotės kaip triušiai. O kai paaiškėjo, kad mums jis netinka, tada vėl pasistengei padėti atpažindama brolius Ibrahimus su baisiuoju pusbroliu.

– Tiesa, – tęsė Bekstriomas. – Dėl vieno dalyko tikrai tikiu. Esu tikras, kad tu juos matei bendraujančius su Kaliu Danielsonu, ir neabejoju, kad tas drimbla, stovėdamas prie mašinos, parodė tau nepadorų gestą. Bet kai mums ir to neužteko, tu sugebėjai įtikinti mano kvailiausią kolegą ta savo istorija apie Sepą Laureną, kuris neva buvo baisiai agresyvus jaunuolis jau metų metus. Maža to, nekentė Karlo Danielsono, savo tėvo. Tiesą sakant, per tave mano pareigūnai šias dvi savaites lakstė kaip koks vištelių pulkas. Bet vieną dalyką tu mums pamiršai pasakyti.

– Kažin kokį? – pasakė Brita Merė Anderson. Dabar ji sėdėjo tiesiai, šypsena buvo dingusi, o ranka, jai pilantis dar konjako, nė nevirptelėjo.

– Kad tai tu užmušei Karlą Danielsoną tą trečiadienio naktį su jo paties prikaistuvio dangčiu, ir dėl visa ko dar pasmaugei kaklaraiščiu. O paskui paėmei lagaminą su pinigais, kuriuos jis, kvailys, tau buvo prieš tai parodęs. O penktadienio rytą, vos po trisdešimties valandų, dar pasmaugei ir savo jauną meilužį Septimą Akofelį. Kadangi jis, rodos, daugmaž iš karto suprato, kad tai tavo darbas, tik netrukus jau buvo įtikintas, kad tai Danielsonas tave norėjo išprievartauti, o tu nuo jo gyneisi. Matyt, jau anksčiau jam buvai pasakojusi apie Kalį Danielsoną. Turbūt prikalbėjai, kad Danielsonas bandė tave išdulkinti prieš tavo valią. O kai penktadienį su Akofeliu susitikote, jis prašė tavęs eiti į policiją ir paaiškinti, kaip viskas buvo. Kad tai tu, o ne Danielsonas, buvai auka.

– Akofelį pasmaugei čia, miegamajame, – tęsė Bekstriomas, galvos mostu rodydamas į miegamojo duris. – Pirma gerai pasidulkinot, kad jis būtų ramus, o paskui pasisiūlei jam padaryt nugaros masažą, prieš abiem einant į nuovadą visko papasakoti.

– Tokios fantastiškos istorijos dar gyvenime negirdėjau, – tarė Brita Merė Anderson. – Bet kadangi jos turinys mane baisiai įžeidžiantis, tikiuosi, daugiau niekam nepasakojai, vyresnysis inspektoriau. Nes tokiu atveju būčiau priversta tave apskųsti už šmeižtą. Už mano vardo diskreditavimą, kaip šiais laikais sakoma. Ką žmonės pagalvotų?

– Nesijaudink. Visa tai tik tarp mūsų, – pamelavo Bekstriomas. – Niekam daugiau nė nešnipštelėjau.

– Ak, kaip malonu, – pasakė Brita Merė Anderson, jau bepradedanti vėl šypsotis. – Man staiga toptelėjo, kad mes su tavim rasim sprendimą. Kaip sakoma, toks tokį pažino, ar ne, Bekstriomai? – paklausė ji, pildama sau trečią taurę konjako.

– Aną dieną susipažinau su tavo buvusio vyro broliu, – atsakė į tai Bekstriomas. – Labai įdomus veikėjas.

– Kurgi ne, – piktai prunkštelėjo Brita Merė. – Kaip prasigėrė žmogus prieš penkiasdešimt metų, tai tik meluot ir tesugeba.

– Vis tiek pasakysiu, ką jis man pasakojo, – neatlyžo Bekstriomas. – Tavo vietoje paklausyčiau labai atidžiai.

91

– Kai pamačiau tuos užrašus Kalio darbaknygėje, pagalvojau, kad nori manęs paklausinėti apie Bėją, – tarė Halfis, šliūkštelėdamas gėrimo į savo kavos puodelį. – O tu nei iš šio, nei iš to užsivedei apie kažkokius musulmonus, kurie čia niekuo dėti. Čia tau ne rugsėjo vienuoliktoji.

– Kas ta Bėja? – paklausė Bekstriomas. – Pasakok.

– Mano buvusi brolienė, Brita Merė Anderson. Vietinė merga iš Solnos, didesnių papų nebūtum visoj Solnoj suradęs, o geresnės kekšės turbūt ir visoj Stokholmo šiaurėj. Kalbu apie tuos laikus, kai dar vyrai buvo kaip vyrai. Paskui viską užvaldė *pyderai*, o ką gavom mes? Krūvas *lesbiečių*, va ką.

– Vis tiek nesuprantu.

– Bėja, Brita Merė Anderson. Bėja buvo jos pravardė. Turėjo savo grožio saloną, jis vadinosi „BėjA“, su didžiąja „A“. Tas salonas buvo Sundbyberge. Darydavo cheminius visokioms senėms, o kas ateidavo vakare po darbo arba rezervuodavo laiką iš anksto, kambariuke su ja neblogai pasidroždavo. Mano brolis su ja taip ir susipažino. Rolis juos suvedė. Pats Rolis, jei ką, niekada nemokėdavo. Gink Dieve. Jis buvo Švedijos čempionas, būsimas Ingemaras Johansonas, kaip pakrikštijo laikraščiai. Pamatytum tu jo pimpalą, Bekstriomai. Jei per kokias rungtynes jis būtų nusimovęs kelnes ir pamataravęs subinę, tai būtų išvertęs tą Ingemarą iš ringo.

– Bet vis dėlto ji ištekėjo už tavo brolio?

– Taip, jis buvo pametęs dėl jos galvą. Tuo metu Rolis jau darėsi nebe toks kietas, beveik vien tik boksas rūpėjo, ir Bėja sumąstė tekėti už mano brolio. Įsikalė sau į galvą, kad mano broliukas, Peras Adolfas, yra turčius. Galvojo, kad protingiau bus gyventi su juo, nei su Roliu Stolhamariu, kuris po truputį ritosi ir nusigyveno.

– Ir kas buvo toliau? – paklausė Bekstriomas. – Kiek žinau, tavo brolis mirė prieš dešimt metų?

– Taip, ir, jei atvirai, visiems velniškai palengvėjo. Mes su vaikinais jau buvom pasiuntę jį po velnių. Vieną vakarą, kai visi buvo subėgę pas Mariją, jis išvadino jį *juočkiu*. Dėl to mes jį praminėm Hitleriu iš Rosundos ir pasakėm, kad atsipistų. Na, supranti, juk jo vardas buvo Peras Adolfas, ir dar ūsus nešiojo kaip mulkis. Taigi brolis susituokė su Bėja ir išsikėlė į gražų namą prie Rostos ežero. Įklimpo į paskolas iki ausų, tiktai Bėja to nežinojo, ir po kelių metų, kai jį sugalvojo išėsti, tikėjosi, kad paveldės didelį turtą. Bet kadangi mano brolis buvo plikas basas, jai teko kraustytis į Lazdynų taką. Taip ir iškeitė jį į Kalį Danielsoną, mūsų Buhalterį.

– Tai jis turėjo daugiau pinigų?

– Reikalai tuo metu visai neblogai klostėsi, – linktelėjęs atsakė Halfis ir įsipylė ketvirtą taurelę.

– Ir kaip sekėsi Kaliui Danielsonui? Tai yra, jiems su Bėja? – pasiteiravo Bekstriomas.

– Jis pametė galvą dėl jos lygiai taip pat, kaip ir brolis, – atsakė Halfis. – Paliko ir Ritvą, ir sūnų. Jam terūpėjo dulkintis su Bėja, daugiau nieko. Tai jam turėjo atsieiti kelis milijonus per šitiek metų. Juk skaitei jo darbaknygę?

– Vis tiek nesuprantu.

– H., AFS., F.I., – priminė Halfis. – Aš jau imu galvoti, ar tik nebūsi ir tu besmegenis, Bekstriomai, – susirūpino jis.

– Man jau galva sukasi, – atšovė Bekstriomas. – Tau ką, gaila pagelbėt?

– H., „hepiendas“, – paaiškino Halfis, vaizdžiai rodydamas, kad groja įsivaizduojama gitara sau ties tarpkoju. – AFS., Anderson fleitos solo, – pridūrė jis, atkišdamas lūpas. – Ir, aišku, F.I., fizinė intervencija, kai dulkiniesi kaip visi paprasti žmonės, – užbaigė Halfis. – Kalis užsirašinėdavo, kiek ir kada dulkindavosi su Bėja. Negi čia taip sunku suprasti? Penki šimtai už paprastą pasmaukymą, du tūkstančiai už pačiulpimą. Penki tūkstančiai už senamadišką pasidulkinimą. Čia netgi parašyta, kad vieną kartą suplojo dešimt tūkstančių vien už tai, kad pamiršo gumytę ir įgrūdo be jos. Jam tuomet, matyt, smegenys suskystėjo. Dešimt tūkstančių už tą pasidulkinimą.

– Pamiršk tuos arabus, Bekstriomai, – pasakė Halfis, išmaukęs savo puodelį vienu gurkšniu. – Čia surašyta, kaip Kalis Danielsonas dulkino mano buvusią brolienę Britą Merę Anderson. Ji susigrąžino mergautinę pavardę, kai suprato, kad brolis neturi nė grašio. Dešimt metų vadinosi ponia Sioderman, o kai vėl tapo Anderson, aš šokinėjau iš laimės.

– Pala, pala, – susimąstė Bekstriomas. – Fleita? Niekas taip nevadina. Kas per nesąmonė?

– Nebūtų jis Kalis, – išsišiepė Halfis. – Toks jau jis buvo. Mokėdavo pašmaikštauti. O Brita Merė amžinai stengdavosi vaizduoti geresnę, negu yra, jeigu galima taip sakyti. Ji ne šiaip čiulpdavo, kaip eilinės panos. O ne, ji surengdavo Anderson fleitos solo, AFS. Sakyčiau, tipiškas Kalio juokelis.

– Mat kaip, – tepasakė Bekstriomas, dėl visa ko pasitikrinęs, ar neužlinko ausys.

92

– Fleitos solo, – atkišdamas lūpas pakartojo Bekstriomas, atpasakojęs savo pokalbį su buvusio Britos Merės Anderson vyro broliu.

– Žinai ką, Bekstriomai, – tarė Brita Merė Anderson, pasilenkdama, kad parodytų savo gamtos dovanas, ir dėdama įdegusią ranką Bekstriomui ant šlaunies. – Aš jau imu manyti, kad tau ir pačiam norėtųsi, – pasakė ji, braukdama delnu aukštyn jo dailiai pasiūtomis geltonomis kelnėmis.

„Ko ji neskambina, po velnių? – pamanė Bekstriomas, dirstelėdamas į laikrodį. – Prakeikta *lesbė*“, – keikėsi jis mintyse, ir kaip tik tą akimirką kažkur kambaryje ėmė pypsėti mobilusis.

– Čia tavo ar mano? – paklausė Bekstriomas, išsitraukdamas telefoną pasižiūrėti dėl visa ko. – Ne mano, – pranešė jis ir papurtęs galvą jį įsikišo atgal į kišenę.

– Tikriausiai ne ten pataikė, – pasakė Brita Merė Anderson, nors sekundėlę jos akys prisimerkė taip pat, kaip ir Anikos Karlson. Bekstriomo kolegės, kuri tik ką ir paskambino į tą trečią paslaptingąjį numerį, naudojamą tik atsiliepti į Karlo Danielsono ir Septimo Akofelio skambučius. Minutė į minutę, kaip buvo prisakęs Bekstriomas.

– Žinai ką, Bekstriomai, – tarė Brita Merė, staiga atsidūrusi jam ant kelių ir dešine ranka glostydama jo krūtinę bei marškinių apykaklę. – Aš pagalvojau, kad mums su tavim reiktų veikti išvien.

– Papasakok, – paprašė Bekstriomas. Jis visai nesibaimino, nors ir juto, kaip jos ranka slysta kaklaraiščiu. „Atsarga gėdos nedaro“, – pamanė jis.

– Mes bendraamžiai, – pasakė Brita Merė Anderson. – Su manim pamatysi tai, ko nematęs, ko nepatyręs, ir ne apie paprastas keliones aš kalbu, o apie seksą. Galėsim pasidalyti Danielsono pinigus. Tuos, kuriuos pavogė iš visokių sukčių, kaip tie baidyklės arabai, kurie bandė tave nudėti. Galėsim...

– Apie kokią sumą mes kalbam? – nutraukė ją Bekstriomas, ramus kaip belgas, nors ant kelių jam sėdinti moteris jau glostė kaklaraištį abiem rankomis. Įdegusiomis, tvirtomis rankomis, netgi per didelėmis kaip moteriai, per vyriškomis. – Šiaip smalsu, – pasitaisė jis.

– Beveik milijoną kronų, – atsakė Brita Merė Anderson, tebeglostydama mėlyną Bekstriomo kaklaraištį su geltonomis lelijomis.

– Tu neklysti? – paklausė Bekstriomas. – Šį rytą šnektelėjau su prokurore, o mano kolegos prieš keletą valandų užmetė akį į tavo seifą „SEB“ banko skyriuje, Solnos prekybos centre. Ten rado Karlo Danielsono lagaminą, o viduje du milijonus. Tūkstančio kronų banknotais, supakuotais po šimtą tūkstančių.

– Tarp kitko, dėl to skambučio, – tęsė jis. – Prieš porą minučių, kai tavo rankinėje suskambėjo telefonas, žinok, skambino mano viena kolegė. Šituo numeriu skambindavo Danielsonas ir Akofelis. Danielsonas norėdavo pasidulkinti už pinigus, o Akofelis tikriausiai tave buvo įsimylėjęs.

– Žinai ką, Brita Mere Anderson? – pridūrė vyresnysis inspektorius Evertas Bekstriomas. – Aš jau imu manyti, kad prieš mane sėdi labai neeilinė persona, nors darbe prisižiūriu visko.

– Ir kokia gi? – paklausė Brita Merė Anderson, dar labiau prisimerkusi negu Anika Karlson tada, kai norėjo užvožti jaunajam Stigsonui už visas tas moterį žeminančias kalbas, adresuotas ne kam kitam, o tai pačiai Britai Merei Anderson.

– Dviejų žmonių žudikė, – atsakė Bekstriomas. – Šiuo metu nėra nė vienos moters, kuri būtų už tai pasodinta iki gyvos galvos, – pridūrė jis. – Tiesą sakant, nebuvo jau keturiasdešimt metų. Paskutinį kartą už tai nuteisė vieną prostitutę iš Suomijos. O dabar atsirado ir švedė.

Sulig tais žodžiais ji puolė. Greičiausiai iš pykčio, instinktyviai reaguodama į tai, ką išgirdo, ir veikiausiai supratusi, kad žaidimas baigtas. Ji sugriebė už kaklaraiščio mazgo, truktelėjo iš visų jėgų, norėdama jį užveržti, ir nusirito aukštielninka ant grindų su mažu plastikiniu kaklaraiščio segtuku, likusiu jos rankoje.

„Netikras policininko kaklaraištis, klasika“, – pagalvojo jis, nors suplojo už jį kokį dešimt kartų daugiau nei kadaise už tokį patį mokėjo jo prasigėręs tėvas. Jis visada nešiodavo tą savo netikrą mėlyną kaklaraištį tarnybos metu, kad visokie niekšeliai jo nepasmaugtų, kai jis įsprausdavo juos į kampą ir užrakindavo toje senojoje policijos būdelėje, kuri kadaise stovėdavo buvusioje Marijos parapijoje. Savaitgaliais įsisegdavo jį ir namie, nes buvo pamiršęs, kaip rišamas tikras kaklaraištis.

– Gerai, Bėja, – tarė Bekstriomas, išsitraukdamas iš kišenės antrankius ir sugriebdamas ją už riešų. – Tik svarbiausia, ramiai, nespurdėk.

Tačiau ji anaiptol nenurimo. Ji apsisuko, gulėdama ant grindų, spyrė į kojas, pargriovė, apsižergė jį ir sugriebė už pliko kaklo. Tada ėmė smaugti tomis didelėmis rankomis, kuriose buvo daugiau jėgos, nei pas jį.

Jos šunpalaikis irgi išsiropštė iš savo krepšio ir atskubėjęs pagelbėti šeimininkei urgzdamas įsikibo į prabangias geltonas Bekstriomo kelnes. Tada Brita Merė Anderson, per šešiasdešimtmetį perkopusi moteriškė, mažiausiai tikėtina nusikaltėlė, žiūrint iš statistinės kriminologinės perspektyvos, čiupo nuo stalo konjako butelį ir vožė jam per veidą.

– Šūdas! Anika! – užstaugė Bekstriomas, kai akyse sužaibavo, o po sekundės aptemo. Jis buvo pasiryžęs verčiau mirti, nei šauktis pagalbos, nors jį ir kėsinosi nužudyti moteris.

Inspektorė tyrėja Anika Karlson įpuolė į kambarį lyg sviedinys iš senovinės patrankos. Ji nuspyrė Širduką į kitą kambario kraštą ir užkūrė pirtį jo šeimininkei su savo tarnybine teleskopine lazda, dukart tvojusi per pečius ir dukart per rankas. Tada surakino Britos Merės rankas antrankiais, sugriebė už plaukų, atlaužė galvą ir kaip moteris moteriai tarė:

– Arba apsiramink, kale, arba užmušiu, – paaiškino ji, o balso tonas nuskambėjo nei lyg sesers, nei lyg policijos pareigūnės.

~

Paskui Anika rūpestingai palinko virš savo viršininko, vyresniojo inspektoriaus Everto Bekstriomo.

– Bijau, kad ta kekšė sulaužė tau nosį, Bekstriomai, – tarė ji, kai Felicija Peterson su Janu O. Stigsonu vedė lauk antrankiais surakintą buto šeimininkę.

– Nieko tokio, – sušnarpštė Bekstriomas. Iš abiejų šnervių plūdo kraujas. Jis apgraibomis susirado po marškiniais pakištą diktofoną, kurį buvo lipnia juosta prilipdęs prie pilvo ir pridengęs dailiai pasiūtu geltonu švarku. – Nieko tokio, jeigu tik diktofonas dar veikia, – patikino jis. – Tik atnešk man pleistrą ir galim važiuoti į nuovadą, – paprašė, suspausdamas nosį savo putliais pirštais.

93

Bekstriomas buvo tik spėjęs užsiklijuoti sulaužytą nosį ir grįžti į savo kabinetą, kai į vidų įpuolė Niemis.

– Kas buvo, Bekstriomai? – paklausė. – Ar traktorius pervažiavo?

– Nekreipk dėmesio, – atsakė Bekstriomas. – Kuo galiu padėt?

– Proveržis tyrime, – pranešė Niemis. – Kolegos iš Valstybinės teismo ekspertų laboratorijos tik ką skambino pasakyti, kad ant tų pirštinių, kurias lenkaitis surado konteineryje, aptiko DNR pėdsakų. Moters DNR, – patikslino jis.

– Danielsono valytojos? – pasufleravo Bekstriomas. Jis pats jau kelias dienas žinojo, kaip yra iš tikrųjų.

– Aš irgi taip pagalvojau, – tarė Niemis.

„Vargšas suomis, matyt, jau visai trenktas, – pamanė Bekstriomas. – Juk tiek laiko krapštėsi Danielsono bute, ar jam panašu, kad tas būtų turėjęs valytoją?“

– Bet paskui radom tą patį DNR Akofelio panagėse, – pridūrė Niemis. – Tik bėda ta, kad duomenų bazėse niekaip nerandam, kieno jis. Nežinom, kas ji tokia.

– Vakarykštės naujienos, Niemi, – tarė Bekstriomas, išdidžiai atsilošdamas kėdėje, nors ir velniškai skaudėjo nosį. – Mes ją jau suėmėm, – pareiškė jis. – Gerai, kad atėjai. Gal galėtum nubėgti į apačią ir paimti iš jos mėginį. Paskui būtų gerai, kad su savo partneriu iš Pietų Amerikos nuvažiuotum ištirti jos buto. Nes ten ji nužudė Akofelį. O po to, jeigu liks laiko, dar užmeskite akį į tą automobilį, kuriuo ji atsikratė lavono. Jis apačioj, garaže.

– Ką tu čia tauziji, Bekstriomai? – apstulbo Niemis.

– Aš esu policijos pareigūnas, – atkirto šis. – Jau prieš dvi savaites viską perpratau.

Paskui atsivilko Toivonenas.

– Sveikinu, Bekstriomai, – tarė jis. – Jau imu manyti, kad jei prilaikysi liežuvį, mums gal ir pavyks civilizuotai bendrauti.

– Dėkui, – atsakė Bekstriomas. – Žinok, paglostei senam krienui širdį, – pridūrė jis.

– Baik tu, – išsišiepė Toivonenas ir apsisukęs išėjo.

„Užmušiu kurią dieną, apsišikęs lapiuk“, – pagalvojo Bekstriomas.

Tada paskambino prokurorė.

– Sveikas, Bekstriomai, – pasisveikino ji. – Tik ką išgirdau, kad susėmei žudiką.

– Taip, – patvirtino Bekstriomas.

– Po to šnektelėjau su Niemiu, – toliau aiškino ji. – Pamaniau, reiktų paspartinti procedūrą ir skirti formalų areštą ryt iš pat ryto. Dabar jau turim pakankamą pagrindą.

– Kaip jums gerai, – atšovė Bekstriomas ir padėjo ragelį.

~

Net pati Ana Holt užsuko į jo kabinetą.

– Sveikinu, Bekstriomai, – šypsodamasi linktelėjo ji. – Tu už mane nugalėjai drakoną.

– Dėkui, – tarė Bekstriomas. – Spaudos konferencija bus?

– Manau, nereikia, – atsakė Ana Holt, kratydama tamsiaplaukę trumpai kirptą galvą. – Pastaruoju metu ir taip gavom per daug dėmesio. Manau, kad užteks ir paprasto pranešimo spaudai. Paskelbsim rytoj, kai paskirs jai formalų areštą.

„Kurgi ne, – pagalvojo Bekstriomas. – Pirmiausia iš manęs atėmei garbę, paskui pasiglemži šlovę. Man teliko į skutelius sudraskytos kelnės, suskaldytas kavos stalelis, krauju permirkęs kilimas ir kulkų skylės sienose ir lubose, kur kadaise buvo namai. O jūs man atsidėkojate krištoline vaza, kurios net prasigėręs kaimynas neima, ir senu ženkleliu, kuris neva buvo kažkokio pamišusio *pydero*, net neturėjusio kiaušų prisipažinti, tik sugebėjusio galynėtis su tokiais pat kaip ir jis triko apsitempusiais troliais."

– Ką manai, Bekstriomai? – pasiteiravo Ana Holt.

– Man tas pats, – atsakė ir nulydėjo ją pro duris Sipovičiaus verta išraiška. „Dink greičiau, perkarusi nelaime", – keiksnojo mintyse.

– Ar mes, po velnių, darysim ką nors su Sepu Laurenu? – paklausė Almas. Jis, visas raudonas, išdygo kabinete vos tik išėjo Holt.

– Gerai, kad atėjai, Almai, – atsakė jam Bekstriomas. – Štai ką mes padarysim. Atidžiai klausykis.

– Klausau, – tarė Almas.

– Pirmiausia surink viską, ką prisirašei apie Sepuką. Paskui viską susuk į ritinėlį ir apvyniok elastiniu bintu. O tada susikišk sau į subinę.

„Ne tik smegenų neturi, – galvojo Bekstriomas, žiūrėdamas Almui įkandin, – bet dar ir humoro jausmo, tai asilas."

– Pagarba, šefe, – pasakė Frankas Motoelis ir linktelėjo, žiūrėdamas į Bekstriomą iš padilbų.

– Dėkui, – atsakė Bekstriomas. – Labai malonu girdėti. „Jeigu turėčiau tokį žvilgsnį, nebereikėtų nei šautuvuko, – pamanė jis. – Užtektų tik pažiūrėti ir pultų visi melst atleidimo."

– Vienas beliko, – pridūrė Motoelis ir vėl nudelbė akis. – Afsano imsimės po teismo. Kalėjimuose turiu draugų. Ir vienoj, ir kitoj pusėj. Bus lengva.

– Supratau, – numykė Bekstriomas. „Vienas beliko? Kas čia per velnias?" – apstulbęs galvojo jis.

– Pagarba, – pakartojo Motoelis. – Jei turėtume daugiau tokių žmonių kaip tu, šefe, jau būtume viską sutvarkę.

– Sėkmės, Frankai, – palinkėjo Bekstriomas. „Sveikinu, Evertai, – pats sau tarė jis. – Didžiausias monstras, kokio mūsiškė policija dar nematė, tik ką tapo tavo draugu."

– Tai sėdi čia sau paniuręs, ar ne, Bekstriomai? – tarė jam Anika Karlson. – Tarp kitko, kaip nosis?

– Normaliai, – atsakė Bekstriomas, atsargiai čiupinėdamas pleistrą.

– Gal einam išgerti alaus? Aš vaišinu, gal bent jau taip pralinksmėsi.

– Gerai, – sutiko Bekstriomas.

94

Tai pasakęs jis nusivedė kolegę Aniką Karlson į savo mėgstamą barą. Gerai, kad jo ugningoji blondinė kaip tik buvo išvažiavusi aplankyti šeimos į Juveskiulę ir pasiėmusi savo piktąjį draugą su savimi.

„Joks normalus vyras nerizikuos netekti kasmėnesinio namų tvarkymo ir kassavaitinio pasidulkinimo dėl paprastos *lesbės*, – pamanė Bekstriomas. – Nesvarbu, ar ji atvira visiems pageidaujantiems, ar ne."

Nepaisant visko, iki pat vakaro pabaigos reikalai klostėsi kuo puikiausiai.

– Bekstriomai, žinai ką? – tada tarė Anika Karlson. – Aš niekada nesidulkinau „Hästens" lovoje, rimtai. Ką manai?

Ir netikėtai griebusi jį už rankos suspaudė savo ilgais gyslotais pirštais. Kaip metaliniu gnybtu suveržė.

– Negali būt, – atsakė Bekstriomas, kadangi vis vien taip skaudėjo sulaužytą nosį, kad jau nebebuvo skirtumo, jei sugrįš dar ir su sulaužytu žandikauliu ir neteks sąmonės lovoje, savo paties namuose. Tiksliau, tame kulkų suvarpytame bute, kuris taip kadaise vadinosi. – Na, jeigu jau kalbame visiškai atvirai... – numykė jis.

– Varyk, – paragino jį kolegė Anika Karlson.

– Nors užmušk, žinok, nežinau, ar išdrįsčiau, – išpyškino jis. „Štai, pasakiau, ir kol kas dar žandikaulis sveikas", – šmėstelėjo jam viltis.

– Kaip ir sakiau, Bekstriomai, sekso reikaluose stengiuosi būti viskam atvira, – pasakė Karlson. – Jeigu nori, galiu būti labai švelni. Bet jei kartais apsigalvotum ir panorėtum kažko naujo, tada būčiau baisiai bloga.

– Leisk pagalvoti, – paprašė Bekstriomas, jusdamas po geltonu švarku nugara žliaugiantį prakaitą. „Moteris, o taip kalba. Siaubas", – pasibaisėjo jis.

– Puiku, pagalvok, – gūžtelėjo plačiais pečiais Anika Karlson. – Tik apsispręsk prieš išeinant. Viskas gerai, Bekstriomai, – patikino ji, nagais braukdama jam per ranką. – Bet kokiu atveju aš vaišinu, juk sakiau.

Sulig šiais žodžiais ji kyštelėjo ranką kišenėn ir išsitraukė iš jos tūkstantinę. Tokią pat, kaip iš tos krūvelės, į kurią jiedu varvino seilę dar prieš savaitę, stovėdami Valhalos gatvėje esančio „Handelsbanken" filialo saugykloje.

„Tai vis dėlto šit kaip?" – pamanė Bekstriomas. Jo tikėjimas žmonija buvo žlugęs daugiau kaip prieš penkiasdešimt metų.

– Kaip išsinešei iš saugyklos? – paklausė Bekstriomas.

– Paprastai, kaip merginos darydavo per amžių amžius, – šypsodamasi atsakė jam Anika Karlson. – Be to, tu mielai sutikai bėgti viršun ir paskambinti Toivonenui, tad buvo lengva. Paėmiau iš krūvos vieną pluoštelį, jį susukau, įvyniojau į guminę pirštinę ir įkišau ten kur reikia.

– Tarp kojų? – paklausė Bekstriomas, nors jau žinojo atsakymą.

– Prieš tai, jeigu ką, paseilėjau, – patikslino Anika Karlson. – Seniai buvau girdėjusi tokį patarimą. Prieš įstodama į Policijos akademiją dirbau moterų pataisos namuose. Tu net neįsivaizduoji, ko rasdavau kalinėms tarp kojų ten dirbdama. Tiesa, buvo tikras košmaras, kai ėjom pas Niemį, – pridūrė Anika. – Pas mane ten, apačioje, gana ankšta, tai labai trynėsi, – paaiškino ji. – Tai ką manai, Bekstriomai? Manęs neapleidžia mintis, kad mes būtume tobula pora, – tai pasakiusi ji vėl nagais perbraukė jam per ranką, lyg pabrėždama savo žodžius.

– Man reikia pagalvoti, – atsakė Bekstriomas. „Kur ritasi žmonija? Kur ritasi Švedija? Į kokį šūdą klimpsta policija?“ – piktai mąstė jis.

„Ir kur pasidėjo ta sušikta princesė su savo puse karalystės?“ – apmaudžiai pamanė.

Persson, Leif G. W.

Pe-176 Tas, kuris nugalės drakoną : romanas / Leif G. W. Persson ; iš anglų kalbos vertė Vaiva Lešinskaitė. – Kaunas : Obuolys [i.e. MEDIA INCOGNITO], [2015]. – 477, [3] p.

ISBN 978-609-403-858-7

Evertas Bekstriomas grįžta – ir grįžta geriausios formos. Gydytojo prigrasintas, jis bando atsisakyti alkoholio ir sveikai maitintis. Deja, nuotaikos tai visai nepakelia, bet sustiprina ir taip nepriekaištingą policininko nuojautą. Vienų kolegų nekenčiamas, kitų iš naujo įvertintas Evertas netikėtai atsiduria laiku ir vietoje, kad pelnytų taip ilgai lauktą medalį. Pagal Leifo G. W. Perssono detektyvus JAV sukurtas serialas „Bekstriomas“.

UDK 821.113.6-31

Leif G. W. Persson
TAS, KURIS NUGALĖS DRAKONĄ

Iš anglų kalbos vertė *Vaiva Lešinskaitė*
Redagavo *Jolita Giedraitienė*
Tekstą tvarkė *Raimonda Kavaliauskienė*
Viršelį kūrė *Andrius Morkeliūnas*
Maketavo *Alma Liuberskienė*

30 sp. l. Tiražas 2400 egz. Užsakymas Nr.
Išleido OBUOLYS®
(OBUOLYS yra registruotas leidybinis ženklas,
kurį pagal sutartį naudoja UAB MEDIA INCOGNITO)
Butrimonių g. 9, LT-50220 Kaunas
knygos@obuolys.lt | www.obuolys.lt

- Akcijos ir nuolaidos
- Nemokamas katalogas
- Knygų ištraukos

knygos.lt

Spausdino UAB „Spindulio spaustuvė“,
Vakarinis aplinkkelis 24, LT-48184 Kaunas

6Eur23et

[redacted]

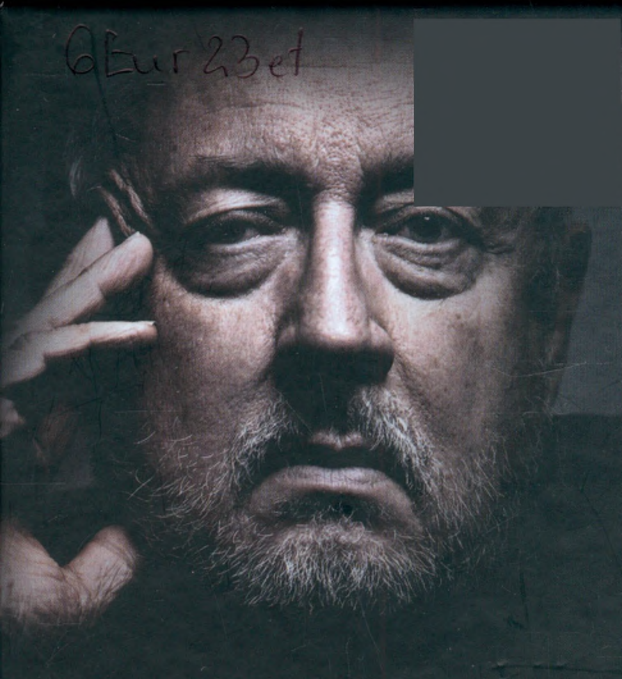

Leifas G. W. Perssonas (g. 1945 m.) yra garsiausias Skandinavijos kriminologas ir psichologinių portretų sudarytojas, kurį laiką dirbęs Švedijos teisingumo ministerijos patarėju. 1991–2012 m. ėjo kriminologijos profesoriaus pareigas Nacionalinės Švedijos policijos taryboje, nuolat konsultuoja žiniasklaidą kaip didžiausią patirtį turintis kriminalistas. L. Perssonas yra devynių bestseleriais tapusių romanų autorius, trys jų apdovanoti prestižiškiausiais skandinavų detektyvų rašytojų apdovanojimais, pagal kelias knygas sukurti filmai. Pagal L. Perssono trilogiją apie Evertą prodiuseris Hartas Hansonas (*Kaulai*) sukūrė naują serialą *Bekstriomas*.

> Tobulai puikus detektyvas.
>
> – *Dagbladet*, Norvegija

Antrojoje Leifo Perssono detektyvų trilogijos knygoje Evertas Bekstriomas, nuostabiai atstumiantis ir juokingas veikėjas, dėl patentuotos tingumo, sėkmės ir neįtikimos laiko nuojautos kombinacijos pagaliau sulaukia savo penkiolikos minučių šlovės. Griežtų gydytojo nurodymų rūpintis savo sveikata besilaikantį Bekstriomą sudomina iš pažiūros eilinė alkoholiko žmogžudystė. Nuojauta neapgauna: po kelių dienų jo komanda su pirmąja susieja dar vieną žmogžudystę, atsiranda sąsajų su inkasatorių furgonėlio apiplėšimu ir dviejų apsaugininkų apšaudymu. Tautai reikia didvyrio, ir naujai paskirta Vakarų Švedijos policijos viršininkė Ana Holt ieško ko nors, kas už ją nugalėtų drakoną. Kas šiai užduočiai tiktų labiau nei savimi patenkintas, tuščiagarbis, morale negarsėjantis, havajietiškais marškiniais vilkintis ir pagaliau vėl ginkluotas Evertas Bekstriomas?

SKANDINAVIŠKO DETEKTYVO ELITAS

Skaityk komentarus, patikrink kainą!

Kas yra QR kodas? Sužinok: www.knygos.lt/qr

OBUOLYS

TIK GERIAUSIOS KNYGOS VIRSTA FILMAIS

ISBN 978-609-403-858-7

9 786094 038587

facebook.com/obuolys.lt

- Akcijos ir nuolaidos
- Nemokamas katalogas
- Knygų ištraukos

knygos.lt